

PATİKA

DERLEYENLER:

PELŞİN KOÇER
NUDEM KADİM
DR. MAHSUM
ROZERİN DEDAR
SERHİLDAN DERSİM
DORŞİN POYRAZ
ŞOREŞ RONİ

İÇİNDEKİLER

- 1-AGİT'İN ASKERİ OLMAK
- 2-ÇİÇEKLERİN GÖLGESİNDE
- 3-SAÇLARI NURHAK AYAKLARI AKDENİZ
- 4-CİLO'NUN BULUTLARI
- 5-BİR GECENİN YAŞATTIKLARI
- 6-İLKLER
- 7-HARRAN'DAN KREKOR'A
- 8-ÖNDERLİĞE VE BÜTÜN ARKADAŞLARA SELAMLARIMIZI ULAŞTIRIN
- 9-KARADENİZ'İN DALGASINDA I-II
- 10-ANLATILAMAYANLARDAN BİR PARÇA
- 11-YİĞİTLERİN DERGAHI AĞRI
- 12-SON DURAK ÇİÇEKLİ
- 13-BUGÜN 13 MAYIS
- 14-KOÇGİRİ'DE YENİ BİR İSYAN MI?
- 15-SUSKUN SEVİNÇLER
- 16-UN VE HELİKOPTER
- 17-41 DÜNYA EFSANESİ

Önsöz

"Aydın nedir? Aydınlık olan ve verendir. Aydınlık nedir? İnsanlık gerçeğidir. Aydın her şeyi ortaya çıkaran, deşifre edendir. Biz bunların hepsini savaşıla yaptık. Savaşıla ortaya çıkan şeyler çok değerlidir." diyor Başkan Apo. Savaşıla ortaya çıkan değerlerimizi, yaşamımızı sizlere gerilla anılarıyla aktarmaya devam ediyoruz.

Her anı tarihken yaşamımızın ve yaşamımız kendisine özgü bir sanatken tarihin kapısını aralıyor gerilla hatıraları. Gerilla anılarıyla, bilinmez in içinde coğrafyamıza düşenleri, yaşamımızın yüzdelerinden çok az bir dilimini sizlere sunmaya çalıştık.

Aylardan mayıs. Her gün yeniden ve yeniden mayısın ruhuyla buluşuyoruz. 2002 Mayıs'ında bir gerilla daha Gabar toprağına düşüyor. Gabar Bahtiyar oluyor, Bahtiyar Gabarlaşıyor. Bir kavga ki bir flütün eşliğinde yıllardır sürüyor. Gün, yarınların coğrafya insanımızın olduğunu muştuluyor.

Tarihin dilinden kimi zaman bir yol yürüyüşünde, kimi zaman bir mevzide sözcükler dökülüyor; "Bahtiyar çok gençti ve aylardan mayıstı. Şehitlerin yatağı mayıs" diyen tarihin gözleri ufuklara dalıyor. Yaşlı bir masalcı nineyi dinler gibi dinliyoruz tarihi yani gerillaları. Birlikte Karadenize giriyoruz. Rüzgar Karadenizde yitık bir ezgiyi mırıldanıyor. Gün bir kuşun ansızın ötüşüyle baharlaşıyor. Zağros lar fırtınalı bir uğultu oluyor. "Körleştirilen için ışığın bir anlamı yoktu oysa" diyor Koçgiri gücü. Gerillanın buğulu gözlerine, umutlarına ve yılların çizgilerinin bilgeliğine vuruluyoruz ve sizlere sunuyoruz.

Kurşunla yazılan tarih yaratılan yaşam kalemlerin dilinden dökülüyorken gerillalar sırtında çantası, ellerinde silahları yoldaş selamı bırakarak coğrafyamızın uzak diyarlarını aşıyorlar. İnsana dayatılan çelişkiye rağmen umut,seveda,türkü yüklü gerillalar. Geride tanışma ve ayrılmanın başlangıcı. Onlar bu coğrafyanın çocukları. Hissedene yüreğı kadar yakın hissetmeye ne umman...

Patikalar dağların doruklarına uzayarak, umudun gelgitlerini o kızıl atmosferde harlandırır. Patikalar; sıcak savaşlar, kanlı pusular... Patika, gerillanın kendisine uzaklığıdır. Her patikanın bir özlemi, bir hatırası gerillada gizlidir. Patika, yiten bir gerilladır, hain bir zamandır. Patika, talanlara uğratılmış coğrafyaların ve insanların kendisine dönüşüdür. Gerilla anıları serisinden "**Patika**" ile beraberiz.

Bir savaş resmiyle gülümsüyor, bir türküyle gidenlere yenilerini ekliyoruz. Öyle ya, aylardan mayıs ve Zağros lardayız...

DEMOKRATİK AYDINLAMA BİRLİĞİ
SARYA-BARAN EDEBİYAT OKULU ÖĞRENCİLERİ

AGİT'İN ASKERİ OLMAK
"İçten içe Teybet'in çocuklarını kısıkanıyordum"

1985-86 yılının kışı için Habur suyu kenarındaki kampımızda hazırlık yapıyorduk. Herkes harıl harıl çalışıyordu. Bazıları manga yapıyor, bazıları sığınaklara erzak gömüyordu. Kış hazırlıklarının yanı sıra 3. Kongre tartışmalarının yapıldığı toplantılarda yapılıyordu. Kasım ayının sonları olmasına rağmen mevsim alışılan tersine dah yumuşak geçiyordu. Sanki hazırlıklarımızı tamamlamamızı bekler gibiydi. Bir gün yine toplantı için kampımızın yirmi dakika yukarısında bulunan bir mağaraya gitmiştik. Güvenlik nedeniyle toplantılar, dar ve derin olan Habur suyunun kenarında, sarp yerlerde bulunan mağaralarda yapılıyordu. Bu tedbir Türk devletinden çok KDP'lilere karşı alınıyordu. Hatta erzığımızı bile çok mecbur olmadıkça KDP'den almıyor, kuzeyden getiriyorduk. Çünkü onlar bizim güneyde kalmamızı istemiyorlardı. Hele sınır boyunca kalmamızdan çok rahatsızdılar. Bize "Siz gidin kuzeyde savaşın. Burası bizimdir" diyorlardı. Biz ise "Burası da Kürdistan'ın bir parçasıdır, buradaki halkta Kürt'tür biz ayırım yapmıyoruz" diyor ve bazen çok sert tartışmalara bile giriyorduk. Dost yüzlü görünüp arkadan vurdukları için KDP'ye karşı sürekli tedbir alıyorduk. 3. Kongre hazırlık toplantısı akşama doğru bitmiş ve kamp yerine dönmüştük. Manga yerine ulaştığımızda kampta kalan arkadaşlar büyük bir ateş yakmış çevresinde oturmuşlardı. Gece için köz yapıyorlardı. Ateşin çevresinde bir kadın, biri kucağında ikisi de yanında iki çocuk ve bir erkek oturmuş ısınıyorlardı. Kadın yanında oturan iki çocuğun ateşe yaklaşmasını engellemek için iki de bir kollarından tutup, geri çekiyordu. Çocukları ise aksine daha da yaklaşmak istiyorlardı ateşe. "Bunlarda kim?" diye sordum kendi kendime. Bu merakla yanlarına gidip, "Xer hatın" dedim onlara. Hallerini hatırlarını sordum. Adama "Nereden geliyorsunuz?" diye sordum. O

da "Uludere'den geliyoruz" dedi. Kaçakçı olmalı diye geçirdim içimden, fakat kaçakçı olsa bu kadın ve çocuklar ne arıyordu yanında. Emin olmak için "Kaçakçı mısınız?" diye sordum. Adamın yüzünde hafif bir tebessüm oluştu ve sonra derin bir iç çekip başını yavaşça sallayarak "Hayır kaçakçı değiliz. Ama kaçağız" dedi. Söylediklerini anlayamamıştım. Yanımdaki arkadaşla dönüp, "Ne diyor bu adam?" dercesine baktım. Arkadaş,

"Bunlar Uludere'nin bir köyünden gelmişler. Arkadaşların milisiymişler. Deşifre olunca devlet köye baskın yapmış. Ama tesadüfen evde olmadıkları için kurtulmuşlar. Ve sonra ailecek gelip partiye katılmışlar" dedi.

Şaşırmıştım. İlk kez çocuğu çocuğu ile bir ailenin bize katıldığına tanık oluyordum. Arkadaşlar bazen sohbet ederken, "Aileler partiye katılıyor" dediklerinde doğrusu inanmıyordum. Abarttıklarını düşünüyordum. Ama şimdi gördüklerim söylenenlerin kanıtı oluyordu.

Agit, Teybet ve üç çocuğu kampımıza ayrı bir renk katmışlardı. Özellikle çocukları herkesin ilgi odağı olmuştu. İlk önce sadece 'APO' kelimesini söyleyebiliyorlardı, fakat daha sonra 'Heval' sözcüğünü de öğrendiler. Çocuklardan en küçüğü yürüyemiyordu ve annesi sürekli onunla ilgilenmek zorunda kalıyordu. Diğer ikisi ise hemen hemen kamp içinde gezilmedik yer bırakmıyorlardı. Arkadaşlar gömme kazarken, erzak taşırken ya da yemek yaparken çocuklar çevrelerinde dolaşırlardı. Erzak işlerinde bize yardım eden babaları Agit arkadaş. Bazen onlardan kurtulmak için, -çünkü konuşmayı yeni yeni öğrenmeye başladıklarından her gördükleri şeyi babalarına soruyor ve cevabını alıncaya kadar da vazgeçmiyorlardı-

"Gidin mutfağa anneniz size yemek verecek" deyip yanından göndermeye çalışıyordu. Sürekli çocukları izliyordum. Onlara baktıkça köyümü ve ailemi hatırlıyordum. Bir de gerillayı gördüğüm o ilk geceyi anımsıyordum. Yaşım küçük olduğu için çocukları

gördüğümde içimdeki çocuk yan ayaklanıyordu. Koşup, onlarla oynamak istiyordum. Ama bana gülünür diye vazgeçiyordum. Sonra kendi kendime "Her ne kadar daha bıyıklarım terlememiş ve sakallarım çıkmamış olsa da ben bir yıllık bir gerillayım. Çocuk değildim artık." diyordum.

Agit ve Teybet'in çocuklarıyla partiye katılmaları kafamda bir sürü soruya neden oluyordu. Babama "Ben de gerilla olacağım" dediğimde bana çok kızmış ve bir tokat vurmuştu. Daha sonra da çocuk yaşta olmama rağmen beni hemen evlendirmeye karar vermişti. Sözüm ona beni evlendirip başımı bağlarsa, gerilla olma isteminden vazgeçermişim. Babamın bu planını annemden duyunca çok korkmuştum ve anlam da veremiyordum. O zaman neden böyle yaptığını da pek anlayamamıştım. Anneme,

"Ben evlenmek istemiyorum. Gerilla olmak istiyorum" demiştim. O da, babam gibi önce kızıp küfür etmişti sonra da, tatlı bir dille evliliğin ne kadar güzel bir şey olduğunu anlatmaya başlamıştı. Ama benim aklımda gerilla olma düşüncesinden başka bir şey yoktu. Bazen rüyamda gerilla olduğumu bile görüyordum. Arkadaşlar bizim eve sık sık gelip gidiyorlardı. Ama ne zaman gelirlerdi, nereden gelirlerdi ve nasıl giderlerdi bunu kimse bilmezdi. Babamın onlara çok iyi davranması ve yakınlık göstermesi beni çok sevindiriyordu. Fakat, "Ben de gerilla olmak istiyorum" dediğimde bana kızması ve küfür etmesi kafamı karıştırmıştı. Ama Agit, Teybet ve çocuklarını görünce, babamın o planının da artık işe yaramadığını ve insanların bu mücadeleye katılmalarına engel olamadığını daha iyi anlıyordum.

Agit ve Teybet'te kamptaki manga yapımı ve erzak gömme işine bizimle beraber katılıyorlardı. Bana tuhaf gelen bir diğer şey Agit ve Teybet'in birbirlerine 'Heval' diye hitap etmeleriydi. Hatta bazen onlara bakıp kahkahalarla gülüyordum. Kendi kendime "Keşke annemle babam da gelip, partiye katılsalar ve birbirlerine 'heval' deseler, ben de onlara heval desem ne kadar

güzel olurdu" diyordum. Hem çalışıyor hem de onları izliyordum. Teybet arkadaş çok yoruluyordu. Hem bize yardım ediyor hem de çocuklarla uğraşmak zorunda kalıyordu. Bir gün Agit arkadaşın (Mahsum Korkmaz) da oturup uzun süre çocukları izlediğine tanık oldum. Ve daha sonraki günler de de bu işi defalarca yapmasına tanık olacaktım. Bezen gidip çocuklarla oynuyor onları kucağına alıyor, okşuyor ve seviyordu. Benimle de ilgilenmesini istiyordum ve içten içe Teybet'in çocuklarını kiskanıyordum. Ama bunu Agit arkadaşına hissettirmeyi bile gururuma yediremiyordum. Çünkü ben büyümüş, bir gerilla olmuştum.

Kış hazırlıklarının sonuna gelmiştik. 3. Kongre hazırlık toplantıları daha da yoğunlaştırılmış ve sonuca doğru gidiyordu. Kuzeyde bulunan arkadaşların bir kısmı kongre için çağırılmış ve onların yerine eğitimlerini tamamlayan arkadaşların gönderilmesi kararlaştırılmıştı. Bir gün Abbas arkadaş, benimle beraber altı arkadaşı çağırıp Gabar'a gideceğimizi ve oradaki çalışmalara katılacağımızı söyledi. Grup sorumlusu Kazım arkadaş. Abbas arkadaş, bizimle tek tek konuşup, hazır olup olmadığımızı sordu. Onun bir özelliği vardı. Görevlendireceği bir arkadaş yanına çağırır, görüşünü alır ve gönüllü ise görevlendirirdi. Hepimiz hazır olduğumuzu ve partinin vereceği görevi gücümüz yettiğince yerine getirmeye çalışacağımızı söyledik. Görevimiz, Gabar'daki arkadaşlara ulaşip, o alanda eylem yapmak ve halkı örgütlemektir. Abbas arkadaş bir süre daha görevimiz hakkında ve yolda dikkat etmemiz gereken hususlarla ilgili konuştuktan sonra, yarın yola çıkacağımızı ve hazırlıklarımızı yapmamızı söyledi.

Ertesi gün hazırlıklarımızı yapmış, öğleden sonra içtima alanı olarak kullandığımız Habur suyunun kenarındaki küçük düzlükte arkadaşlarla vedalaşma anını bekliyorduk.

Ayrılıklarda hep bir hüznün bir burukluk vardır. Ama bunu tarif etmek bazen mümkün olmuyor. Kelimeler

duyguları anlatmak için yeterli gelmiyor. Bunun yanında bir daha görüşebilme umudunu yarattığı için tek teselli veren, avutan ve daha anlamlı kılan da bu oluyordu ayrılığı. Bütün duygularım ayaklanmıştı. Uzun süredir beraber kaldığımız yoldaşlardan, Agit, Teybet ve çocuklardan ayrılmak bana zor geliyordu. Hele bir de Agit arkadaştan ayrılmak, uzakta olmak katlanılması zor bir durumdu. İçimden "Acaba bir daha bu arkadaşları görebilecek miyim?" diye sorular soruyordum.

Bunun yanında kuzeye gitmenin sevincini de yaşıyordum içten içe. Çünkü o süreçte kuzeye gitmek her arkadaşın hayal ettiği ve çok istediği bir durumdu. Kalan arkadaşların bize bakarken gözlerinin ışıldadığını fark edebiliyordum. Onlar da gelememenin hüznünü yaşıyorlardı. Bunu bize olan davranışlarından anlayabiliyordum.

Sonbahardan kalma güneşli bir günde arkadaşlarla vedalaşıp, yola koyulduk. Habur suyunun kenarındaki patikadan Haftanın'e doğru yürüyorduk. Yürürken dönüp dönüp geride bıraktığımız kamp yerine bakıyor ve görüntüsünü belleğime iyice yerleştirmeye çalışıyordum. O anda, aylarca kaldığım coğrafya gözümde daha güzel görünmeye başlamıştı. İnsan içindeyken bir güzelliği, farklılığı fark edemiyor. Ama dışına çıktığında bunun farkına varıyor. Neden daha önce bunları fark edemedim, göremedim diye kendime kızıyordum. Bu geride bıraktığımız yoldaşlar için de geçerliydi. Agit arkadaşın bütün davranışları konuşmaları bir anda gözümde canlanmaya başlamıştı. Bir daha görüşme umuduyla düşüncelerimi toparlayıp bize verilen görevi yerine getirmek için kazasız belasız Gabar'daki arkadaşlara ulaşma üzerine yoğunlaşmaya başladım. Haftanın'e yaklaştıkça kar kalınlığı biraz daha artmıştı. Bizi zorlayacak olan doğa koşullarıydı. Ama yerde kar olmasına rağmen havalar iyi gidiyordu, açıktı. Bu da bize avantaj sağlıyordu. Ve daha hızlı hareket edebiliyorduk. Diğer bir sorun da sınıra yakın yerlerde KDP'lilerin

pususuna düşme tehlikesiydi. Görünürde bize doğrudan karşı çıkmasalar bile alttan alta düşmanlık yapıyorlardı. O yüzden dikkatli olmamız ve gideceğimiz yönü iyi keşfetmemiz gerekiyordu.

Akşam üzeri Haftanın'e ulaşmıştık. Yedi sırttan oluştuğu için Haftanın ismini almıştı. Kayalıklı ve ormanlıklı bir alandı. Büyük mağaraları vardı. Ve sınıra yakın bir yerdi. KDP'liler bu alana girmemize karşı çıkıyorlardı. Ama yine de giriyorduk. Onların tehditlerine boyun eğmiyorduk.

Haftanın'de bir mağarada ateş yakıp ısındık. Karnımızı doyurup, bir çay içtikten sonra sınıra doğru yola koyulduk. Sınırı gece geçmek zorunda idik. Sınırı geçtikten sonra Tanin dağına oradan Uludere'nin kuzeyinden Besta'ya geçecektik. Hedefimiz iki gün içerisinde Besta'ya ulaşmaktı. Besta'da bir gün kalıp dinlenecek ve sonra Gabar'a geçecektik.

Gece yarısı ayazda ülkemizi bölen sınırı geçtik. Dondurucu bir soğuk vardı. Isınmak için ne kadar hızlı yürüsek de pek fayda etmiyordu. Fakat havanın yağışlı olmasından iyiydi. Bir de yağış, sis olsaydı ne olurdu? Belki yönümüzü bile kaybedebilirdik. Bu nedenle havaların iyi gitmesi bizim için bir şanstı. Ama zorluklar bitmiş miydi? Tabi ki hayır. Erzağımız azdı. Devlet köyleri zorla koruculaştırıyordu. Ve sürekli hakkımızda kötü propagandalar yapıyordu. Kürt halkının dine bağlı olduğunu bildiği için propagandalarında bizim, Ermeni olduğumuzu, Kafir olduğumuzu, İnsanları katlettiğimizi anlatıyordu. Ve hangi köyün korucu hangisinin korucu olmadığını bilmiyorduk. Zaten Abbas arkadaş bizimle konuşurken "Çok zorunlu olmadıkça köylere girmeyin" demişti. Bir ihbar olursa düşman peşimize takılır ve bizi zorlayabilirdi. Eğer zamanında Gabar'a ulaşamazsak arkadaşları bulmamız zorlaşabilirdi. Çünkü telsizimiz yoktu. O zaman telsiz çok azdı. Her bölgede bir tane ya vardı ya da yoktu. Bu yüzden her hangi bir engele takılmadan zamanında Gabar'da bize verilen noktada

olmamız gerekiyordu. Hem cephanemiz azdı. Her arkadaşın üzerinde 80 adet mermi ve iki bomba vardı. Bunu çok dikkatli ve özenli kullanmamız gerekiyordu. Çatışmaya girmemiz halinde zorlanabilirdik. Bunun için çok duyarlı olmamız gerekiyordu.

Yola çıktığımızın üçüncü günü sabaha doğru Besta'ya ulaşmıştık. Her ne kadar bir gün geciksek de -kış zorluklarını saymazsak- herhangi bir sorunla karşılaşmamıştık. Besta'yı daha önceden de görmüştüm. O zaman bahardı. Besta'nın etrafı yüksek ve ihtişamlı dağlarla çevrilidir. Toprağı yumuşak ve ormanlıktır. Baharda o kadar güzel bir görünüm alır ki, sanki etrafı dağlarla çevrilmiş yeşil bir göl gibi olur. Ve insanı güzelliğiyle büyüler adeta. Yüzlerce küçük derecikten akan, gürül gürül suları bir başka güzellik katar güzelliğine. Arazi yapısı o kadar karmaşık ve birbirine benzer ki, bazen insan içinde kaybolur, yolunu şaşırır.

Besta kar altındaydı. Sabah keşfini yaptıktan sonra büyük bir ateş yaktık. Şalvarlarımızın buzları çözülmeye başlamıştı. ısınıp kahvaltı yaptıktan sonra ateşin çevresinde kendimize karın üzerinde kuru dallarla yatak yapıp, uyumaya başladık. Bir arkadaş nöbet tutuyor diğer arkadaşlar ise dinleniyordu. Sırayla nöbetimizi tutup öğlene kadar uyuduk. Erzağımızı idareli kullanmamıza rağmen o gün öğlen yemeğinde son ekmeğimizi de yiyip bitirmiştik. Zaten yemek dediğim, sadece ekmekti. Arkadaşlarla tartışıp, akşam bir köye girmeye karar verdik. Hem bilgi alacaktık hem de bir kaç günlük erzak alıp Gabar'a kadar köylere girmeden yolumuza devam edecektik.

Akşam bir köye girdik. Çok dikkatli yürüyorduk. İzlerimizin nereden geldiği belli olmasın diye, köye giden araba yoluna inmiş ve yoldan köye girmiştik. Kimseye görünmeden ve köpeklerle yakalanmadan, sessizce bir eve yaklaştık. Köyün korucu olup olmadığını bilmiyorduk. İçimizde araziye tanıyan tek arkadaş olan Şoreş arkadaş,

"Bu köy geçen yıl korucu değildi, ama sonradan

silah almışlarsa onu bilemem” diyordu.

Bu ihtimali de göz önünde bulundurarak bir arkadaş gidip, usulcana kapıyı vurdu. Fakat içeriden herhangi bir karşılık gelmedi. Bir kaç kez daha kapıyı vurunca içerideki ışık sönmüş ve ev sessizliğe gömülmüştü. Kapıyı açmayacaklarını anlayan grup sorumlusu Kazım arkadaş, kapının önünde duran Şoreş arkadaşı geri çağırıp,

“Başka bir eve gidelim” dedi.

Sessizce oradan ayrılıp bir başka evin kapısına gittik. Evden çocukların sesleri geliyordu. Usulcana kapıya yanaştım. Dokununca kapının açık olduğunu gördüm. Kilitlemeyi unutmuşlardı herhalde, sessizce içeri girdim. Tedbir açısından silahı elimde tutmuştum. Işığı yanan odanın kapısını açıp içeri girdiğimde, içeridekilerin hepsi donup kalmıştı. Çocuklar annelerinin yanına kaçmış ve korkulu gözlerle bana bakıyorlardı. Evin sahibi orta yaşlı adam ise sobanın kenarına oturmuş, şaşkın şaşkın bir bana, bir elimdeki silaha bakıyordu.

“Selamünaleyküm” dedim.

Adamın boğazı düğümlenmiş, sesi çıkmıyordu. Oturduğu yerden ayağa kalkabilmişti sadece. Sesimi duyan çocuklar daha fazla sarılmışlardı annelerine.

“Korkmayın. Biz Apo'cuyuz. Size bir zarar vermeyeceğiz. Biraz oturup dinleneceğiz” dedim.

Bu arada bir arkadaş kapının önünde nöbetçi kalmış, diğer arkadaşlar da içeri girmişlerdi. Adam biraz da olsa bizi görmenin ilk şaşkınlığı ve korkusunu üzerinden atıp, oturmamız için yer göstermişti. Bir süre oturup ısındıktan sonra Kazım arkadaş köylüyle sohbet etmeye başladı. Kazım arkadaş da Botan'lıydı. Ve Botan insanının dilini iyi biliyordu. Köylüyü biraz konuşturunca neden o kadar çok korktuklarını anlamıştık. Düşman baharda gelip köylülere "Korucu olacaksınız" demiş ve bizim hakkımızda bir sürü kötü şey söylemiş. Fakat köylüler koruculuğu kabul etmeyenice bu sefer hepsine tek tek Kuran'a el bastırarak yemin ettirmiş, “Apocuları evinize almayacaksınız, onlara yardım etmeyeceksiniz ve

gördüğünüz yerde bize haber vereceksiniz" diye. köylü Apocu olduğumuzdan emin olunca bu bilgileri vermişti. Kazım arkadaş ona, Apocuların düşmanın söylediği gibi, Ermeni olmadıklarını ve Kürt halkının özgürlüğü için savaştığını, devletlerin ülkemizi nasıl parçaladıklarını ve halkımızı nasıl katliamlardan geçirdiklerini, anlatıyordu. Belki köylü söylenenlerin bir çoğunu anlayamamıştı. Ama Kazım arkadaşın "Devlet size zorla yemin ettirmiş, dinimizde zorla ettirilen yeminin hükmü yoktur" sözleri köylüyü rahatlatmış ve bize daha sıcak ve içten yaklaşmasını sağlamıştı. Çocuklar da yavaş yavaş yanımıza yaklaşmışlar ve inceler gözle bize bakmaya başlamışlardı.

O gece devletin "Köyleri basıp, çoluk çocuk, genç yaşlı, kadın erkek demeden herkesi öldürüyorlar" diye yaptığı propagandalar boşa çıkmıştı. Belki köylü bizi görmeseydi hakkımızda söylenenlere inanacaktı. Ama görerek öğrendi ki Apocular bu ülke ve halk için savaşıyorlar.

Geç saatlerde köyden ayrıldık. Bir dost edinmiştik. Hem de her koşulda bizimle beraber olabilecek bir dost. Ve belki de ileride mücadele geliştikçe çocuklarını kendi elleriyle gerillaya gönderen insanlardan biri olacaktı.

Bir insanı kazanmanın sevinciyle kara, soğuğa aldırış etmeden Gabar'a doğru ilerliyorduk. Bir dost kazanmak bizim için çok önemli ve değerliydi. Ki zaten amacımız asker vurmak değil, halkımızın kendisine sahip çıkması onurluca, kimliğiyle ve özgür yaşamasıydı. O dönemde bir köyde bir insanı kazanmak; o aile ya da aşireti kazanmaya kadar gidebiliyordu.

Çırav'a doğru yürüyorduk. Hava bozulmuştu. Kar fırtına dayanılmaz olmuştu. Buna rağmen durmadan yürüyorduk. İkinci gün Çırav'ı aşıp Geliye Gurdıla'ya indik. Kar kalınlığı az olsa da, yağış ve yolculuk bizi oldukça zorluyordu. Köylere girmeme kararımıza rağmen, kış koşulları bu kararı bozmamıza neden oluyordu. Başka çaremiz kalmamıştı. Yoksa soğuktan bazı arkadaşlar

donabilirdi. Aramızda tartışıp Gabar'a gitmeye karar verdik. Orada arkadaşlarla da karşılaşabilirdik. Zaten randevuya gününde ulaşamayacaktık. Ve randevu noktasına daha iki günlük yolumuz vardı.

Birke köyü Şırnak ilinin tam karşısına düşer. Gece Şırnak'ın bütün ışıkları görünür. Gabar'ın Şırnak'a bakan yamacındadır.

Hava önceki günlere nazaran daha çabuk kararmıştı. Biz de köyün yolunu tuttuk. Bir kaç saat bir yürüyüşten sonra köye ulaşmıştık. Yine dikkatlice köyün kenarındaki bir eve sokulup kapıyı vurduk. İçeriden "Kimsiniz?" diye bir soruya karşılık,

"Em hevalın deri weke" dedik. Ev sahibi hiç tereddüt etmeden, gelip kapıyı açtı ve bizi içeri davet etti. Buna şaşırmıştık. Bir önceki köyde karşılaştığımız şeye hiç benzemiyordu. Köylünün korkusuz ve rahat davranışları dikkatimizi çekmişti. Ama bu farklılığı inceden inceye düşünecek durumda değildik. Bir an önce içeriye girip ısınmak ve dinlenmekten başka bir şey düşünecek durumda değildik. Günlerdir karın, yağmurun altında yürüyorduk. Sadece biraz olsun dinlenip, kendimize gelmek istiyorduk.

İçeriye girip, sobanın çevresinde oturmuştuk. Yağan kar ve yağmur, tatlı bir ses çıkarıyor, bizi derin bir uykuya çağırıyor gibiydi. Gözler kendiliğinden kapanıyor, diğer bir arkadaşın dürtmesiyle uyanıyorduk. Yemek yiyip, çay içtikten sonra sabaha doğru gideceğimizi söyleyip, bir miktar erzak hazırlamalarını istedik. Sonra uyumak için diğer bir odaya geçtik. Tabi nöbetçimizi çıkarmayı da unutmamıştık. Benim kafamı kurcalayan, köylünün her isteğimizi itirazsız yerine getirmesiydi. Bu davranışlar normal gelmiyordu. Bunu Kazım arkadaşına söylemeyi düşündüysem de: çok kuşkulu ve kaygılı yaklaşıyorsun diyeceğinden çekinerek söylemekten vazgeçtim. Ben bu sorularla cebelleşirken, diğer arkadaşların gözlerine tatlı bir uyku perde çekmişti. Çaresiz ben de onlara katılmış uyumuştum.

Derin bir uykudayken ihbar edildiğimizden habersizdik. Sabaha doğru nöbetçi arkadaşın "Rojbaş" demesiyle uyanıp, pencereden dışarı baktığımızda etrafı sis kaplamıştı. Gün ağarmak üzereydi. Geç kalmıştık. Hızla toparlanıp evden ayrıldık. Kar taneleri ağır ağır düşüyordu. Hafiften esen soğuk rüzgar, kar tanelerini ordan oraya savuruyordu. Hızla köyden uzaklaştık. Fakat hava aydınlanıp sis yukarıya çekilince fazla uzağa gidemedik. Köyün biraz yukarısında bulunan bir kayanın altına sığındık. Yarı mağara biçimden olan kaya altı, yağış almıyordu. Bir ara yukarılara çekilen sis tekrar her yeri kaplamıştı. On metreden öteye hiç birşey gözükmüyordu. Köyden köpek seslerini ve hayvanlarını dışarıya çıkaran köylülerin konuşmalarını duyabiliyordum. Diğer arkadaşlar yarım bıraktıkları uykularına dalmışlardı bile. Çevreyi biraz dinledikten sonra çay yapmak için çaydana su doldurup, ateş yakmak için odun topladım. Ateş yakmaya çalışırken bir ara aşağıımızda bulunan köy yolundan sesler gelmeye başladı. Yol yaklaşık yüz metre kadar altımızdaydı. Sesler gittikçe yakınlaşıyordu. Konuşmaları net olarak duyabiliyordum. Türkçe konuşuyorlardı. Hemen ihbar edilmiş olduğumuzu anladım. Arkadaşları uyandırmaya çalışıyordum. Fakat benim şaka yapmış olacağımı sanmış olmalılar ki, uyanmıyorlardı. Onlara "Heval çabuk kalkın askerler altımızdaki yoldan köye giriyorlar" dedim. Kazım arkadaş yarı uykulu bir sesle,

"Gürcan arkadaş bu kışta kıyamette düşman delirmiş mi de dışarı çıksın" dedi.

Bana inanmıyorlardı ta ki, sesleri kendileri de duyuncaya kadar bu tartışma sürüp gitti. Hemen bulunduğumuz yerde mevzilendik. Sis yine yukarılara çekilmeye başlamıştı. Artık askerleri görebiliyorduk. Tek tek mesafeli, köye doğru yürüyorlardı. Bir ara bir askerın başını kaldırıp bizi görmesiyle bağırması bir oldu. Hepsı kendisini yere atmıştı. Cephanemiz az olduğu için ateş etmedik. Karın üzerine uzanan askerler bize biz de onlara

bakıyorduk. Bir süre sonra megafonla bize "Teslim olun" çağrısı yaptılar. Hepimiz bir birimize bakıyorduk. Ama nasıl bir cevap vereceğimizi çok iyi biliyorduk. Hep bir ağızdan "Biji Serok Apo" diye bağırınca aşağıdan üstümüze yoğun bir ateş açıldı. Yüzlerce asker ve korucu ile karşı karşıyaydık. Ve biz altı arkadaşlık. Cephamız az olduğu için tek tek ateş etmemiz gerekiyordu. Bir G-3, bir Bruno ve dört kleşimiz vardı. Ben ve Kazım arkadaş hafifçe kayanın arkasından başımızı çıkarıp iyi nişan aldıktan sonra aynı anda tetiğe bastık. İki asker bağırarak yolun alt tarafına yuvarlandı. İkisini de vurmuştuk. Bu sefer askerler bizi daha yoğun bir ateşe tuttular.

Çatışma bir süre bu şekilde devam etti. Askerler üzerimize gelemiyordu. Ama uzaması ve yerimizde beklememiz bizim aleyhimizydi. Bazen gözlerimiz birbirine takılıyor, ne olacağını düşünüyorduk. Gözler gördükleri karşısında sessiz ve şaşkıncı. Teslimiyet değil, direnme okunuyordu gözlerde. Ölüm olsa da direnerek ölmek tercihti. Fakat bu en son seçeneğimizdi. Şimdi buradan çıkmanın, uzaklaşmanın çaresini düşünmemiz gerekiyordu.

İçimden "Haydi sis kaplasın her tarafı" diye dua ediyordum. Ancak öyle çıkabilirdik oradan. Şansımız yaver gitmişti. Bir süre sonra her tarafı sis kaplamıştı. Ve oradan uzaklaşmak için sise karışmak yeterliydi. Bunu fırsat bilip birbirimizi savunarak tek tek sırttan yukarıya doğru koşmaya başladık. Askerler bunu tahmin etmiş olmalılar ki, bulunduğumuz yönü rasgele ve yoğun olarak tarıyorlardı. Üstümüzdeki tepeye ulaşip orayı aşmak bizim için kurtuluş olacaktı. Şexmus arkadaş sırttan yukarıya doğru koşarken bir mermi gelip başına isabet etmiş ve olduğu yere düşmüştü. Bir kefen gibi doğayı örten beyaz örtünün üstünde küçük bir kan göleti oluşmuştu. Akan kan karın üzerine konulmuş bir kırmızı karanfil gibi donup kalmıştı. Kurşun vızıltıları arasında Şexmus arkadaşı sesiz bir merasimle mezarına koyup üstünü kapattık. Ve hızla oradan uzaklaşmaya başladık. Askerlerin yoğun ateşi

hızından hiç bir şey kaybetmemiştii. Biz de bazen dönüp arkamızdan gelmemeleri için, bir kaç el ateş ediyorduk rasgele.

Tepeye yakınlaşmıştık ki, Kazım arkadaş ayağından yaralandı. Anlaşılan askerler ve korucular yerimizi terketmiş olduğumuzu farketmişler ve arkamızdan geliyorlardı. Fakat mermi darbesiyle ilk anda yere düşen Kazım arkadaş tekrar ayağa kalkıp hiç bir şey olmamış gibi seke seke tepeye doğru koşmaya devam etti. Geride yarasından dökülen kan damlaları kalmıştı karın üzerinde.

Tepeye ulaştığımızda biz üç arkadaş kalmıştık. Şexmuz arkadaş şehit düşmüş diğer iki arkadaş ise bizden kopmuştu. Bağırıp çağırımıyorduk. Çünkü düşman sesimizi duyup olduğumuz yere gelebilirdi. Bütün planlarımız alt üst olmuştu. Etrafımızı yoğun bir sis bastığı gibi, karda olanlardan habersiz yağmaya başlamıştı. Barut kokusu kan kokusuna karışmıştı. Kar ise kanı görmezlikten gelircesine yağmaya devam ediyor, kapatıyordu üstünü. En kötüsü bir canı ardımızda bırakmak zorunda kalmıştık. Şexmus yoldaşın gür sakallı yüzü geldi gözlerimin önüne. Zor olanı ise; bırakıp gitmek zorunda oluşumuzdu. İçimden "Unutulmayacaksınız Şexmus yoldaş" dedim ve sonra tepeden aşağı bıraktık kendimizi. Araziyi tanıımıyorduk ve rasgele aşağıya doğru iniyorduk .Şoreş arkadaş da bizden kopmuştu. Biraz yürüyünce bir ayak iziyle karşılaştık. Kazım arkadaş, bu izin bizden kopan arkadaşlardan birinin izi olabileceğini ve takip etmemiz gerektiğini söyledi. İzi takip etmeye başladık. İz bizi bir köye götürmüştü. Köyün kenarındaki bir eve gidiyordu ayak izleri. Biz de eve yaklaştık. Akşama doğruydu ve hava tam kararmamıştı. Buna rağmen beklemeden eve girdik. İçeriye girdiğimizde Şoreş arkadaşın sobanın kenarında oturduğunu gördük. Onu bulduğumuz için seviniyorduk. O da sevinmiş, kalkıp bize sarılmıştı. Bir yanımız gülüyor, bir yanımız ağlıyordu. Olanlar bir film şeridi gibi gözümün önünden geçmeye başladı. Şexmus yoldaş şehit düşmüştü. Metin arkadaş

ne olmuştu acaba? Kurtuldu mu, başına bir şey mi geldi. Bu sorular üzerine düşünmekten başıma ağrı girmişti. Kendi kendime öfkeleniyordum. Tek tesellim Şoreş arkadaşı bulmuş olmaktı. Diğer arkadaşlar da benimle aynı durumdaydı. Suskunduk ve düşünüyorduk. Olanları düşünmekten Kazım arkadaşın bacağındaki yarayı unutmuştuk. Bacağına saplanan merminin açtığı yaradan akan kan kilimin üzerine göl olmuş ve bir desen çizmiş gibiydi. Ev sahibi sessizdi ve sorgular gözle bize bakıyordu. Biz konuşmazsak o bize soru sormuyordu. Şoreş arkadaşı daha önceden tanıyorlardı. Adama biraz su ısıtıp getirmesini söyledim. Sonra Kazım arkadaşın yarasını pansuman edip, ketenle sardım. Yaraya pansuman yapmayı eğitimdeyken öğretmişlerdi. Hemen her gerilla bir yaraya ilk anda nasıl müdahale edeceğini bilir.

O dönemde gerillanın Agit arkadaş öncülüğünde geliştirdiği 15 ağustos atılımından sonra devlet, mücadelenin büyüüp yayılmasını önlemek için köyleri zorla ya da yalan propagandalarla kandırıp, koruculaştırıyordu. Koruculaşmayan köylerde ise ajanlığı geliştiriyordu. İşte bu ajanlardan birisi bizim böyle bir çatışmaya girmemize neden olmuştu. En kötüsü de çatışma bir yoldaşımızın şahadetiyle sonuçlanmıştı. Ayrıca randevuya gününde gidememiştik. Gabar'daki arkadaşları bulmak bir bilmeceye dönüşmüştü bizim için. Telsiz yoktu. Ancak Gabar'ın çevresindeki köyleri dolaşıp tesadüfen arkadaşlarla karşılaşabilirsek bulabilecektik onları.

Arkadaşları aramayla geçen günler başladı bizim için. Gabar'ın eteklerindeki köylere uğruyor, arkadaşları soruyorduk. Fakat herhangi bir bilgi alamıyor ve bir ize rastlamıyorduk. En son Ermeni soykırımında bizim aşiretin katliamdan kurtardığı bir köye gittik. Eskiden köy çok büyüktü. Aramızda dostluk olduğundan babamla beraber bu köye bir kaç sefer gelip gitmiştim. Hırıstiyan'dılar ve dost bildiklerine ölümüne bağlıydılar.

Agit yoldaş bu köye girip toplantılar yapmış ve partiye dost olmalarını sağlamıştı. Bir nebze olsa da partiyi tanımışlardı. Köyde bulunan Tito ve Desto adlı köylülerin evine gittik. Bizi çok sıcak karşıladılar . Onların sıcak ve candan davranışları bizi duygulandırmıştı. Soykırımı ve katliamı yaşadıklarından acının ne olduğunu çok iyi biliyorlardı. Ki onları geçmişte katleden devlet, bugün de Kürt halkına aynı muameleyi uyguluyordu.

Onlara arkadaşları aradığımızı ve bize yardımcı olup olmayacaklarını sorduk. Hiç tereddüt etmeden yardım edeceklerini söylediler. Ve bize kalacak bir yer hazırladılar. Evlerinin yakınında bulunan bir bağ evine götürdüler bizi. Uzun süre orada kaldık. Bu şekilde tehlike daha az oluyordu. Tito köy köy dolaşarak arkadaşları arıyor, Deşto ise, sabahtan akşama kadar köyün hakim bir yerinde oturup, nöbetimizi tutuyordu. Tek umudumuz Desto'nun arkadaşlardan bir haber getirmesi idi. Bu samanlıkta iğne aramaya benzer bir şeydi. Gerilla kendisi istemezse hiç kimse onun bulunduğu yeri arayarak bulamazdı. Ama bunun dışında başka bir seçenekte yoktu.

Günler birbirini kovalıyor, kış hızından hiç bir şey kaybetmeden sürüp gidiyordu. Günlerimiz Tito'nun getireceği haberi beklemekle geçiyordu. Fakat Tito'da arkadaşların izine rastlayamamış, bir haber getirememişti. Sonunda orada beklemekten vazgeçip, Gabar'da bulunan Çiyaye Bızına bölgesine gidip, arkadaşları aramaya karar verdik. Tito ve Desto'yla vedalaşıp oradan ayrıldık. O iki insanı ve bize olan yardımlarını hiç unutmadım. Onlar halen yüreğimin bir köşesinde dirler.

Çiyaye Bızına, Dicle suyuna yakın bir yerdedir. Kayalıklı ve ormanlıklı bir arazi yapısı vardır. Volkanik olduğu için, kayaları büyük ve sivridir. Dicle suyu alt tarafından geçer. Çiyaye Bızına'da çok sayıda mağara vardır. Ve bu alan yıllarca gerillanın temel üs alanlarından biri olmuştur.

Gece yarısı Çiyaye Bızına'ya ulaştık. Bir mağaraya girmiş, sabahı bekliyorduk. Çevrede ne olup olmadığını bilmediğimiz için gece ateş yakmadık. Sabah olup da çevreyi keşfettiğimizde düşmanın operasyona çıktığını fark ettik. Gerçi bulunduğumuz yere uzaktılar ama yine de tedbirli olmamız gerekiyordu. O gün akşama kadar ateş yakmadan, soğukta beklemek zorunda kalmıştık. Akşam olunca düşman geri çekilmiş ve Gabar'ın üzerine gecenin sessizliği çökmüştü. Bu sessizliği bozan yalnızca Dicle nehrinin uğultulu akışıydı.

Geceyi bir mağarada geçirdik. Sabah Kazım arkadaş bizi çağırıp konuşmaya başladı.

"Arkadaşlar! Partiden kopmuş olabiliriz. Ama bizler Apocuyuz. Bundan sona hem arkadaşları arayacağız hem de partinin bize verdiği görevlerden birisi olan halkı örgütleme görevini de yürüteceğiz. Bundan böyle gittiğimiz köylerde köylülere arkadaşlardan kopuk olduğumuzu hissettirmeden, hem bilgi almaya çalışacağız hem de onlar niçin savaştığımızı anlatacağız" dedi.

Bizler de Kazım arkadaşın söylediklerine katılarak, en doğrusunun bu olacağını belirttik. Çünkü bir Apocu en zor koşullarda bile görevini yapmaktan geri durmaz. O günden sonra gittiğimiz köylerde hem arkadaşlar hakkında bilgi alıyor hel de örgütleme çalışmalarını yürütüyorduk. Yine Gabar'ın bir köyüne girip, gece yarısına kadar köylülerle sohbet etmiştik. Köyden ayrılıp, kaldığımız mağaraya giderken askerlerin pususuna düştük. İlk ateşi askerler açmasına rağmen hiç birimize bir şey olmamış ve çatışma kısa sürmüştü. Bu olaydan sonra bir süreliğine Gabar'dan ayrılıp Dera taraflarına gittik. Sabaha doğru Dera köyü yakınlarına ulaşmıştık. Düşman ise Gabar'da yeniden operasyon başlatmış, bizi arıyordu. Operasyon bitene kadar orada kaldık ve daha sonra tekrar Gabar'a ulaştık. Gece yarısı bir eve uğrayıp, biraz dinlendikten sonra, yanımıza erzak alıp, köyün üst taraflarına çıktık. Hava aydınlandığında köyün alt tarafında askerlerin olduğunu gördük. Köyün bahçeleri

içinde gruplar şeklinde oturmuş, ateş yakmışlardı. "Acaba ihbar mı edildik?" diye aramızda tartışmaya başladık. Ve her ihtimale karşı çatışma pozisyonuna geçip bekledik. Hava açmış ve pırıl pırıl bir güneş çıkmıştı. Günlerdir yağan kardan sonra bu güneş bir nebze de olsa ısıtmıştı bizi. Şubat ayına girmiştik. Bir aydan fazladır arkadaşların kopuktuk. Ve bir çatışmaya daha girmek istemiyorduk. Askerleri bir süre gözetledikten sonra davranışlarındaki rahatlık ve çevreyle ilgilenmemelerinden, normal bir köy operasyonuna çıktıkları sonucuna vardık ve rahatladık. Askerler öğleden sonra çekip gitmişlerdi. Akşam üzeri köyün çevresini iyice kontrol ettikten sonra köye doğru yürümeye başladık. Köyün girişine ulaştığımızda hava kararmıştı artık. Bir evin kapısını çaldık. Tam içeri girecektik ki, köyün diğer tarafında köpek havlamaları başladı. Köpekler sanki birilerine saldırıyor gibiydi. Birbirimize baktık; "Ne olabilir acaba?" diye. "Düşman gitmemiş mi?" diye sordum Kazım arkadaş. Kazım arkadaş "Olabilir" dedi. Köylü elindeki fenerle gidip o tarafı kontrol ederken, biz de evden biraz uzaklaşıp, bir bahçe duvarının arkasında mevzilendik. Merakla beklerken bir süre sonra köylünün koşarak eve doğru geldiğini gördük. "Heval! Heval" diye bağıırıyordu. Ben duvarın arkasından çıkıp yanına gittim. "Nedir?" diye sorduğumda, "Arkadaşlarınızdır" dedi. Sevinçten uçuyordum adeta, yerimde zıplamaya başladım. Diğer arkadaşlara "Gelin arkadaşları bulduk. Çabuk gelin" diye bağıırıyordum diğer arkadaşlar gelince köylü bizi arkadaşların bulunduğu eve götürdü. Nihayet aylarca kopuk kaldığımız, arayıp da bir türlü bulamadığımız yoldaşlarımıza kavuşmuştuk. İçeriye girdiğimizde Doğan arkadaşla bir kaç arkadaş oturmuş, köylüyle sohbet ediyorlardı. Bizi görünce ayağa kalktılar ve sıcak bir merhabalaşmadan sonra yanlarına oturup başımızdan geçenleri anlatmaya başladık. Doğan arkadaşın "Başınıza gelenlerden haberimiz var. Biz de sizi çok aradık ama bir türlü bulamadık."dediğinde şaşırılmıştık. Hemen Metin

arkadaş geldi aklıma. "O zaman ona da ne olduğunu biliyorlar" dedim içimden. Doğan arkadaş Metin'in çatışmadan yaralı kurtulduğunu ve bir köye sığındığını, köylülerin onu tedavi ettikten sonra Agit arkadaşına teslim ettiklerini söyleyince, uçacak gibi olmuştum. Ağlamak istiyordum. Ama köylülerin yanında olmazdı. Göz yaşlarını içime akıttım. Üstelik Agit arkadaşın burada olduğunu söyleyince daha da sevinmiş ve yaşadığımız zorlukları bir anda unutmuştuk.

Agit arkadaş bizden yaklaşık on gün sonra güneyden ayrılıyor. Ve Gabar'a geliyor. Biz çatışmada iken yakında bir yerde olduklarından silah seslerini duyuyorlar ve daha sonra köylülerden bizim çatışmaya girdiğimizi duyuyorlar. Daha sonra Metin arkadaşın başımızdan geçenleri öğreniyorlar.

Bir süre köyde oturduktan sonra Agit arkadaşın yanına gitmek için yola çıktık.

Zalimler olur da direnenler olmaz mıydı? İnsanlık tarihi zalimlerin zulmüne karşı, mazlumların direnişi ve mücadelesidir demek yanlış olmasa gerek. Gabar Mezopotamya halklarından Asurilerin, Ermenilerin ve Kürtlerin zulme, katliama uğradıklarında yaşamlarını sürdürebilmek için sığındıkları bir mekan olmuştur. Gabar'da bu halkların kültürlerini inançlarını yansıtan izlere her yerde rastlamak mümkündür. Adeta halklar mozağının diğer bir adıdır Gabar. Ona sığınanları ya da zalimlere başkaldıranları besleyecek, dışarıya muhtaç etmeyecek zenginliktedir. Her türlü yemişiyle, bereketli toprağıyla, doğal mağaralarıyla kendisine sığınanları utandırmaz, kucak açar, bağrına basar. Bağımsızdır. Küçük bir ülke gibidir. İnsanlar İsa'nın, Muhammed'in vaat ettiği cenneti Gabar'a benzetmişler ve daha sıkı sarılmışlardır dinlerine. Gabar'da yaşayanlar kendilerini hep güvende ve daha güçlü hissetmişlerdir.

Gabar direnenlere mekan olma özelliğini geçmişten bu güne dek bir gelenek olarak sürdürmüştür. Adı Gabar'la özdeşleşen yiğit komutan Agit'e mesken olmuştur

o günlerde.

Doğan arkadaşla buluştuktan sonra Agit arkadaşın yanına gidiyorduk. Onu görmek için sabırsızlanıyordum. Ve yol bitmek tükenmek biliyordu. Adeta zaman durmuş gibiydi. Yürürken onunla beraber geçirdiğim anlara gidip geliyordum. Bana gözlerim çok keskin olduğu için, "Ayaklı dürbün" diyordu. Kendimi onun yanında güvende ve güçlü hissediyordum.

Üç dört saatlik bir yürüyüşten sonra Cennet köyünde bulunan Agit arkadaşla ulaştık. Bizi çok sıcak karşılamıştı. Ona sarıldığımda tarif edemeyeceğim bir duyguya kapılmış, sanki ondaki gücün bana aktığını hissetmiştim.

Agit arkadaş hemen bizi yanına oturtup, başımızdan geçenleri anlatmamızı istedi. Anlattıklarımızı dikkatle dinleyip,

"Tamam, noktaya gittiğimizde konuşuruz" dedi ve sustu. Uzun süre konuşmadan oturduğu yerde başını öne eğip düşündü. Gözüm onun üzerindeydi sürekli. Bütün hareketlerini izliyordum. Arkadaşlar köydeki işlerini tamamlayınca köyden ayrılıp direnenlerin kalesi olan Gabar'a doğru yürümeye başladık. Ben sürekli yanında yürümeye gayret ediyordum. Bazen bir arkadaş aramıza girse, hemen önüne geçiyordum. Agit arkadaş bizim grupla bir toplantı yaptı. Zorlandığımızı ve hele Şexmuz arkadaşın şahadetinden etkilendiğimizi bildiği için bize moral vermeye çalışıyordu. Bize," Şexmus arkadaşın anısına bir eylem yapacağız," dediğinde hepimiz duygulanmıştık. "Eyleme biz de katılmak istiyoruz" dedik

Bizim gelişimizle Gabar'daki arkadaşların sayısı yirmi beş olmuştu. Öğleden sonra keşif grubu çıkarılmıştı. Eylem keşfini yapıyordu. Biz ise yorgunluğu üzerimizden atmak için dinleniyorduk. Keşif grubu bir gün sonra geldiğinde Agit arkadaş eylem planını açıklamak ve arkadaşların görüşlerini almak için toplantı yapıyordu. Noktamız Kele Dera Şem'deydi. Gabar'ın en asi ve yüksek noktalarından birisiydi. "Şem" Hristiyanlığı yaymak için

Gabar'a gelen ilk misyonerin adıydı.

Sarp kayalıkların olduğu bu zirvede bir kale yaptırmış ve içine bir kilise kurmuştu. Agit arkadaşın bir özelliği de hep dağların doruklarında ve stratejik yerlerde üslenmesiydi. Agit arkadaş tok ve gür sesiyle planı açıklıyordu. Plana göre, korucu olan Karne köyüne baskın yapıp onları silahsızlandırılacak, sonra da onlarla toplantı yapılacaktı. Eylem Cuma günü köylülerin cuma namazını kıldığı esnada yapılacak ve korucular esir alınacaktı. Zorunlu olmadıkça, onlar ateş etmedikçe biz ateş etmeyecektik. Plan bütün arkadaşlarca da uygun görülünce toplantı sonuçlandı ve hazırlıklara başlandı.

Hazırlıklarımızı tamamlayıp Karne köyü yakınlarında konumlanmıştık. Günlerden cumaydı. Hava sisli ve hafiften yağmur çiseliyordu. Doğa koşulları lehimize işliyordu. Sisten yararlanarak köyün içine kadar sokulmuştuk. Korucular her şeyden habersiz öğlene doğru camide toplanmaya başlamışlardı. Onlar içeride cuma namazını kılarken biz caminin etrafını sarmış ve tüm korucuları esir almıştık. Korcular çaresiz kaldıklarından, zorluk çıkarmadan silahlarını teslim etmişlerdi. Ve Agit arkadaş onlarla cami de toplantı yapıyordu. Başarmıştık. En güzeli de kan dökülmeden amacımıza ulaşmış olmamızdı. Agit arkadaşın eylem taktiklerindeki ustalığı bizi bir başarıya daha götürmüştü.

GÜRCAN

ÇİÇEKLERİN GÖLGESİNDE...

"Karanlığın içindeki bizlere, yani kendi kaderine inanılmaz bir umutla bakıyordu."

Bir Mayıs günüydü. Bugünler güzelliklerin kaybolmadığı, doğanın en küçük ayrıntısına kadar varlığını ve önemini hissettirdiği günlerdi. Doğanın adaleti her canlıya özgürce yaşama hakkını sunuyordu. Bu canlı

renkler, bu cıvıltılı sesler, bu içten içe kaynayan yaşam sevinci, bu kutsal yasanın yaratımıydı. Oysa insanlar binlerce yıldır bu yasayı unutmuşlardı. Onun için binlerce yıldır güzellikleri göremez olmuşlardı. Yasayı unuttunca, yaşam insanlar için bitmek bilmez bir kış mevsimine dönmüştü. Mayıs günlerinde bile insanlar kışı yaşar olmuşlardı. Kış; hak edilmeyen zorluklar, acılar, kayboluşlar, işkenceler... Yalnızlık, korku ve savaşlardı. Bir Mayıs günüydü, ama biz hala kışı yaşıyorduk. Kışa karşı savaşıyorduk, ama kış bazen bizi bir anda kuşatıyordu. Mayıs ortasında kış günlerini yaşıyorduk, hem de binlerce yıldır.

Böyle bir günde, hava henüz kararmaya başlamıştı ki, ormanlık arazideki yeni noktamızdan ayrılmak üzere yola koyulduk. Altı kişilik grubumuzda benim dışında bir bayan arkadaş daha vardı. Silahlarımız omzumuzda, kefiyelerimiz boynumuzda koşar adımlarla vadiye doğru iniyorduk. Ayaklarımızın altında bahar yağmurlarıyla ıslanmış eski palamut ağacı yaprakları ikide bir kayıp düşmemize neden oluyordu. Toprağı sıkı sıkıya örten sarı zeminin bu kadar kaygan olması hızımızı kesemiyordu. Neşe içinde, düşe-kalka, her düştüğümüzde şakalaşarak çocuk kalan ruhumuzu dışa vurarak, doğanın adaletini kendimizde duyumsamaya çalışarak ilerliyorduk. Vadiye indiğimizde hava artık kararmıştı. Gökyüzünde hızla hareket eden kara bulutların arasında arada bir görülen minik yıldızlar, bize acele etmemiz gerektiğini söylüyordu. Çünkü bulutlar birbirine ulaştığında artık yağmur ve karanlıkla boğuşarak yürümek zorunda kalacaktık. Oysa ulaşmamız gereken köye kadar bir buçuk saat daha yürümemiz gerekiyordu.

Yine de kendimize güvenerek yürüyorduk. Sayısız gece yağmur ve karanlıkta yol bulmak, dizlerimize kadar çamurlara batıp çıkmak, el ele tutuşarak yürümek zorunda kalmış, bu acımasız saldırıları gençliğimizle yenmiştik. Yine öyle olacaktı. Gençlik de tıpkı bahar gibi

güzel, direngen ve özlenendi; tıpkı Mayıs gibi kışı yenmeyi bilirdi.

Yalnız bu kez gece köye ulaşması gereken dört yeni savaşçıyı da birlikte getirecektik. Esas zorlanacak olan dağın ve gökyüzünün çıplak saldırısına yabancı olan yeni arkadaşlardı. Böyle bir gecede ilk kez dağlık arazide yürümek zorunda kalmaları gerçekten de talihsizlikti. Üstelik sabah olmadan noktaya ulaşmamız için hızlı yürümemiz gerekecekti.

Peş peşe ve birbirimize birer adım mesafede yürüyorduk. Hiç mola vermeden ve hızlı yürüdüğümüz için sırtımız terden sırlıklam olmuştu. Sırt çantalarımızın altını bile ıslatan terimiz, durduğumuz anda buz gibi yapışıyordu. Köpek seslerini duyunca köye yaklaştığımızı anladık. Bu dağ köyünde bir-iki ailenin dışında herkes metropollere kaçmıştı. Diğer evlerde yalnızca ihtiyar bir-iki çift kalıyordu. Önümüzdeki küçük tepeyi de aşınca köy evlerinin pencerelerinden sızan gaz lambalarının solgun ışığını gördük. Biz yaklaştıkça köpek sesleri giderek arttı.

Komutan arkadaş fısıltıyla mevzilenmemizi emretti. Hepimiz kayalıkların arasına uygun bir biçimde mevzilendik. İki arkadaş köye düşman olup olmadığını kontrol etmek için önden gidecekti ve biz ani bir temas durumunda o arkadaşların savunmasını yaparak geri çekilmelerini sağlayacaktık. Bu arada yağmur hafiften çiselemeye başladı. Sert bir rüzgar vücudumuza dolanıyor, içimize dek işliyordu. On dakika kadar dişlerimiz birbirine vurarak titremeyi durdurmak için kaslarımızı kaskatı yaparak bekledik.

Arkadaşların köye girdiğini çığırılan köpek seslerinden anladık. Uzaktaki bir düşman birliği bu köpek seslerinden köye yabancıların girdiğini rahatlıkla anlayabilirdi. Bu ıssız dağ köyüne akşamın bu saatlerinde gerilladan başka kim uğradı ki? Köpeklerin çevreye yaydığı bu tehlikeli mesaj hepimizde huzursuzluğa neden oluyordu. Biraz sonra seslerinden sakinleşmeye başladıklarını anladık. Gözlerimizi kırpmadan solgun ışığa

doğru bakıyor, bizi çağırarak olan işareti bekliyorduk. Karanlıkta yanıp sönen bir çakmak bize köyde bir tehlikenin olmadığını söyledi. Hemen mevzilerimizden çıkıp köy yoluna girdik. Köy evine yaklaştığımızda ev sahibi yaşlı adamın iki arkadaşıyla birlikte bizi dışarıda beklediğini gördük.

Evin kapısı ardına kadar açıldı ve solgun ışığın içinden küçük bir kız çocuğunun silueti görölüyordu. Biraz daha dikkatli bakınca sarı saçlarının dağınıklığı, üzerindeki yırtık elbisesi ve çorapsız kirli ayakları belirginleşti. Sakince kapının eşiğinde durmuş, aşına gözlerle bizi izliyordu. Bu dağınık saçlar, bu yırtık elbise, bu yalın ayaklar kış mevsimince kuşatılmış yaşamının izleriydi. Karanlığın içindeki bizlere, yani kendi kaderine inanılmaz bir umutla bakıyordu.

İhtiyarla merhabalaşarak tek tek içeriye girdik. Küçük kız, ilk giren arkadaşın kucağında mutlu gülücükler saçarak içeriye girmişti bile. Başını ince bir tülbentle örten annesinin kara gözleri ürkek bakıyordu. "*Hoş geldiniz*" diyen cılız sesi, anlamsız kılınan, hiçleştirilen varlığının farkında olan ölgün bir sestti. Bu ölgün ses ve ürkek bakışlar da kış mevsiminin izlerini taşıyordu.

Odadaki toprak zemin tertemiz süpürülmüştü. Odayı bir baştan diğerine kaplayan sedire oturan yeni arkadaşlar bizi görünce ayağa kalktılar. Merhabalaştık. Dört köşe bir masanın kenarındaki kürsülere oturarak silahlarımızı elimizi uzattığımızda alabileceğimiz mesafede, uygun bir yere dayadık. Karşıdaki şöminede yanan ateşin ısısı odayı sıcakık yapmıştı. Ateşin üzerinde ağzına kadar dolu olan çaydanlık fokurduyordu. Küçük kızın annesi çayı demlerken, gözlerim yeni gelen arkadaşlara takıldı. Dört arkadaş sedirin üzerine suçlu çocuklar gibi oturmuşlar, çekingen ama umutlu, hayran bakışlarla bizi izliyorlardı.

Bir yandan çaylarımızı yudumlarken, bir yandan da onlarla sohbet ediyorduk. Yeni bir yaşama başlayacak olan arkadaşların gözleri sevinçle parlıyor, heyecanlarını

ve toyluklarını her davranışlarında hissettiriyorlardı. Henüz onlar bize, biz onlara yabancıydık, ama sanki birbirimizi yıllardır tanıyormuş gibi hissediyorduk. Ortak duygular, aynı arayışlar, kaybolmuş yaşamlarımızın peşinden koşuş, bahar özlemiydi bizleri yakınlaştıran. İçlerinden yalnızca bir bayan arkadaş vardı. Küt kesilmiş saçları, uzun boyu ve güzel yüzünde parlayan simsiyah gözleri hemen dikkat çekiyordu. Kot pantolon üzerine kalın bir kazak giymişti. Onun bu pantolonla yürürken zorlanacağını düşündüm. Bizim onlarla sohbetimizi ihtiyar adam, eşi ve gelini de hiç ses çıkarmadan, gülümseyerek dinliyorlardı. Küçük kız ise arkadaşların kucağından inmeden, sevilmenin mutluluğuna varıyordu. Halk, yılların tecrübesiyle kimin nasıl bir devrimci olacağını anlamaya çalışır, tahminler yürütür, bazılarının güçlü bir komutan olacağına, bazılarının zorluklara dayanamayıp ihanet edeceğine inanırdı. Onun için yeni gelenlerin her hareketini tepeden tırnağa dikkatle izliyorlardı. Sonra bir fırsatını bulduklarında komutan arkadaşla gizlice kimin güvenilir, kimin güvenilmez olduğunu söyleyeceklerdi.

Sohbetimiz dışarıda kopan fırtınanın gürültüsüyle ara-sıra kesiliyordu. Çakan şimşekler içerdeki gaz lambasının ölgün ışığıyla alay edencesine aniden pencereye hücum ediyor, hemen geri çekiliyordu. Yeni gelenler bu havada dışarıya çıkma olasılığının imkansız olduğunu sandıklarından rahattılar. Eski gerillalar ise, hiç bir şeyin yapmaları gerekeni yapmalarına engel olamayacağını, olmaması gerektiğini biliyorlardı. Kurşun yağmurdu ki?

Yeni arkadaşları yola çıkarmak için yavaş yavaş hazırlamaya başladık. Önce şaşırdılar, inanmak istemediler, ama bizim kararlılığımızı ve kendimize güvenimizi görünce onlar da güçsüz davranmak istemediler. Saat 22.00 civarıydı. Ev halkıyla vedalaşarak karanlığa daldık. Yol yürüyüşünde yeni arkadaşları eski arkadaşların arasına dağıttık. Yeni gelenlerin eşyalarını ve yarınki erzağımız olan yufka ekmek ve peyniri sırt

çantalarımıza yerleştirmiştik. İçimizden birinin kopup, kaybolmaması için birbirimize çok yakın yürüyor, önümüzdeki ani bir duruşunu fark edemeyecek kadar karanlık olduğundan zaman zaman çarpışıyorduk. Çamurlaşmış toprak yürümemizi zorlaştırıyor, ikide bir kayıp düşüyor, su göletlerine, küçük dereciklere girip çıkarak ilerliyorduk.

Önümde eski bir arkadaş, arkamda ise yeni bayan arkadaş yürüyordu. Önümdeki çok hızlı yürümesine rağmen, arkamdaki çok yavaş yürüyor ve bağlantıyı sağlama işi bana düşüyordu. Sık sık arkamda yürümeye çalışan yeni arkadaşın elini tutuyor, hızlı yürümesini, grubu koparacağımızı söylüyordum. Fakat bundan daha hızlı yürüyemiyordu. Bu sefer önümdeki arkadaşla öncüye haber göndermesini, yavaş yürümelerini söylüyordum. Nedense grup bir türlü yavaşlamadı. Öncümüz yöre halkından, bu coğrafyayı çok iyi tanıyan, tecrübeli bir arkadaştı. Çok karanlık olmasına rağmen doğru yolda olduğumuzdan emindik. Ara sıra çakan şimşekler önümüzü aydınlatıyordu. Vücudumuz yürüdüğümüz için yağmur ve rüzgara rağmen sıcaktı.

Bir ara önümdeki arkadaşın uzaklaştığını fark ettim. Arkamdaki arkadaşla hızlı yürümesini, benden kopmamasını söyleyerek gruba yetişmek için hızlandım. Bir ara arkama baktığımda kimsenin gelmediğini gördüm. Ama önümdekileri durdurmak daha önemliydi. Onun için hızlanmayı tercih ettim. Neredeyse koşarak ilerliyordum. Islık çalarak, arkadaşın ismini seslenerek durdurmaya çalışıyordum. Ama kimse sesimi duymadı. Bir ara yolun ikiye ayrıldığını fark ettim. Çok karanlık olduğu için izler fark edilmiyordu. Şansımı denemekten başka çarem yoktu. Karşıdaki yola girdim ve koşmaya başladım. Kimse yoktu. Birden ayaklarıma küçük çalılar dolandı. Eğilip baktığımda bunların doğal ağaçlar olmadığını, özenle birbirine geçirilerek yapılmış çitler olduğunu fark ettim. Öyleyse bu bir bahçe veya tarlayı çevreleyen çitlerdi. Öyleyse köye yakındı ve ben yanlış yöne sapmıştım.

İçime tuhaf bir korku girdi. Çevrede doğanın ürkütücü uğultusundan başka hiçbir ses yoktu ve ben şimdi yapayalnızdım. Hemen geldiğim yoldan geriye döndüm. Bu sefer bütün gücümle koştum, arkadaşlara yetişmek için. İçimde henüz grubun arkasında yürüyenlere yetişebileceğim umudu vardı. Yol ayrımının olduğu yere gelince durup bekledim. Ancak kimsecikler yoktu. Gerçekle aniden yüzleşmenin dehşetiyle donup kalmıştım. Bütün gücümle mantıklı düşünmeye çalıştım. Gerillada bir kural vardı: Koptuğum yerde arkadaşları bekleyecektim. Belki de benim koptuğumu fark etmemişlerdi bile. Bir taşın üzerine oturup bekledim. Ben de henüz bir yıldır gerilladaydım ve coğrafyaya hakim değildim. Buradan ayrılırsam kaybolma ihtimalim yüksekti. En iyisi burada beklemektir. Nasıl olsa arkadaşlar fark edince geri dönerler ve geldiğimiz yolu takip ederek beni ararlar.

İlk kez tek başıma kalıyordum ve içimdeki tarifsiz sıkıntıya anlam verecek gücüm yoktu. Karanlık, soğuk, yağmur, çamur, çaresizlik, bilinçsizlik; koca bir tarihin gerçek yüzü tarafından kuşatılmış gibiydim. Silahımı farkında olmadan sıkı sıkıya kavrayıp göğsüme bastırdım. Bir kaya dibine büzülerek oturdum. Rüzgarın savurduğu yağmur vücudumu döverken, kefiyemi sadece gözlerim dışarıda kalacak biçimde başıma sıkıca bağladım. Hareket edemeyecek kadar yorulmuştum ve durduğum için vücudum giderek soğuyordu. Silahımı bacaklarımın üzerine yatırmış, iki büküm olmuştum. Bir yandan nefesimle ısınmaya çalışırken, bir yandan da seslere dikkat ediyor, en ufak bir sesi kaçırmamaya çalışıyordum. Uyumamalıyım. Yoksa arkadaşlar gelse de beni göremezler, geçip giderlerdi. Bu fırsatı kaçıırırsam belki de günlerce tek başıma arazide kalmak ve onları aramak zorundaydım. Ya gelmezlerse, ya kaybolduğumu çok geç fark ederlerse ne olacaktı?

Silahımı düşündüm. Şu anda beni koruyacak olan tek şey bu demir parçasıydı. Göğsüme batıp duran bu soğuk ve sert demir parçasına bu kadar muhtaç olmak

canımı sıktı. Şarjörümde ise sadece on beş adet mermi vardı. Eyalette cephanesiz olduğundan ancak bu kadar mermi vermişlerdi. Kafamda bir sürü soru belirmiş, bütün olasılıkları düşünüyordum. Yarın düşman araziye çıksa izlerimizi fark eder miydi? Acaba yağmur tüm izleri silmiş miydi? İzler takip ederlerse direkt üzerime geleceklerdi ve ben on beş adet mermiyle ne kadar savaşabilirdim ki? Bir dakika mı? İki dakika mı? Böyle bir gecede tek başına dağda olmak bir genç kız için neyi anlatıyordu? Kendime acımalı mıydım? Yoksa bu kış mevsimine karşı yiğitçe savaşmalı mıydım? O küçük kızın umutlu gözleri için bunları yaşamak zorunda değil miydim? Bu acımasız kış binlerce yıldır insanların yaşamlarına saldırmıyor muydu? Sıcacık evinden bu karanlığa dalıp, bu meydan okuma yüreğini ısıtmak için değil miydi? Kadın için yaşam hep böyle soğuk, korkutucu ve yalnızlık yüklü olmamış mıydı? Her şey, savaş yıllarının bu Mayıs gecesine sıkıştırılmış, üzerime geliyordu. Bilmediğim geçmişimi, şu anda her duygusunu iliklerimde hissederek yaşıyordum. Bu kaybolmuşluk, bu hiçlik dört bin yıllık yaşamın özetiydi sanki. Yaşamın en güzel mevsimi Mayıs'ın gerçek tadına hiç varamamış olmak, çiçek mevsiminin kan mevsimine dönüştüğünü görmek, Mayıs ortasında kışı yaşamak nedendir? Tıpkı şimdi benim dakikaları sayarak güneşi beklediğim gibi, insanlar kışın bitmesini beklemişler, hiç bitmeyecek sanmışlardı. İnsanlar tıpkı benim gibi böyle yaşamın kıyısında titreyerek beklemişlerdi. Tıpkı benim gibi silaha muhtaç kalmışlardı ve silahtan kurtulmadıkça Mayıs tadında yaşamayacaklardı.

İşte nihayet hava aydınlanıyordu. Soğuktan kaskatı kesilen vücudumu hareket ettirmekte zorlanıyordum. Patika yolun üst kısmındaki küçük kaya parçalarının arasına gizlenmiştim. Yoldan geçen biri yanıma kadar gelmeden beni göremezdi. Yavaş yavaş yükselen güneşin ışınları vücuduma mucizevi dokunuşlar yapıyordu. Gökyüzü sanki dün gecedен hiç haberi yokmuş gibi

masmavi ve berraktı. O kadar üşümüştüm ki, bu sıcak dokunuşlar tüm kaslarımı gevşetiyor, ağır bir uyku vücudumu yavaş yavaş sarıyordu. Bilincimin reddetmesine rağmen uykuya teslim olma istemi daha etkiliydi. Göz kapaklarımı açamıyordum, açmak istemiyordum. Savaştan çıkmış gibi yorgun ve kafamdaki bütün kaygılarda kaçmak istiyordum. Bu arada gelen bir sesle yarı ölümün etkisinden sıyrıldım. Evet, benim adımla sesleniyorlardı. Demek, nihayet beni aramaya gelmişlerdi. Taşların arasından kafamı uzatarak aşağıya baktım. İki arkadaş silahlarının üzerini kefiyeleriyle pelerin gibi örtmüşler, sabahın bu saatinde açıkça dolaşıyorlardı. Bu kadar rahat dolaştıklarına göre demek keşif yapmışlardı ve çevrede düşman yoktu.

"Heval" diye seslendim. "*Buradayım!*" Sevinçle bana doğru gelmeye başladılar. Ben de onlara doğru sallana sallana ilerledim. Onlar çocuk gibi sevinçli, ben çocuk gibi küskündüm. Küskünlüğüm onlara mıydı, bir geceye sıkıştırılmış tarihime miydi? Bana nasıl kaybolduğu mu sordular... içimden hangisini soruyorlar acaba diye düşündüm. Sonra;

"*Bilmiyorum*" dedim.

Gülerek; "*Kusura bakma, fark etmedik*" dediler.

"*Bütün sorun da o değil mi?*" dedim.

Anlamadılar. Şakalaşarak teselli etmeye çalıştılar. Fark edilmemenin kırıcılığını, varlığı-yokluğu belli olmamanın acısını, hiçleştirilmiş gerçeğimin dün geceki acısız tekrarını nereden bileceklerdi. Ve ben nasıl anlatacaktım?

Yıllar önce, savaşın en şiddetli günlerinde yaşanmış sıradan bir Mayıs günüydü bu. Ve her Mayıs gerçek arayıcılarının kanıyla yıkanmıştı. Mayıs güzelliği kanın gölgesinde kalmıştı. Peki ya bugün? Silahların sustuğu, barış olasılığının güçlendiği bu Mayısı kendi tadında ruhumuzda çiçekler açarak yaşayabilecek miyiz? Çiçeklerin gölgesinde doğanın adaletine ulaşabilecek miyiz?

Zelal AZAT

SAÇLARI NURHAK AYAKLARI AKDENİZ
"Uyuyan güzelin topuz yaptığı saçları, Nurhak'tır"

Sakin akan tüm nehirlerin, hırçınlaştığı yerler ve zamanlar vardır. Başarılı olamadığı yerlerde hırçınlaşır. Yatağını genişletmek, daha rahat yol almak ister. Yatağını genişlettiği yerlerde sakindir. Ama bununla yetinmez. Her bahar, hakkını alırcasına, bereket verdiği toprağın bir kısmını, sularına katar.

Tüm nehirler iki yüzlüdür. Bir yüzü, bereket ve güzellik verir; diğeri bereket ve güzellikleri alır. Baharda kötü yüzünü gösterir, sonrasında iyi yüzünün çeşitli renklerini.

Nehirler, denize kavuşmak özlemindedir. Bu, her zaman gerçekleşmeyebilir. Bazıları, o enginliğe ulaşmayı zorlukla başarır. Uzun bir hasretten sonra kavuşanlar olduğu gibi, ayrılık hasrete dönüşmeden kavuşanlar da vardır. Bunlar şanslı olanlardır. Ancak şanslı olanlar, bununla yetinmez, hatta daha da acele ederler.

Ceyhan, denize erkenden kavuşan şanslı nehirlerdendir. Tüm benzerleri gibi, onun da iyilik ve kötülük zamanları vardır. Baharda, Nurhak dağlarından aldığı enerji ile Elbistan ovasını tıraş edercesine, köylünün ekin ve bahçelerini alarak Akdeniz'e götürür. Bu, kötü yüzüdür. Bahar da yaşadığı sarhoşluk bitince, akşamdan kalma bir bulanıklık yaşar. Sonra berraklaşır, sakin akar. İyi yüzü budur. Çevresine bereket dağıtır. Artık tüm çocuklara kucağını açan bir anadır, o. Her çocuk,kendini büyük bir sevinçle onun kollarına bırakır. Güvenliktedir, emindir, huzura kavuşmuştur. Ceyhan, mavi elleriyle çocukların saçlarını okşar. Saçlar, onun dalgalarında uçuşur. Tüm hastalıklara kapı gösterircesine bedenleri

temizler...

Ceyhan,sularını Nurhak dağlarından toparlar. Bazen küçük derecikler halinde ilerler sular, bazen de toprağa gizlenerek yol alır. Sonra en beğendiği yerde, toprağın dışına fıskırır. Bir süre önce ayrıldığı dereciklerle tekrar birleşerek Ceyhan'ın bir parçası olur ve kaynağı ile adına laik olmanın heyecanıyla yol alır.

İlk uğrak yeri, Elbistan'dır. Şehri, mavi bir şerit gibi ikiye böler. Berrak ve sakindir. Çocukları rahatsız etmemek için, kaçaklar gibi, gizliden yol alır. Sonra da, Elbistan ovasını baştan başa ikiye böler. Yemyeşil tarlalar ve kayısı bahçeleri arasında ilerler. Nazardan korktuğu için,uzayan mavi bereketini çevresine taşırmadan edemez. Bahar küskünü köylülerle her bahar, kavga ederler. Alışkanlık işte...

Ovanın ortasından, sessiz ve yavaş ilerler, Ceyhan. Ovanın bittiği, dar vadinin başladığı yerde ise, toy bir kısrak gibi huysuzlaşır. Vadinin kollarını oluşturan Engizek ve Berit dağlarını önüne katıp Akdeniz'e götürmek ister gibidir. Sonuçta dar yatağında ilerlemek zorunda kalır ,ama, buna alışmaz. Nurhak'lardan aldığı özgürlük tutkunsu, kendisine biçilen sınırları kabul etmesine izin vermez. Çevresine saldırır. Adeta dağları oymak ister. Bağirtısı, tüm vadiyi sese boğar. Hiçbir yabani hayvan, korkudan burada barınmaz.

"Ceyhan delirmiş" der, yöre insanı. Ama alışkındır. Taşkınlığının sebebini bilir, endişelenmez. Çünkü bir süre sonra, dar vadinin boğuculuğundan kurtulur, Ceyhan. Tekrar ovaya kavuşur. Kollarını sere serpe, tarla ve bahçelere açar. Özgürlüğün tadını çıkarırcasına, telaşsız akar. Sakinliğine ve güzelliğine tekrar kavuşur. Güzelliğini,kavak ağaçlarıyla saklamak ister. Ama yüksekte bakıldığında, ovanın ortasında, toprak ve güneşle boğuşarak, kıvrıla kıvrıla ilerleyişinin büyüleyiciliğini hiçbir kavak gizleyemez. Günün her saati yeni bir elbise giyer. Her elbise ona yakışır. Belli zamanlarında saçlarını topuz yapıp, sırt üstü uzanmış,

uyuyan bir kadına benzer. Uykusundaki masumiyeti ile güzeldir, Ceyhan. Yörenin tüm zenginliğini sularına katıp, Akdeniz'e taşır. Uyuyan güzelin topuz yaptığı saçları, Nurhak'tır; ayakları ise Akdeniz'e uzanır... Bereket ve özgürlüğün kaynağı Nurhak'lardan aldıklarını, ovalar ve dar vadilerden topladıklarıyla güçlendirir ve ayaklarıyla Akdeniz'e salar. Tüm dünya yararlansın ister. Bu, Ceyhan'ın Akdeniz ülkelerine gönderdiği, sıcak bir tebessümdür.

Ceyhan,ovayı coğrafi olarak ikiye ayırdığı gibi etnik bir bölünmeye de neden olmuştu. Bir tarafında, Engizekler'in yamaçlarında, Alevi Kürtler; diğer tarafında,Berit dağı yamaçlarında, sunni Türkmenler yaşırdı. Çok eskilere dayanan bölünmenin sebebini, hiç kimse bilmezdi. Herkes babasından duyduğunu uyguluyordu ve ortada başını almış giden bir Türk- Kürt rahatsızlığı vardı sadece. Yakın köyler arasında,sürekli, küçük nedenlere dayanan çatışmalar olurdu. Uzak köyler arasında ise, soğukluk vardı. Yolları, arabaları, alış veriş yaptıkları iş yerleri, çay içtikleri kahvehaneleri hep ayrıydı. Her doğan Türk çocuğu, Kürtleri; Kürt çocukları da Türkleri, ötekiler olarak bellerdi.

Sürdürülen hoşnutsuzluk, eşsiz güzelliklere gölge düşürmüştü. Şehir merkezinde de mahalleler, suyun ötesi ve berisi diye ikiye bölünmüştü. Ve kavgalar, Ceyhan'ın açık kollarının havada asılı kalmasına yol açıyordu. Yıllarca böyle sürdüler yaşamlarını. Kürt gerillaları, bölgeye gelince kavga birden alevlendi. Türkmen köylerinin bir kısmı, silahlanarak koruculuk yapmaya başladılar. Kürt köylüleri ise, önemli oranda göçertildi. Nüfus yapısı değiştirilmişti.

Berit dağının hakim bir tepesinde, ova ve vadi üzerinde dürbünümü gezdirirken, bu düşüncelere dalmıştım. Mehmet Hanifi arkadaş'ın "Durum ne?" sorusuyla, yapmam gereken asıl işi unuttuğumu anladım

Suyun üzerinde, araçların kullandığı tek beton köprü kalmıştı. O da korucu olan köyün ortasındaydı. Köyün

yarısı köprünün bu yanında, yarısı da diğer yanında kalıyordu. Köy, Köprüyü kucaklamıştı. "Durum çok kötü" diye seslendim. Anlamışlardı. Hiç seslerini çıkarmadılar. Sonra diğer arkadaşlar tek tek keşif yaptı. Hepsinin suratı asılmıştı.

1992 yılının ilkbaharıydı. Berit dağı tarafından Engizekler tarafına geçecektik. Kısa bir süre önce, aynı yoldan Berit dağına gelmiştik. Önemli bir çalışma için, dört kişi geri dönecektik. Berit dağı taraflarına geçtiğimiz zaman, tahta köprüler sağlamdı. Su da henüz yükselmemişti. Hiçbir zorlukla karşılaşmadan Ceyhan'ı geçmiştik. Ama geri dönmeye çalıştığımız o an, eskiden kullandığımız köprüler yakılmış ve su çok yükselmişti. Sesi bile insanı, ürkütüyordu. Üstelik korucu Türkmen köylerinin olduğu bölgedeydik.

"Nasıl geçelim?", diye sordum. Aslında bu sorunun farklı bir cevabı yoktu. Yine de çözümler, sıralandı.

"İç lastik temin edip, kelek yapalım"

"Yukarıya, ovaya doğru ilerleyip, suyun genişlediği bir yerden geçelim"

"Köprüden geçelim", gibi çeşitli öneriler sunuluyor, ancak öneri sahipleri de kendi görüşlerine pek inanıyor görünmüyorlardı. Görüşler, adeta zor durum karşısında bir şeyler söylemek gerektiği için söyleniyordu. İç lastik veya başka bir şekilde, suyun üzerinden geçmek mümkün değildi. Su, hem genişti hem de sesi ağaçların dallarını koparıyordu. Köprüden de geçemezdik. Orada da, büyük ihtimalle, pusu vardı. Ovaya doğru yürüdüğümüzde ise, neyle karşılaşacağımızı kestirememeye gibi bir problemle karşılaşacaktık. Yine de bir şekilde geçmemiz gerekiyordu. Daha sağlıklı bir karar için, ertesi gün köye yaklaşıp, ayrıntılı bir gözlem yapmayı kararlaştırdık.

Ceyhan, en çılgın dönemindeydi. Son baharda bile çok az yerinden geçilebilirken, içinde olduğumuz bahar aylarında, köprüden geçme dışında başka bir yöntemle başvurmamız olanaksızdı. Bu da kendi çapında bir eylemdi.

Tamamen erimemiş olan karlar, karşı tarafta daha yoğundu. Olduğumuz taraf, güneş alıyordu. Karşı tarafın beyazlığına rağmen bulunduğumuz yamaçların hemen hemen tamamı siyahtı. Kar parçaları, yükseklerde ve dere içlerinde kalmışlardı. Ağaçlar, henüz yaprak açmamıştı. Bu da, gizlenme açısından ciddi bir dezavantaj yaratıyordu. Her an ya görüntü verdiğimizden ya da silmekte zorlandığımız izlerimizden ihbar edilebilirdik. Birileri, bizi görüp kaçabilirdi. Erzak sorunumuz da vardı var olmasına, ancak temin etmeye çalışmakta tehlikeyi göze almakla eşdeğerdi.

Tehlikeleri biliyorduk. Bu nedenle, hareket tarzımızda gizlilik, en öne çıkan faktördü. Sık ağaçlı yamaçlar, yürüyüşümüzü zorlaştırıyordu. Ulaşmamız gereken noktaya varamadan, hava açtı. Arazinin zorluğu ve hakimiyetsizlik geciktirmişti. Artık gündüz yürümek zorundaydık. Ceyhan'a yakından bakmak istiyorduk.

Keşif yapacağımız yere çok yaklaşmıştık ki, nereden ve nasıl geldiğini anlayamadığımız 16-17 yaşlarındaki bir çocuk, bizi görmüş hızla aşağıdaki köye doğru koşuyordu. Çok korkmuş olmalı ki, koşarken, "Terö..rü..rüst gözükü", diye bağıyordu.

Hangi eve gideceğini anlamak için, izlemeye aldık. Köye girişiyle bir hareketlenme oldu. Evden eve koşuşturmalar hızlandı. Kadınlar, çocuklarını toparlayarak evlere çekildiler. Duvarların arasında küçük gruplar oluştuğunu görüyorduk. Bazen elleriyle, bulunduğumuz bölgeyi gösteriyorlardı.

İlk aklımıza gelen, hemen çocuğun gittiği eve girip, haberi yaymadan akşama kadar tutmaktı. Ama haber o kadar hızlı yayılmıştı ki, bu bir işe yaramazdı. Zaten çok kısa bir süre içinde bir arabanın köyden ayrıldığını gördük.

İhbar edilmiştik. Sabahtı ve biz çok yorgunduk. Tek dayanağımız arazinin ormanlıklı olmasıydı. Yerimizi değiştirdik, köyü ve köprüyü izleyebilecek şekilde konumlandık. Operasyon durumunu göz ardı edemezdik.

Öğleye doğru bir hareket olmayınca biraz rahatladık. İki kişi uyuyor, ikisi uyanık kalıyorduk. Akşama kadar da bir operasyon havası yoktu.

Akşam bizi ihbar eden eve gitmek istedik. Zaten görülmüştük. Köylüler kanalıyla köprüyü geçebilir miyiz diye bir çare arayacaktık. Biz görmemiştik ama kesinlikle pusu vardı. Biraz da bunu netleştirmek istiyorduk. Bu amaçla, ilk akşamla birlikte kendimizi köye doğru bıraktık. Köy yukarıdan dürbünle bakıldığı gibi değildi. Gözetlediğimiz evi bulamadık.

Rast gele bir eve girdik. Bizim fazlaca anti propagandamız yapılmış olmalı ki, çok korktular. Kadınlar çocuklarını kaparak diğer odalara kaçtılar. Diğerleri konuşamıyorlardı. Bir türlü irtibat kuramadık. Birisinin aklına köyün imamını çağırmak geldi. İmam hemen geldi. Diğerlerinden çok farklıydı. Bizi selamladı. Sohbet etti, hatta yer yer bazı tartışmalara girdi. Resmi görevliydi, başka bir yerden gelmişti, yöredeki köylüler gibi değildi. Sonrasında köyün öğretmeni geldi. Onunla da tartışmalara girdik. Bizim ihbar edildiğimizi, bunun da cehalet ve korkudan kaynaklandığını söylediler. Doğru söylüyorlardı. Sıcaklığımızdan etkilenen köylüler, yavaş yavaş açılmaya başladılar. Böylece bir yargıyı kırmış oluyorduk.

Sonra imamı kenara çekip asıl meseleyi açtık. "Diğer tarafa geçmek istiyoruz" dedik. Köprüde pusu olduğunu söyledi. Başka bir şekilde de mümkün değildi. Köylülerle birlikte bir bahane bulup hasta vs. diye uydurup geçmeye çalışsak da mümkün değildi. Askerler ve korucular pusu atıyorlardı. Daracık bir köprüye mecburduk. Zapt edilemeyen gerilla, bir tek geçide mahkumdu.

Köyden ayrıldık. Artık istikametimizde biliniyordu. Zaten ihbar edilmiştik. Köprüye doğru yola devam etmek, tehlikenin kucağına düşmekti. Gündüz operasyonun çıkacağına kesin gözüyle bakıyorduk. Hareket tarzımızı buna göre belirledik ve onların tahmin edemeyeceği bir

noktaya yerleştik.

Beklendiği gibi, daha günün ilk saatlerinde operasyon başladı. Helikopterler sürekli indirme yapıyorlardı. Ormanlık arazide, çevreyi gzetlemede zorlanıyorduk. Yakınımıza kadar gelseler de, fark etmemiz imkansızdı. Bu nedenle sürekli çevremizi kontrol ediyorduk. Ancak operasyon, ilk grldğmz noktada yoğunlaşıyordu. Herhalde yerimize çakılıp kalacağımızı hesaplamışlardı. Oysa gerilla için, verilen bilgi iki saat geciktirilirse, artık bilgi olmaktan çıkar. Bizimkisi üzerinden, 24 saat geçmişti. Onlar bizi orada arıyorlardı. Oysa biz, arazinin sapa bir yerinde konumlanmıştık. Akşama doğru operasyon güçleri geri çekildi.

Bizi bir inattır, tutmuştu. Neye mal olursa olsun kendimizi köprüye vuracaktık. Ormanlık arazide ilerleyemiyorduk. Hanifi, araziye olağanüstü hakimiyeti nedeniyle yolları rahatlıkla çıkarabiliyordu. Yine de ilerleyemiyorduk. Köy yolundan devam etmeye karar verdik. iya bu yollarda yürümeye bayılırdı. Vadinin derinliklerine doğru indikçe, karanlık daha da koyulaşıyordu. Ceyhan'ın gürültüsü, kulak zarlarımızı zorluyordu. Aşırı karanlık ve kulaklara hakimiyetsizlik, duyarlılığı zayıflatıyordu. Yine de ilerliyorduk.

Karanlık koyulaştıkça, gürültü daha da arttığından köprüye iyiden iyiye yaklaştığımızı anlıyorduk. Bu arada, farkında olmadan köyünü bir çok evini de geçmiştik. Bir korucu köyünün ortasındaıydık. Aslında bir çılgınlıktı, telaşla alınmış sağlıksız bir kararın sonucuydu.

Köprünün başına kadar geldik. Pusunun öbür yakada olduğunu biliyorduk. Amacımız, aşırı karanlık ve suyun gürültüsünden yararlanarak, mevzilerin içinden sızarak geçip, gitmekti. Kimseye sataşacak niyetimiz ve halimiz yoktu. Her şeyimizle karşıya geçmeye kilitlenmiştik.

Köprü nehrin dar bir yerinde kurulmuştu. Tek aracın geçebileceği şekilde yapılmıştı. Suyun sesi ve hızıyla uçacakmış gibiydi. Yüksek kavak ağaçları yerlere kadar

eğilip kalkıyorlardı.

Artık heyecanımız kalmamıştı. Çünkü işin tam ortasındaydık. Zor işlere başlarken büyük heyecan yaşanır, ama ilk adım atıldığında soğukkanlılık heyecanı kovar. Bizim heyecanımızda kovulmuştu. Biz en küçük hatayı, canımızla ödeyebilirdik. Bir arkadaş, uzun beton köprünün üzerinden sürünerek ilerlemeye başladı. Betonun üzerindeki siyah hareketi fark etmek için biraz yüksekte olması gerekiyordu. Silah sesleriyle mevzilerin böyle bir yerde olduğunu anladık. Köprü, yoğun ateş altına alındı. Bizi göremediklerinden rasgele ateş açıyorlardı. Köprüdeki arkadaş güçlükle geri çekebildik. Henüz sağlamdık.

Silah sesleri üzerine korucuların hepsi hareketlendi. Kimisi dama, kimisi mevziye koştu, bir karmaşa oldu. Kimse ne olup bittiğini anlayamadı. Rastgele açılan ateşe rağmen, pusunun etki alanından çıkmak için evlere doğru yönelebildik. Yapılacak en akıllıca şey, hiç silah kullanmadan, karmaşadan yararlanarak, en orta yerden köyü terk etmektir. Öyle yaptık, köylüler gibi düzensiz ve panik halinde hareket ettik. Çok kısa süre sonra köyün dışındaydık. Hepimiz sağlamdık. Köydeki gürültü ve karmaşa daha bir süre devam edecekti.

Bu süre içinde vadide kalınamazdı. Yeni bir karar vermek gerekiyordu. Kimse görüş açıklamıyordu. O zaman herkesin benim gibi düşündüğünü anladım. Biraz geriye çekilip, ortamın sakinleşmesini bekleyecektik.

İndiğimiz yolu, bu kez tırmanacaktık. İniş mi zor, tırmanmak mı zor? Hala bu soruya cevap bulamadım. Cevabı bir yana, acele etmek zorundaydık. Hava açılmadan güvenli bir yere ulaşmalıydık. Sonuçta vadiden uzaklaştık. Hava açınca, vadi operasyon kapsamına alındı. Biz günü rahat geçirdik.

Bazı bilgiler almak geriyordu. Çok yakınımızda iki dağ evi olduğunu tespit etmiştik. Berit dağının hemen her yerinde böyle evler vardır. Çobanlar kalır, kışın da giderlerdi. Çok azı, kışı da burada geçirirdi. Bol otlaklı

olduğu için burayı tercih ediyorlardı. Hepsi Türkmen'di, bizi ihbar etme olasılıkları çok yüksekti. Her şeye rağmen, evlere doğru yola çıktık. Eve vardığımızda, genç bir çoban kapıyı açtı. Sakallı ve esmerdi. Bizden çekinmedi. Bekler gibiydi. Bu bölge için, beklenir bir davranış değildi. Dikkatli olmak gerekiyor. Kaldıkları oda küçüktü; ancak iki kişi kalabilirdi. Onlar da iki kişiydi. Eşi bizi görünce, önce dona kaldı. Sonra köşede uzanarak üzerine bir yorgan çekti. Sesini bile duymadık. "Sizden korkuyor" dedi adam, fazla umursamadan.

Biz de kadının korkmasını umursamıyorduk, ama adamın korkmamasını çok umursuyorduk. Anlamaya çalışıyorduk. Hızla sobaya odun attı ve diğer hazırlıkları yaptı. Biraz ısındıktan sonra konuya girmeye çalıştık. O daha hızlı davrandı "E' de niye sakalınız yok" dedi. Sakallı olarak tanındığımızı biliyorduk. Sorusuna, onu ikna edecek mantıklı bir cevap verdim. Neden sakalını uzattığını sordum.

"Önce sakalım azdı. Köyde arkadaşlar,teröristlere benzediğimi söylüyorlardı. Bu benim çok hoşuma gidiyordu. Ben de sakalımı daha da uzattım" dedi. Mesele anlaşılmıştı. O da gerillanın gizemine kapılmıştı.

Gece geç saatlere kadar oturduk. Bize lazım olabilecek yeteri kadar bilgi aldık. Adam sevinçten yerinde duramıyordu. Çok uğraşmamıza rağmen, eşinin ağzından ne bir söz alabildik, ne de yüzünü görebildik. Hala merak ediyorum, bizden korkan ve bizden olan o yüzü.

Yola çıkmak gerekiyordu. Çevre biraz sakinleşmişti. Bizim bölgeden çıkmış olacağımızı düşüneceklerdi. Tekrar Ceyhan'a doğru yola çıktık. Bu kez nasıl geçeceğimize ilişkin bir projemiz yoktu. İşi, hareketli gerilla yöntemleriyle hal edecektik. Her şeyi planlamaktan çok, sürekli gözetleyip fırsat kollayacak ya da fırsat yaratmaya çalışacaktık. Tabi artık köprü seçeneğimiz kalmamıştı.

Vadi boyunca yukarıya doğru ilerlemeye karar

verdik. Arazinin görünmeyen kısımlarında köprü olabilir, bir geçit olabilir ihtimali üzerinde duruyorduk. Bunlar olmasa, ovaya kadar yürüyüp yayvan ve geniş bir yerden geçmeye çalışacaktık. Bizim için tam bir maceraydı. İşin garip yanı araziye hiç tanımiyorduk. Köylerin ortasında ilerleyecek ve görüntü vermeyecektik. Birkaç gün el yordamıyla yol almaya çalıştık. Araziye hakim olmamamız, hızımızı düşürüyordu. Ne zaman karşımıza bir köy, bir çoban yolumuzu değiştirip, geniş bir kavis çizmek zorunda kalıyorduk. İz sorunu nedeniyle, geçitleri ve patikaları kullanamıyorduk. Baharları, bulutlu havanın karanlığı anlatılamaz. Vadiye doğru indikçe karanlık daha bir ürkütüyordu; adeta gece, kendi karanlığından korkuyordu. Biz ise ilerlemek zorundaydık.

Geçiş umudumuz zayıflamıştı. Küçük grubumuz ilk firesini vermeye hazırlanıyordu. Polat'ın durumu kötüye gidiyordu. Şen şakrak, hareketli Polat değişmişti. Yüzünden bir umutsuzluk okunuyordu. Bir kişinin göz bebeklerine umutsuzluk yerleşirse, o artık değişmiştir, eskisi gibi değildir. Yeni bir insanla karşı karşıyasınızdır. O tanıdığınız gerilla artık yoktur. Ve bundan sonra, en beklenmedik duruma girebilir. Sürekli geride kalıyordu; yürüyemiyor, hasta numarası yapıyordu. İşleri, onu hep önümden yürütecek şekilde düzenledim.

Yolumuza, işte böyle, zorlukla devam ederken, ovanın aydınlandığını fark ettik . Gece boyu hep yürümüştük. Araziye hakim olmadığımızdan, seçeceğimiz yeni noktalar, her zaman uygun olmuyordu. Bazen bir köyün hemen yanında oluyorduk, bazen açık bir yerde, bazen hiç olmayacak bir yerde. Araziye hakim olmamak ciddi bir inisiyatif kaybıydı. Yine böyle belirsiz bir nokta seçmek zorundaydık. Ormanın sık olduğu bir yeri nokta olarak belirledik. Çevremizi kontrol etmek için havanın iyice açmasını bekleyecektik. Bu görevi, çoğu zaman Hanifi üslenirdi. Onun ilk nöbeti de tutacağını düşünerek, yorgunluğuma yenik düşüp uyudum.

Gece boyu Polat'ın durumunu çok düşünmüştüm.

Onca yorgunlukla bastıran uyku arasında “Ya Polat’ı nöbetçi yaparlarsa?” diye düşündüm, öylece yatmışım.

Bilincime çok yerleşmiş olmalı ki, yorgunluğuma rağmen kısa bir sürede birden uyandım. İlk baktığım yer, nöbet için tespit ettiğimiz kayalık oldu. Kayanın üzerindeki dürbünü gördüm. Başka bir şey yoktu. Polat kaçmıştı. Silahını da beraberinde götürmüştü. Dürbünü bırakmasını, bir iyi niyet olarak mı algılamak gerekiyordu? Olayları yorumlayarak, teslim mi olacak, yoksa bir yerlere mi ulaşacak, diye kestirmeye çalışıyordum. Direkt teslim olmayacağı kanaatim ağır basmıştı. Ama yine de yakalanma olasılığı vardı.

Bir süre kendi kendime düşündükten sonra, uyuyan arkadaşları uyandırdım. Ne olursa olsun nokta değiştirmek gerekiyordu. Gündüz yürümek riskliydi. Her an ihbar edilebilirdik. Çevrede, bize yardımcı olacak bir tek insan yoktu.

Sonuçta yer değişikliği yapmak gerekiyordu. Bir gerilla kuralını uygulayacaktık. Polat’ın teslim olmayacağı düşüncesi, uzağa gitmemizi engelliyordu. Çok yorgunduk da. Bir saatlik yürüyüşle nokta değişikliğini yapmış olduk. Ne kadar dinlenmeye de çalışsak, huzursuzluğumuz buna engel oluyordu. Karşı tarafta, akşama kadar herhangi bir hareketlenme olmadı.

Oradan uzaklaşmak gerekiyordu. Gece boyu yürüdük. Uygunsuz bir araziye düşmüştük. Gün boyu aramamıza rağmen, konaklayabileceğimiz bir yer bulamıyorduk. Çevremiz korucu köyleri ile doluydu. Bir çılgınlık yapmak gerekiyordu. Bazen çılgınlığımız tutardı. Bu kez de öyle oldu. Korucu köylerden birine çok yakın, engince ve çıplak bir tepenin eteklerine, içinde uzanabileceğimiz kadar büyüklükte birer mevzi ördük. Akşama kadar güneşin altında hiç kıpırdamadan bekleyecektik. Buna razıydık. Ya görülürsek...? Ne hareket edebilirdik ne çatışabilirdik. Aslında başka seçeneğimiz de yoktu. Köylüler, özellikle de çobanlar araziye çıkacaklardı.

Zaman ilerledikçe, çoban sesleri çoğaldı. Bazıları çok yakındı. Birden üstümüzdeki kayalıkta genç bir çobanın bağırdığını duyduk. Henüz bizi görmemişti. İki metre yukarıımızdaydı. Bizi görünce sustu. Kaçıp gitmesinden korkuyorduk. Çoban adeta taş kesmişti. Ne hareket ediyor, ne de konuşuyordu. Kaçamıyordu da. Onu yanımıza çağırdık. Bir arkadaş yerinden kalkıp, elinden tutarak mevzisine aldı. Artık akşama kadar zorunlu misafirimizdi.

İki saat sonra konuştuğunda, bize lazım olandan fazla bilgi verdi. Bu bilgilerin doğruluğunu hiç anlayamayacaktık. Akşama çobanı gönderdiğimizde, bizden kimseye bahsetmemesi için sıkı sıkıya tembih ettik. Yine de genç bir çobandı, güvenemezdik. Operasyon tehlikesine karşı, bölgeden hızla uzaklaşarak, gerillacılığın kurallarını uygulayacaktık. Zaten bir süredir yaptığımız tek şey, hep bir yerlerden uzaklaşmaktı.

Zorlu bir yolculuktu, ama bu kez, korktuğumuz başımıza gelmedi. Polat'tan da bir şey çıkmadı. Görüntüde vermedik. Ama hala Ceyhan'ın öte yüzüne geçmemiz gerekiyordu. Çıldırılmış Ceyhan'la yürüttüğümüz savaşı biz kazanmalıydık. Bir çok yöneme baş vurmuştuk, ama hep o galip çıkmıştı. Bu kez galibiyet bize geçmeliydi.

Ceyhan'la kavga ettiğimiz gecenin sonuna gelmiştik. Kuşluk vaktiydi. Artık vadide bitmişti. Ovalık alandaydık. Nehri sıkı sıkıya kollayan kavaklıkların içinde gizlenmek zorundaydık. Zaten üç kişiydik. Fazla zor olmayacaktı.

Kalacak bir yer bulmak için, sağa sola bakınarak ilerliyorduk. Hava giderek açıyordu. Önde yürüyen Çiya arkadaş birden durdu. Sonra bir ağacın arkasına gizlendi. Biz de aynı şeyi yaptık. Köylüler, korucular veya operasyon... her şey olabilirdi. Bu kez de korktuğumuz olmadı. Çiya'nın yüzündeki umut fark ediliyordu. Gülerek konuşmaya başladı.

"Önümüzde köprü var...". Son on beş günün en güzel sözü. Sevinçten hareketlendik ,gerçek sonra

aklımıza geldi. "Pusu olabilir!"

Ağaçların arasından gizlice köprüye yaklaştık. Çok uzun bir köprüydü, kara yolu geçiyordu. Diğer taraftan pusu olduğunu hemen fark ettik. Görev saati biten askerler mevzilerin çevresinde dolaşıyorlardı. Hemen askeri araçlar geldi. Askerler yola indiler ve araçlara binerek oradan ayrıldılar.

Ortalık sakin ve herkes kendinden emin, hızla köprüyü geçmek gerekiyordu. Sonrası hiç aklımıza bile gelmiyordu. Karşı tarafa geçmekten başka bir düşüncemiz yoktu. Köprüyü koşarak geçtik. Kendimizi zafer kazanmış gibi hissediyorduk. Ceyhan'ı yenmiştik.

Tüm nehirlerin olduğu gibi, Ceyhan'ın da çirkin bir yüzü vardır. Baharda öfkelenir sağına soluna sataşır, bağırarak gider. Belli ki bir sebebi vardır. Beni çok zorlasa da, iyi yüzünü hep hatırlarım. Bereketli, güneşle boğuşarak, yavaşça ilerleyen, her saat elbise değiştiren, saçları Nurhak gibi heybetli, ayakları Akdeniz'e uzanır. Gerçek Ceyhan bu. Gerillanın sevdiği, bölge insanın can damarı.

HASAN UŞAK

CİLO'NUN BULUTLARI

"Sessizlik bir ömür gibi uzadıkça uzuyordu."

Sabahleyin uyandığımda önceki günün yorgunluğundan izler taşıyordum. Önceki günün kırılganlığını giderip, güne dinç başlayabilmek için dışarı fırladım. Ciğerlerimi taze havayla doldurdum. Ocak ayına ve konumlandığımız coğrafyaya göre güzel bir gündü.

Yüzümü Cilo'ya çevirdim. Konumlandığımız Mate köyünün kuzeyinde yer alan Cilo, uzaklarda, beyaza bürünmüş, boylu boyunca uzanıyordu. Cilo'nun sivri ucunun nadir görüldüğü bulutsuz bir sabahı yaşıyordum. Gökyüzüne başkaldırırcasına heybetlidir Cilo. Coğrafyayı

kendisiyle sınırlar gibi gökyüzüyle birleşir. O ufkun çizgisinde beyaz ve mavinin iç içeliğini ayırmak imkansızdır. Bir ressamın titrek elleriyle boyanmış gibidir.

İçeriye girdim. Hazırlandım. Kahvaltı yaptık. Saat sekize geliyordu. Eğitim başlamak üzereydi. Koşturarak dershaneye girdiğimde bakışlardan, yine en sona kalan olduğumu anladım. Her zaman olduğu gibi en arkadaki sıraya oturdum. Arka sıralarda oturanın derse ilgisiz olduğu söylene de doğru olmadığını biliyordum. Arkalarda herkesten bağımsız, hiçbir hareketimi kontrol etmeye ihtiyaç duymadan, motivasyon sağlayarak dersi dinliyordum. Başarısız bir öğrenci sayılmazdım.

Dersin konusu sosyalizmdi. Eğitim başlayalı yarım saat olmuştu ki, bir ses gelmeye başladı. Kulak kabarttım. Gaipten gelen sesler mi duyuyordum, kulaklarım mı beni yanıltıyordu. Ses geliyordu. Pür dikkat dinliyorduk. Doğadaki tüm canlılar susmuş, tek o ses geliyordu.

“Bir ses mi geldi?” Sorusunun ardından gözler sesin geldiği yöne doğru çevrildi. İçimizden biri şaşırmış ve birazcık da sesli düşünmüştü. Ardından farklı bir arkadaş,

“Kobralar geliyor!” diye bağırdı. Şaşkınlık ve telaşın iç içe geçtiği bir anda koşmaya başladık. Dersi anlatan arkadaş, bir yandan koşuştururken diğer yandan,

“Acele edin heval, acele edin!” diye bağıırıyordu. Kobralar Cilo’nun başına üşüşmüştü. Bulunduğumuz yerin kuzey doğusunda, Cilo’nun eteklerindeki uygun yerlere indirme yapılıyordu. Sesleri kulaklarımı öyle tırmalıyordu ki, bu sestten nefret ediyordum. Uçakların bu zemheri ayında ne işleri vardı ki burada; sesleriyle çığ mı düşüreceklerdi. İndirmenin ardından, dönüp havadan mı saldıracaklardı? Sorularım birbiri ardınca ırmak gibi çoğalıp akıyordu. Herkes hazır. Karargahın telsizinden,

“İndirme yapılıyor, gerekenler yapılsın” talimatı verildi. Biz hazır. Kuzeye açılma kararıyla konumlandığımız alana geçmiştik. Düşman, planlanan açılımın önüne engel olmak için saldırıyor, pusular

kuruyor, operasyonlara çıkıyordu. Helikopterlerin indirmeler yapması yeni bir operasyonun ilk işaretiydi. Düşman, "Kuzeye yerleşemeyeceksiniz" diyordu. Biz ise ısrarla, "Yerleşeceğiz" diyorduk.

Mate köyüne alışmıştık. Halkı da bize alışmıştı. Biz onlarla, onlarda bizime bütünleşmişti. Bazen düşünürdüm ve halka sorardım.

"Uzak diyarlardan mı geldiniz, yoksa yüzyıllardır talanlara mı uğrar bu halk?"

Mate'de Asuriler ve Ermeniler iç içe yaşıyordu. Mate köyünün güneyinde adları Zera ve Zervana olan köylerin altınlarla dolu olduğu ve bu yüzden yıllardır talanlara uğradığı hep anlatılırdı. Avaşın, altın küpleriyle dolu köylerin hikayelerini yıllardır dinliyor, talanlarına tanıklık ediyordu. Avaşın, düşmanla aramızda yıkılmaz bir sur gibi uzanıyordu.

İndirmeden hemen sonra bir grup arkadaş, Zeri Boğazı'na takviye olarak gönderildi. Kampın savunmasını oluşturan dört çıplak tepe, kışın kullanılan en stratejik tepelerdendi. Buradaki Zeri Boğazı elimizde olduğu sürece çatışmalarda avantajlı konumda olacaktık.

Zeri Boğazı'nın alt kesimlerinde bir tepe vardı. Oraya doğru yola çıktık, o tepede konumlanacaktık. Yolu yarıladiğimizda helikopterler tümünden alanı terk etmişlerdi, seslerini duyamıyorduk. Kefiyemi kulaklarıma ısıtacak şekilde sıkı sıkıya sardım. Kampımız aşağılarda kalmıştı. Mate suyunun iki yakasına sığınaklarımızı yapmıştık. Odunlardan yapıp kamufle ettiğimiz köprüyle iletişimimizi sağlıyorduk. Mate suyu kampın ortasından geçip, batıya doğru akıyor, daha aşağılarda Perihan suyuyla birleşiyordu. Mate suyu boyunca uzanan ceviz ağaçlarında bir dal kıpırdamıyor, her yerin bembeyaz olduğu kampımızda bir yaprak dahi yerinden oynamıyordu. Sonbaharın sararıp uçuşan hareketliliğini özler gibiyim. Kampın biraz ötesinden yer yer yükselen meşe ağaçlarının dalları, kardan dolayı yerlere kadar sarkıyordu ve hava soğuktu.

Konumlanacağımız yere vardık. Soğuktan titremeye başlamıştım. Bulunduğum yerde hareket ederek ısınmaya çalışıyordum. Kardan etkilenen gözlerimi açmakta zorlanıyordum. Askerler avcı kolu biçiminde ilerliyordu. Mevzilendik. Ellerimiz tetikte bekliyorduk. Askerler ilerliyorlar ama oldukça da zorlanıyorlardı. Kara bata çıka, bazen bir yamaçtan yuvarlanarak yürümeye çalışıyorlar, bekliyorlar, çevreyi gözetleyip tekrar ilerliyorlardı. Bizdeyse sessizlik hakimdi. Askerler gittikçe yaklaşıyorlardı. Nefesimizi tutmuş ateş emrini beliyorduk. Bir dal kııldasa, bir yaprak düşse kıyamet kopacaktı. Yanımdaki arkadaşla baktım, hislerimiz aynıydı. Gözlerimiz, "Başaracağımız zamandır" diyordu. Sessizlik bir ömür gibi uzadıkça uzuyordu.

Ateş!

Askerler şaşkınlık içinde kendilerini yer attılar. "Ateş" sözcüğü sessizliğin büyüsunü bozmuştu. O şaşkınlık anı geçirildikten sonra askerler sağa sola ateş ederek geri çekilmeye başladılar. Çatışma başladı. Askerler iyice uzaklaştıklarında, sadece bir kaç tarama sesi ve yer yer yaşanan temaslar kaldı. Hava iyice soğumuştı. Yanımdaki arkadaşla karşımızda bulunan kayalığın altındaki kuytu yere geçtik. Soğuk, bu kuytulukta daha az etkiliydi. İyice birbirimize sokularak ısınmaya çalışıyorduk. Her olasılığa karşı da ellerimiz tetikteydi. Aynı soğuk havayı soluyorduk. Soğuktu. Kara kara bulutlar, Cilo'nun doruğuna gittikçe yaklaşıyordu. Anlaşılan düşmanın meteoroloji uzmanları iyi çalışmamıştı. Ya da Cilo'yu, Cilo'nun kendisine has hava durumunu daha çözememişlerdi. O esnada yanımıza gelen Rubar arkadaş,

"Hava değişiyor değil mi?" dedi.

"Evet" dedim. Soğuktan hafif nemlenmiş gözleriyle dalgın dalgın uzaklara bakarken,

"Anlaşılan Türk ordusu Cilo'nun meteorolojisini bilmiyor" dedi. Güldük. Durumumuzun iyi olduğunu görünce,

“Ben yerime gideceğim, kendinizi soğuktan koruyun” diyerek yanımızdan uzaklaştı. Birkaç dakika ardından baktım. Arkadaşlar düşmanın ağır ağır geri çekildiği yöne doğru biraz ilerleyip geldiklerinde, Kıvırcık Hasan,

“Askerler geri çekildiklerinde içlerinden biri yaralıymış. Kan izleri gördük. Takip ettik, yürüdük yürüdük, baktık; askerin biri karın içine yüzüstü yığılmış, kalmış. Her halde yeni ölmüştü. Silahını alıp geldik” dedi.

Cilo’nun doruğu görünmez olmuştu, öğleye çeyrek saat vardı. Havanın bozmasıyla birlikte, Zeri Boğazı’nı tutan arkadaşlarla bağlantı kurup, gelmelerini söyledik.

Rüzgar esiyordu, kar yağmaya başlamıştı. Alandan çıkacaktık. Alandan çıkmak için iki yol vardı. Biri Şuke, diğeriye Ahmede Xane Boğazıydı. Gare’nin yüksek dağlarına açılan Şuke vadisinden geçemezdik. Gare’nin dağlarını kar kaplamışken, her vadisi, her yamacı bir çığa gebedir. Şuke’nin bize geçit vermeyeceği apaçıktı. Ahmede Xane vadisini geçecektik.

Deşte Xane, büyük Kürt yazarı Ahmede Xane’nin doğup büyüdüğü yerdir. Bir oda ve bir salondan oluşan evi, vadinin ortasında büyük bir şemsiyeyi andıran kayanın altında, zamanla inatlaşırçasına durmaktadır. O vadide kışları insanların yaşayamayacağı söylenirdi. Baharıysa olağan üstü güzeldi. Yaşamın bütün tılsımı Dešta Xane’ydi.

İkindiye yakın Zeri Boğazı’nı koruyan arkadaşlar geldiler. Altmış gerillaydık. Bu andan itibaren tek amacımız, hiç kayıp vermeden bu alandan ayrılmaktı. Zeri Boğazı’nda tepesi olan arkadaşlardan biri,

“Kar çoktu. Kar tutmayan bir kayanın altında oturduk. Düşmanın gelebileceğini sanmıyorduk. Helikopter seslerini duyunca, Güneydeki güçlerimize operasyon yapıyorlar diye düşündük. Bir de baktık, düşman burnumuzun dibinde asker indiriyor” diyordu.

“Su uyur, düşman burnumuzun dibinde asker indirir” diyerek Dešta Xane’ye doğru yola çıktık. Kar lapa

lapa yağıyordu. Takımımız öncü grup olarak yol açıyor, öylece ilerliyorduk.

Hareket geçtikten kısa bir süre sonra kar fırtınası başladı. Fırtınanın uğultusu bir azalıyor, bir çoğalıyor ama kesilmiyordu. Sabahleyin güneşli ve masmavi olan gökyüzü, şimdi kara bulutlarla dolmuştu. Cilo, sisin ve bulutların arasından görünmüyordu. Sisi de kar gibi yarararak yürümeye çalışıyorduk.

Bölük komutanımızın birkaç gündür süren hastalığı kendisini iyice zorluyordu. Akşama doğru, sık ağaçların bulunduğu bir yerde biraz durup, dinlendik. Helikopter sesleri gelmeye başladı. Askerlerini almaya gelmiş olmalıydılar. Helikopterler sanki bir tül perdesinin arkasında uçuyordu. Her şey sisin içersine gömülmüştü. Bir helikopter yere inebilmek için epey döndü, dolaştı. Sonra yönünü kaybetmiş bir kuş misali yalpalayarak Cilo'nun üstündeki kara bulutların arasına girdi. Kara bulutların içinde gök gürlemişçesine bir ses duyuldu. Büyük bir ateş yükseldi Cilo'dan. Helikopter Cilo'ya çarpmıştı.

Türk ordusu ava çıkayım derken, doğa tarafından avlanmıştı. Coğrafyaya yabancı olan askerlerin helikopterlere varıp binmesi imkansız gibi bir şeydi. Zaten birkaç dakika geçmeden tekrar helikopter sesleri duyuldu. Gidiyor olmalıydılar.

Helikopter sesleri kesilince yürümeye başladık. Sümbül dağının eteklerine varmamıza çok az bir mesafe kalmıştı. Karanlık basıyordu. Fırtına biraz dinmiş olsa da hava çok soğuktu. Sümbül dağının eteklerine vardığımızda bir vadide dinleneceğimiz söylendi. Vadiye daldık. Her yer büyük kayalarla kaplıydı. Birkaç grup halinde kayaların altına geçip, yerleştik. Naylonlarımızı açarak çadırlar oluşturduk. Ama hava yine de çok soğuktu. Herkes hareketliydi. Üşümek için elimizden geleni yapıyorduk. O gece hiç kimse uyuyamadı, sabah oldu.

Naylondan çadırlarımızı toplayıp Deşta Xane

vadisine doğru yola çıktık. Yer yüzündeki tek renk beyazdı. Kaplumbağa misali yürüyorduk. Lekan denilen kar ayakkağılarıyla bir grup arkadaş önden yürüyordu. Mave dünden daha güzeldi. Cilo yine asice gökyüzüne dayamıştı başını. Öncü arkadaşlardan biri,

“Boğazda asker var” dedi. Hemen mevzilendik. Düzenleme Boğazına yakınlaşmıştık. Bir süre bekledik. Hiç hareket yoktu. Öncümüz yanılmıştı. Boğazda gördükleri asker değil, karın içinden uçları sivrilen kayalardı. Bu göz yanılsamasından sonra yolumuza devam ettik. Lekanlarıyla karı sıkıştırarak yol açan arkadaşlar yorulduğunda, yerine bir grup daha geçti.

Sabahın ilk saatlerinde, boğazı aştık. Deşte Xane vadisine doğru yürüyorduk. Her yer derin bir sessizliğe gömülmüştü.

Vadiye doğru ağır ağır ilerlerken bir gürültü duyuldu. Bir arkadaş okun yaydan fırlaması gibi, fırlayarak;

“Heval, heval!...” diye bağırdı. Bir diğeri,

“Çığ geliyor, Çığ!” dediğinde herkes çığdan korunmak için çoktan hareketlenmişti. Sanki kızgın bir dev, ayaklarını hızla indirip kaldırıyor, homurdanarak üzerimize geliyordu. Nefes nefese koşuyordum. Dönüp bir saniye de olsa sesin geldiği yöne baktım. Kar kütleleri irili ufaklı toplar halinde yuvarlanıyordu. Kimi önde, kimi akada. Tıpkı bir metal kütlenin tepeden aşağıya doğru yuvarlanması gibi. Kar kütleleri büyüdükçe silindir halini alıyor, kattığını kendisine katıyor, katamadığınıysa ezip geçiyordu. Her dönüşte kar kütleleri giderek artan gürültüler çıkarıyordu. Kar kütleleri hızla birkaç arkadaşla yaklaşıyor, arkadaşlar kan ter içinde koşuyorlardı. Arkalarındaki kar kütleleri bir canavar misali büyüdükçe büyüyor, hızla arkadaşlara yaklaşıyordu. Gözlerimi kapadım. O büyük gürültü durdu.

Komutanımız çoktan grubun önüne geçmişti. Birkaç arkadaş kar altında kalmıştı. Arkadaşlar bastonlarla keşif yapıyorlardı. İlk şok atlatıldıktan sonra herkes karı

kazmaya başladı. Kimi elleriyle, kimi kazımaya uygun ne bulmuşsa onunla, her şeyimizle kazıyorduk.

Bastonla bir iki arkadaşın yeri hemen keşfedilip çıkarıldı. Karın bağırını ellerimizle deşiyorduk. Bir arkadaş kalmıştı karın altında. Rubar arkadaş, hızla kazarken;

“Yoldaşımı sana vermeyeceğim, beyaz maskeli düşman” diyordu.

Durmaksızın kazıyorduk. Arkadaş yaşıyor muydu? Yüreğimde ipince barajlar oluşturunuyordum, çoraklaşmış yürekleri sulamak için. Ellerimle kazıyordum. Bir arkadaş üşümüş, titreyen sesiyle;

“Ellerim bir şeye çarptı heval” dedi.

Hepimiz etrafına toplandık. Hafifçe kazıdığım da arkadaşın kolu dışarı çıktı. Kaybolan bir çocuğun annesini bulma sevincini yaşıyordum. Arkadaşı çıkardık, yarım saattir karın altındaydı. Hareket ettirmeye çalıştık. Hareket etmiyordu. Bayılmış mıydı? Arkadaşlar nefes alıp almadığını kontrol ettiler. Kıvırcık Hasan;

“Arkadaş şehit düşmüş” dedi. Hepimizin gözlerindeki parıltı bir anda söndü. Ciğerlerimi soğuk havayla doldurdum. Düşmana yenilmemiştik fakat doğaya yenilmiştik. Arkadaşı çıkarmak için karı tırnaklarımızla kazmıştık. Şehit arkadaşını tekrar kara gömerek Deşta Xanê’ye doğru yol aldık. Çığın altında kalan arkadaşlardan biri topallayarak yürüyordu. Karın altında kalanlar, varoluş ve yok oluşun ince çizgisindeki o filmi izlemiş miydiler? Son yüklemelerini kullanıp, noktalamışlar mıydılar yaşamı? Bilmiyorum. Fakat biz onlar için son yüklemelerimizi kullanmadık. Ellerimizle karı avuçlayıp yoldaşlarımızı kucakladık. Yürürken bir an durup, çığın geldiği yere baktım. Karın sadece üst tabakası kopmuştu, geriye kalan alt tabaka bembeyazdı. Sonbahar ve ilk bahar da çığ yerine kocaman kaya kütleleri ve toprak parçaları hareketlenir, taş toprak ağaç demeden, önüne ne gelirse yıkar geçerdi.

Tepelere doğru çıktıkça esen rüzgar, dalgalar halinde yayılarak, yüzümüze tokat gibi çarpıyordu. Saat

ona doğru helikopter sesleri duyuldu. Mevzilendik. İki helikopter Mate köyüne indi. Kamplarımıza giriyorlar diye düşündüm. Tabur komutanımız olan İskender arkadaş tok bir sesle,

“Telsizden konuşmalarını dinledik. Düşman dünkü havadan dolayı askerlerinin büyük kısmını alamamış, bazıları Mate köyüne inmiş, birkaç asker donmuş. Şimdi köyde toplanan askerlerini almaya gelmişler” dedi.

Aradan birkaç dakika geçti. Helikopter havalanarak Cilo’nun ardında yitip gittiler. Birkaç dakika öylece bakakaldım. Kıvırcık Hasan arkadaş,

“Heval, Deşte Xane vadisini bu halde aşamayız, toparlanın tekrar kampa geri döneceğiz” dedi.

Arkadaşın talimatıyla, herkes hareketlendi. İçimizde hareketlenmeyen iki üç arkadaş vardı. Bunlar tatlı ölüm uykusuna yatanlardı. Yorgunduk. O yüzden bazı arkadaşlar hemen uyumuşlardı. Arkadaşlar, soğuk, yorgunluk ve bazen de açlıkla tamamlanan bu sessiz ve sonsuz uykuya “Uyanışı olmayan ölüm uykusu” diyorlardı. Kıvırcık Hasan arkadaş uyuyanlardan birini tokatlayarak kaldırdı. Uyuşan bedeni ancak böyle hareketlendirebiliyorduk. Dıştan bir müdahale geliştirilmezse uyuyan uyanmazdı. Dondurucu havanın soğuşunda rüzgarın sesi bir ninni gibi gelir ve uyunur. Rüzgarın ninnisiyle karanlık ölümün beşiğinde uyunurdu.

Tüm arkadaşlar hazır olduğunda yola çıktık. Kampımıza doğru geldiğimiz izleri takip ederek yürüyorduk. Bu kez de başaramamıştı düşman. 93 ocağında Mate köyündeki kampımızdan iki günlüğüne uzaklaşsak da, geldiğimiz izleri takip ederek geri dönüyorduk. Bu kez de başarmıştık

Seyfi

BİR GECENİN YAŞATTIKLARI

"İçimdeki sesi çığılığa çevirmek istiyordum"

Yaşamımız birbirini izleyen olaylar zinciri gibidir. Zincirin her halkasında bir sır gizlidir. Çözölmeyi bekleyen sırlarla dolu yaşamımda öyle anlar oldu ki, ölüm bazen içime çektiğim nefesi dışarıya veremeyecek kadar yakın; bazen de metrelerce yükseklikteki uçurumlardan sarkıtacak kadar sonsuzdu. İçlerinden seçim yapmak öyle zor ki.

Sizlere bir çatışmada nasıl direndiğimizi, eylem anında kalp atışlarımızın nasıl hızlandığını veya bir yoldaşın kanının elimizi nasıl yaktığını anlatmayacağım. Ne ağıltan ne susuzluktan ne de günlerce soluduğumuz barut kokusunun ağırlığından... Sizlere bir yol yürüyüşünde yıldızlara nasıl göz kırptığımızı, karanlığın içinden uzanan elin kutsallığını, yoldaşın dünyalara değışmediğimiz tarif edilemez gülüşünü, gecenin devrilip, yerini güne bırakışını mevziden seyretmenin inanılmaz heyecanını, soğuktan titrendiğı bir anda el ele tutuşup halaya durmanın zevkini anlatmaya kalksam kitaplar yazılır. Yaşadıklarımız acı ile hüznün, iyilik ile kötölüğün, komedi ile dramın ince bir çizgiyle birbirinden ayrıldığı anlardır. Hafızalarda kalanlar ise derin izler bırakanlardır. Bunlar ya büyük bir dönüşüme yol açmıştır yada bir ilktir. En zor anlar bile unutulmamışsa eğer bilin ki zorun yarattığı güzelliştir belleğe işleyen. Çünkü 'Zor' olan her şey zamanla aşılır. Yıllar sonra dönüp bakınca, yaşananlar kimi zaman hoş, kimi zaman buruk bir gülümseme olarak kalır yüzümüzde. Yeni zorluklar ve acılarla karşılaşınca bir gün onun da üzerinin soğuk bir külle kapanacağını biliriz. Ama üzerinden yıllar da geçse, kilometrelerce uzağı da gitsek asla unutulmayanlar vardır.

Adı duyulmamış, tanınmamış olanlar var ki, bunların ne büyüklükleri ölçüye vurulur ne de sayıları hesaba gelir. Onlar ki yüz yıllar boyu yaşanan günahı temizlediler alınlarımızdan, onlar ki yeniye sevdalarını bir kuşun uçuşunda, bir karıncanın telaşında, bir ceylanın

güzelliğinde gördüler ve kendilerini onlardan bir parça saydılar. Onlar ki unutulmuşlar adına tarihe ak bir sayfa açtılar ve isimlerini yazma gereği bile duymadılar, Sadece beş kelime ile kendilerini ifadelendirmeyi yeterli gördüler, "Şehit!"

Her biri bir dünya, her biri bir efsanedir. Bir anıyla, bir romanla onların duygularını, hayallerini, öfkelerini, sevimlerini anlatmak mümkün değildir. Onları anlamak ve hissedebilmek için hayallerini ve yaşamlarını paylaşmak gerekir.

1993 yılı Temmuz sonlarıydı. Yaz tüm kavuruculuğu ile sürüyordu. Rüzgar, kendini ya geceleri birkaç saatliğine ya da güneş doğmadan hissettiriyordu. Dağların güney yamaçlarında yavaş yavaş sararmaya başlayan otlar en küçük esintide bir sağa bir sola yatıyordu.

Köyün üzerine sıcak hava çöktüğünde herkeste uyuşukluk görülmeye başlardı. Bu gün köyde görülen canlılık farklı bir şeylerin olduğunu gösteriyordu. Çünkü bu saatlerde köylüler ya uyurlar, ya da bahçelerindeki ağaçların diplerinde soğuk ayranlarını yudumlayarak sohbete dalarlardı. Oysa bu gün birbirlerine hayretler içinde bir şeyler anlatıyor, heyecanlarını yatıştıracak sorular soruyorlardı. Kısa bir süre sonra tüm köy halkı olup biten her şeyi öğrenmişti.

Bir grup gerilla Dersim- Ovacık yolu üzerinde eylem yapmıştı. Eylem birkaç saat önce yapılmış olmasına rağmen tüm çevre köyler duymuştu. Köyde, genç-yaşlı, kadın-erkek herkes bu eylemi konuşuyor ve gündüz ortasında böyle bir eylem yapmanın imkansızlığını anlatıyorlardı. Silah seslerine ve inanılmaz eylem haberlerine yabancı değildik. Hemen hemen her gün bir patlama haberi veya gerilla macerası duyuyorduk. Ama gündüz ortasında, merkeze bu kadar yakın bir caddede eylem yapılmış olması şaşırtıcıydı. Belki de bizi şaşırtan cesaretin büyüklüğü idi.

Arkadaşlar evimize sık sık uğrardı. Ailemin devrimcilere sempatisi ve desteğinin yanında, ben de uzun zamandır milislik yapıyordum. Ailem tüm devrimcilere değer verir, onları elinden geldiğince desteklerdi. Benim hayallerimi dolduran sadece PKK gerillalarıydı. Onlarda beni çeken o sihirli şeyin ne olduğunu çok sonra öğrendim. O zamanlar adına 'macera' diyordum. Ve bu, benim için yaşam tercihi haline gelmişti. Yaşamımı onlara göre programlıyor, onlar gibi konuşmaya, onlar gibi davranmaya ve onlar gibi düşünmeye çalışıyordum. Ama biliyordum ki bulunduğum yerde ne yaparsam yapayım onlar gibi olamayacaktım.

"Arkadaşlar yakınlarda olmalılar" diye düşündüm ve beklemeye başladım. Onları bekliyordum. Eylem yorgunlarının birazdan kapımızı çalacaklarını, sonra gecenin zifirisine kapılıp gideceklerini düşündüm. Gülüşlerini, şakalarını hayalimde canlandırdım. Bazen perdeyi aralayıp dışarı bakıyordum. Bazen de gözümü kireci dökülmüş tavanımızdan ayırmadan, dağlara gidip geliyordum. Heyecanımı saklayamıyordum. Hızlı hızlı hareket ediyor, bir şeyi uzun süreli yapamıyordum. Ya oturuyor ya uzanıyordum. Ya da hiç çalınmadığı halde kapıyı aralayıp bakıyordum. Sonra bir an duruldum. Yine hayallere daldım. Mesela, bir gecede dağları aşip başka bir dağın zirvesinde başımı çantama dayayarak uyumak, ya da soğuk namluyu birkaç saniye içinde kızıla çevirmek, bir şafak vakti gözümü kısımadan, güneşin doğuşunu seyretmek, içimdeki sesi çılgılığa çevirmek istiyordum. Ve daha çok şey...

Gece geçmek bilmiyordu. Saat on olmasına rağmen sanki gece birazdan güne evrilecekti. Tahta kapı yavaşça çalındı. Hem duyuluyor hem duyulmuyordu. Yavaşça dokunan parmaklar sanki "Bizi bekleyen için çalışıyoruz" diyordu. Koştum, kapıyı açtım. Bunlar beklediklerimdi. Kapımda duranlar, geceyi yarıp gelen eylem yorgunlarıydı. Gözlerime inanamıyordum. İçimdeki o kıpır kıpır heyecanın doruğa ulaştığını duyumsuyordum.

Hislerin sezgilere karıştığı bir duygu, bu gece onların geleceklerini söylemişti. Oysa eylem çok uzak bir yerde yapılmıştı ve ben o eylem için görevlendirilmemiştim. Buna rağmen onların geleceklerini hissetmiştim.

Gruptan iki arkadaş dışındaki arkadaşları tanıımıyordum. Daha sonradan, tanımadığım arkadaşların Amed eyaletinden geldiklerini öğrendim. Oldukça yorgun görünüyorlardı. Sırayla otururlarken silahlarını hemen yanlarına, duvara yasladılar. Sabahtan beri söylenen tüm sözler canlandı kulağımda. Aklımdan bin bir şey geçiyor, ne yapacağımı bilmiyordum.

İçlerinden gözlüklü, uzun boylu olanı dikkatimi çekti. Grup komutanı olduğunu tahmin etmiştim. Davranışları saygın ve mütevaziydi. Ağzından çıkan her sözcüğü havada kapıyor, bir diğerini bekliyordum. Geliş amaçlarını açıklamak istiyordu. Farklı dünyaların birbirine benzemeyen parçaları gibiydik. Aramızda asırları alacak kadar büyük bir uzaklık vardı sanki. Bu duygularda mı böyleydi, yoksa düşüncede mi? Bilemiyorum. Gecenin karanlığını paylaştığım bu insanlara asırlar kadar uzak olsam da dokunacak kadar yakın olduğumu biliyordum. İsimleri veya ait oldukları yerler hiç önemli değildi. Çünkü aramızda mekandan ve zamandan daha öte bir bağ vardı. Adını koyamıyordum. Yüreğim bu kadar duyguyu taşıyamayacak kadar küçük ve olması gerekeni yaratamayacak kadar güçsüzdü.

O gece bir sondu ya da sonu olmayan bir başlangıç. İlk değildi yaşadıklarım ama ilk kez dolup taşıyordum ve artık aramızda serili duran bu uzaklığı ilk kez bir koşuda aşmak istiyordum. Coğrafyaya yabancıydılar. Ayrıntıları ile tanımadıkları bu arazide başarılı bir eylem yapmış olmalarına rağmen geri çekilme kaygısı duyuyorlardı. İçimi başarıyı paylaşamamanın ezikliği buruyorsa da, kaygılarına ortak olmayı şans gibi görüyordum.

Düşman, sabah erkenden eylem alanına ve geri çekilme yapılabilecek her yere operasyon başlatacaktı. Köyümüz ve yakın çevresi gerilla için fazla kullanışlı

değildi. Ayrıca, düşman alanı ayrıntılarına kadar tanıyordu. Bu nedenle onların çok uzak bir alana gitmeleri gerekiyordu.

"Bize yardım eder misin?" diye sordu Ali İhsan arkadaş. Cevabım, günler öncesinden hazırlamışım gibi kendiliğinden, biraz da aceleyle çıkıverdi ağzımdan.

"Elbette" dedim.

Onları Kızılkayalar'a götürecektim. Kızılkayalar, düşmanın tanımadığı bir alandı. Aslında arkadaşlar da fazla kullanmıyorlardı. Eğer bu gece oraya ulaşırsak; ertesi gün çıkabilecek bir operasyon Kızılkayalar'ın dışında kalacak, kalmasa bile hiçbir etkisi olmayacaktı. Bunları Ali İhsan arkadaşına anlattım. Gözlüklerinin arkasında olmasına rağmen gözlerinin ışıldadığını görüyordum. Bana büyük zevk ve onur veren bu görevin başarıya ulaşacağını duymak, belli ki onu da mutlu etmişti. Yüzünde gülümsüme belirdi ve "Bizi oraya götürür müsün? Kızılkayalar'a giden yolu bilmiyoruz" dedi. Kendimi bu göreve çoktan hazırlamış olduğumu hissettirircesine başımı salladım.

Gece tüm sessizliği ile çökmüştü köyün üzerine. Yaşam karanlıkta sürüyordu. O gece karanlıkla dost oldum. Kaygılarımın, korkularımın, sıkıntılarımdan kapılıp gittiği bir nehir gibi geliyordu bana. Kara bir nehir. Çocukluk korkularım, gençlik arayışlarım, sonu gelmeyen maceralarım ve devrim hayallerim hepsi birbirine karışmıştı. Ama her şey hem çıplak hem de sadeydi. İçinde ne abartı ne de küçümseme vardı.

"Kızılkayalar'a sadece bir defa gittim. Yolu hayal meyal hatırlıyorum ama hafızamı zorlarsam çıkarabilirim" dedim.

Her şey yerli yerine oturmuş, sadece harekete geçmek kalıyordu. Ancak ailemin bundan hoşlanacağını zannetmiyordum. Gecenin bir vaktinde bir grup gerilla ile sabaha operasyon yapılacağı neredeyse kesinken dağlara gitmeme asla izin vermeyeceklerdi. Onlara keskin bir tavır alıp gitmem gerekiyordu ki, bu da önü alınamaz bir

çok sorun doğuracaktı. Ya da gitmeyecek, arkadaşları tehlikenin ortasında bırakacak ve bunun sonrasındaki acıyı hayatım boyunca çekecektim. Kararımı gitmekten yana vermiştim. Bir üçüncü yol bulabilir umuduyla kaygılarımı Ali İhsan arkadaşına da anlattım.

Gruptaki arkadaşlar, tavır almam gerektiğini, ailemin tutucu yaklaştığını söylediler. Geçeklik böyle olabilirdi ama bunu daha zararsız ve ikna edici bir yöntemle çözebilirdik. Gruptaki arkadaşlar bu tavrı benim almam gerektiğine inanıyorlardı. Ama Ali İhsan arkadaş farklı düşünüyordu.

"Ben konuşurum" dedi. "Kendi işimizi yapalım daha sonra ne olursa olsun diyemeyiz" diye ekledi. Bir farklılık ve incelik vardı bu tavırda. Halk ve gerilla arasındaki bağı çok hassas ve incelikli ele almasından kaynaklanan bu tavrı anlamam, uzun zaman alsa da o gece beni zor durumdan kurtarması bunun göstergesiydi.

Ailemle uzun uzun konuştu. Olgun ve saygılı tavırları vardı. Sesinde ve yüzündeki ifadede ne bir kandırma, ne de emir hissediliyordu. Sadece karşısındaki insanları duygularının yanında, mantıklı ve gerçekçi düşünmesi konusunda ikna etmeye çalışıyordu. "Oğlunuz bizi götürecektir" deyip çıkabilirdi ya da bana "Sen git söyle" de diyebilirdi. Hangi şekilde olursa olsun bu sorun çözülecekti. Ama sonrası benim ve ailemin yaşayacağı sorunlardı. O, bunların yaşanmasını istemiyordu. Eylemden geldiklerini çok yorgun olduklarını ancak bu gece uzak bir alana gitmeleri gerektiği ve en önemlisi de araziye tanımadıkları için yarın çatışmaya girebileceklerini söyledi. Bu nedenle benim onlara öncülük yapmam için izin istedi. Ailem kabul etti. Onları etkileyen arkadaşların zor durumda olmaları mıydı? Bilemiyorum ama şundan eminim, onun yaptığı her davranış, söylediği her söz beni etkilemişti. Adını koyamadığım, çözemediğim bu duyguyu sadece hissediyordum.

Saat on biri geçiyordu. Yıldızlar ısıltı ısıltı yanıyordu. Temmuz sıcağına inat bir rüzgar esiyordu, serin. O da

benim gibi kaçamak bir gece yaşıyordu. Hiç yolunun düşmediği bir vadiye gelmişti. Belki o da başka serüvencilere yol gösteriyordu. Bitmesini istemediğim ve yaşamım boyunca unutmadığım bir gece başlıyordu. Zaman duygularım ile yaşayacaklarım arasına bir uçurum gibi giriyordu. Tan vaktine kadardı her şey, doruğa ulaşmış heyecanım, meraklarım, gururum ve sevgim. Kim olduklarını, nasıl insanlar olduklarını bilmeden, sadece içinde oldukları ve yaratmak istedikleri dünyaya duyduğum özlem beni akıl almaz bir şekilde sürüklüyordu.

Güzel, inanılmaz derecede heyecanlı olduğu kadar tehlikeliydi de. Bir yanıma atıldığım bu maceranın doyumsuz hazzı ile coşarken diğer yanıma kaygı taşıyordum. Kaygım "Yapabilir miyim?" sorusunun ötesine gitmediği halde, tahterevallinin bir ucunu kaldıracak kadar ağır olabiliyordu. Belki de kaygılar beni inanılmaz bir hevesle çeken bu duygunun tamamlayıcısıydı. Macera, dengeyi korumaktı belki de. Başına geleceklerden korkmak ama ulaşacağının da tarif edilemez heyecanının tadına varmak. Öyle ki bazen küçük bir düşünce ile panik oluyordum, bazen de kendimi yıldızlara dokunacak kadar yakın hissediyordum.

Ali İhsan arkadaş yol planını öğrenmek istedi. Kızılkayalar yolu üzerinde, Dersim-Erzincan caddesi ve Harçık nehri vardı. Bu iki geçiş en tehlikeli yerlerdi. En geç 01'de nehri geçmiş olmamız gerekiyordu ki, şafak sökmeden Kızılkayalar'a ulaşabilelim. O an, o yoldan sadece bir defa geçtiğimi, bu nedenle yolu kaybetme ihtimalimin olduğunu söylemeden edemedim. Söylediklerim bir şeyleri değiştirebilir hatta başladığına inanmadığım bu geceyi hemencecik bitirebilirdi de. Korkarak ve sonucuna katlanmaya hazır bir şekilde, söylediklerimin yüzlerinde yarattığı ifadeye bakmadan edemiyordum. Birazdan birisi "O zaman bizimle gelme" diyecek diye beklerken, kalp atışlarım soluğumla yarışıyor gibiydi. Ali İhsan arkadaş, görmüş geçirmiş bir edayla

gölümseyince, bunun ne anlama geldiğini anlamıştım. Söze gerek kalmadığı halde tartıştık. Yarı şaka yarı ciddi konuşuyordu. Tüm kaygı ve korkularımı gidermeye çalıştı. Güvensizlik ve güçsüzlüğe izin vermiyordu. Aslında kendisine duyduğu güvenden kaynaklanıyordu bu.

“Bu alanı tanımıyorum ama arazide yol bulmayı bilirim. Sana yardımcı olurum” dedi. Ve çok önemsiz bir şeymiş gibi fazla uzatmadan hazırlıkların tamamlanıp tamamlanmadığını kontrol etti. İki arkadaş köyde kaldı. Ertesi gün gelecek olan yeni savaşçı grubunu bekleyeceklerdi. Onları da sonra arkadaşlara ben ulaştıracaktım.

Her şey bizi dinliyor gibiydi. Odanın duvarları, ailem, uzaktan gelen köpek sesleri, rüzgar, dağlar, yıldızlar, köyümüz... Sanki dikkat kesilmiş bizi dinliyorlardı. Sessiz bir anlaşma içindeydik. Ne onlar bu gece bana karışacak ne de ben onlara bağlı kalacaktım. Sonsuz bir boşluğa atlanmış gibi hafif, korkusuz ve hesapsız olacaktım.

Ali İhsan arkadaş yola çıkmadan önce eylemde aldıkları bir silahı bana uzattı. Geçici de olsa, birkaç saatliğine yaşam ile ölüm arasındaki sınırdaydım. Soğuk namluya dokunduğumda parmaklarımdan yüreğime ve beynime akan sıcak bir nehir hissettim. Gerilla değildim ama silah beni bir taraf yapmıştı. Yaşamamın bu yöntemini bir geceliğine de olsa öğrenecektim. Kendimi savunma esas olsa da, içimde önünü almakta zorluk çektiğim istemlerim vardı.

“Bu silahı al. Bir arkadaş da seninle birlikte öncü olacak” dedi. Rahat hareketleri benim mucize diye adlandırdığım tüm olayları daha da gizemlileştiriyordu.

Yola koyulduk. Gece sessiz yürüyordu ve biz ondan daha sessizdik. Patikalar yıllardır bizi bekliyormuş gibiydi. Engel olacak tek bir taş ya da izleri kaybettirecek ot yığınları yoktu. Neredeyse süpürüldüğünü düşünecektim. Yıldızlar yağacak gibiydi. Asılı durdukları yerlerden karanlıkta tek ayırt edici olan gözlerde parıldıyorlardı. Rüzgar yüzümü yalayıp geçtiğinde, rüzgarın hızına

yetişmek için adımlarımı hızlandırdım. Yorgunluk, bardaktan boşanan su gibi akıyordu bedenimden.

Öyle hızlı yürüyordum ki, öncülük yaptığım bu grubun eylemden geldiğini ve yorgun olduklarını düşünemiyordum. Bir ara mesafeyi oldukça açmış gruptan kopmuştuk. Beklemeye koyulduk. Ali İhsan arkadaş bize yetiştiğinde soluk soluğaydı, "Çok hızlı yürüyorsun. Bunlar sadece gerilla. Kanatları yok ki!" diye şakayla karışık uyardı. Şakacı biriydi. Yorgunluk ya da zorluklar onun moralinde fazla etkili olmuyordu. Onun bu yönü bana sıra dışı gelmişti. Böylesi yorgunluk anlarında kızar, bağırır ya da birilerine sataşırız. O, çok geleneksel bir alışkanlığı yıkmıştı. Zor koşulların, yapılması gerekenin önünde engel olmasına ya da insanlar arasındaki ilişkileri zedelemesine izin vermiyordu.

Şakası beni düşündürmüştü. "Yavaş gidersen iyi olur" dediğinde, arkadaşların yorgunluklarını göz önünde bulundurmam gerektiğini anlamıştım. Ama daha yavaş bir tempo ile yürürsek hedefimize iki saat geç ulaşacaktık.

"Bu tempo ile yürürsek yetişemeyiz. Hızlı olmalıyız" dedim. Bunun üzerine Ali İhsan arkadaş grubu topladı ve onlara kısa bir açıklama yaptı.

"Yorgunluğunuzu anlıyorum. Bir gün pusuda bekledik, eylem yaptık ve hiç beklemeden de geri çekiliyoruz. Eylemimizi başarılı saymak için kayıpsız ve çatışmasız bir geri çekilme yapmalıyız. Olumsuz bir şeyler yaşarsak, eylem başarısız sayılacaktır" dedi ve ekledi; "Eylemde gösterdiğiniz fedakarlığı şimdi de göstermelisiniz. Kendimizi biraz daha zorlamalıyız..." Buna benzer bir çok şey söyledi. Gruptan bir itiraz ya da rahatsızlık içeren çıkışlar bekliyordum. Ama o her konuştuğunda dinleniyordu.

Yolumuza devam ettik. Arkadaşlar eskiye oranla daha hızlı yürüyorlardı. İknanın gücünü görüyordum. Arkadaşlar, olması gereken karşısında ne şikayet ediyorlardı, ne de yakınıyorlardı. Tüm güçleriyle, belki de yeniden güç yaratarak bırakıyorlardı kendilerini geceye.

Bedenlerinin dili susmuş, sadece mırıldandıkları türkünün hafif melodileri çarpıyordu kulaklarına. Ve yürüyorlardı. Yaşama yürüyüştü onlarınkisi. Yaşamak ve yaşatmak için süzülüyorlardı gecede. Belki tüm enerjileri tükenmiş, yorgunluğun zirvesinde seyrediyorlardı ama yine de yürüyorlardı.

Arada bir dönüp arkama, Ali İhsan arkadaşına bakıyordum. Bazen şaka yapıyor, bazen yorulan bir arkadaşın silahını alıyor, bazen de daha hızlı olmaları için uyarı yapıyordu. Kimdi? Nereliydi? Buraya nereden ve nasıl gelmişti? Hakkında binlerce sorunun olduğu ama bir tek cevabımın olmadığı bu insanı takip etmekten kendimi alıkoyamıyordum. Şimdiye kadar gördüğüm gerillalardan bir farkı vardı ama bir türlü anlayamıyordum. Bir yandan çok doğal, diğer yandan resmi, bazen esnek, bazen de katı. Ama her halükarda onun yanında kendimi güvende ve güçlü hissediyordum. Bu zamansız ve mekansız yolculuğun içinde onu ilk görüşümdü.

Nehre ulaştığımızda rahat bir nefes almıştık. Çünkü hem belirlediğimiz saatte ulaşmış hem de olumsuz bir şey yaşamamıştık. Nehir öyle sakin akıyordu ki, kalp atışlarımızın onu rahatsız edeceğini düşündüm. En az yıldızlar kadar sakin olan nehri, yüzerek geçmemiz gerekiyordu. Ali İhsan arkadaş, iki arkadaşı nehrin aktığı yöne doğru gönderdi. Bu arkadaşlar yüzme biliyorlardı. Geçiş sırasında bir arkadaş suya kapılırsa kurtarsınlar diye böyle bir tedbir geliştirmişti. Önce anlayamamıştım. Çünkü her şey önceden planlanmış gibiydi.

İlk olarak ben ve Ali İhsan arkadaş geçecektik. Geçiş yolunu tespit etmek gerekiyordu. Biz geçebilirsek, diğer arkadaşlar da geçecekti. Bir çok arkadaş bu büyüklükte bir nehri yüzerek geçmemiş olmanın kaygısını yaşıyordu. Bu kadar fedakarlıktan sonra sadece yüzememe kaygısıyla zaman kaybedilmeye başlandı. Ali İhsan arkadaş biraz çıkışarak biraz da kavratarak; suyu geçmekten başka yolun olmadığını, nehrin kıyısında da kalınamayacağını söyledi. Arkadaşlardaki panik onda

yoktu. Çünkü aldığı tedbirlerin rahatlığını yaşıyordu. Onun, her şeyi ayrıntılarıyla düşünmesi cesaret veriyordu.

İkimiz geçtikten sonra o dönüp, diğer arkadaşları getirdi. Grupları geçirirken bir arkadaş suda sürüklenmeye başladı. Aşağıda bekleyen iki arkadaş, sürüklenen arkadaş kurtardı.

Kurtarılan arkadaş yanımıza gelince Ali İhsan arkadaş şaka yapmadan edemedi. "Bir arkadaş Bingöl-Elazığ asfaltını geçerken, gecenin karanlığında asfaltı dere sanmış ve paçalarını sıvamaya başlamış..." İnce şakalarına kimsenin alınmamasına şaşırmıştım. Oysa onun açık sözlülüğüne alışık olan arkadaşlar anlamlar çıkarıyor ve eleştiri olarak kabul ediyorlardı. Bir insan, hem olgun, hem ciddi, hem de bu kadar esprili olabilir miydi? Yol boyunca onun yaptığı esprileri hatırlayıp gülüyordum.

Yolun tehlikeli olan kısmını geçmiş sayıyorduk. Önümüzde bir köy vardı ama yolumuzun sonuna gelmiştik. Köyü geçtikten sonra bitmesini istemediğim sihirli gecenin sonuna gelmiş olacaktım. Çünkü Ali İhsan arkadaş, noktanın uzak olduğunu, benim güvenilir bir yerde kalmam gerektiğini ve köyde kalmamın mantıklı olduğunu söylüyordu. Birazdan ayrılacak ve bu gecenin hafızamın ayrıntılarındaki izlerini düşünüp, tekrar tekrar yaşayacaktım. Her saniyesini yıllara değişmeyeceğim gecenin bitiyor olması sadece acı vermiyordu. Bazı duygularımın daha keskin olmasını sağlıyordu.

Daha önceden gerillaya katılma istemim olmasına rağmen karar vermekte yaşadığım tereddüdü o gece hissettiklerim gidermişti. Bilip de söylemediğim, yaşayıp da adını koyamadığım bir çok duyguyu o gece dokunacak kadar yakın hissetmeye başlamıştım. Kuşkularım, korkularım giderilmişti. Çünkü, bir gerilla nasıl olur o gece biraz daha anladım.

Köye birlikte girdik. Köylüler yaz aylarının sıcaklığını, damlarında hafif esen rüzgarın tadını çıkararak unutuyorlardı. Evlerin çevresinde toplanmış olan kuru

otlar, yazın sonlarına geldiğimizi hatırlatsa da dam sohbetleri hala çekiciliğini koruyordu. Bunu sadece biz düşünmüyorduk. Uğradığımız eve bizden önce gitmiş olan TİKKO gerillaları da damda oturmuş, köylülerle Marksizm üzerine tartışmalar yürütüyorlardı. Onları biraz olsun tanıyordum ve teori düzeylerinin ne boyutta olduğunu biliyordum. Onlarla bir tartışmaya başlamak demek, sabahlara kadar konuşmaları anlamına geliyordu. Bu nedenle arkadaşların alacağı tavrın ne olacağını kestiremiyordum. Bana göre arkadaşların pratiği tartışmasızdı ancak bunlara laf yetiştirebilirler miydi? Bunu tahmin edemiyordum. Biraz da kaygılanarak eve doğru yürüdük. Ali İhsan arkadaş önde yürüyordu. Sakin ve güvenli yürüyüşünden ya TİKKO'cuları tanımıyor ya da benim bilmediğim bir şeyler var, sonucuna ulaştım.

Evin damında ev sahibi ve birkaç genç vardı. Selamlaştıktan hemen sonra daha oturmamıştık ki Ali İhsan arkadaş sert bir uyarı yaptı, "Sigaralarınızı söndürün" dedi. Evin etrafı kuru ot yığınlarıyla doluydu ve rüzgar esiyordu. Küçük bir kıvılcımın yol açacağı felaketi tahmin edebiliyordum. Ayrıca köylülerin aylardır verdikleri emeklerinin de bir anda uçup gitmesine neden olacaktı. Tepkileneceklerini düşündüm ama Ali İhsan arkadaşın küçük bir dikkatsizliğin yol açacağı durumları anlatıp, eleştirmesi üzerine bir şey demediler. Köylüler de ona hak vermişti. Tartışmaya başlamadan önce böylesi bir tavır, yaşam ve ideolojik duruşumuzu az da olsa yansıtmıştı. Daha sonra onların geç saatlere kadar köyde kalıp, sohbet etmelerini eleştirdi.

Tartışmaya başladıklarında Ali İhsan arkadaş son derece sakin konuşuyordu. Yaşam tarzlarının doğru olmadığını, fazla kazandırıcı olmadığı gibi köylülere dayanarak yaşamının devrimci tutuma da girmediğini anlattı. Hiçbir şey söylemediler. Özeleştiri vermekle yetindiler. Köylüler biraz daha oturmamızı istediye de, Ali İhsan arkadaş, köyde geç saatlere kadar kalmanın her iki grup açısından iyi olmayacağını, herhangi bir durumda

köylülerin de bundan zarar göreceğini söyledi. Orada anladım. Sadece askeri bir komutan değil, yaşamın her ayrıntısını düşünen bir öncüydü.

Ayrılık vakti gelip çatmıştı. Bana köyde kalmam gerektiğini söyledi. Çünkü sabah erkenden yola çıkıp, bizim köyde bekleyen iki arkadaşı ve yeni savaşçı grubunu getirmem gerekiyordu. Ancak onlardan birkaç dakikalığına da olsa ayrılmayı düşünmüyordum. Ama Ali İhsan arkadaş kabul etmedi. Noktanın uzak olduğunu, benim yıpranacağımı ve ertesi güne kadar yeni savaşçı grubunun getirilmesi gerektiğini söyledi. Yine de kabul etmedim.

O günü kafamdaki tüm soruları sorarak ve cevaplarını dinleyerek geçirdim. Ayrılacağım zaman Ali İhsan arkadaş bana çalışmaları daha iyi nasıl yürütmem konusunda bilgiler verdi.

En küçük ayrıntıya dikkat ediyordu, her şeyi ciddiye aldığı belliydi. Bana zarar gelmemesi için olası tüm tehlikelerin hesabını yapmıştı. Gelebilecek tüm tehlikelere karşı nasıl bir savunma içinde olacağıma dair uzun uzun konuştu. Sonra da bana,

“Bir şey söylüyor musun?” dedi.

Her şey söylenmişti. Bana söyleyecek söz kalmamıştı, cevabını bulamadığım sorularımın yanıtına ulaşmıştım.

Onlar için sıradan bir geceydi. Belki sorulduğunda hatırlamayacaklardı bile. Ama benim için tüm birikintilerimin taşan noktasıydı. Farklılıklara adım atma cesaretini o gece buldum. Gözlerimdeki perdeyi o gece kaldırmış kendi adıma o gece karar almıştım. Artık yaşamın diğer adı savaş olmalıydı. Ayrılırken yaşadığım tarifi zor duygular, onlardan ayrılmak istemeyişimden kaynaklanıyordu. Sanki yıllardır aradığımı bulmuşken, bırakıp gitmem isteniyordu. Ali İhsan arkadaş,

“Bir şey söylüyor musun? Herhangi bir isteğin var mı?” diye sorduğunda, bağırp, “Evet, sizinle kalmak istiyorum” dememek için zor tuttum kendimi. Bir yanım,

“görevini tamamla” diğer yanımda ise, “hiçbir şeyi dinlemeden katıl!” diyordu.

Ayrılacağım sırada,

“Duydum ki Paris’te moda olan iki gün sonra Dersim’de de moda oluyormuş. Modada bu kadar gelişkin olan Dersim’de kendime bir ayakkabı bulamadım” dedi.

Esprisine espi ile cevap verip,

“45 numara ayakkabı Dersim’de moda değil herhalde” dedim. Gülmeye başladık. O da güldü. Ayrıldık. Dersim’e ulaşır ulaşmaz ilk işim onun için bir ayakkabı aramak oldu.

Bir çok arkadaş tanıdım hepsi de birer kahramandı. Etkilendiğim, yokluğundan acı duyduğum, anıları dün gibi hafızamda kalan yüzlerce arkadaş. Ama arkama dönüp baktığımda o, gökyüzündeki en parlak yıldız gibi duran ve zamanın sevgisinden hiçbir şey götüremediği bir gerilladır benim için.

Mahir DERSİM.

İLKLER

“Susuz yürümeyi öğrenene kadar içmelisin”

İlkler, hiç unutulmaz insan yaşamında. Gerillada ise ne ilkler biter ne de bilinç altı aralarından bazılarını seçme lüksüne sahiptir. Yaşanılan hemen hemen her şey, derin izler bırakacak türdendir çünkü. Belki sadece nefes almak zorunda olunan bir yaşamda etkilenilen olayların rastlantısal gelişiminden çok, ilk kez bilinçli tercih ettiğimiz ve kendi irademizle örmeye başladığımız yeni yaşamımızda her şeyin önemli olmasından kaynaklanıyordur. Ya da bir süre sonra normal gibi görünse de gerilla yaşamının, kendisinin olağanüstü olmasından. Kendi içine alan, eriten, sevinçleri kadar zorluklarını da sevdiren bir dünyası vardır gerillanın;

kendine has ölçüleri. Göz açıp kapayınca kadar o ölçüler olmadan yaşayamayacağını hisseder insan. Durağan değildir gerillada yaşam. Daha iyisini yakalama mücadelesi sürer. İçte verilen en zor yanıdır mücadelenin, ama yaşamının anlamını oraya yükleyen için, bir o kadar da vazgeçilmezdir. Bununla daha iyiye doğru meyleden bir akış yaratılır. Onun için ilkler, hiç bitmez. Arkadaşlarla ilk karşılaşılacak yer, kıyafetlerini, silahını ilk aldığı an, ilk pratiğe gidiş... ve kısa bir süre içinde daha bir solukta sayabilecek bir sürü ilk olur. Gidilen her yeni pratiğe, alana göre artar ilkler. Böylelikle hiçbir şey eskimez gerillada. Bugün buradasındır yarın başka ilki yaşayacağın farklı bir alanda. Hiçbir ilişki eskimez. Kısa bir zaman diliminde, başka bir yerde yıllarca kuramayacağın türden ilişkiler yakalarsın. Ve ne olduğunu anlayamadan "Bir dahaki sefere kadar kendine iyi bak" dersin yoldaşına. İlk heyecanlar, ilk zorlanmalar, ilk sevinçler, başarılar, ilk etkilenilen arkadaşlar, eylemler ve şahadetler unutulmaz.

Ruboskî, bir çok ilki sığdırdığım eylemdi. On dört yaşı toyluğu ve coşkusuyla bir yıl öncesinde, 93'te, katılmışım gerillaya. Ülkemizde çocuklar, çabuk büyümek zorunda kalıyor. Henüz üç yaşındayken ailem metropollerin yutan griliğine hazırlıksız dalmıştı. Ait olmadığımız ve bizi kendine ait görmeyen bir dünyada, ailenin toprağa özlemi ile büyütülüyorduk. Yeni köyler oluşmuştu metropolün göbeğinde. Bu köylerde yaşayanların içinde, aynı kaderi paylaşan, yaşam hakkı sınırlanan insanların bastırılmışlıkları altında inadına büyüttükleri öfkeden, dirençten bağlar vardı. Çevremizden partiye katılım çoktu. Küçük yaştan itibaren yaşanmayanların alternatifi olarak görüyorduk partiye katılımı. Çocukluk hayallerimizin süsüydü gerilla olmak. Kendimi, bir dağın doruğunda, elimde kleş, boynumda siyah puşi ile hayal ederdim. Rüzgarın saçlarımin arasında dans edişini dahi hissediyordum. Şimdi canlı karesinde yer aldığım bu manzara, o zamanlar için belleğimde özgürlük simgesiydi. İsim veremediğim arayışlarımin

tezahürüydü. Bu yüzden ondördümde abimin peşine takılmam zor olmadı. Abim, amca kızı ve ben –küçük olduğum yönünde ki tüm ısrarlara rağmen- Haftanın'den katılmıştık Partiye. Abimin adı Mazlum oldu; amca kızı Saadet, Mizgin ve ben Berivan'dım artık. Abinin nasıl yoldaş olacağına o zamanlar çok anlam veremiyordum. Yoldaşlık bağının çok daha güçlü olduğunu sonradan anlayacaktım. Zaten bir süre sonra farklı bölüklere gönderilmiştik. Yokluğunu çok hissetmemiştim. Öylesine yeniydi ki her şey. Bir an önce öğrenmek, bu kadar zor işleri çok rahat yaptıklarına şaşırdığım "eski gerillalar" gibi olmak isitiyordum.

94'e girdiğimiz kışı eğitim ile geçirmiştik. Bahara girerken bir kış boyu dinlediğim gerilla anılarına benim de katacağım bir şeyler olmalı diye düşünüyordum. Eyleme katılmak nasıl bir duyguydu; keşif nasıl yapılır, tepe nasıl kaldırılırdı; bir mevziye nasıl yaklaşılırdı..? Bunlar gibi soruların onlarcasını tekrar tekrar sormaktan sıkılmıyor, her anlatılan anının içine kendimi yerleştiriyordum. Birkaç kere silah kullanma talimi yaptırmışlardı. Hiç de fena sayılmazdı atışlarım. Onun dışında nasıl kullanılacağı öğretilse de bomba ve diğer silahları kullanmamıştım. Eylemler için bekletiliyordu bombalar.

Bir kış böyle gelip geçti. Baharın ilk belirtileriyle çıktık kış üslenmesinden. Tepelerin batı yamaçlarında, beyaz lekeler biçiminde inatla varlığını sürdürse de vadilerin içlerinde karlar çoktan erimişti. Otlar, yağlı gibi görünen ıslak topraktan, başlarını ancak çıkarmış, canlı yeşillikleriyle alçak tepeleri ve tüm vadiyi örtmüşlerdi. Ağaçların yeşermeye yakın yaprakları tomurcuklanmıştı. Topraktan tüm canlılara doğurganlık akıyordu sanki. Bir yandan yeşil sırtlar, bir yandan kışın kar altında bükülmüş gibi duran dallarını yükseltmiş, parlamaya başlayan kabuklarıyla her an yeşermeye hazır ağaçlar, daha berrak ve daha hızlı akan dereler, yeşil yamaçların ortasındaki çeşmelerin içten fokurdayan duru suları ve baharın geldiğini cıvıltılarıyla herkese ulaştırmaya çalışan

kuşlar... Herşey neşeli bir melodinin parçasıydı ve neşeli olmaya zorluyordu insanı. Bir gülümseme yerleşmişti dudaklarıma. En küçük bir olay dahi kahkalarla gülmeme neden olabiliyordu. Kendimi baharla gelen canlılığın akışına kaptırmıştım. Her yeni gün yeni bir yaşam kuralını öğreniyor ve daha öğrenmem gereken bir yığın şeyin listesini kafamda oluştuyordum. Acele etmeliydim. En çok da küçük olduğum için korumaya çalışmaları kızdırıyordu beni. Bir şekilde yapabileceğimi göstermem gerektiğini düşünüyordum. Her şeye koşturuyordum. Dumansız gerilla ateşini yakmayı bile çok kısa sürede öğrenmiştim. Çıkan her göreve kendimi öneriyordum. Arkadaşlar çoğu kez gülümsüyor ve sudan bahanelerle beni göndermek istemiyorlardı. Kısa süreli zorlanmayacağımı düşündükleri görevlere gönderiyorlardı. En büyük sorun görev düzenlemesinden sonra çıkıyordu. İsmim görevli arkadaşların arasında olmayınca takım komutanı Şilan arkadaşın yanına koşuyor, yaygarayı koparıyordum. Kumrula yakın saçları ve çukura kaçmış çekik gözleriyle Şilan arkadaş, bir süre yüzüme bakıyor, alttan alta gülümseyerek sessizce yatışmamı bekliyordu. Sonra beni karşısına alarak, acele etmemem yönünde uzun bir konuşma yapıyordu. Son sözü, her seferinde o söylüyordu. Yine de kolay kabul etmiyor, en az yarım günümü ona küs geçiriyordum. Küskünlüğüm ise saman alevi gibiydi. Arkadaşların küçük bir şakası dahi yapmacık somurtkanlığı yüzümden bir anda silebiliyordu. Eski neşemi almam, uzum zaman almıyordu.

Yine bir küskünlüğü yaşamıştım. Arkadaşlar erzak getirmeye gönderilmişlerdi. Tehlikeli bir yerden geçileceği ve erzak ağır olduğu için beni göndermediler. Bir köşeye çekilmiş somurtuyor, diğer arkadaşların yüzüne bakmamaya çalışıyordum. Kaçamak bakışlarla bana bakıp kendi aralarında şakalaşan arkadaşlar, arada bir sözlü göndermeler yapıp tepkilerimi ölçmeye çalışıyorlardı. Bu yumuşatmanın ilk biçimiydi. Birazdan

içilerinden biri yanıma gelip konuşmaya başlayacak, önümde gidilecek daha çok görevin olduğunu söyleyip kendisinin ilk zorlanmalarını anlatacak, sonra da daha ne olduğunu anlamadan kendimi diğer arkadaşların yanında bulacaktım. Bu sefer kararlıyım. Buna izin vermeyecektim. İnadımı kıramayacaklardı. İçimden "Bu sefer olmasın... sakın Berivan" diyor, kendime güç vermeye çalışıyordum. O sırada manga yeri olarak düzelttiğimiz ağacın altına, Şilan arkadaş geldi. Muzip bir gülümseyişle bana baktıktan sonra Dicle arkadaşına dönerek,

"Heval Dicle, hazırlanın göreve gideceksiniz" dedi. Arada bir bana bakıyor, sanki beni iyice tahrik etmeye çalışıyordu. Dicle arkadaşın,

"Kaç kişi gidiyoruz heval?" sorusu üzerine hala bana bakan Şilan arkadaş,

"Xalit arkadaş grup komutanıdır. Onun yanında Welat, Bedran, Sipan arkadaşlar var" diye yanıtladı onu.

"Benden başka bayan arkadaş yok mu?" diye, soran Dicle arkadaşına daha da belirginleşen gülümseyişle,

"Eh Berivan'ı da kendinle götürebilirsin" dedi. Tüm arkadaşlar bana bakıyorlardı. Şaka yaptığını sandığımdan Şilan arkadaşına daha öfkeli bakmıştım. Birden gülmeye başlayan arkadaşlarla kendime gelip, yerimden fırladığım gibi Şilan arkadaşın boynuna atılmam bir oldu. Bir yandan şaka olup olmadığını sorguluyor, diğer yandan yanıma neleri almam gerektiği üzerine düşünüyordum. Boynuna doladığım kollarımı açarak, rahat bir nefes alan Şilan arkadaş,

"Hadi, bu kadarı yeter. Bir an önce hazırlanın. Çıkmanız gerekiyor" dedi. Yan tarafımda duran Dicle arkadaş,

"Çantaları almamız gerekiyor mu heval Şilan" diye sordu.

"Hayır. Erkek arkadaşlardan ikisi ekmek ve diğer malzemeleri aldılar. Siz bir şişe su alın. Zaten görev bir günlüktür. Çok şeye ihtiyacınız yok" diye yanıtladı Şilan

arkadaş. Diğer arkadaşlar hemen yanıma gelmiş raxtımı kontrol ediyor, yürüyüş esnasında dikkat etmem gerekenleri söylüyordu. İki şarjör almam yönündeki tüm ısrarlara rağmen yanıma dört şarjör, iki bomba almıştım. Onların üzerimde oluşunun yarattığı güven ve gurur, ağırlıklarını unutturuyordu. Arkadaşların son bir kez gözden geçirdiği raxtımı henüz giymiştim ki Dicle arkadaşın,

“Hazır mısın Heval Berivan..?” Hadi, gidelim, demesiyle silahımı kapıp ardından yürüdüm. Heyecandan kanatlanmışım adeta. Yüreğimi uçacakmış gibi hafif hissediyordum. Erkek arkadaşların bizi bekledikleri meydana ilerlerken Dicle arkadaş, elindeki küçük su matarasını yeleğinin ceplerine yerleştiriyordu. Gideceğimiz yolu bilmediğim için, o küçük mataranın hayati bir öneme sahip olduğunu sonradan anlayacaktım. Meydanda dört arkadaş bizi bekliyordu. Yanlarında Şilan arkadaşla Şerif arkadaş vardı. Kısa bir toplantıyla görevimiz açıklandı. Ruboskî tepesini keşfedecektik. Keşif görevleri, son ana kadar söylenmezdi. Görevden döndükten sonra da arkadaşlara keşfe gittiğimizi söylemeyecektik. Her şey en son eyleme gidişte açıklanacaktı. Toplantıdan sonra ayrıldık.

Güneş giderek belirginleşiyordu. Yine de rüzgar, soğukluğundan birşey yitirmemiş, vadinin derinlikleri henüz ısınmamıştı. Güneşi karşılayanın telaşındaydı doğa. Yeni büyüyen çimenlerin üzerinde kırağı, çiğ damlalarına dönüşmüştü. Güneşin vuran ışıklarıyla su damlaları, yeşil rengi yansıtan binlerce kristale dönüşmüştü. Önümüzde bin bir rengin harmanlandığı kocaman bir halı uzanıyordu. Sabahın dördünden beri duymaya alıştığımız kuş cıvıltıları, güneşin hareketlerine göre melodi değiştirir gibiydiler. Uzaklardan akan küçük dereler ise, gümüşsü parlaklıklarıyla tabloyu tamamlayan son halka oluyorlardı. Toprağın, taşın, ağaçların, hatta otların dahi nefes alışlarını duyumsuyordum. Aynı yürek temposu ile karşılıyorduk sabahı. Bileklere kadar uzanan

otlara basa basa ilerliyorduk. Kıyamıyordum ilkin üzerinden geçmeye. Tablonun görünümünü bozan, hiçbir şey olsun istemiyordum. Ancak tepeye ulaşmak için onlara basmaktan başka şansım da yoktu.

Keşif için Ruboskî tepesinin hemen karşısında, daha yüksek olan tepeye gidecektik. Görüntü vermemek için alttaki caddeden gitmiyor, sırt sırt ilerliyorduk. İlk zamanlar, heyecandan olsa gerek, kolay görünen yürüyüşün güneş yükselmeye devam edip aşmak zorunda olduğumuz sırtlar arttıkça, hiç de kolay olmadığını anlıyordum. En çok susuzluk etikiliyordu. Yolu yarılama dan küçük matarayı yarılamıştım bile. Matarayı bir daha doldurup dolduramayacağımızı düşünmeden, kana kana içiyordum. Neyse ki keşif yerine ulaşana kadar bir sıkıntımız olmadı. İlk kez susuz yürüşüyü, dönüşte tadacaktım.

Üç-dört saatlik bir yürüyüşten sonra, keşif yapacağımız tepeye ulaştık. Görüntü vermemeye dikkat ederek en uygun yere geçip, Ruboskî'yi keşfe başladık. Bulunduğumuz tepeden daha aşağıda olan Ruboskî'nin üst kısmı, çıplaktı. Yamaçlarına indikçe sıra halinde seyrek ağaçlar belirmeye başlıyordu. Daha da aşağılarda sıralar, artan sayılarla birleşerek meydana buluşmuş topluluğu andıran ağaç kümesini oluşturuyorlardı. Ormanın sıklaştığı bu yerde dar bir cadde, bulunduğumuz tepenin arkasına dolanıyordu. Her iki tepenin arkasındaki boşlukta ise küçük bir su akıyordu. Daha dadikkatli olmak için gözlerimi kısarak çevreyi iyi incelemeye çalışıyor, nereden girilebilir, nasıl olabilir sorularıyla kendimi telkin etmeye çalışıyordum. Xalit arkadaşın yol boyu eksik olmayan gülümseyişinin yerini ciddi bir ifade almış, ayrıntıları gözden kaçırmamak için bakışlarını karşı tepeden hiç ayırmıyordu. Yolda bir an bile yanımdan ayrılmayan, fazla zorlanmamam için elinden geleni yapan Dicle arkadaş bile varlığını unutmuş gibiydi. Bedran, Welat ve Sipan arkadaşlarda aynı özenle çevrelerini inceliyorlardı. Nereye, ne için bakmam gerektiğini çok

fazla ayırt edemiyordum. Ama bunu, belli etme niyetinde de değildim. "En azından çabuk geliyeceğimi göstermek için ne yapılacağı yönünde bir şeyler tahmin edip söylemem gerekir" diye düşünüyordum. Arkadaşların elinde gelip giden dürbün, bir türlü bana gelmiyordu. Mevzileri kontrol ederken hiç de acele etmiyorlardı. Arkadaşlardan her biri, uzun bir süre dürbünle bakıyor, bir ara indirip bir mevzi veya herhangi bir şey hakkında yorum yapıyor, sonra tekrar uzun süreliğine dürbünü gözlerine kaldırıyordu. Yaptıkları keşifle oldukça ilgili olan arkadaşların, benim meraklı bekleyişimi çok fazla düşünmedikleri açıktı. Bu arada, bir yandan da kendi aralarında eylemin nasıl olacağını planlıyorlardı. Eyleme caddeden gelip, ormanlıklı sırttan çıkmak gerektiğini; ilk elden en az altı mevziyi hedef alıp sonradan ilerlenebildiği kadar ilerlenmesi gerektiğini söylüyorlardı. Bu arada ben, dürbün ile bakmaktan çoktan umudumu kesmiş, karşımdaki tepenin açık kısmında küçük karartılar şeklinde yer yer beliren mevzilerin yerlerini, çıplak gözlerle seçmeye çalışıyordum. Keşif, genel hatlarıyla bitmişti ki Xalit arkadaş bana dönerek,

"Sen niye bakmıyorsun heval Berivan" dedi.

Kendimi tutamadan,

"Bırakmadınız ki!" diye çıktım.

Arkadaşlar gülmeye başladılar.

"Kusura bakma, gel hadi sen de bak" dedi Xalit arkadaş.

Büyük bir zevkle aldım dürbünü. Nokta gibi görünen mevziler, şimdi gözümün önündeydi. Ne kadar çoktular. Tüm acemiliğime rağmen ilk beşini hemen görmüştüm. Bu arada Xalit arkadaş, içimden ne geçirdiğimi anlamışcasına,

"Çok mevzi var değil mi..? Daha arka taraflarda da var" dedi. Ardından,

"Sence nereden sızarak ilerleyebiliriz?" diye, sordu. Bir ara durdum. Sonra heyecanlansam da kendine güvenen bir duruş sergileyerek, mevzileri daha dikkatli

izlemeye başladım. Gözüm, yamacın sol kenarında küçük bir mevziye ilişti. Alt taraflarını kontrol ettim. Orada orman, üstlere daha çok uzanmıştı. Hiç düşünmeden,

“Sol taraftan ilerleyebiliriz” dedim. Doğru seçim yaptığıma inanıyordum. Xalit arkadaş, hafiften gülümseyerek,

“Neden?” diye sordu.

“Ormanlık üstlere daha çok uzanmış” dedim bilgiç bilgiç.

“Biraz daha yukarılara bak... Ne görüyorsun?” diyen Xalit arkadaşın uyarısıyla mevzilerle orman arasındaki çıplak yere baktım.

“Hiçbir şey” dedim kayıtsızlıkla.

“Kayaların ufalanmış olduğunu gördün mü?” dediğinde, ufalanmış küçük taşlardan oluşan zemine, yeni dikkat etmiştim.

“Oradan ilerlesek çok çabuk deşifre olabiliriz. Sessiz ilerlememiz çok zor olur” dedi. Bir süre, inatla kendi görüşümde ısrar ettim. Sonradan onun daha tecrübeli olduğunu düşünerek, sesimi çıkarmamaya karar verdim. Yine de “Pekala oradan da sızılabilir” diyordum kendi kendime. Xalit arkadaş, bana keşfin nasıl yapıldığını, dikkat edilmesi gereken yönleri, sızma yapmaya uygun arazinin özelliklerini anlatmaya çalışırken, diğer arkadaşlar da askerlerin hareketlerinden mayınlı arazi olup olmadığını anlamak için dürbünle karşıya bakmaya devam ediyorlardı.

Akşama doğru arkadaşlar, son görüşlerini söylediler. Eylem için altı kişinin yeterli olacağını, ortadaki mevzinin esas alınması gerektiğini düşünüyorlardı. Savunma grubu da bizim olduğumuz tepede konumlanacaktı. İlerleyebildiğimiz kadar mevzi düşürecektik; ama hedef tepenin hepsini ele geçirmekti. Dikkatle dinliyor, hangi kararı neden aldıklarını, uygunluk derecelerini neye göre belirlediklerini anlamaya çalışıyordum. Güneş battıktan sonra noktaya dönmek için yola çıktık. Susuzluk problemi, o zaman başlamıştı. Mataradaki son suları da

keşif noktasında içmiştik. Susuzluk, yürüyüşte beni daha da zorluyordu. Dicle arkadaş, şakalarıyla yardım etmeye çalışıyordu, ama damağımın kuruduğunu hissetmeme yine de engel olamıyordu. Küçük bir mola verdiğimiz esnada, Xalit arkadaşın karanlıkta iki küçük yıldız gibi parlayan gözlerinden bir ışıltı, gelip geçti. Çantasının yan cebine uzanarak, bir su matarası çıkardı.

“Ufak bir tedbir” dedi dişlerini gösteren gülümseyişiyle.

Gözlerim, mataraya takılıp kalmıştı. İnanamıyordum. Xalit arkadaş, az öncesinde yanında olmayı hayal ettiğim nehri, sanki elindeki küçük mataraya sığdırmıştı. Arkadaşlar, ısrarla benim içmemi istediler. Kabul etmedim. En son dudaklarımızı ıslatmaya karar verdik. Matarayı, ilkin bana verdiler. Sırayla diğer arkadaşlar, dudaklarına değdirip en son matarayı, Xalit arkadaşına verdiler. Xalit arkadaş, sudan içmeden mataranın kapağının kapatıp çantasına koydu. Şaşırmıştım. Nasıl olurdu da suyu o kadar taşımaya rağmen bir yudum dahi içmezdi. İnsanı, gerilla yaşamına bağlayan en güçlü anlardan birini yaşamamanın şaşkınlığıyla, insan olmanın erdemlerinin ne demek olduğunu yeni yeni öğrenmeye başladığımı hissetmişim. Bir süre dinlendikten sonra ilerlemeye başladık. Susuzluğumu tam olarak giderememem, sık sık duraksamama yol açıyordu. Kısa bir süre ilerledikten sonra, bir mola daha verildi. Arkadaşlar, beni beklediklerinden ağır ilerliyorlardı. Xalit arkadaş, matarayı tekrar çıkararak,

“Heval Berivan, kalan suyu sen iç” diye ısrar etti.

Kabul edemezdim. Dicle arkadaş da Xalit arkadaş destekleyip suyu içmemi söylüyordu. Diğer arkadaşlar da öyle.

“Biz, dağlarda susuz yürümeye alıştık. Sen daha yenisin. Susuz yürümeyi öğrenene kadar içmelisin” diye yineledi. İstemeye istemeye matarayı aldım. Her yudum boğazıma takılıyor, içerken arkadaşlardan gözlerimi

kaçırıyordum. Ama onlar benim durumuma gülüyor, hiç de zorlanıyor gibi görünmüyorlardı. Moladan sonra, bir saat kadar yürüyüp noktamıza ulaşmıştık. Arkadaşlar çayı hazırlamış, bizi bekliyorlardı. Bir süre dinlendikten sonra, eylem için yapılan yönetim toplantısına katılmak için hazırlandık. Kısa süren toplantıda, keşif sonuçlarını ve eylem planı için önerilerimizi sunduk. Tek tek hepimizin görüşü alındıktan sonra dağıldık. Eyleme katılacak arkadaşları, yönetim belirleyecekti. Gönül rahatlığıyla mangama dinlenmeye gittim. Sabaha güç toplamalıyım. Eylem listesinde olmasam da dayatıp kesin gitmeye kararlıyım çünkü.

Sabah, yine tazeliğiyle karşıladı bizi. Alaca karanlıkta uyanmıştım. Mangamızın tam karşısına düşen dağ, mor bir renge bürünmüş; güneşin doğmak üzere olduğunun habercisi olan pembe bulutlar, etrafını sarmıştı. Sanki bir kameranın arkasından bakıyordum dağa. Bulutlar, kırmızı ve pembenin tonlarında kumaş bir fon gibi arkada duruyor, gizemin sembolü gibi duran dağ ise mor rengiyle bu fonla bütünleşiyordu. Bir fotoğrafın içinde olmadığımı, içtimaya hazırlanan arkadaşların hareketlerinden ve kuş cıvıltılarından anlıyordum. Hemen kendimi toparladım. Eylem gruplarında yer almazsam, Şilan arkadaşla yapacağım tartışmanın nasıl gelişeceğini tasarlamaya başladım. Şilan arkadaşın öne süreceği gerekçeleri, üç aşağı beş yukarı tahmin edebiliyordum. Fakat bu sefer elimde büyük bir koz vardı; keşfe gitmişim ve hedefi yakından görmüştüm. Başka birisi olamazdı.

İçtima alanında herkes, merakla bekliyordu. Şerif arkadaş, tekmilleri aldı. Güne başlama şiyarı atıldıktan sonra hedefin Ruboskî olduğunu açıkladı. Bazı arkadaşlar, 'ben tahmin etmişim' dercesine sağına soluna bakınıyordu. Eylemin o akşam yapılacağını söyleyen Şerif arkadaş, eyleme katılacakların adlarını okumaya başladı. Soluğumuzu tutmuş, onu dinliyorduk. İlk saldırı grubunu okumaya başladı:

“Xalit, Dicle, Welat, Bedran, Sipan ve Berivan...” Artık gerisini duymamıştım. Tartışma için tasarladığım tüm replikler, bir anda uçtu. Heyecandan ne yapacağımı bilemiyordum. Bir şeyler yapmalı, içimdeki enerjiyi dışarıya taşımalıyıldım. İçtima biter bitmez yanımdaki arkadaşla sarılmam bir oldu. Bayan arkadaşlar, etrafımda çember oluşturmuşlardı. Bazıları sarılıyor, “Deli kız” diye takılıyor. Bazıları ise son ana kadar eksik etmedikleri uyarıları, o andan itibaren sıralamaya başlamışlardı. Mangamıza gitiğimizde raxtım ve silahım tekrar kontrol edildi. Çantaları tek tek açıyor, bir birimize vermek istediğimiz en son şeyleri veriyorduk. Eyleme diğer gruplarda katılacak arkadaşların eksiklikleri olup olmadıkları kontrol edildi. Bazı arkadaşlar, ayakkabılarını değiştirdiler. Benim, albüm oluşturacak kadar fotoğrafım yoktu. Ancak diğer arkadaşların en özenli sarıp emanet bıraktıkları şey, albümleriydi. Gerillada, yaşanıldığına kanıt olan albüm ve günlükler, geride bırakılacak olan en değerli eşyalardır.

Gün, yavaş yavaş ilerliyordu. Akşam serinliği çökmeye başladığında tüm bölük, bir araya gelip halaya durduk. Eller, zafer için bir kez daha tutuşmuştu. Katılmadan önce, böylesi bir anda bulunmayı ne kadar çok hayal etmişim. Hayallerim, yaşadıklarım oranla ne kadar da silik kalmıştı. Her arkadaşın eline tek tek giren Xalit arkadaş, en son Şexani oynarken başa geçti. Tuhaf bir ifade vardı yüzünde. Arkadaşları tek tek inceliyor, son kez görüyormuş gibi hepsine ayrı ayrı bakıyordu. Onca şeyi paylaştığı arkadaşlarına veda eder gibiydi. İçtimadan ayrılırkende öyle bir hali vardı. Halay sonrası hemen içtima alınmıştı. Xalit arkadaş, grup komutanı olduğu için en öndeydi. Onun arkasında Dicle arkadaş ve onun arkasında ben vardım. Arkadaşlarla tokalaşıp birbirimize başarılar diliyorduk. Geride kalanlar, “Serkeftin” sözlerinin içine bizimle gelme istemlerini koyuyorlardı, bir de kendinize dikkat edin uyarısını. Biz de aynı sözcüğe, başarılı olma sorumluluğunu yüklüyorduk. Xalit arkadaş,

yavaş ilerliyordu. Tokalaştığı her arkadaşın gözelerini içine bakıyor, gözleriyle bir şeyler söylüyordu. Dicle arkadaş,

“Sana ne olmuş böyle Xalit arkadaş” dedi.

“Ne olur ne olmaz belki bir daha dönmeyiz” diye yanıtladı onu Xalit arkadaş.

İçtimadan sonra sloganlar eşliğinde oradan hızla uzaklaştık. Buruk bir sevinç, yerleşmişti yüreğime. Arkama bakmadım. Bir müddet beraber ilerledikten sonra savunma grubu, bizden ayrılıp keşif yaptığımız tepe yoluna girdi. Biz, caddeden ilerleyecektik.

Yol, kıvrıla kıvrıla iniyor, keşif yaptığımız tepenin altından geçerek Ruboskî `nin altına uzanıyordu. Yamaçlarda beliren tek tük ağaçlar dışında çevremizde ağaçlar yoktu. Otlar, bir ay sonra çıplak bir bozkıra dönüşecek tepelerin üzerlerini, bir halı gibi örtmüştü. Akşam meltemi, burnuma bin bir çeşit çiçeğin kokusunu getirmişti. Bazı arkadaşlar, kokulardan çiçeklerin türlerini ayırt edebiliyorlardı. Zozan çiçeklerinden en çok sosını sevmiştim. Sadece onun kokusunu ayırt edebiliyordum. Bir çeşmenin başında durduk. Mola verdiğimiz o esnada, hemen altımızdaki düzlükte karaltı şeklinde beliren ıssız bir köy, gördüm.

“Bu görünen yer neresi?” diye sordum Dicle arkadaş.

“Boşaltılmış bir köy. Bir-iki yıl öncesine kadar köylüler vardı. Sonra düşman baskısından boşaltmak zorunda kaldılar” diye yanıtladı.

Açık pencereleri ve kapılarıyla inleyen yaralı hayvanları andıran evler, ürküntü yaratıyordu. Bir yandan da öfkeleniyordum. Kendi köyüm de aynı akıbete uğramıştı. Köylerini geride bırakan insanlarımızın çilesi, metropollerde daha da katmerleşiyordu. Hiçbir yerde kurtuluş yoktu. Xalit arkadaşın uyarısı üzerine yerimizden kalkıp, ilerlemeye devam ettik. Artık tepenin altına yakınlaşmıştık. Çok daha sessiz olmalıydık. Konuşmalar, zorunlu olmadıkça sadece el kol işaretleriyle oluyordu.

Tepeyi tırmanmaya başlamadan önce, büyük bir ağacın yanında bir araya geldik. Xalit arkadaş, çok kısık bir sesle eylem sırasında dikkat etmemiz gereken hususları, grupların ilerleyeceği yönleri söylüyordu. Ben, Bedran arkadaşla sağ taraftan ilerleyecektim. Bedran arkadaşda B-7 vardı. En etkili vuruş onunla yapılacaktı. Sipan ve Welat arkadaşlarda sol taraftan arka mevzilere doğru ilerleyeceklerdi. Xalit ve Dicle arkadaşlar ise öndeki, en stratejik iki mevzinin üzerine gidecektiler. Her ikisi de kol komutanı olan arkadaşların aynı koldan ilerlemelerinin sakıncasını, o zaman düşünememiştik. Bunun zararını, eylem esnasında anlayacaktık. Sessiz bir şekilde ilerledik. Attığımız her adıma dikkat ediyor, iki büküm ilerliyorduk. Bedran arkadaş, ne yapmam gerektiğini gösteriyor, ben de ona harfiyen uymaya çalışıyordum. O anda yapmam gerekenler dışında hiçbir şey düşünmüyordum. Tek düşünebildiğim, mevzinin altına görüntü vermeden ulaşabilmektir. Tedirgindim. En küçük hatam, eylemin kötü sonuçlanmasına dahi yol açabilirdi. Bunu kaldıramazdım. İlk hedefleyeceğimiz mevziye az bir mesafe kala Bedran arkadaş, işaretlerle sürünmemiz gerektiğini gösteriyordu. Uzandım. Silahımı elimden uzanacağı kadar uzağa koyuyor, sonra onun yanına kadar vücudumu sürüklüyordum. Ben, kleşle dahi zorlanırken Bedran arkadaşın B-7 ile bu işi o kadar rahat başarmasını şaşırıyordum. Mevzinin hemen altındaydık. Zaman zaman askerlerin sesini duyuyorduk. Sigara kokuları, bize kadar geliyordu. Bulunduğumuz yerde Bedran arkadaş, roketini yerleştirirken ben de, bombamın pimini düzeltiyordum. Yüreğim ağzımda ilk kurşunu bekliyordum. Ayrılmadan önce arkadaşlar, "İlk kurşun sesini duyana kadar korku, peşini bırakmaz. Kurşun sesiyle yerinden fırlaman bir olur. Nasıl yaptığını anlamadan dalarsın mevzilere" demişlerdi. İçimden öyle olması için dua ediyor, ya hiç hareket edemezsem düşüncesini de kafamdan geçirmeden edemiyordum.

Silahlarımız hazır, eylemi başlatacak sesi

bekliyorduk. Arkadaşların dediği gibi olmuştu. Kurşunla beraber ne olduğunu anlayamadan, bombamı mevziye doğru savurmuştum. Bedran arkadaş da aynı anda B-7 roketini mevziye göndermişti. Bir anda kurşun ve patlama sesleri birbirine karışmış, inlemeler, şaşkınlıktan bağırmalardan oluşan hengame ortalığı kaplamıştı. Mermiler, havada uçuşuyordu. İlk mevziyi düşürdük. Önümde cesetler vardı ama dönüp onlara bakacak zamanım yoktu. Diğer mevziye doğru ilerliyorduk ki bir ses duydum. Dicle arkadaş, beni çağırıyordu. Eğilerek sesten tarafa koşmaya başladım. Kötü şeyler olma ihtimalini düşünmek istemiyordum. Dicle arkadaş, sağ kolunun üzerine yan uzanmıştı. Sol elinden oluk oluk kan akıyordu. Tarama sırasında G-3 mermileri üç parmağını koparmıştı. Bize verilen sargı bezleriyle hemen yarasını sardım. Daha farklı bir ortamda, üç parmağı kopmuş bir eli görsem acaba ne düşünürdüm bilemiyorum ama o an hiçbir şey düşünmeden işimi yapıyor, daha önceden tüm yapılması gerekenlere alışıkmiş gibi davranıyordum. Dicle arkadaş,

"Xalit arkadaş sanırım yaralıdır... Göremedim... Arkadaşlara geri çekileceğimizi söyle... Ben de savunmadan yardım isteyeceğim" dedi kesik kesik. Mevzilere doğru koştum. İkinci mevziyi de düşürmüş olan Bedran arkadaşına yanaşarak hüznle geri çekileceğimizi söyledim. Geri çekilmek ağır geliyordu. Daha ilerisine gidebilirdik. Bedran arkadaş önde ben arkada mesafeli bir şekilde geri çekilmeye başladık. Çevremi pek seçemiyordum. Karanlığın arasından bir ses geliyordu. "Ah Welat!" diye inliyordu biri. Kendi kendime "Bir asker neden Welat desin ki" diye düşündüm. Sesin geldiği karaltıya doğru yöneldim. El yordamıyla yere uzanmış bedenini başını bulup kaldırdım. Xalit arkadaştı. Yarasının nerede olduğunu anlamaya çalıştım. Karnına dokunduğumda kanı ancak fark etmiştim. Kaldırmaya çalışsam da olmuyordu. Hemen Bedran arkadaşın yanına dönüp yardım istedim. Bedran arkadaşla mevzinin önüne

geri döndük. Mermiler üzerimizden geçiyordu. Savunma grubu da karşı tepeden ateşe başlamıştı. O halde değil kalkmak, başımızı bile doğrultamıyorduk. Xalit arkadaşı sırtlayamazdık. Yarasının ağır olmasına rağmen belli bir yere kadar sürüklemek zorundaydık. Kıpırdattıkça inliyordu. Yüreğim parçalanıyordu. Belli bir mesafe almıştık ki Sipan ve Welat arkadaşlar da bize yetiştiler. Üç mevzi düşürmüşlerdi. Benim taşıyamayacağımı düşündüklerinden silahlarını bana verip, sırayla Xalit arkadaşı taşımaya başladılar. İlk Welat arkadaş sırtlanmıştı. O anda, Welat arkadaşın neler hissedebileceğini düşünüyordum. Xalit arkadaşla aralarında güçlü bir paylaşımı vardı. Durmadan onun adını sayıklıyordu, Xalit arkadaş. İnemelerinin arasından anlaşılmayan boğuk sesiyle,

“Welat...Bırakın beni.. Bırakın..... benim yüzümden size bir şey olmasın” diyordu. Olabildiğince hızlı oradan ayrılmamız gerekiyordu. Düşmanın pusu atma ihtimali yüksekti. Hemen savunmadaki arkadaşların denetimindeki güvenli alana girmeliydik. Ama yaralımızın olması tempomuzu düşürüyordu. Çok ağır ilerliyor, mermi yağmuru altında yol almakta zorlanıyorduk. Arkadaşlar yorgunluktan ilerleyemiyorlardı. Soluklandığımız bir an, bir arkadaş,

“Böyle ilerleyemeyiz” dedi yorgun sesiyle. Beynimde bir şimşek çaktı.

“Ben de taşırım” dedim hemen. Cevap vermelerine fırsat bırakmadan silahları kenara indirip, Xalit arkadaşın yanına gittim. Kollarını sırtımın üzerinden omuzlarıma alarak,

“Çabuk bana yardım edin, gidelim” dedim. Mahcubiyetlerinden ne yapacaklarını şaşırان arkadaşlar, ısrarlı bakışlarıma yenik düşüp Xalit arkadaş sırtlamama yardım ettiler. Xalit arkadaşın kıpırtısız vücudu çok ağırdı. Dışımı sıkıp, var gücümü kullanarak yürüyordum. Ağırlığı altında yalpaladıkça yaralarını acıtırıyordum. İnemeleri arasında saçımı çekiyor, ha bire kendisini bırakmamızı

söylüyordu. Acısı arttığı anlarda sırtımı yumrukluyordu. Bir yandan Xalit arkadaşın inlemesi, diğer yandan önümüzdeki pusu ihtimali ve tepeden aşağı inerken taşlıklı arazinin zorlaması bir birine karışıyordu. Takatimin tükendiğini, her adımda daha fazla yalpaladığımı hissediyordum. "Hadi Berivan tüm gücünü kullan" diyerek kendimi motive etmeye çalışırken, ayağımın bir taşa takılmasıyla yere yığılmam bir oldu. Hemen Xalit arkadaş kontrol ettim. Yaralı olması yetmiyormuş gibi bir de onu düşürmüştüm. Kendi kendime lanet okurken, Welat arkadaş, tekrar Xalit arkadaş sırtladı. Epey uzaklaşmış, tepenin eteklerindeki ormanlık yere ulaşmıştık. Tekrar taşımada ısrar ettim. Onlar da vermemede. Ancak bir süre sonra ısrarlarıma dayanamayıp tekrar taşımama izin vermek zorunda kalmışlardı. Ruboskî suyuna kadar taşdım. Boğuk sesi, artık hiç anlaşılmıyordu. Savunma tepesinin olduğu karşı tarafa geçmemiz gerekiyordu. Oradan sonra arkadaşlar mutlaka gelirlerdi. Boyum kısa olduğu için Bedran arkadaş, Xalit arkadaş sırtlayıp suya vurdu. Karşı tarafa geçince arkadaşların sesini duyduk. Caddede arkadaşlara ulaşmanın sevinciyle bir mola verdik. Xalit arkadaşın başı, dizlerimin üzerindeydi. Kan bulaşmış saçları, birbirine yapışmıştı. Parmaklarımı saçlarının arasında gezdirirken, bir yandan da,

"Az kaldı heval Xalit, diren, iyileşeceksin" diyordum kimsenin duyamayacağı bir sesle. Aslında kendimi ikna etmeye çalışıyordum. Ayın ışıltısı, yüzünü aydınlatıyordu. Çok acı çektiği gerilmiş kaslarından belli oluyordu. Arkadaşların sesleri, daha yakından gelmeye başladı. Beş dakika içinde savunma grubu ile gelen doktor arkadaş karşımıza çıktı. Aceleyle ilaçlarını çıkaran doktor arkadaş, Xalit arkadaşın yarasına bakıyordu. Biz de az ilerde, ilk müdahalenin yapılmasını bekliyorduk.

Savunma grubundaki arkadaşlar, sardıkları sigaraları uzatıyor, eyleme nasıl başladığımızı soruyorlardı. Aklımız Xalit arkadaş da olduğu için sorulanları isteksiz isteksiz cevaplayarak, geçiştirmeye

alışıyorduk. Doktor arkadaş, yanımıza geldiğinde soru dolu bakışlarımızdan gözlerini kaçırarak, kısık bir sesle,

“Xalit arkadaş şehit düştü” dedi.

“Hayır...!” diye atıldım. Daha şimdi yaşıyordu, teni sıcaktı, dedim inanmak istemeyerek. Şehit düşmüş olamazdı. Yanına koştum. Yüzüne dokunmam ile elimi çekmem bir oldu. soğumuştı yüzü. Ölüm soğuk bir gerçeklikti. Kaçamazdım. Sonra saçlarına ve gülen gözlerine yakışmayan soğuk yüzüne dokundum yeniden. Göz yaşlarıma engel olamıyordum.

Noktaya, dünyanın yükünü taşıyormuşuz gibi üzerimize çöken bir ağırlıkla girmiştik. Arkadaşlara sarıldığımda göz yaşlarım, kendiliğinden akıyordu. Çok fazla konuşamadan dinlenmeye çekildim. Sabahla beraber Xalit arkadaşa karşı son görevimizi yerine getirmek için hazır olmalıydık.

Tüm arkadaşlar, içtima yerinde toplanmıştı. Xalit arkadaşın cenazesi, ağaçtan yapılmış bir sedyenin üzerinde önümüzde duruyordu. Saygı duruşunun ardından arkadaşların noktamızın biraz ötesinde kazdıkları mezara gömdük, onu. Törenden sonra herkes, dağılmaya başladı. Ben olduğum yerde çakılmışım. Yüzüm, dağlara dönüktü. Halen şahadetini kabullenemiyordum. Gözlerim, halay çektiğimiz alana takıldı. Sanki oradan çıkıp gelecek, ısıldayan gözleriyle şexaniyi tekrar söyleyecekti. Halaya tutuşacaktık yeniden.

“Heval Berivan merhaba!” sesiyle irkildim.

“Merhaba” diye yanıtladım kayıtsız bir ifadeyle. Welat arkadaştı. Gözleri sarı elbisemin üzerindeki kan lekelerine takıldı. Kendini toparladıktan sonra yutkunarak,

“Heval, yaşına rağmen bize en büyük derslerden birini verdin. Ömrümün sonuna kadar yoldaşlığını unutmayacağım” dedi. Cevap veremedim. Ben de insan olma yönündeki ilk derslerimi, biraz önce torağa sakladığımız arkadaştan almışım. Şimdi Welat arkadaş da aynı şeyi bana söylüyordu. Bir yıldır saflara katılmış olan ben ile yıllarını mücadeleye vermiş olan Xalit arkadaş

aynı şeyi yapabilir miydik? Öyleyse Xalit arkadaş, ben yaşadığım sürece bende yaşayacaktı. Welat arkadaş, oradan uzaklaşırken bunları düşünüyordum. Kendi kendime "Ölümsüzlük budur" diyerek mangaya doğru ilerledim.

BERİVAN HERGULE

HARRAN'DAN KREKOR'A

"İşte o zaman güzeldi ateş. Tıpkı o ilk keşfedildiği zamanlardaki gibi kıymeti vardı."

Karanlık bir Temmuz gecesi idi. Evde herkes uyumuştı. Ve etraf yine sessizdi. İçimde nedenini anlamlandıramadığım tuhaf bir sıkıntı vardı. Uzun süredir devam eden sessizliğimin, sıkıntımın nedenini bilmiyordum. Ancak son zamanlarda gözlerimin önünde bir görüntü belirliyordu. Gün geçtikçe o görüntünün içinde yitdiğim hissine kapılıyordum. Sadece düşünüyor olmanın cezasını çeker gibi, derinlere dalıyordum. Böylece her defasında, önce karanlığa, sonra aydınlığa dokunduğum bir süre oyununda buluyordum kendimi.

Bir keresinde, Suruç çarşısında yürürken gördüm kendimi. Çarşının her zamankinden kalabalık caddesinde yürürken, kulağıma birden acayip acayip sözler gelmeye başladı. Daha önceleri hiç duymadığım sözler.

Bir grup genç caddenin ortasında slogan ata ata ilerliyorlardı. Ne olup bittiğini anlamadan, kendimi onlarla birlikte yürür bulmuştum.

Gençlerin arasından, önden giden bir tanesi;

"Haydi gençler dağlara...!"

Kürdistan'ın özgür dağlarına!" diye bağıırıyordu. Esnaflar, yoldan geçen herkes, işini gücünü bırakmış ve onu izliyordu. Öncülerinin arkasına takılıp da yürüyen gençlerin ondan aşağı kalır yanları yoktu. Onlar da

avazları çıktığıınca bağıyorlardı. Tuhafıma gitmişlerdi .
"Herhalde öndeki adam bir deli...gençler de bulmuş deliyi, peşine takılmış, oynuyor" dedim. Ve kalabalıktan ayrılmayı düşündüğüm bir esnada polisler geldi. Grubun üzerine yürüyünce birden herkes dağılmaya başladı.

92 yılında yaşamış olduğum bu olayın arkasındaki gerçeği çok sonraları öğrenecektim. Oysa o gün, Suruç için tarihi anlarından bir tanesiydi. Uzun zamandır aralarından ayrılmış olan güzel insan geri dönmüştü.

Halkın dilinden düşmeyen asi ve kavgacı bir insandı. On bir yıl önce ayrıldığı Urfa'ya geri döndüğünde hala eskisi gibi deli doluydu. Bunu en çok da kanları onun gibi kaynayan gençler hissederdi.

Suruç halkını kandıran, devlete bilgi sızdıran tefecinin cezası verilmişti. İmam Hatip Lisesi'nin önünde, tefecinin ağzına tıktığı kağıt para, onun gibi olan herkese ibreti alem olmuştu. Oysa, Mustafa Gezgör arkadaşın halk için gösterdiği kahramanlıklardan sadece bir tanesiydi bu.

Düşman onu tehlikeli buluyordu. Çünkü, kafasına koyduğunu yapmaktan kimsenin alıkoyamayacağı, durdurulamaz bir arkadaştı. Bu son olayla birlikte, artık Gezgör arkadaşın peşini hiç bırakmayacaklardı.

Aynı yıl düşmanın, Suruç köylerinde yaptığı operasyonlardan birinde, bir eve yapılan baskın da Gezgör arkadaş şehit düştü. O günden sonra da Suruçlu gençlerin dilinden düşmeyen bir slogan duyulur oldu. Ve Suruç çarşısında dolaşan, onu tanıyan, tanımayan herkesin içinde bir merak uyandırdı;

"Gezgör yoldaşın kanı yerde kalmayacak!"

"O, karanlık yolumuzu aydınlatan bir ışıktır!" diye ortalığı inleyen sözler, herkese şu soruyu sorduracaktı "Mustafa Gezgör kimdir?"

Cesaretin böylesi düşmanı korkutuyordu. Bundan dolayı sık sık köylere inip, halkı tehdit ederek bilgi almaya çalışıyordu. Gerillalar bölgenin bir çok yerine girmişti artık. Halkın gözündeki birer melaike gibiydiler. Gerillalar

hakkında bilgi almaya gelen askerlere ve polislere gelince; halk onları zebani takımından görüyordu. Çünkü halkı sürekli horluyor, onlara uygulamadık işkence bırakmıyorlardı. Geceleyin kapıyı çalmadan, bulabildikleri en küçük bir delikten evlere doluşan lağım farelerine benziyorlardı. Yer altından gelip yine yer altına kayboluyorlardı. Rüyaları kapkaraydı. Tıpkı yarasaların rüyası gibi...

Askerler kendilerine kötü davrandıkları için; halk gerillayı inadına, daha çok sahipleniyordu. Özlemle bekledikleri aydınlık günlerin inanç tohumlarını ekiyorlardı. Ve sonucunu, geçen zaman ile daha iyi görecektlerdi.

Gecenin bir yarısı kendimi dışarı atmıştım. Ayaklarım beni nereye götürüyorsa oraya doğru yürüyordum. Evimizin üç yüz metre güneyinde ekili tarlalarımız vardı. Yeni yeni ürün vermeye başlayan bu topraklara doğru, boşucu havanın ağırlığına uygun bir tempoda ilerliyordum. Şakaklarımdan soğuk terler akıyordu. Oysa ki geceydi ve geceleri hava serin olurdu. Gündüzün her tarafı yakıp kavuran sıcaklığı yoktu. Gün ortasında ova sapsarı bir serap gibi görünürdü insana. Çünkü Harran'da temmuz ayları başka hiçbir yerde olmadığı kadar sarıdır.

İşte o zifiri gecede, ısısını gündüz güneşten toplamış olan toprak, hararetini hala korumaktaydı. O gece tarlaların içinde gezinirken ortalıkta benden başka kimsecikler yoktu. Sabahın erken saatlerinde henüz güneş yeryüzünü tam ısıtmadan, yöre halkı sulama işlerine başlayacaktı. Köylüler ekinlerini biçmişti ve şimdi, ikinci kez ettikleri pamuk tarlalarıyla ilgileniyorlardı.

Biraz dolaşmakla rahatlamayı umuyordum, ancak tek başına bu da yetmiyordu. Beni oyalayacak bir şeyler bulmalıydım. Sonra aklıma geldi. "İyisi mi tarlaları sulayayım" dedim. "Evdekiler sabah kalktıklarında sevineceklerdir" Üstelik kalkmalarına topu topu üç saat kalmıştı. Kendime iyi bir iş bulmuştum. Hemen başladım.

Tarla sulama işleri yorucuydu, terden ve taşıma suyundan üstüm başım sırlıslıkla olmuştı. Gömleğimi de çıkaramıyordum. Etraf sivrisinek kaynıyordu. Ellerimle, kollarımla kovuştursam da faydası yoktu, çoktular.

Her tarafı sular içinde kalmış olan tarlada kuru bir toprak parçası bulup, oturabilmek neredeyse imkansızdı. Oturduktan sonra sigara çıkardım ve yakıp içmeye başladım. Sivrisineklerin sigara dumanına karşı duyarlı olduklarını biliyordum. Üst üste birkaç tane tüttürünce onlardan kurtulacağımı umuyordum.

Gece çok sakindi. Tek bir yaprak kıpırdamıyordu. Ağır ve boğucu bir atmosferdi. Birden bir hışırtı sesi duyar gibi oldum. Elimdeki feneri sesin geldiği tarafa doğru tuttum. Bir yukarı bir aşağı, sağa sola hızlı bir şekilde gezdirdiğim feneri otların arasında belli belirsiz de olsa gözüme ilişen bir karartıya tutuyordum. Hareketliydi. Ve gördüğüm şey bir karartı olmaktan çıkınca, iri cüsseli üç kişinin yavaş yavaş yaklaştığını fark ettim.

"Kimsiniz?" diye seslenirken sesim titriyordu. Sesim karanlıkta yayılacağına, daha boğuk bir şekilde bana geri dönüyormuş gibi geldi.

Hiç rahat değildim. O zamanlar geceleri ev ev dolaşan Özel Timler olurdu. Ortalıkta, tek başına gördüklerini öldürüyor, üzerine de bir silah bırakıyorlardı. Bıraktıkları silahı, öldürdükleri kişiye aitmiş gibi gösteriyorken, halkı da "Biz terörist öldürdük!" diye kandırıyorlardı. Bu şekilde çok sayıda yöre insanını meçhule götürmüşlerdi. İster istemez içime bir korku düştü. Gelen yabancıların kim olabileceklerine dair ihtimal veremiyordum "Ya bana, 'gecenin bu yarısında ne geziyorsun burada?' diye sorarlarsa" diyordum . Korkumu bastırıp, bu sefer daha gür bir ses ile sordum:

"Kimsiniz?"

"Biziz, Heval, korkmana gerek yok" dediler.

Artık yaklaşmışlardı. Üçü de çok uzun boyluydu. İçlerinden hep bir tanesi konuşuyordu. Hep aynı kalın ses idi. Feneri direkt yüzlerine tuttum. Birbirimize bakarken

ki kısa suskunluk anından sonra, onları oturmaları için buyur ettim. Daha önce kendimin oturmuş olduğu kuru yeri gösterdim. Sonra ben de yanlarına çömeldim. Yine aynı sesin sahibi:

"Kimin oğlusun?" diye sordu.

Cevap vermedim. Çünkü kim olduklarından, heval olup olmadıklarından emin değildim. Sadece yüzlerine bakıyordum .Özel Tim de olabilirlerdi, heval de... yoldan geçen civar köylülerinden birileri de... Ama yanlarında kaleşnikof taşıyorlardı. Özel Timler de kaleşnikof taşıyor, dedim. Fakat bunlar Kürtçe de biliyordu. Askerlerin Kürtçe konuştuğunu hiç duymamıştım. Kafam karmakarışık olmuştu. Ve artık kendilerinden korktuğumu onlardan gizlemiyordum. Böylesi durumlara yabancı olduğum için nasıl davranacağım konusunda henüz çok tecrübesizdim. Bunu yüzüme kim baksa hemen anlardı.

"Eee?" dediler. "Sen çok korkuyorsun. Adın ne senin?"

"Adım Ahmet... Ahmet'tir" dedim.

"Mehmet'in oğlu Ahmet?" diye şaşkınlığını belirtti. Sadece başımı salladım ve onayladım. Hiç konuşmadım.

"Demek muhtarın oğlusun?! Muhtar Mehmet?.." diye sürdürdü. "Babanın durumu nasıl? Evde mi baban?" Ardı sıra bir sürü soru. Sanki babamı çok iyi tanıyormuş gibi söz ediyordu ondan. Gerçi babam muhtardı. Ve çevre köylerin hepsi tanırdı onu. Daha güvenli bir ses tonuyla:

"Hee evdedir. Ne yapacaksınız?" diye sordum.

"Biraz işimiz vardı onunla" dediler. Hiç inanasım gelmiyordu. Bu saatte babamla ne gibi işleri olabilirdi ki? Üstelik babam gerillalar ile görüşmeyeli yıllar olmuştu. Eski bir davaydı. Amca oğlu Recep'in gerilla saflarına katılmasından sonra oldu. Onun katılmasını hiç istememişti. "Çoluk çocuğa karışmış koca adamsın. Ne işin var dağda? Sen önce şu çocuklarına bir bak Madem dünyaya getirmişsin, sana, burada kalıp onlara bakmak düşer" diyordu. Hiç gitmesinden yana değildi. O katılları beri de gerillaya küsmüştü. Amca oğullarımdan

birini sorsalardı, anlardım. Ama babamı soruyor olmalarına bir türlü anlam veremiyordum. İçlerinden sadece bir tanesi konuşuyordu hep. Birden:

"Sen beni tanımıyor musun?" diye sordu. Şaşırmışım. Nereden tanıyacaktım onu.

"Hayır seni tanımıyorum" dedim.

"Peki, senin Recep adında bir amca oğlun var mı?" diye sordu. Bir an için duraksadım. Ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Nereden biliyordu? Neredeyse bütün ailemizi tanıyordu. Sözünü ettiği amcamın oğlu Recep, altı yıl önce gerilla saflarına katılmıştı. Evden ayrılıp da gittiği günden beri yüzünü bir daha gören olmamıştı. O gün bugündür, evimize tek bir arkadaş uğramamıştı. Heval olduklarını söyleyen bu yabancılara, durumu anlatıp anlatmamakta kararsızdım. Ancak onca kaygım yersizdi. Çünkü polis bile olsalar, öğrenmek istediklerini bana somadan, çok daha kolay yollardan öğrenebilirlerdi. Nüfus kayıtlarını yoklayabilirlerdi örneğin. Benden öğrenmelerine hiç gerek yoktu. "Şimdi nerededir?" diye sorsalar da İstanbul'da yaşadığını söyleyip kurtulabilirdim. Kendimi toparlayarak, daha büyük bir cesaretle:

"Evet var!" dedim.

"Görsen tanır mısın?" diye sordu sonra. "Görsem tanır mıymışım?" Tuhaf... Gecenin bir yarısında, çok ilginç sorulardı bunlar. En azından o zamanlar için bana öyle geliyordu. Aklımdan acayip şeyler geçmeye başlamıştı? Tam da; "İnsan amcasının oğlunu tanımaz mı?" diyordum ki, birden, "Ya karşımdaki Recep ise?" diye bir düşünce belirdi kafamda. Hemen el fenerine uzandım ve konuşanın yüzüne tutarak dikkatli bir şekilde inceledim onu. Oydu... gözlerime inanamıyordum. Recep'ti. Deminden beri konuştuğum kişi, Recep'in ta kendisiydi.

"Görmeyeli çok değişmişsin! Gerçi bu karanlıkta yüzün de pek görünmüyor ya!" dedim. Gülüştük. Uzun zaman olmuştu. Neredeyse sesini bile unutmuştum. Hemen boynuna atıldım ve sımsıkı bir şekilde sarıldım

ona. İçim rahattı artık."Kesin yanındakiler de havaldır" diyordum. Onlara da sarılıp öptüm.

Tarla çok sulaktı. Her taraf çamur içindeydi. Öylesi yerleri sivrisinekler çok sever. Her tarafımıza doluşup rahatsız ediyorlardı. Arkadaşları bu işkenceden kurtarmak için onları eve buyur ettim.

"Haydi eve gidelim. Siz şimdi yorulmuşsunuzdur. Gidersek biraz istirahat edersiniz" dedim.

Yalnız, bir sorun vardı. Babam! Babam Recep'i görse bir kaşık suda boğabilirdi. Ne zaman ondan söz edilse çok sinirleniyordu. Sözüümü değiştirip:

"Sizi amcamgilin evine götüreceğim" dediğimde:

"Yok olmaz. Sizin eve gideceğiz" diye tutturdular. Ben de onlara,

"Olmaz Heval! Babam, 'Recep'i bir görsem düşmana teslim edeceğim' diyor" dedim.

"Yok efendim olur muymuş öyle şey. Üzerinden nice sular akmışmış. Kızgınlıklar bu kadar uzun sürmezmiş. O da artık gurur meselesi yapıyormuş" dediler ve "illa sizin eve gideceğiz" diye tutturdular. Meğersem Recep babamın bu yaklaşımlarını daha önceden duymuş. Dediğine göre, babam ona, "Bir daha o herifin yüzünü görmek istemiyorum!" diye bir de haber göndermiş. Aradan yıllar geçmişti belki, ama babam o günden bu yana çok fazla değişmemişti. Bunu onlara anlatmaya çalışsam da bana bir türlü inanmıyorlardı.

Aradan geçen altı yıl içerisinde Suruç halkı bir sürü acıya tanık olmuştu. Son yıllarda Gezgör arkadaşın yeniden gelişi, halkı umutlandırmıştı. Artık davayı daha fazla sahiplenir olmuşlardı. Babam ise hala yerinde sayıyor gibiydi. Gerçi içinden geçenleri kimse bilemezdi. Çünkü içindekileri nadiren dışa vururdu. Yaşı da buna uygundu. Duygularını kontrol altına alabilecek kadar engin bir yaşam tecrübesi vardı. Ara sıra Recep'in arkasından sövdüğü olsa da, bu eskisi kadar sık olmuyordu.

Evimiz üç yüz metre ötedeydi. Eve doğru yürümeye

başladık. Köy girişinde köpekler vardı. Bir de evimizin önünde. Bizi duyunca hemen havlamaya başladılar. Elimle bir taşa uzanıp fırlattım. Taşı atar atmaz sustular. Gelen misafirlerle fısıldaşarak konuşuyordum. Köy halkına hissettirmeden onları bizim eve ulaştırmalıyım.

Bizimkiler yaz aylarında dışarıda uyurlar. Ya damda, ya da bahçede. Çünkü yazları evin içi çok havasız olur. Bahçe kapısının önüne vardığımızda yanımdaki misafirlere biraz durup beklemlerini söyledim.

“Bir şey olmaz, beraber girelim” deseler de kabul etmedim. Bahçenin giriş kapısının önündeki köpeğimiz uyuyordu. Yanından geçerken beni fark etti. Burnunu çekip kokladığını duyuyordum, ama hiç kıpırdamıyordu.

Evin giriş kapısının üzerindeki lamba gece boyu açık tutulurdu. Onu söndürmem gerekiyordu. Yoksa, hem komşularımız hem de yattıkları yerden uyansalar babamlar, içerde yabancı birilerinin olduğunu fark ederlerdi. O yüzden ilk işim o lambayı kapamak oldu. Ardından, yapay olduğu hemen anlaşılan bir öksürük sesiyle gelen misafirlere içeri girmeleri için işaret verdim.

Köpek havlamaları, ışığın söndürülmesi ve en son öksürme sesi... Hepsi üst üste gelince, evdekiler şüphelenip uyandı. Gece yarısı saat bir sularıydı. Evdekiler tuhaf bir şeylerin döndüğünü anlamıştı. Arkadaşları çoktan içeri almıştım. Birden babam,

“Neler oluyor?” diye homurdanmaya başladı. Annem de uykusundan yeni uyanmıştı. O da bir şeyler mırıldanıyordu. Ama söyledikleri pek anlaşılmıyordu. Sanki her an bir kavga kopacak ve ortalık karışacakmış gibi tedirgin bir hava içindeydim. Evimizin önündeki boş meydana her an bir tantana kopacak ve köy ahalisi başımıza üşüşecek, diye korkuyordum. Babam birkaç kez üst üste “Kimdir o?” diye seslendiğinde; önce ses vermedim. Ardından iyi bir şey yapmadığımı düşünerek;

“Baba benim, ben...” dedim.

“Niye ışığı söndürüyorsun? Işığı yaksana oğlum” dedi.

Yalan söylemesini pek beceremezdim. O yüzden, doğrusu neyse onu söyleyecektim. "Baba, hevaller geldi!" diye seslendim. Ancak yüksek sesle değil, fısıltıyla konuşuyordum. Annem hemen yatağından fırlayıp yanımıza geldi. Babam ise kendi kendine:

"Ne hevali bu gece yarısı?" diye söylenip duruyordu. Yatağından kalkmış, bize doğru geliyordu. Yalnız çok sinirli olduğu her halinden belliydi. Recep, işaret parmağını dudaklarının üzerine götürerek bana hiç karışmamamı tembihliyordu. Onunla birlikte gelmiş olan Kemal arkadaş da aynı şekilde. Kemal arkadaş aslen Suroçluydu.

"Babanı ben de tanıyorum" dedi. Öyle konuştuğuna bakma, duygusaldır. Kobanili olan diğer arkadaş, hiç konuşmuyordu. Sanırsam biraz yabancılık çekiyordu. Annem yanlarına gelir gelmez, hepsine aynı sıcak ellerini uzattı. Teker teker sarılıp, içeri buyur etti.

"Hoş gelmişsiniz. Siz de hoş gelmişsiniz oğlum!" diye bir telaş bir acele gelenleri gizlice eve sokmaya çalıştı. Fısıldaşarak konuşuyorduk. Bir tek babam yüksek sesle bağırıyordu. Recep'i görünce açtı ağzını, yumdu gözünü:

"Ne işin var burada? Sana buraya gelmemen için haber göndermedim mi? Boyu devrilesice"

Daha da devam ediyordu. Annem onu zar zor tuttu. Neredeyse susması için yalvaracaktı ona. Kemal arkadaş araya girdi:

"Ayıp ediyorsun. Bir yeğenin gelmiş, onu da kovuyorsun. Onca yıldan sonra taş bile olsa değişir, Muhtar Mehmet!" Yanlarında getirmiş oldukları Mahsum adındaki diğer arkadaşı göstererek:

"Bak bu arkadaş! Taaa Kobaniden buralara kadar gelmiş. Yazık değil mi?" Bütün bu tartışmalar olurken hala kapının eşiğinde dikilmiş duruyorduk. Herkes ayakta bekliyordu. Annem kollarından çekştirerek içeri girmeleri gerektiğini hatırlatıyordu.

Misafirleri arka odalardan bir tanesine aldık.

Anneme dönüp:

"Siz biraz oturun. Ben çay yapmaya gidiyorum" dedim.

Babam bütün sinirini benden çıkarırcasına:

"Zıkkım yap! Gidin cehennemde oturun" dedikten sonra kapıyı çarpıp dışarı fırladı. Biraz dolaşp tekrar döndüğünde bir başka odaya geçti. Onu tanıyanlar bu haline hiç şaşırmıyordu. İçlerinden onu tanımayan bir tek Mahsum arkadaştı. Karşılaştığı bu tablo karşısında ne diyeceğini bilemeyen bir ifade, yüz çizgilerine tümüyle yansımıştı. Recep;

"Ben amcamı tanırım. O öyle şimdi görüldüğü gibi değil. Bu o değil. Biraz sonra pişman olup kendisi gelir" dedi. Kendinden eminmiş gibi konuşuyordu.

Yemekler yenmiş, çaylar ikinci kez içilmişti. Ama babam hala ortalıkta yoktu. Neredeyse sabah oluyordu. Son olarak ortalığa savurduğu küfürler, sanki vurulmuş birer tokat gibi, hala kulaklarımızda yankılanıyordu. Recep, babamın gelmeyeşine oldukça içlerlemişti. Bize hissettirmemeye çalışsa da, halinden anlıyordum. Dayanamayıp:

"O gelmeyecekse ben giderim" dedi sonunda. Annemin kolundan tutup çekiştirerek; birlikte, yan odada kalan babamın yanına gittiler. Odaya girer girmez konuşmaya başladılar. Sesleri bize kadar geliyordu. Recep'in sesi belirgindi:

"Ayıptır amca. Sen ne iş yaptığımızı biliyor musun ki?" ile başlayan konuşmasının volümü giderek düşüyordu. Öyle bir an geldi ki, ne konuştuklarını duyamıyordum artık. Yalnız merak ediyordum. Dayanamayınca kapıyı çalıp, yanlarına gitmek için müsaade istedim. Odaya girdiğimde karşılaştığım manzara ilginçti.

Recep, babamın dizlerinin önüne oturmuş ve ellerini sımsıkı bir şekilde avuçlarının arasına almıştı. Çok değil, sadece bir iki saat önce, bir buz kütlesinin ardından bakar gibi bakan gözleri, şimdi ıslaktı. Sarf ettiği onca küfürden

sonra pişmandı sanki.

Recep onu nasıl etkiledi bilmiyorum. Geceye doğan güneş gibi geldiler. Ve o sabah, daha her taraf aydınlanmadan Harran ovasından yürüyerek, sessizce kayboldular.

Krekor'a Doğru

Orta boylu, hafiften dolgun biriydi. Komutandı. Alana yeni ulaşmış olan bir grup arkadaş olarak, oraya ulaşır ulaşmaz bizi yanına çağırdı. Mangalarımızı tarif ederek yerleşeceğimiz yeri gösterdi.

Güneş artık batmak üzereydi. Gökyüzü ateş kırmızısına bürünmüştü. Bölük komutanımız olan Rezan arkadaşın talimatından sonra, yeni ayak basmış olduğum Herki alanındaki düzenlemem de yapılıncaya, geriye tarif edildiği gibi, mangama gidip yerleşmek kalmıştı.

Manga, koca bir kaya parçasının hemen altına yapılmıştı ve dört etrafı bir metre boyunda, taş duvarla çevriliydi. Taş duvarlara yansıyan titrek alevden, içinde yanan ateşi, daha mangaya girmeden fark etmiştim. Akşam saatlerinde yanan ateşe şaşırılmışım. Çünkü bildiğim kadarıyla gerillada geceleyin ateş yakmak yasaktı. Sanki buralarda bu gibi kurallar geçersizdi. Adeta kimsenin umurunda değildi.

İçeri girip teker teker arkadaşlarla tokalaştıktan sonra hep beraber oturmuştuk. Bir arkadaş, hemen ateşin içindeki fazladan odunları çıkarıp bir kaç kez yere vurarak söndürdü. Yanılmışım işte. Kimse duyarsız değildi. Kimse duyarsız kalamazdı buralarda. Geceler hala çok soğuk geçiyordu. Arkadaşlar üşümek için göz hazırlıyorlardı. Biraz gecikmişlerdi, o kadar.

Mangadakilerle tanışır tanışmaz soru yağmuruna tutuldum. Ardı sıra sorular ve cevaplar ile sohbetimiz iyiden iyiye koyulaşmıştı. Sohbet ederken, üzerimdeki yol yorgunluğundan biraz olsun silkinmişim. Ama o an, hiç bir şey çarberin etrafında geçireceğim sıcak bir uykunun yerini tutamazdı. Özellikle de onca yoldaşın yanına

varabilmiş olmanın sevincini yaşadığım bir günde.

Hala inanamıyordum. Suruç'un karanlık bir Temmuz gecesinde, sessizce evimize gelen, ve yine aynı sessizlikle ayrılan arkadaşların izinde bir gerilla olarak; savaş güçlerinin arasına gelmişim artık.

Uzun patikalar boyu süren yürüyüşler ve sarp dağ geçitlerinin ardından Herki alanına ulaşana kadar, askerliğin bazı kurallarını öğrenmişim artık. Örneğin her an, her şeye hazır bir gerilla olabilmek için, üzerimdeki raxtı çıkarmadan uyumaya alışmışım. Çantamı ve silahımı başımın altına koyup, üzerime bir de yağmurluğumu atınca, üstüne yattığım zeminden yayılan temiz toprak kokusundan başka hiç bir şey duymuyordum.

Akşam, ben arkadaşlarla sohbet ederken, bir-iki arkadaş da benim için yemek hazırlamakla meşguldü. Arkadaşların hepsi akşam yemeklerini yemişti. Ama sofraya tek başıma oturmamam için aralarından bana eşlik edenler oldu. Közün içinde bekletilerek pişirilen çayımızı da içtikten sonra, bana dinlenebileceğim bir yer gösterdiler.

Çok yorgundum. Göz kapaklarım kendiliğinden kapanacak kadar ağırlaşmıştı. Sabaha kadar deliksiz uyudum. Bir arkadaşın, Rojbaş! demesiyle uyandığımda, hava daha tam aydınlanmamıştı. Gecenin sessizliği hala sürüyor gibiydi. Tek tük kuş sesi geliyordu kulağıma.

Arkadaşların bu kadar erken kalkıyor olmalarına hiçbir anlam veremiyordum. Nedenini sorduğumda, intişar sürecinde olduklarını söylediler. Yaklaşık bir aydır sürekli intişara çıktıklarını, gelişmesi muhtemel nokta baskınlarına karşı tedbir aldıklarını söylüyorlardı. İntişar sözcüğünü ilk o zaman duydum.

Sabahın alaca karanlığında, manga düzenine geçerek, daha önce belirlenmiş olan intişar mevzilerimize doğru yola koyulduk. Mevzilerde bir süre kalıp tehlikenin geçmesini bekledik. Ardından tepecilerin tekmilleri alındı. Durumlar sakindi. Bu iyi haber üzerine, noktamıza geri

döndük. Manga yerlerimize henüz ulaşmıştık ki, yönetimden yeni bir talimat geldi. "Akşama hareket var!" deniyordu. Oysa Herki'ye geleli daha bir gün bile olmamıştı.

Gideceğimiz yeni yer Çarçela istikametindeydi. Gerilla saflarına katıldığım günden bu yana, hiç bir mekanda uzun süre kalamamıştım. Hep hareket halindeydim. Ve bu durum uzun bir süre daha devam edeceği benziyordu. "Gerillada hiç istirahat yok, her halde" diye düşünmeye başladığım günlerdi.

Ve haberin gelmiş olduğu o akşam yola koyulduk. Erdeve boğazını aştıktan sonra, yamaç boyunca uzanan patikadan ilerleyerek, ara durağımız olan Herki merkezine varmayı planlıyorduk. Daha önceleri yerleşmiş olduğumuz alanlar da her ne kadar Herki adıyla anılsa da; asıl Herki, aynı isim ile anılan köyün hemen yakın çevresiydi.

Zifiri karanlık bir geceydi. Oysa yaz ortasıydı. Ancak, o gece bize rehberlik edecek bir tek yıldız yoktu gökyüzünde. Yürürken pek fark edemiyordum. Fakat dinlenirken, esen rüzgarın serinliği kendisini iyiden iyiye hissettiriyordu.

Bir an için her taraf gündüz gibi ışıdı. Çok derinlerden şimşek çakmasını andıran sesler geliyordu. Ve birden yüzüme serin, sulu bir şeyler damlamaya başladı. Hafiften çiseleyen yağmur, yerini gittikçe şiddetlenen bir yağmura bıraktı. Aradan beş dakika geçmeden üstümüz başımız sırlıklam olmuştu. Başka bir coğrafyada olsa şaşılacak bir durumdu bu. Ama burası Çarçela'ydı. Ve burada zaman, tek bir mevsime sığmayacak kadar genişti.

Geceleri yürürken hala çok zorlanıyordum. Ama artık alışmam gerekiyordu. Çünkü gerillada, nokta değişimleri hep geceleri oluyordu. Yol boyunca düşe kalka, dizlerim morarmıştı artık. Bazen ellerimin üzerinde yürümek zorunda kalıyordum. Ayaklarımla hissedemediğim patikayı, ellerimle yoklayıp, bulmaya çalışmaktan başka çarem kalmıyordu.

İşte o gece, yine öylesi karanlık bir geceydi. Her taraf karanlık ve hava da yağmurlu olunca, önümde yürüyen arkadaşımın silüetini seçmekte zorlanıyordum. Ona yetişme telaşından ikide bir kayıp düşüyordum. Diğer arkadaşlar sadece ıslanırken, ben çamura batmaktan kurtulamadım. Her yer sular içinde kalmışken ve nasıl olsa hepimiz ıslanacakken, en azından Herki suyu kenarına kadar aralıksız bir şekilde yürümeyi düşünüyorduk.

Herki suyuna varıp, karşı tarafa geçince, artık güneyden çıkmıştık ve kuzeye doğru ilerliyorduk. Bulunduğumuz o yerden Bêdevê köyüne bir buçuk saatte, Bêdevê'den Deryê Kera'ya bir saatte yürüdük.

Deryê Kera kayalıklarıyla tanınan bir alandır. Oraya ulaştığımızda hava henüz aydınlanmamıştı. Kendimize, kayaların arasında uygun bir yer belirleyip, orayı uyunabilecek bir hale getirdik. Nöbetçilerimizi de çıkarınca artık rahat olabiliydik. Çünkü akşama kadar oradan ayrılmayacaktık.

Deryê Kera'ya vardığımızda yağmur dinmişti. Fakat hava soğuktu. Herkes kurulanmak ve ısınmak için koca bir ateş düşlüyordu. Oysa etrafta odun namına hiç bir şey yoktu. Çırılçıplak bir araziydi. Yakılacak ne ağaç kökleri, ne de guni vardı; sadece taş.

Bir grup arkadaş, odun getirmek üzere köye gönderilmişti. Onlar gideli bir iki saat olmuştu. Artık dönmeleri gerekiyordu. Ama görünürde kimse yoktu.

Ayaklarım buz kesmişti ve bütün vücudum titriyordu. Benim gibi yeni olan arkadaşların dışındakiler alıştı. Hiç zorlanmıyorlardı. Hatta içlerinden bir tanesi, kalan tek kuru çorabını çantasından çıkarıp bana uzatınca; ne diyeceğimi bilemedim.

"Ayakların ıslak kaldığı sürece üşümeye devam edeceksin. Çıkar onları da bunları giy!" dedi.

"Ya senin..?" diye sordum. "Seninkiler de ıslak... Ne farkımız var?"

"Yok yok!" Ben alışığım, dedi.

Tam o sırada, köye gidip dönen arkadaşlar görünmeye başladı. Artık ateş yakabiliriz, dedim kendi kendime. O zaman bana çorabını veren arkadaş da ayaklarını kurulayabilirdi. Artık tereddüde girmeden, vicdan rahatlığıyla bana verdiği çorapları giyebilirdim. Çorabı giyip ısındığımı duyumsadıkça, yavaş yavaş kendime geldim.

Getirilen odunlar su yemişti. Bir türlü tutuşmuyorlardı. Aşırı dumandan arkadaşların gözleri kızarmıştı. Neredeyse boğulacaktılar. Küçük bir alev, ıslak odunların kuruyan taraflarından yayılınca ateş yavaş yavaş gürleliyordu. İşte o zaman güzeldi ateş. Tıpkı o ilk keşfedildiği zamanlardaki gibi kıymeti vardı.

Yeterince kurulandığımızı düşününce, uyumak için kayalıkların altında hazırlamış olduğumuz yerlere çekildik. Nöbetçilerimizi erkenden çıkarmıştık zaten. Bir mangamızı da tepci olarak Deryê Kera'ya gönderdik.

Akşam olup da uyandırıldığımızda hava hala aydınlıktı. Mangamıza verilen görevler vardı. Onları halletmek üzere Bêdevê köyüne inecektik. Bölüğümüzün geri kalan üyeleri ise Deryê Kera'ya çıkacaktı. Herkes yol hazırlığındaydı.

Köy yolunda manga komutanımız olan Piro arkadaş anlatıyordu; Düşman, koruculuk yapmaları için köylülerin üzerine gidiyormuş. Bunun için onlara silah bile vermişler. Fakat köylüler bize karşı savaşmamakta direliyorlarmış. Daha önce alanda çalışan ve köylülerle ilişki kuran arkadaşlar onları çok etkilemişlerdi. Bu durum bizi sevindiriyordu.

Gideceğimiz Bêdevê köyü çok uzak değildi ve yol güzergahı rahattı. Hiç tırmanmadan, sürekli yamaçtan ilerleyerek devam ettik. Köyün girişinde bizi karşılamaya çıkmışlardı. Bizi köyün ileri gelen, sözü sayılan insanların toplandığı bir evde konuk ettiler. Kendilerine daha önceden haber verilmişti; geleceğimizden haberdar olan köy halkı bizi bekliyordu. Piro arkadaş, kendilerine bir konuşma yapacaktı. Düşmanın istemlerini boşa

çıkarmak örgütlü bir tavrın gelişebilmesi için, halkın böyle bir talebi olmuş ve bu uygun görülerek bir araya gelinmişti. Kadınlar, çocuklar kapı aralarında dikilirken, bir yandan da konuşacak olan arkadaşın söyleyeceklerini dinleyebilmenin sabırsızlığını yaşıyorlardı. İçerisi tıklım tıklımdı. Dolup taşan odada, dikkat kesilmiş kalabalığın gözleri, birden sesi yükselen kişiye, Piro arkadaşına çevrilmişti.

Toplantının ortalarına doğru, halktan kişiler söz alıp konuşmaya başladı. Ancak halkın söylediklerinden pek bir şey anlamıyordum. Dillerimiz aynıydı belki, ama lehçelerimiz farklıydı. "Suruç nere, Şemdinli nere?" dedim kendi kendime.

Odada toplanmış olanların arasında, küçük bir kız çocuğu ilişti gözüme. Çekingen bir duruşu vardı. Utangaç haline aldırış etmeden, onu elinden yakalayıp yanıma çektim. Bana bir yabancı olduğumu hissettirircesine bakıyordu. Yüzüne vuran her görüntü, duru bir sudan yansırçasına çıplak bir ifadeyle vücut buluyordu. Katıksız ve kaygısız bir yüz...

Ona, uzun zamandır yeleğimin iç cebinde saklamış olduğum ve çok sevdiğim kalemimi uzattım, almadı. Zorla avcunun içine sıkıştırdım. Ve tutup da bırakmayacağından emin oluncaya dek ısrar ettim. Sonunda kalemi aldı, elinde yuvarlamaya başladı. Bir bana bir kaleme bakıyordu. O ana kadar ağzından tek bir sözcük çıkmamıştı. Birden dili çözöldü.

"Büyüyünce okula gideceğim" dedi. Sıkılgan halinden neredeyse eser kalmamıştı. O yörede kız çocuklarının kolay kolay söyleyemedikleri bir şeyler söylediğinin farkında bile değildi henüz. Çünkü yaşadığı coğrafyada kız çocuklarının okula gönderildiğine neredeyse hiç rastlanmazdı. Ama o bunun farkında değildi ve okula gitmek istediğini söylüyordu. Törelere öngördüklerinin dışında bir şeyler istediğini bilmeden... Tutsaklığının farkına varamamış küçük bir kızın, bu hayalini gerçekleştirebilmesini kim istemezdi ki? Ben de

çok isterdim. Ama bunun için mücadele etmesi gerektiğinin farkında olmaması beni düşündürüyordu. Onun gibi binlercesi vardı. Ve salt bu istemleri için değil; diğer hayallerinin de güvencesi olan bir mücadelenin içindeydik.

Köylülerin koruculuğu kabul etmemek için geliştirecekleri ortak tavır, bir ilk adım olarak başka kapıları açmanın başlangıcı olabilirdi ancak. Toplantı gece yarısına kadar sürdü. Her ne kadar köylüler orada kalmamız için ısrar etseler de kalmadık. Güvenliğimiz açısından sakıncalıydı. Doğru olanı, işlerimizi bitirir bitirmez oradan ayrılmaktı.

Deryê Kêra'ya vardığımızda yaklaşık üç buçuk saatlik bir yolu geride bırakmıştık. Bölüğümüzden geri kalan arkadaşların hepsi oradaydı.

Piro arkadaş tekmilimizi vermek üzere Rezan arkadaşın yanına gittiğinde, artık sabah oluyordu. Döndüğünde, öğleden sonra bölükçe Çarçela istikametine doğru hareket edeceğimizi söyledi. O yüzden öğlene kadar bir kenarda uyuduk.

Hedefimiz Çarçela gölüydü. Yol boyunca çok üşümüş ve çok da yorulmuştuk. Ağırlaşan tempomuzla ancak gece geç saatlerde ulaşabildik. Vücudum terliydi. Durup dinlenince, tenime dokunan rüzgarın serinliğini daha bir hissediyordum. Mümkün olduğunca mola vermeden yürümem ondandı. Daha yukarılara tırmandıkça soğuk, dayanılmaz bir hal alıyordu. Arkadaşlar, tepede mola verip, uyuyacağımızı söylendiğinde önce inanmadım, ama gerçeği söylüyorlardı. En az rüzgar alan bir köşeye iliştik. Sabaha kadar donmadan çıkabilmeyi ümit ediyordum sadece.

Arkadaşlar üzerlerine bir şeyler sarınıp uzandılar. Kısa bir süre içinde herkes mışıl mışıl uyumuştı. Onca rüzgar uğultusu ve kendisiyle birlikte getirdiği soğuğa rağmen, uzanır uzanmaz uyuyabilmelerine hayret ediyordum.

Yanımda yağmurluğum vardı. Onun altına girdim,

ama yerler ıpsıslaktı. “Buna rağmen ne güzel uyuyorlar” dedim kendi kendime. Ya ben? Bir sağa, bir sola dönüyor, yağmurluğun bir katını altıma serip serbest köşesinden üstüme çekiyorum bir türlü olmuyor, üşümeye devam ediyordum. Tam o sıralar, Eşref arkadaş da nöbetinden dönüyordu. Uyuyamadığımı görünce beni yanına çağırdı.

“Gel, bu soğukta tek başına uyursan, sabaha kadar donarsın. Sırt sırta verirse ikimiz de ısınırız” dedi. Bunun üzerine çantamı ve yağmurluğumu kaptığım gibi yanına gittim. Yerlerde bir sürü diken vardı. Bir de arkadaşların odun bulamadıkları zaman ateş yakmak için baş vurdukları küçük dikenli yayla çalıları... Onlara guni deniyordu. Gunileri yere yatırarak üzerine yağmurluklardan birini serdik. Geriye üzerimize atabileceğimiz bir yağmurluğumuz kalmıştı. Böylece en azından ıslanmaktan kurtulacaktık.

Sabah, gözlerimi açmaya yeltendiğimde güneş ışınları gözlerimi kamaştırıyordu. Benim dışındaki arkadaşların hepsi çoktan uyanmıştı. Uyandığımı fark edince, beni ateşin etrafına çay içmeye çağırdılar.

Sefkan adında genç bir arkadaş vardı. Bölüğümüzün yaşça en küçüğüydü. İlk gördüğüm günden beri ona kanım kaynamıştı. Ateşin etrafımda oturuyorduk. Bana birden, Çarçela gölünü görüp görmediğimi sordu. Görmediğimi söyleyince, kolumdan tutup çekistirmeye başladı.

“Haydi, gidip görelim o zaman” dedi. Ve yola koyulduk.

Göl kenarına vardığımızda, adeta Avaşın suyunun maviliğinde yelken açıyormuşçasına bir huzura kavuşmuştum. Rüzgarın estiği yöne doğru yayılan dalgalar su yüzeyine çıkmış ve yüzgeçlerini hızlı hızlı sallayan, küçük balık sürülerini çağırıyordu. Gölün üzerinden uçuşup giden kuşların sudaki aksini izliyordum bir taraftan. Çarçela’nın etekleri yemyeşildi. Zirvede ise sadece guniler vardı. Her yerinde başka bir güzellik ile karşılaşıyordum.

Bölük olarak, aynı gün Bimbo vadisine inmeyi planlamıştık. Hazırlıklarımızı tamamlayıp akşam üzeri yola çıkacaktık. Rezan arkadaşın gönderdiği talimat gereği, tek sıra halinde ve elli metrelik mesafeyle dizilip yürüyecektik. Ta ki hava tümünden kararınca dek... Ondan sonra mesafeleri daraltsak da bir sorun çıkmazdı artık.

O akşam, bulutlar sık sık kümeleniyor, rüzgarın etkisiyle çabucak yeniden dağılıyordu. Ne gökte, ne de yerde ses seda yoktu. Etrafı sarmış olan sessizlik, aniden çöken karanlık insanı tedirgin ediyordu. Yalnız kalmaktan korkmaya başlamıştım. Ama daha çok da kaybolmaktan...O ıssız yerlerde bağırıyordum, beni duyacak tek bir insan, sesimi duyurabileceğim kimseler yoktu. Bazen bir önümde yürüyen arkadaşla aramdaki mesafenin açıldığı olurdu. O zaman hemen arkama bakıyordum ve gözlerim beni takip eden arkadaşları aramaya başlıyordu. Çoğu kez göremiyordum onu. Bu sefer adımlarım hızlanıyor, bir önümdekine yetişebilmenin kaygısıyla koşmaya başlıyordum. Tek amacım yetişmek olunca, daha büyük bir cesaretle ilerliyordum; korkularımdan sıyrılarak...

Gitmek istediğimiz yere ancak sabaha doğru vardık. Her tarafı kayalık olan bir tepeydi. Ve daha önceleri arkadaşlar tarafından kullanılmış bir noktaydı. Kaya diplerinden bir tanesini manga yeri olarak belirledik. Aynı günün akşamıydı. Keşif için belirlenen bir grup arkadaş bizlerden ayrıldı. Onlar ayrıldıktan sonra, bizler de Bimbo vadisinin yamaçlarından yolumuza devam ettik.

Vadiden geçen yol hattının uygun olup olmadığını öğrenmek için bir keşif grubunu göndermiştik ve onlardan gelecek olan haberi bekliyorduk. Vadinin yamaçları sık ağaçlarla kaplıydı. Yamacın çok dik oluşundan dolayı, otururken dahi düşme riskimiz vardı; onun için ya bir ağaca dayanmak, ya da dallarından birine tutunarak dengemizi zor bela koruyabiliyorduk. Orada bir an için de olsa uykusuna yenik düşmek, vadiyi her an baş aşağı

boylamayı göze almak demektir.

Düşman kaldığımız yerin hemen karşısına düşen tepede konumlanmıştı. Bizleri sürekli izliyor olma ihtimalleri yüksekti. Bu ihtimali göz önünde bulunduran bölük komutanımız oldukça temkinli davranıyordu. Bize verdiği talimat gereği, hiç kimse bulunduğumuz yerden ayrılmıyacaktı. Ateş yakmak yasaktı. Ve en azından hava tümünden aydınlanıncaya kadar bu yasak sürecekti.

Aniden kulağıma gelen bir hışırtı sesi oldu. Oturduğum yerde irkildim. Sesin gelmiş olduğu yöne dönüp baktığımda, genç Sefkan arkadaş biraz üstümüzden aşağılara doğru yuvarlanmaktaydı. Üst üste atmış olduğu üç-dört taklanın ardından, yakalayabildiği ağaç köklerinden bir tanesine tutunarak, hızını zor bela kesebilmişti. Günlerdir yürüyorduk. Ve herkes çok yorulmuştu. Genç Sefkan arkadaş dayanamayıp oracıkta uyuklayınca dengesini yitirip aşağı doğru yuvarlanmaya başlamıştı. Olayın ertesi telsizle bağlantı kuran Rezan arkadaş, Şemdinli yönünde harekete geçmiş olan bir konvoydan söz ediyordu. Konvoyun büyük bir olasılıkla geri döneceği haberini veriyordu. Hemen orada bir pusu eylemi planlamış ve yanına bir kaç arkadaş istiyordu. Hemen hazırlanıp yola koyulan altı kişilik grubun ardından yeniden bağlantı kurup, savunma yapmaları için bizden dört arkadaş daha istedi. Onları gönderdikten sonra geri kalan güç de mevzilendirildi. Tepecilerimiz zaten doğal olarak gözcü rolündeydiler. Diğer arkadaşlar yola bakan sırta mevzilenerek, konvoy için gönderilmesi muhtemel takviye gücü engelleme göreviyle karşı karşıyaydılar.

Rezan arkadaş eylem planını bu şekilde somutlaştırdıktan sonra bölüktekilerin hepsi kısa süre içinde harekete geçmişti. Mevzideki yerlerini almaları uzun sürmedi.

Saat daha sabahın onuydu. O zamana kadar, gerillada eylemlerin daha çok gece geç saatlerde, karanlık çöktükten sonra yapıldığını düşünürdüm. Düşman da bunu hep böyle bilirdi. Onun için, geceler gerillanın,

gündüzler de bizim diyorlardı. Ancak bu seferki farklı olacağa benziyordu.

Saat on bir otuzu gösterdiğinde, tepecilerin verdiği tekmile göre konvoy görülmüştü. Haber bize ulaştığında, Rezan arkadaşın yanıdaydım. Oldukça heyecanlanmıştım. Gerillada yeni olduğum için, hiç bir gruba dahil edilmemiştim. Rezan arkadaş kendisiyle kalmamı istiyordu.

Bulunduğumuz yerden yolu rahatlıkla görebiliyorduk. Konvoyun görüldüğü sıralarda birlikte yolu izliyorduk. Dört askeri jip, savunmada panzer ile birlikte ağır ağır ilerliyordu. Saldırı grubumuz yola elli metrelik bir mesafede konumlanmıştı ve yola hakimdi.

Konvoyu görür görmez içimi saran tuhaf bir heyecan oldu. İlk eylemimdi, belki ondan. Bir an için sanki saldırı grubunun hemen yanıdaymışım hissine kapılmıştım; yoksa, askeri araç konvoylarını daha önce de görmüştüm, yabancıysa değildim. Köyümüze kadar gelmişlerdi. Geldiklerinde hiç iyi davranmıyor, herkesin gözü önünde halka işkence yapıyor, çocuklara, kadınlara en kötü muamelelerde bulunuyorlardı. Ama en acı olanı, bu durum karşısında hiç kimse, tek bir ses çıkaramıyordu. Canları kimi istiyorsa, onu tutukluyor, hapse atıyorlardı. İşkenceden geçirildikten sonra, kimisinin yüzünü bir daha göremiyorduk. Köyümüzün yetim ve öksüzlerinin sayısı her geçen gün artıyordu. Öylesi zamanlarda elimden bir şeylerin gelmemesi bana hep acı vermiştir. Önceleri sadece kahrediyordum. Zamanla öfkem bilendikçe, çare aramaya başladığımı hatırlıyorum. İşte çaresi, daha ilk eylemimde karşıma çıktı.

Konvoy, saldırı grubumuzun pusu atmış olduğu yere yaklaşmak üzereydi. Grubun hedef alanına girmiş olmalı ki, birden arkadaşların bulunduğu taraftan simsiyah bir duman yükseldi. İlk atışı arkadaşlar yapmıştı. Roket B-7 namlusundan çıkar çıkmaz ardında simsiyah bir bulut bırakmıştı. Caddede ağır ağır ilerleyen panzere isabet edince, araç hemen durdu. BKC ve kalaşnikof ile ateş

etmeye devam eden arkadaşlar Jipleri hedefliyordu. Atışlar yoğunlaşınca, konvoyu alev aldı. Konvoyun alev aldığını gören arkadaşlar üzerine üzerine yürümeye başladılar. Bu durum Rezan arkadaşı kaygılandırmıştı. Alelacele telsize sarıldı. Arkadaşları konvoyu daha fazla yaklaşmamaları için uyardı. Çünkü arabalar bir kez alev aldıktan sonra her an patlayabilirdi. Bu da, oraya yaklaşan arkadaşların imhası anlamına geliyordu. Rezan arkadaş telsizden,

“Bomba mesafesinde durun...Sakin daha fazla yaklaşmayın” diye bas bas bağıırıyordu.

Hızlarını alamayan arkadaşlar, yetmiyormuş gibi bir de arabaların altlarına bir kaç el bombası fırlattılar. Konvoydan yükselen ateş daha bir gürleştii. Yol, neredeyse gündüz gibi aydınlanmıştı. Yola bakan sırtların kimisi çıplaktı. Yükselen ateşin şavkı oralara vurdukça, üzerinde ne var ne yok hepsi rahatlıkla seçilebiliyordu.

Topu topu on on beş dakika süren eylem başarılı geçmiş, herkesin morali yerindeydi. Daha önce Rezan arkadaşına söz vermişim. Eylem başlar başlamaz arkadaşların yanına gidip onlara müjdeyi verecektim. Ama eylem başladığı gibi bitmişti. Artık arkadaşların yanına vardığımda onları eylemin başarıldığı haberini verecektim.

“Heval düşmana ait dört araba da imha oldu. Alev içinde kaldılar” diye coşkumu onlarla paylaştım . Günlerdir çektiğim uykusuzluğu o gün unutmuşum . Eskisi kadar yorgunluğu, açlığı, susuzluğu düşünmüyordum. Tek bir isteğim vardı; o da bir eyleme katılmak ve uzun süredir yanımda taşıdığım halde, bir türlü kullanamadığım silahımla iyi bir vuruş yapmaktır.

Arkadaşlara ulaştığımda hemen Dılbirin arkadaşın yanına gittim. Kendisi manga komutanıydı. Grubu ile birlikte büyük bir kayanın altına yerleşmişlerdi. Yanında dört arkadaş vardı. Ben de gidince altı kişi olduk. Orada ona,

“İlk kurşunumu burada patlatacağım” dedim.

Dilbirin arkadaş baktı, ellerim titriyor. Yardıma ihtiyacım olup olmadığını sordu. Onaylarcasına başımı salladığımda, önce beni sağlam bir yere yerleştirdi. Önümde kendimi arkasında gizleyebileceğim koca bir kaya vardı. Arkasından bakınca düşman mevzilerini rahatlıkla görebiliyordum. Nişan alırken Dilbirin arkadaşın verdiği perspektiflere dikkat etmeye çalışıyordum. Ancak, silahımı taramaya aldığım için tetiğe basar basmaz şarjörümün hepsi boşaldı. Başka da şarjörüm olmadığından, Rezan arkadaş beni hemen arkadaki büyük kayanın oraya gönderdi. Orasının daha emniyetli olacağını söylüyordu,

"Orası sağlamdır, heval Agit. Her an kobra gelebilir. Dağılsak daha iyi. Bu mevzi' ye iki kişi yeteriz"

Her ne kadar oradan ayrılmak istemesem de belirttiği yere gitmek zorunda kaldım. Hemen sonra, diğer mevziden Bedran arkadaş da geldi. Bölüğümüzün gençlerinden sayılırdı, o da. Uzun boylu ve esmer biriydi. Simsiyah olan saçları ve yüzü ter toz içinde kalmıştı. O haliyle yaramaz çocukları andırıyordu. Onca gürültü içinde, bana el kol işaretleriyle bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. Dudaklarını okuyordum ve kendimce ne söylediğini anlamaya çalışıyordum.

"Nedir, bir kaç tane Türk askeri gelmiş oraya.... bizi burada oyuyorlar. Ne doğru düzgün saldırıyorlar ne de geri çekiliyorlar" Kulağıma eğilerek bana bir soru sordu,

"Heval Agit, ilk eylemin, değil mi?"

"Evet" dedim.

"Eylemler güzeldir, değil mi?"

"Evet, güzel"

Cevaplarımı kısa tutuyordum. Çünkü onca patlama sesi arasında uzun uzun anlatacaklarımı ona ulaştırmakta zorlanabiliyordum.

Daracık bir kanalın içine oturmuştuk. Arkamızdaki kaya alçak, önümüzdeki yüksekti. Bedran arkadaş, hemen kanalın girişine oturmuştu. Aniden karşıdan gelen bir mermi, kayaya çarpıp patlayınca, arkadaş ayağından

yaralandı.

“Vay namussuzlar...” diyerek ayağına sarıldı.

“Sabahtan beri çatışıyoruz bir şey olmadı. Bu rahat yerde otururken yaralandık” Sinirlenerek, “Allah belasını versin!” dedi.

İlk defa, yanımdaki bir arkadaşın yaralanmasına tanık oluyordum. Bedran arkadaşın soğukkanlılığı karşısında ne diyeceğimi şaşırmıştım. Yaralanmış olan oydu, ona bakmakta zorlanan ise ben... Şalvarının paçaları kan içindeydi. Ne yapacağımı, ona nasıl yardımcı olabileceğimi bilmiyordum. Sonra aklıma geldi, şutiğimden kopardığım bir parçayı yaralandığı yerin biraz üstünden sıkıca bağlamaya çalışırken, tesadüf o ya, sağlıkçı olan arkadaş da yetişti. Yanında pansuman malzemeleri vardı. Bana bakıp,

“İyi yapmışsın!” dedikten sonra, yarım bırakmış olduğum tedaviyi, o tamamladı. Yarasını iyice temizleyip, üzerini temiz bir parça bez ile kapattı.

Bütün bunlar olurken, düşman yeni bir saldırıya başlamıştı. Bedran arkadaşı sağlıkçı ile birlikte bırakıp, yeniden mevzideki yerimi aldım. Düşman sadece kısa bir deneme saldırısı yapmıştı. Arkadaşların karşı koyuşu ile kısa süre içerisinde geri püskürtüldüler. Bunun üzerine, aynı düşman biriliğine takviye üstüne takviye gelmeye başladı. Ve düşman ağır silahlarını da kullanmaya başladı. Komutanlarımız, her an yeni bir saldırı ihtimali olabileceğinden söz ediyordu. O yüzden hepimiz sürekli tetikte bekliyorduk. Tedbirlerimizi önceden almış ve mevzilenmiştik. Hatta karşı saldırı timlerimiz bile vardı. Saldırı timlerimiz, el bombaları ile kuşanmıştı ve geliştirecek yeni bir saldırı için hazır bir şekilde bekliyordu.

Arazi çırılçıplaktı. Ama mevzilerimiz düşmana hakimdi. Aramızda tek bir mevzi vardı. Düşman güçleri üç koldan geliyorlardı. Her bir kol oldukça kalabalıktı. Bir tanesinde en az elliye yakın asker ve korucunun olduğunu sanıyorum. Onları geri püskürtebilmek için suikast

silahlarımızı çalıştırdık. Üzerimizdeki cephanenin dışında başka hiç cephanemiz kalmamıştı. Elimizde kalanları da ihtiyatlı bir şekilde harcamamız gerekiyordu.

Düşman iki kolu vadiye inmeyi başardı. Ancak ölü ve yaralıları çok olduğu için fazla ilerleyemediler. Daha çok "oradan nasıl kurtuluruz" derdine düşmüşlerdi. Vadi boyunca kaçan asker ve korucuları gördüğümüzden dolayı fazla ateş etmedik. Elimizdeki son cephaneyi idareli kullanmamız gerektiğinin farkındaydık. Ama düşmanın diğer kolu hala direniyordu, ısrarlıydılar. Yalnız, saldırı timlerimiz harekete geçer geçmez onlar da geri çekilmek zorunda kaldılar.

13 eylül 1994' tü. Saat 19.30'u gösteriyordu ve hava kararmak üzereydi. Düşmanın geri çekildiği netleşince, Rezan arkadaş bütün güçlerin geri çekilmesi talimatını verdi. Geri dönüş hattımızın üzerinde saldırı gruplarımızdan biri tanesi bizi bekliyordu. Bedran arkadaş ve diğer arkadaşlar da oradaydı. Dediklerine göre, takviye için gelen tank ve panzerler, yine askeri jiplerle getirilen askerler vadinin her tarafına yayılmıştı. Ve bize pusu atmış olma ihtimalleri çok yüksekti. Etrafa rasgele ateş ediyor, taramaya tabi tutuyorlardı. Vadi, tıpkı alev almış bir şehir gibi yanıyordu. Projektörlerin ışığı altında yükselen dumanı izliyorduk.

Konvoyun vurulduğu yerin hemen üzerine gelmiştik. Yolun karşı tarafına geçeceğimiz yer, kırılan konvoyun biraz soluna düşüyordu. Bizler bir yandan ilerlerken, artçı olan arkadaşımız elindeki ağaç dalını yerde sürükleyerek izleri silmeye çalışıyordu. Yolun biraz üstünde altı yedi metre genişliğinde bir suyun önüne varana kadar ardımızda bıraktığımız izleri silmeye devam etti. Su fazla yüksek değildi, rahatlıkla geçtik. Suyu geçtikten sonraki hedefimiz makarna noktasıydı. Makarna noktası Krekor tarafındaydı. Şehidan yönünden gelecek olan bir grup arkadaşla orada buluşacaktık. Yanımızdaki kuryelere güveniyorduk, daha doğrusu güvenmek zorundaydık, çünkü gideceğimiz yeri hiçbirimiz tanımiyorduk. Bildiğimiz

tek şey; orası düşmanın merkeziydi. Ve orada çıkacak olan ilk operasyonda, başta Şemdinli ve Yüksekova olmak üzere, merkezi yerlerin hepsi tutulacaktı.

Bimbo vadisi ile Krekor arasına düşen boğazı aştığımızda, artık gitmeyi planladığımız bir saat ötedeki noktayı görebiliyorduk . Bizi götürecek olan kuryeler de oradaydı.

Boğazı geçtikten sonra bizlerden ayrılan bir mangelik güç tepeye çıktı. Gazi arkadaşın mangasıydı. Tepeye ulaşmış olduklarını oraya çıkar çıkmaz yaktıkları ateşten anladık.

Bizim grubun başında manga komutanı olan Piro arkadaş duruyordu. Öncülerimiz noktaya girdiğinde, neredeyse sabah olmak üzereydi. Tepecilerden gelecek olan habere göre noktaya yerleşip günümüzü planlayacaktık. Ancak gelen haber hiç de içi açıcı değildi. Uykusuzluktan yorgun düşmüştük ve istirahat edebilmeyi umuyorduk. Oysa Gazi arkadaş, çembere alındığımızı, her tarafımızın düşman tarafından sarıldığı haberini veriyordu. Daha noktaya ulaşmamış olan bir grup vardı. Mazlum, Kemal ve yaralı Bedran arkadaş ile beraber ancak ağır ağır ilerleyebiliyorduk. Piro arkadaş hemen telsiz bağlantısı kurdu.

"Heval bizden bahsediyor olmayasın. Burada altı kişiyiz ve henüz noktaya giremedik" dedi. Bağlantı kurduğu esnada futbol sahasını andıran bir yere ulaşmıştık. Gazi arkadaş sinirliydi,

"Hayır heval, ben sizi de görüyorum. Düşmanı da. Hele bir etrafınıza bakın" diye kızıyordu. Gözümü yükseklerle çevirdiğimde etrafımızın sarılmış olduğunu fark ettim. Düşman çok açık hareket ediyordu. Neredeyse tutmadıkları yer kalmamıştı. Bir tek Krekor girişindeki boğaz tutulmamıştı. Bizim kullandığımız boğazdı. Ancak cihaz konuşmalarından anlaşıldığı kadarıyla bir kısım asker de oraya doğru çıkmıştı. Noktayı hemen terk ettik.

Rezan arkadaş bir komutan olarak işine hakimdi. Serinkanlı davranmasından anlıyordum bunu. Reşo ve

Zınar arkadaşları grupları ile birlikte ayrı ayrı mevzilenirdikten sonra sıra bize gelmişti. Manga ve takım düzeninde bir araya geldikten sonra harekete geçtik. Geride kalan grup, stratejik tepenin hemen yakınındaydı. Daha sonra Ferhan arkadaş da gönderildi. Piro arkadaş, her ikimizin de stratejik tepeye çıkmasını istiyordu. Talimat gereği hemen yola çıktık. Gider ayak Sipan arkadaş çantasından çıkardığı bir parça ekmeği ve bir kağıda sardığı bir miktar toz şekeri bize uzattı. "Biliyorum su yok ama bununla idare edersiniz" dedi.

Yükümüz çok ağırdı. Çantamda yirmi kiloluk TNT taşıyordum. Bir önceki gece de hep taşıdım. Omuzlarım felç olmuş gibi ağırlaşmıştı. Yanımdaki diğer arkadaşların durumları da çok farklı değildi. Unumuzu, şekerimizi, cephanemizi kısaca her şeyimizi sırtımızda taşıyorduk. Yükümüz ağır olmasına rağmen tepeyi hızla çıkıyorduk. Stratejik tepenin yamacı boyunca uzanan ince patikadan ilerlerken bir grup arkadaşın yol üzerinde mevzilenmiş olduğunu gördük. Zınar arkadaşın mangasıydı. Bizi görür görmez çağırdılar. Tepeye çıkacağımızdan haberleri yok gibiydi. Kendisine söylediğimizde acele etmemizi, arkamızdan takviye göndereceklerini söyledi.

Düşman kuzey tarafından girmeye çalışıyordu. Onlar kuzeyden, biz doğudan tepeyi tutmak için yarışıyorduk. Zınar arkadaş ve mangası düşman ile bizim aramızda uzanan ince ve çıplak bir sırta mevzilenmişti. Gazi arkadaşın mevzilenmiş olduğu tepe ise çoktan düşman denetimine girmişti. Tutacağımız mevzilerle, stratejik tepeyi savunmayı amaçlıyorduk. O tepe tek başına da olsa, diğer bütün tepelerin savunmasını yapabilecek güçteydi. Onu kim ele geçirirse insiyatif onun eline geçecekti.

Zınar arkadaştan ayrıldıktan hemen sonra, koşmaya başladık. Çok az uzaklaşmıştık ki, Zınar arkadaş düşmanın girmesini engellemek için ateş açmaya başladı. Bunun üzerine düşman, silahların hepsini o ince sırta çevirdi. Sırtı geçen mermilerin hepsi bize doğru geliyordu.

İkimiz de henüz çok yeniydik. Kendimizi nasıl koruyacağımızı bilmiyorduk. Sağımıza solumuza düşen havan topları, ortalığı toz dumana katmıştı. Yine de eğilerek, sürünerek, bazen hızlı, koşar adımlarla ilerliyorduk.

Ferhan arkadaşın da benim gibi tecrübesiz olması bizi zorluyordu. Bazen yeni olduğumuzu unutup, birbirimize ne yapabileceğimizi sorduğumuzda "Buraya sadece iki ay önce geldim, ben de bilmiyorum" diyorduk. Onun da ilk eylemiydi. Yaşça benden büyük olmasına aldanmışım. Oysa ki, hem çok tecrübesizdi hem de çok ağır ilerliyordu. Önden koşup, ondan önce tepeye varmaya çalışıyordum. Tepenin altına vardığımda, neredeyse nefes alamıyordum artık. Dudaklarım kurumuş, bir birine yapışmışlardı. Yüzümden su gibi ter akıyordu. Ondaki sonrası ancak sürünerek ilerleyebiliyorduk. Bütün acemiliğime rağmen, tepeye düşmandan önce girdim. Hemen zirvesinde bütün alana hakim olan bir mevzi vardı. Oraya geçtim. Nefesimden başka bir şey duymuyordum. Başım dönüyor, gözlerim kararıyor, düşecekmiş gibi oluyordum. Ama direnmek zorundaydım. Çünkü düşman bu tepeyi de ele geçirirse, bu bölüğün imhası anlamına gelecekti.

Benden yarım saat sonra heval Ferhan da yetişti. Gelişinden cesaret almıştım. Daha önceleri, "İki acemi ne yapabilir ki?" diye düşünürken, yanında bir yoldaşın olmasının kıymetini yeni yeni anlıyordum.

Zınar arkadaş takviye göndereceğini söylemişti. Gücün gelebileceği yöne doğru baktım. Görünürde hiç kimse yoktu. Bir tek düşman tarafından yağın top ve mermiler vardı. Hava çok kirlenmişti. Her taraf toz duman içindeydi. Hemen altımızdan silah sesleri geliyordu. Sesin geldiği yer en fazla yirmi metre uzağımızdaydı. İkimiz de mevzinin bir ucuna oturmuştuk. Silahlarımızın emniyetleri açık ve ellerimiz tetikteydi. Ferhan arkadaş, silahına sımsıkı sarılmıştı. Birden tanıdık bir ses duyar gibi olduk. Ama yanlış duyuyor olma ihtimalimiz yüksekti. Çünkü

sesin geldiği yönden düşmandan başka kimsenin gelme olasılığı yoktu. Ama bu Gazi arkadaşın sesiydi. İki aydır sürekli birlikteydik. Sesini nerede olsa tanırdım. Yanılmamıştım. Tepeye çıkmak üzere bir grup arkadaş düşman kolu ile çatışa çatışa yanımıza kadar ulaşmıştı. Geldikleri tarafta o kadar duman yükselmesinin nedeni de karşılıklı çatışmaya girmiş olmalarıydı. Yanımıza ulaştıklarında yedi kişiydiler. Hiç kayıp vermemişlerdi. Soğukkanlılıkları ve başarıları bize de cesaret verdi. Gazi arkadaş,

"Artık düşman bu tepeyi ele geçiremeyecek. Ya cenazelerimize basarak girecekler ya da akıllarından çıkaracaklar" dedi. Vakit kaybetmeden başta ağır silah kullanan arkadaşlar olmak üzere tüm arkadaşları mevzilendirdi. BKC'nin en fazla iki yüz mermisi kalmıştı. B-7'yi hava saldırılarına karşı kullanacaktık.

Tepenin biraz aşağısına, batı tarafına, Çolemerg, Mazlum ve Hezil arkadaşları yerleştirdi. Düşman daha çok kuzeyden saldıracağı için, oraya da geri kalan arkadaşlarla birlikte kendisi yerleşti. Ben ve Ferhan arkadaşla yerleşmiş olduğumuz mevzide kalmamızı tembihlemişti. "Sen bu mevziyi terk etmeyeceksin. Tepe ele geçse bile bu tepeyi bırakmayacaksın" dedi. Bu şekilde tepenin savunma sistemi tamamlanmıştı. Gazi arkadaş, diğer arkadaşların durumlarını öğrenmek üzere telsiz bağlantısına geçti. Artık öğlen saatleriydi. Ortalıkta sığınacak tek bir gölge kalmamıştı. Olsa bile düşmanın sürekli gözetliyor olması, çok fazla hareket etmemize olanak vermiyordu.

Tepe yoğun top atışlarına tabi tutuldu. Zaten boşucu olan havada genzimize kaçan toz ve barut nefesimizi kesiyordu. Korunmak için kayalardaki oyuklara sığınıyorduk.

Gazi arkadaş telsiz bağlantısını kurduktan sonra, yeni bir haber ile döndü. Dediğine göre, düşman top atışlarını takiben, karadan saldırıyı düşünüyormuş. Çoğunluğu özel tim olan ve içinde korucuların da yer

aldığı yüzü aşkın bir saldırı grupları vardı. Gazi arkadaş bu haberi verir vermez, saldırıya geçtiler. Mevzi taşlarına çarpan kimi mermiler dışında, çoğu üzerimizden geçiyordu. Bulunduğum mevziden Çolamerg arkadaş görebiliyordum. Elinde tuttuğu bombasının pimini çekmiş ve sırtını bir taşa dayamıştı. Gövdesi bana dönüktü. Başını çevirmiş ve aşağıdan gelen düşmanı izliyordu. Birden bombasını fırlattı. Ve fırlatır fırlatmaz "Biji Serok APO" diye slogan atmaya başladı. Ardından silahına sarıldı. Tek tek mermi atmaya başladı.

Gazi arkadaşın bulunduğu taraftan yoğun çatışma sesleri geliyordu. Kullanılan bütün silahların sesi birbirine karışmıştı. Başımı Çolamerg arkadaşın bulunduğu tarafa çevirdim. Çolamerg arkadaş dinleniyordu. İki özel tim'in mevziye sokulmaya çalıştığını fark ettim. Çolamerg'i hemen uyarmam gerekiyordu. Küçük bir taş parçasına uzandım. Ve taşı kaptığım gibi ona fırlattım. Taş kucağına düşmüştü. Hemen başını kaldırdı. Benim attığımı anlamıştı, başını çevirdi. El kol işaretleriyle ona durumu anlatmaya çalıştım. Özel timlerin geldiği yönü işaret ettim. Hemen anladı. Vakit kaybetmeden o tarafa bakıp mevziye sokulmaya çalışanları keşfetmeye çalıştı. Onları görür görmez dört beş metre yakınında bir bomba patladı. Bombayı özel timlerden biri atmıştı. Patlamanın basıncı ile sırt üstü yere düştü. Gücünü toparlayıp kalkmaya çalıştı. Hemen yanına düşen silahını çevik bir hareketle kavrayıp, taramaya başladı. Her ikisini de, mevzinin üç-dört metre uzağında vurdu.

Diğer taraftan Gazi arkadaş, kuzeyden gelen saldırı kollarını kırmaya çalışıyordu. Sağ kalan askerlerin bir çoğu çareyi kaçmakta bulmuştu. O esnada Çolamerg arkadaş da geldi. Bir eliyle silahını kavramış diğer eliyle alnını tutuyordu. Sanki yaralanmıştı. Hemen yanına sokuldum. Alnına sımsıkı bastırıldığı elini çekti. Yüzü gözü kan içindeydi. Akan kan durmuyor, çenesinden göğsüne ve dizine damlıyordu. Kan görmeye alışık değildim. Burnuma gelen kan kokusuna dayanamıyordum. Başım

dönüyor, düşecek gibi oluyordum. Fakat dirayetli olmam gerekiyordu. Çolemerg arkadaşın benzi sapsarı kesilmişti. Yardıma ihtiyacı vardı. Zorlanarak da olsa kendimi topladım. Her iki kaşından parça almıştı. Ferhan arkadaş da aynı şekilde gözünden yaralanmıştı. Bunun üzerine Gazi arkadaş, her ikisini de geri cephemiz olan Bimbo vadisi ile Krekor arasındaki boğaza gönderdi.

Sayımız artık yediye inmişti. Düşmanın onu aşkın ölü ve yaralı vardı. Bununla kalmayıp yeniden saldırıya geçeceklerini tahmin ediyorduk. Yanılmamıştık, günün ikinci yarısında yeniden saldırıya geçtiler. Önce iki kobra gönderdiler. İlk defa kobra görüyordum. Daha önceki çatışmalarda sadece uçaklarını gönderiyorlardı. Arkadaşlar hemen saldırıya geçtiler. Ama tecrübesizliğim beni zorluyordu. Kendimi nasıl savunacağımı bile bilmiyordum. Her şeyi savaşın içinde öğrenecektim. Bildiğim tek şey vardı; o da Gazi arkadaşın bana verdiği son talimat. Her ne pahasına olursa olsun mevziyi bırakmayacaktım. İlk roket, kaldığım mevzinin çok yakınına düştü. Basıncı ile mevzi duvarı yıkıldı. Başımın üzerine küçük taş parçaları yağdı. Ama bir şey olmadı. Kafamı korumak için sırt çantamı indirip başımın üzerine tuttum. Güya kendimi koruyordum. Oysa çantamın içinde 20 kiloluk TNT vardı. Bir patlasaydı sadece ben değil o an tepedeki arkadaşların hepsi imha olabilirdi. Tabi o zaman başımın üzerine koyduğum tehlikenin farkında bile değildim

Kobralar aralıksız vurmaya devam ediyordu. Bir tanesi vuruyor diğeri savunma yapıyordu. Çok ağır hareket ediyorlardı. Yado arkadaş yavaş hareket ediyor olmalarından istifade ederek B-7 ile vurmaya deneyecekti. Topu topu iki roketi kalmıştı. Gizlendiği kayanın arkasından çıktığında B-7'si omzundaydı. Hiç vakit kaybetmeden savunma yapan kobraya doğru nişan aldı. Hedefini saptar saptamaz tetiğe bastı. Ama isabet ettiremedi. Bir tek kazancımız oldu. O da kobralar geri çekildi. Roketimizin olduğunu bilmeleri yeterliydi.

Çatışma, bundan sonra daha çok karadan gelen düşman güçleri ile sürdü. Gönderilen takviyelerle sayıları giderek artıyordu. İki yüze yakın asker ve korucu ellerindeki bütün ağır silahları kullanıyorlardı. Bizim ise neredeyse hiç cephanemiz kalmamıştı. Ama hiç olmazsa boğazdaki yaralı arkadaşların hayatını garantiye almak için, bir süre daha direnmeliydik.

Yado arkadaş kalabalık bir şekilde geldiklerini görünce, elinde kalan son roketi de tam ortalarına isabet ettirecek bir ustalıkla fırlattı. Çok sayıda kayıp vermişlerdi. Bu durum psikolojilerini alt üst etti. Bir çoğu geri çekilmeye başladı. Belki cephanemiz azdı. Ama şunu gördük; hedefini vurunca, tek bir roket binlerce mermiden daha çok işe yarayabiliyordu. Aralarından kurtulmuş olanlarının her biri bir tarafa doğru kaçmaya başladı. Dağıldıklarında, yollarını bulacak kadar araziye hakim değillerdi.

Bu saldırı esnasında BKC'ci olan arkadaşımız yaralanmıştı. Onu çatışma henüz sürerken cephe gerisine gönderdik. BKC'sini Yado arkadaşına teslim etmişti. Üzerinde sadece yüzlük bir şerit vardı. Bütün bunlar olurken, ben hala yirmi kiloluk TNT ile yüklü çantamla mevzideydim. Cephane olarak tek bir şarjörüm kalmıştı. İçinde yirmi mermi ya vardı ya yoktu. Başımı sola çevirdim. Gazi arkadaşın göğsünü tutarak mevziye yaklaştığını gördüm. Yüzünün rengi sapsarı kesilmişti. Ve alnından tespih tanesi büyüklüğünde ter damlacıkları düşüyordu. Mevziye vardığında, yavaşça çömelerek, sırtını duvara dayadı. Zorbela konuşabiliyordu. Ağzından çıkan kesik kesik sözcüklerle ,

"Yoldaşlar, bu tepeyi artık bırakmamız gerekiyor. Yalnız yine de akşama kadar direneceğiz. Çünkü yaralı olan arkadaşların kendi tedbirlerini alabilmeleri için zamana ihtiyaçları olacak" dedi.

Eli sürekli başındaydı. Dengesini sağlamakta zorlanıyordu. Kendisine destek olmak için yan tarafına geçtim. Elbiseleri kan içinde kalmıştı ve oturduğu yerde

kandan bir gölet oluşmuştu. Biri bacağından, ikisi göğsünden olmak üzere üç mermi almıştı. Onu bu halde görmeye dayanamıyor, düşmana öfkeleniyordum. Yaklaşık iki aydır birlikteydik. Beni biraz olsun tanıyabilmişti. Sözünden çıkmayacağını biliyordu. Gülümseyerek,

“Mevziiyi bırakmadın değil mi?” diye sordu.

“Hayır heval, bırakmadım” dedim.

Göğsündeki ağrıdan dolayı konuşmakta zorlanıyordu. Başını sallayarak karşılık verdi. Kendisine destek olarak, yavaşça dizlerimin üzerine oturttum. Tam o sırada, Yado arkadaş da geldi. Gazi arkadaşın yaralanmış olduğunu o da biliyordu. Ona,

“Heval Gazi, artık gitmen gerekir. Git yaralı arkadaşların orada bekle. Orada buluşuruz sonra” dedi.

Çatışma, akşam hava kararınca kadar süreceğe benziyordu. Yaralı olan diğer arkadaşlar gibi onun da alandan uzaklaştırılması gerekiyordu. Yerinden kalkabilmesi için yardımcı oldum. Koltuk altına girip, birlikte bir kaç metre yürüdükten sonra onu, üzerlerine çıkmakta zorlandığı, yüksek iki kayalıktan geçirdim. Silahını yanına alarak gitti. Kemerı uzundu. Yan tarafından sallandıra sallandıra oradan uzaklaştı. Bir eli işlevsizdi. Öteki elini göğsüne dayamış ve hafiften topallıyordu. Arkasından bir süre izledim onu; ta ki kayboluncaya kadar. Sonra bana vermiş olduğu talimatı yerine getirmek üzere mevziime döndüm.

Sadece üç kişi kalmıştık. İçimizde en eski olan Yado arkadaşı. Mazlum arkadaş, benim gibi yeniydi. O da, Çolemerg arkadaşın mevzisine yerleşti. Yado arkadaş gelince, BKC’sini alıp Gazi arkadaşın mevzisine geçti.

Güneş batmak üzereydi. Karşı tepelerden ses seda yoktu. Ve yaralı olan arkadaşların hepsi çoktan boğaza çekilmişti. Yanlarında silah kullanabilecek, savunma yapabilecek neredeyse kimse kalmamıştı. Oysa çatışma daha çok süreceğe benziyordu. Çünkü aralıksız bir şekilde gelip giden helikopterler, bir yandan ölü ve yaralılarını

toplarken, bir yandan da güç takviyesi yapıyordu. Yeni bir saldırıya hazırlandıkları ortaydı.

Düşman ile aramızda sadece yarım saatlik bir mesafe vardı ve eskisinden daha kalabalık olmuşlardı. Bu sefer, iki koldan saldıracaklardı. Ama biz, düşmanın bu saldırısını da püskürtme kararlılığında idik. Tepenin altlarına kadar sokulmuşlardı. Mazlum arkadaş, silahını taramaya alıp, tetiğe basar basmaz, dördüncü saldırı ile temasa geçmiştik bile. Yado arkadaş, elindeki BKC'ye hakimdi. Cephanemiz azdı; o yüzden mermileri tek tek harcıyordu. Mevzilerin arasında en stratejik olanı benimkisiydi. Çünkü her iki düşman koluna da hakimdim. Aşağıdan yabancı sesler geliyordu. Kulağımı o tarafa doğru kabarttım. Ve birden Mazlum arkadaşın mevzisine düşen bir bombayla birlikte tiz bir çığlık yükseldi. Çok yakınlarımızdan konuşma sesleri geliyordu,

"BKC nerede?"

"Arkadaşların nerede?"

"Kaç kişi var bu tepede?" diye ardı sıra, hızlı ve paniğe sokan sorular yöneltiyorlardı. Aynı sesleri Yado arkadaş da duymuştu. Hemen yanıma geldi. BKC'sini mevzinin yanındaki bir taşın kurup, ateş etmeye başladı. Mazlum arkadaşın ses seda çıkmıyordu. Yerimizin deşifre olmasından korktuğumuz için, ona seslenemiyorduk da. Hava henüz tam kararmamıştı Yado arkadaş bana dönüp, tepeyi terk etme zamanının geldiğini söylüyordu. Düşmanı, ancak biraz daha oyalayabilirdik. Elimizden daha fazlası gelmezdi. Bir kademe geri çekilip tekrar mevzilendik. Yado arkadaşla birlikte, elimizde kalan son mermileri de idareli kullanacaktık. Geri çekilirken, Gazi arkadaşın verdiği söz düşünüyordum hep. Sürekli geriye bakıp koruyacağıma dair söz verdiğim mevziyi izliyordum. O mevziyi bırakmayacaktım. İçinde henüz kimse yoktu, tepenin en stratejik mevzisi boştu. Ama düşman çoktan yola çıkmış ve oraya doğru ilerliyordu. En sonunda, mevziyi ele geçirdiler. Yanımızda iki bomba kalmıştı.

Onları tam fırlatacağımız esnada, üzerimize düşmanın attığı bombalar yağmaya başladı. İkimiz de, bombadan korunmak için hemen bir taşın arkasına saklandık, fakat sadece başlarımızı koruyabiliyorduk. Gövdemiz hala dışarıda, açık bir hedef konumundaydı. Birden belimden yukarı doğru yayılan bir ısı hissettim. Sanki yaralanmıştım. Elimi belime götürdüğümde, hiç bir şey yoktu. Nefesim tutulmuştu sadece. Yado bana iyi olup olmadığını sordu. Ona, devam edebileceğime dair bir baş sallama hareketi ile karşılık verdim. Çantamı istedi, verdim. Elinde tartarak,

"Ne var bu çantada, bu kadar ağır" diye sordu.

"TNT" dedim.

"Ne TNT'si? Çabuk at bunu! Patlarsa ikimizi de götürür" diye gürledi. Şaşırmıştı. Onca cephanesizliğin içinde, sırtımda taşıdığım 20 kiloluk TNT ile neredeyse kendi kendimizi imhaya götürüyorduk. Düşman sürekli cephane istiyordu. Sürekli,

"Bomba getirin, bomba" diye bağıryorlardı. Onlar bomba dedikleri zaman hatırladım,

"Heval Yado biz neden bomba atmıyoruz?" diye sordum.

"Var mı bomban? Çabuk çıkar o zaman" derken ikinci bir kez şaşırtmıştım onu.

"Mademki bomban var, niye başından beri söylemiyorsun?" diye sürdürdü. Bombaları çıkartıp, kendisine uzattım. Onları elimden alır almaz davrandı. Pimini çekip, "Alın namussuzlar" diye stratejik mevzinin tam orta yerine doğru fırlattı. Diğerini de ben attım. Atmış olduğum ilk bombaydı. Uzun süredir üzerimde taşımama rağmen, bir türlü atma cesaretini bulamamıştım. Henüz askeri eğitim görmediğim için de kendime güvenmiyordum.

Yado arkadaşı BKC şeridini omzuna atmıştı. Yirmi-yirmi beş mermilik bir şeritti. Onunla düşmanı oyalamayı düşünüyordu. En azından hava tümünden kararınca kadar böyle yapmalıydık.

Yado arkadaş uzaktaki bir kaya parçasını işaret ederek,

"Heval Agit, ben şu taşın arkasına geçeceğim ve oradan ateş edeceğim. Ben ateş eder etmez, sen de eğilerek, hızlı bir şekilde yanıma geleceksin, tamam mı?"

"Tamam" dedim.

Esmer yüzünü, sanki bir daha görüşemeyecekmişiz gibi bir ifade kaplamıştı. Yado, uzun boylu ve kıvrıkcık saçlıydı. İlk görüşte kanımın kaynadığı nadir insanlardan biriydi. Cesaretine şaşıırıyordum. "O gerçekten bir savaşçı" diyordum.

Tarif ettiği yer elli metre uzağımızdaydı. O koşar koşmaz, düşman silahlarının neredeyse hepsini Yado'ya doğrulttu. Arkasından,

"Eğil heval, eğil" diye bağırmaya başladım; ama daha sözünü ettiği yere ulaşmadan, sırtından aldığı mermiyle gözlerimin önünde yere yığıldı. Kendimi tutamayıp, ona doğru koşmaya başladım. Arkamdan,

"Yakalayın..! Kaçıyor..."

"Teslim ol...! Sana bir şey yapmayacağız" diye kovalayan askerlerin sesleri geliyordu. Yetişip, Yado arkadaşı bir taşın arkasına çektim.

"İyi misin?" diye sorduğumda, cevap verecek durumda değildi. Ağzından kesik kesik de olsa dökülen sözcüklerle,

"Heval Agit, sen kendini kurtarmaya bak, beni bırak" diyordu.

Bunları söylemek için, neredeyse tüm nefesini harcamak zorunda kalıyordu. Onu bırakıp gitmemi istiyordu, ama bunu yapamazdım. Nasıl bırakabilirdim ki. Zaten Mazlum arkadaş kurtaramamıştık. Bir çok arkadaş da yaralanmıştı. Yado arkadaş gelince, sırf hayatımızı garantiye almak için, saatlerdir düşman ile tek başına savaşıyordu. Onun, arkadaşlar için gösterdiği onca fedakarlıktan sonra böylesi bir istemde bulunmasını vicdanen kaldıramıyordum. Boynumdaki kefiyeyi çıkarıp iki kat ettikten sonra göğsünün üzerine yerleştirdim.

Ardından, Yado arkadaşın kefiyesini çıkardım. Yarasını sımsıkı sarıp bağladım. BKC silahı hala omzundaydı. Yavaşca çekip kolundan çıkardım ve yerinden kalkabilmesi için ona yardımcı oldum. Bulunduğumuz o yerden hemen ayrılması gerekiyordu, ama gitmemekte diretiyordu.

“Haydi heval, çabuk git” diye yalvardım ona.

Araziyi iyi tanıdığını bildiğim için arkadaşlara ulaşacağından emindim. Gerçi yaralıydı. Fakat yarasını sardığım için, çok fazla kan kaybına uğramadan gidebilirdi, tecrübesine güveniyordum fakat yanımdan gitmesini de hiç istemiyordum. O da tıpkı Yado arkadaş gibi bir elini boşlukta sallıyordu. Diğer elini göğsündeki yarasına götürmüştü. Eğilerek yürüyordu. Yavaş yavaş uzaklaşıyordu. Önünde duran büyük bir kaya parçasının arkasına geçtikten sonra artık görünmedi. Ta ki kaybolana kadar izledim onu. Sağ salım bir şekilde yerine ulaşmasından başka hiç bir şey düşünmüyordum. O gittikten sonra düşmanı oyalama sırası bana gelmişti. BKC'yi ben kullanacaktım. İlk defa kullanacağım bu silahın nasıl kurulduğunu, nasıl tutulduğunu bile bilmiyordum. Dönüp, düşman tarafına baktığımda, mevzide olduklarını gördüm. Tepenin en stratejik mevzisini ele geçirmişlerdi. Taşların üzerine çıkmış ve zafer naraları atıyorlardı. Hemen, BKC'nin dipçliğini koltuk altıma yerleştirdim. Bir elimle de gaz borusunu kavrayarak, namluyu düşmana çevirdim. Ateş ettiğim gibi sesleri solukları kesildi. Hepsi, birden yere uzandı. Bu korku onlara yeter de artardı. O sırada,

“Yakalayın!!!... Yakalayın!” sesleri arasında bana doğru ilerleyen birini fark ettim. İri yarı biriydi, elinde MG-3 taşıyordu.

Sakinliğimi korumaya çalışıyordum. Biraz daha yakınlaşmasını bekledim. Aramızda en fazla yirmi metrelik bir mesafe vardı. Silahın namlusunu ona çevirerek, nişan aldım. Parmağımı tetiğe götürüp, bastım, fakat çalışmadı. Paniğe kapıldım. Tekrar tekrar, hızlı bir

şekilde denedim, ama olmadı. Kapağını açıp kontrol etmek istedim, fakat nasıl açılacağını dahi bilmiyordum. Düşmanı yoklamak için başımı taşın arkasından uzatıp baktım. Adam hala peşimdeydi.

“Kaçma, kaçma!” diye bağıırıyordu. O bağırdıkça, ben de namlumu geldikleri yöne doğrultup, tekrar tekrar tetiğe basıyordum. Ama her defasında çabam sonuçsuz kalıyor, mermi bir türlü patlamıyordu. Kaçmaktan başka çarem yoktu. Sağ olarak ele geçmemek için, silahı omzuma attığım gibi koşmaya başladım. Her taraf uçurumdu. Beni kovalayan Özel Tim, hedefine girmiş olmama rağmen ateş etmiyordu. Zaman zaman ateş etse de, beni sağ olarak ele geçirmek istediğinden emindim. Çok yakınlaşmıştı. Ayak sesleri hemen yanı başımdaymışçasına net geliyordu. On-on beş metre derinliğinde bir uçurumun önüne vardığımda, oradan atlamaktan başka çarem kalmamıştı. Sonucunu göze almıştım, atladım. Ondan önce silahımı attım. Zarar görmemesi için taşsız, toprak zemine fırlattım. Kafamın içinde aniden yükselen basınca aldırış etmeden, silahımı kaptığım gibi bir taşın arkasına gizlendim. Hızlı davranmam gerekiyordu; çünkü özel tim hala peşimdeydi. Uçurumun kenarına geldiğinde sağına soluna bakıyor, arada bir aşağıdan ses gelip gelmediğini yokluyordu. Onu gizliden gizliye izlediğimin farkında değildi. Karşı taraftan kendisine doğru yönelen mermiler olunca, birden yüzü koyun yere uzandı. Kayalıktan sürünerek, yavaşça inmeye başladı. O uçurumdan atlamış olmama pek ihtimal vermemiş olmalı. Koca kayalığın arkasından dolanmayı yeğledi. O bana yetişmeden uzaklaşmalıydım. Yolunu uzatmış olması benim için bir avantajdı. Bu biraz daha zaman kazanmam anlamına geliyordu.

Koşmaya başladım. Koştukça rahatlıyordum, çünkü tehlikeden uzaklaşıyordum. Fakat ne araziye tanıyor, ne de arkadaşların nerede olduğunu biliyordum. Hava kararmıştı artık. Bir tek insan gölgesi bile görsem

sevinçten uçabilirdim. Bembeyaz kayalara vuran ay ışığı da olmasaydı önümü göremeyecektim.

O hiç tanımadığım arazide yürürken, önüme taze çimen kokusu yayılan geniş bir düzlük çıktı. Düşman nereden baksa, düzlüğe hakimdi. Ama, orayı geçmekten başka çarem de yoktu.

Bir an önce arkadaşların yanına ulaşmak istiyordum. Onları çok özlemiştim ve merak ediyordum. Sık sık, Yado arkadaşı düşünüyordum. Şehit mi düştü, ele mi geçti, yoksa bir yerlerde bayılıp düştü mü? Hiç bilmiyordum. O düzlüğü geçebilecek cesareti bulmalıydim kendimde. Silahımı elime alıp, olanca hızımla koşmaya başladım. Çıplak arazide koşarken düşmana görüntü vermem an meselesiydi. Ve her an vurulma ihtimalim vardı."Düşmanın eline sağ geçmektense, ölümü göze alırım, daha iyi" diyordum. Ve koşmaya başlar başlamaz fark edildim. Üzerime roketler yağdırmaya başladılar. Atılan roketlerle ortalık toz dumana boğulmuştu. Hiçbir şey göremiyordum. Ardından havanları çalıştırdılar. Vadiye inip, düşman denetiminden çıkabilmem için sadece bir kaç adımlık mesafe kalmıştı. Artık soluk soluğaydım. Koşarken ayağım bir taşa takıldı ve silahım yere düştü. Arkasından aynı hızla ben de. Birden ortalık sakinleşti. Yerimden kalkmaya çalıştım. Doğrulup başımı kaldırdığımda, bir uçurumun kenarındaydım. Bir yanımda vadiye inen uçurum, diğer yanımda koca bir düzlük vardı. Düzlükte bana doğru ilerlemekte olan bir karartı ilişti gözüme. Peşime takılan Özel Timlerden birine benziyordu. Hemen silahımı aradım. Oralara, çok yakınlarıma düşmüş olmalıydı. Etrafımı yokladım. Beş, altı metre uzağıma düşmüştü. Oldukça vakit kaybetmiştim. Ama silahını yerde bırakıp gitmek, gerillaya yakışmazdı. Her ne kadar onu çalıştıramıyordusam da, o bir değerdi. Yıllardır sürdürülen bir savaşın kazanımıydı. Ve kazanılan her şey için kan dökülmüştü, hepsi kan değerleriydiler. Ne pahasına olursa olsun silahımı kurtarmalıydim.

Yerde sürünerek geri çekilecektim. Bir yandan da

bana doğru koşan özel timi izliyordum. Sanki orada olduğumu anlamış gibi ydi, ama ateş etmiyordu. Silahıma uzanıp, almaya çalıştım. Ancak sağ elim tutmuyordu. Hemen sol elimle davranıp, vadiye doğru kaçmaya başladım. Hala takip ediliyordum. Özel Tim'in soluk alış verişlerini duyar gibiydim. Aramızdaki mesafe gitgide azalmıştı. Aşağıya, vadiye indiğimde tuhaftır, ama artık sesi gelmiyordu. Vadide akan küçük bir su vardı. Suyun içinde koşmaya başladım. Ya suyun sesine aldanıyordum, ya da peşime takılan asker gerçekten de vadiye inmemişti.

Karşı yamaç kayalıktı. Oradan çıkmaya yeltendim. Düşmanın, beni karşı yamaçtan izliyor olabilme ihtimali yüksekti. O yüzden temkinli davranıyordum. Sırtımı bir kayaya dayayıp dakikalarca hareket etmeden beklediğim oluyordu. Sessizlik ilk defa üzerimde böyle si bir dinginlik yaratıyordu. Oysa sessizlik beni daha önceleri hep korkuturdu. Birden kolumda tuhaf ve ani bir ağrı hissettim. Parmaklarımdan ılık bir sıvının szlp yere damladığını görünce anladım. Yaralanmıştım. Kolumu yoklayıp yara yerini tespit etmeye çalıştım. Yaram ağır değildi. Sadece bir mermi sıyrıp, geçmişti. Gazi ve Yado arkadaşların aldıkları yaraların yanında hiti.

Kendimden çıkıp etrafı dinlemeye başladım. Derinden gelen tek bir insan sesi bile duysaydım rahatlayacaktım. Bağıramıyordum da. Düşmanın yakınlarda olduğunu bilemeseydim o karanlıkta arkadaşlara ulaşmak için seslenecektim. Çok uzak bir yerlerde olmadıklarını gördüm. Ne onlar ne ben sesimizi ykseltmiyorduk. Seslerimizi tutsak kılan hain bir geceydi.

Biraz dinlendikten sonra boğaza doğru yürümeye devam ettim. Artık arazi tanıdık gelmeye başlamıştı. Çok değil bir kaç adım atmıştım ki, birden kayalığın arasında bir karartı belirdi. Yaklaştım. Gazi arkadaştı. Elinde bir mendil tutuyordu. Onunla yüzündeki terleri sildi. Bir eliyle de taşa dayanmıştı. Ayakta durmak için taşa dayanması

gerekiyordu. Beni gördüğüne şaşırmış gibiydi.

"Nasıl kurtardın kendini?" diye sordu. Ona,

"Bunu ben de anlamadım" dedim. Yaralı olan diğer arkadaşları, nerede olduklarını ve durumlarını merak ediyordum. "Yado arkadaş nerede?" diye sordum.

Gazi arkadaş yaralıların dinlendiklerini söyledi. Zaten yarım saat sonra yola koyulacaklarmış. Kalktıklarında onlarla görüşebileceğimi belirtiyordu. Yado arkadaş biraz aşağıımızda kalıyordu, durumunun iyi olduğunu söylüyordu.

"Yarım saat sonra hareket edeceğiz o zamana kadar dinlensen iyi olur" dedi. Beni küçük bir yarıktan bırakıp diğer arkadaşları yoklamaya giderken bulunduğum yerden ayrılmamamı ve tek bir mermi bile patlatılmamasını belirtti. Yerimizin deşifre olmaması için bu gerekliydi.

Gazi arkadaş gidince o yorgunlukla uzandığım gibi uyuya kalmıştım. Fakat aniden önümdeki kayalığa çarpan merminin sesiyle yerimden sıçradım. Düşman yine ateş etmeye başlamıştı. Sürekli olmasa da aralıklı olarak ateş etmeye devam ediyorlardı. Yerimden kalkarak arkadaşların bulunduğu taraftan ses gelip gelmediğini yokladım. Sonra Yado arkadaşın olduğu yöne doğru yürüdüm. Önümü tam göremediğim için kısık sesle çağırmaya başladım. Fakat cevap veren yoktu. Yine yalnız kalmıştım. Tahminen takip ettiğim bir yoldan ormana kadar yürüdüm. Biraz ilerledikten sonra birilerinin Kürtçe konuştuklarını duydum. Ama kim oldukları belli değildi. Arkadaşlar olsaydı beni çağırırlardı. Asker olamazlardı. Çünkü askerler Kürtçe bilmezdi. Olsa olsa köy korucuları olabilirlerdi. Gizliden yaklaştıma çalıştım. Kolumda hala o bozuk silahım vardı. Namlusunu kalabalığa doğrultarak "Kimsiniz?" diye sertçe çıkıştım. Gülüşmeler oldu.

"Biziz heval, gel, gel" dediler. İçlerinden bir tek Çolamerg arkadaşın sesine ait olduğundan emin olduğum ses beni rahatlatmıştı. Yanlarına gittiğimde yaralı arkadaşların hepsi uzanmıştı. Durumları hiç iyi

görünmüyordu. Gazi arkadaş artık ayakta duramaz haldeydi. Hemen yattığı yere gittim. Almış olduğu yara daha da ağırlaşmıştı. Yado arkadaş hemen yanı başımda oturuyordu. O da dirseğini yere dayamış ve yan oturmuştu. Üzerinde bir kefiye vardı. Titreyerek,

“Çok soğuk, çok soğuk” diye üzerine bir şeyler örtmemi istiyordu. Onun da yanında aslen Doğu Kürdistan'lı olan Hekim arkadaş uzanmıştı. Sarışın ve kısa boylu bir arkadaştı. Onu yol boyunca yaptığı şakalardan tanıyordum. Ama şimdi sessizdi.

Biraz ötede genç Sefkan arkadaş duruyordu. Fazla yüksek olmayan, boyuna uygun bir kaya parçasının üzerine uzanmıştı. Ayağından yaralanmış olduğu için Çolamerg arkadaş onu yalnız bırakmıyordu. Genç Sefkan arkadaş hem çok yeniydi hem de erkenden yaralanmıştı. Çolamerg arkadaş hepsinden çok onun desteğe ihtiyacı olduğunu düşünüyordu. O yüzden onu yalnız bırakmıyordu.

Yedi arkadaşlık. Ve bir arkadaşın dışında hepimiz yaralıydık. Hareket zamanı geldiğinde arkadaşların kalkıp hazırlanmalarını bekledik. Ama Gazi arkadaş yerinden kalkacak durumda değildi,

“Heval ben gelemeyeceğim. Bırakın yürümeyi, ayağa kalkacak güçte bile değilim” diyordu. Ona hak vermiyor değilim. Çok zorlanacaktık. Düşman bütün patikalara pusu atmıştı. Bu yüzden araziden gidecektik. Ancak onu sırtımıza alıp taşımamız gerekecekti. Bunu da o kabul etmiyordu. Ferhat arkadaş kendisini sırtına alıp götürebileceğini söylediğinde,

“Heval Ferhat, bir sen sağlamsın. Sen de beni mi taşıyacaksın, diğer arkadaşları mı yürüteceksin? Siz en iyisi beni burada bırakın” dedi. Fakat arkadaşların hepsi itiraz ettiler. Bu işe hep beraber başladık. Başımıza bir şeyler gelecekse de bunu hep beraber yaşayacaktık. Bir yoldaşı orada tek başına bırakmayı kimse kabul etmiyordu. Ortak tavrımıza rağmen Gazi arkadaş ısrarını sürdürüyordu. Sonunda komutanımız olduğunu

hatırlatırcasına,

"Bu bir talimattır gidin!" dedi. Hiç birimiz bu talimatı dinlemek istemiyorduk. Yado arkadaşın durumu da çok farklı değildi. Söyledikleri Gazi arkadaşınkilere benziyordu. O da "Beni burada bırakın" diyordu.

Gerillada yeniydim. Yoldaşlık ilkesinin temel gereği olarak arkadaşımın benden istediği hiç bir şeyi reddetmemeyi düşünüyordum o zaman. Fakat bu durumu kabullenmekte zorlanıyordum. Beraber savaştık ve beraber yaralandık. Tüm bunlara rağmen onları düşmanın içinde savunmasız bir şekilde bırakıp gitmemizi istiyorlardı. Ne benim ne de diğer arkadaşların bunu göğüsleyebilecek gücü yoktu. Uzun süren bir sessizlik oldu. "Talimattır" diyen Gazi arkadaşın ısrarı sürüyordu. Götürsek bile yolda şehit düşme ihtimallerinin olduğunu söylüyordu. Caymayı düşünmedikleri ortadaydı. Ferhat arkadaş bana bakıp, kendisine yardım etmemi isteyince yanına gittim. Birlikte Gazi ve Yado arkadaşları derin bir yarığa yerleştirerek, yanlarına bir bomba bıraktık.

Bimbo vadisinin karanlık ormanına doğru ilerlerken ayaklarımızı ağırlaştıran, yorgunluk değil geride bıraktığımız arkadaşlarımız için duyduğumuz derin acıydı. Yürürken bir arkadaşın elini çantama attığını fark ettim. Hekim arkadaştı. Zorlandığımı düşünüyor olmalıydı ki,

"Heval Agit, ver biraz da ben taşıyayım" dedi.

Çantamı ona vermeyi hiç düşünmüyordum. Eski ve tecrübeli olabilirdi. Fiziksel olarak da güçlüydü; ama o da yaralıydı. Yükümü ona taşıttıramazdım. Sırtımdan zorla, çekiştire çekiştire de olsa aldı.

"Çok ağır . Ne var içinde?" diye sordu.

"TNT!"

"Çok şanslısın vallahi. Ya patlayıcı mermi isabet etseydi?"

Daha önce defalarca uyarılmama rağmen çantamı bırakmamıştım. Tek bir patlayıcı bile değseydi hepimizi havaya uçururdu.

Çok ağır ilerlediğimiz için ormana ancak gece

yarısına doğru ulaştık. Bimbo Ormanı çok sıktır. Güneş ışınlarının sızmasına izin vermediği için gündüzleri bile neredeyse gece gibi karanlıktır.

Orman girişinden bir kaç yüz metre sonra mola verdik. Herkes çok yorulmuştu. Mola verir vermez uzandıkları yerde uykuya daldılar. Çok geçmeden ben de uyudum. Sabah olmasına bir iki saat kala, hava tam aydınlanmadan Ferhat arkadaş hepimizi uyandırdı. "Ormanın içlerine doğru ne kadar yol alsak o kadar iyidir" diyordu. Araziyi iyi tanıdığı için arkadaşlar ona güveniyordu. Ancak yürüyecek takatimizde kalmamıştı. Bir haftadır durmaksızın hareket halindeydik. Üç gündür boğazımızdan sadece bir kuru ekmek parçası geçmişti. İki gündür su yüzü görememiştik. Böylesi zorluklara gerilla yabancı değildir. Fakat yanımızda yaralı arkadaşlar vardı. Çok fazla kan kaybetmişlerdi. Daha fazla yorulmaları iyi olmazdı.

O günün sabahını yolda karşıladık. Ferhat arkadaşın sözünü ettiği yere ancak sabaha doğru ulaşabildik. Sabah olduğunu ancak saatlerimize bakarak anlıyorduk. Çünkü ormandaki ağaçların sıklığından pek ışık sızmiyordu. Söz edilen yerde ağaçlar diğer bütün yerlerden daha sıktı. Toprağa yakın olan ıslak dalların üzerine oturduk. Dalların kırılmamasına ve yaprakların dökülmemesine özen gösteriyorduk. Koskoca ormanda Ferhat arkadaşın uygun bulduğu daracık bir alana yerleşmiştik. Başımızı yukarı çevirdiğimizde beli belirsiz sızan bir ışık görebiliyorduk. Yapraklar ve dallar üst üste binmiş ve neredeyse hiçbir boşluk bırakmıyorlardı. Ağaçların yere yakın dallarının üzerine oturmuştuk. Çünkü yerler çok ıslaktı. Ağaç dallarının altından akan bir su vardı. Suyla aramızda bir kaç kırık dal parçasından başka hiç bir şey yoktu. O suyla uzun süredir yıkama fırsatı bulamadığımız yaralarımızı yıkadık. Şutiğimizden kopardığımız parçalarla yaraların üzerini kapadık. Yanımızda hiç ilaç yoktu. Bir tek, küçük bir parça sabunumuz vardı. Onu da çok idareli kullanıyorduk.

Öğlene doğruydı. Sefkan arkadaş nöbetçi olduğu için etrafı büyük bir dikkatle dinliyordu. Birden yüksek sesle diğer arkadaşları uyandırmamızı istedi. Çok uzaklardan gelen ancak gittikçe yaklaşan bir kalabalığın sesi işitiliyordu. Büyük bir olasılıkla düşman vadiye girmişti. Uzaktan tarama sesleri geliyordu. Yine top atışları duyuluyordu. Kısa bir süre sonra karşı yamaca indirme yaptılar ve oradan ormana doğru ateş açmaya başladılar. Mermi yağmuru altında kopan ağaç yaprakları üzerimize dökülüyordu. Giderek yaklaşan kalabalık asker kfilesinin sesi geliyordu. Silahlarımız işlevsiz kalmıştı çünkü, mermimiz yoktu. Hiç ses çıkaramıyorduk. Birbirimizle konuşsaydık o dingin ortamda bizi hemen duyabilirlerdi. Sefkan arkadaş usulca bombasını çıkardı. Orta yere bıraktığında bile sadece işaretlerle anlaşabiliyorduk. Düşmana, bizi öldürme zevkini tattırmayacaktık. Sağ ele geçmeyecektik. Yoğunlaşan ayak sesleri adeta bir atlı ordusunu çağırıyordu. Bir bombaya, sonra birbirimize bakıyorduk. Arada bir gözüm yirmi metre öteden geçen patikaya kayıyordu. Aynı anda iki düşman askeri gördüm. Etraflarını kontrol ede ede ilerliyorlardı. Bizi görmeden uzaklaştılar. Ama arkalarından gelen bir sürü asker vardı. Hepsi o patikadan geçecekti. Ormanın orta yerinden geçen tek yol orasıydı. Ve düşmanın bir taburluk gücü tek sıra halinde önümüzden geçmeye başladı.

Sefkan elinde tuttuğu bombasının pimini düzeltti. Hepimiz başlarımızı önümüze eğmiş ve kollarımızı bir birimizin omzuna dayamıştık. O anda herkesin düşündüğü bir şey vardı. Şerefli ve namuslu bir ölüme gidilecekse bu beraber olacaktı. Yaşam kanunumuzda bize düşen ölümlerden sadece bir tanesini kabul ediyorduk. O da direnerek gerçekleşendi.

O esnada aklımdan geçen düşünceler o kadar yoğun ki, Yado ve Gazi arkadaşları bir daha göremeyecektim. Halkıma amaçladığım gibi uzun süreli hizmet edemeyecektim. Aralarından ayrılırken erken şehit

düşmeyeceğime dair verdiğim sözü tutamayacaktım. Karşıımızdaki patikadan geçen düşman askerlerinin bir türlü sonu gelmiyordu. Etraflarında ne var ne yok hiç bakmıyorlardı bile. Birbirlerinin enselerini takip ederek sanki programlanmış robotlar gibi hızla, koşar adım ilerliyorlardı. İçlerinden biri akıllı çıkıp, şöyle sağımda solumda ne var diye bakmadı. Sonra köpek havlamaları duyuldu. Tedirgin olmaya başladık. Üstümüz başımız kan içindeydi. Kan kokusunu almaları işten bile değildi. Bazen tesadüflere de inanmak istiyor insan. İlginç bir durumdu. Ne askerler ne de köpekler bizi fark etmediler. Belki dakikalarca nefesimizi tutup ses çıkarmamaya çalıştık. Ama kurtulmuş olmayı daha çok onların dikkatsizliğine borçluyduk. Nefessizlikten neredeyse boğulacak gibi olmuştuk. Gözlerimize yaş dolmuştu. Askerler görüş alanımızdan kaybolana kadar hiç hareket etmedik. Son olarak iki kişi daha göründü. Ellerinde telsiz vardı. Büyük ihtimalle komutandılar. Omuzlarında rütbelerini belirten armaları vardı. Ancak rütbelerini onlarla aramızdaki mesafeden dolayı çıkaramadık.

Önümüzden geçen patika biraz ileride sağa dönüp, dik ve eğimli bir sırttan Bimbo vadisine iniyordu. Sırt, bizim hemen üzerimize düşüyordu. Sona kalan iki rütbeli asker dinlenmek amacıyla o sırtta mola verince konuştuklarını işitebiliyorduk.

“Kan izlerine baksana köye gitmişler”

“Kesin köyde yaralıları var”

“Zaten bu köy yardım ve yataklıkta bulunuyor. Üstelik devletin verdiği silahları da geri çevirmişler”

“Koruculuğu kabul etmiyorlar ha!”

Biraz dinlendikten sonra kalkıp gittiler. Uzaklaştıklarından emin olduğumuzda bile kollarımız hala birbirine kenetli bir şekilde oturuyorduk. Emin olur olmaz kollarımızı yavaşça indirdik. Sefkan arkadaş ellerini bombasının piminden çekerek bombayı tekrar kılıfına yerleştirdi. Uzun bir sessizliğin ardından kimi arkadaşlar oturdukları yerde uyuya kalmışlardı. Hekim arkadaş

yarasından tutup, inlemeye başlayınca hepsi birden uyandı. Yarası ağırlaşmıştı. Ancak Ferhat arkadaş öğlene doğru yeniden hareket edeceğimizi söylüyordu. Herkes Hekim arkadaş moral vermeye çalışıyordu.

Eylül ayındaydık. Ferhat arkadaşın dediğine göre gideceğimiz yerde bir sürü ceviz ağacı vardı.

"Cevizler şimdi yetişmiştir. Arkadaşlar enerji ihtiyaçlarını karşılayabilirler"

Öğlene doğru yola koyulduk. Yol çok uzundu. Noktaya ulaştığımızda hava henüz tam kararmamıştı. Daha yeni yerleşmiştik. Birinin koşarak bize doğru geldiğini fark ettik. Ona görünmemek için gizlendik. Elinde silahı vardı. Çok tedbirli bir şekilde ilerliyorduk. Kim olduğunu bilmediğimiz bir yabancıydı. Ancak yakınlaştıkça onu tanımiştik. Bizim arkadaşlardandı. Adı Şıvan'dı. Birlikte hareket ettiği arkadaşlardan kopunca tek başına ormana gelmiş. Saklanmak için o da ormanı seçmişti. Bizi görünce çok sevinmişti. Hemen yanımıza geldi. Hafif yaralıydı.

"Araziyi tanımasaydım kendimi koruyamazdım" dedi. Şehit düşen arkadaşlardan haberi vardı. Ama yine de hiç bir şey bilmiyormuş gibi yapıyordu.

Bimbo ormanında kaldığımız süre içinde yerimizi değiştirmedığımız tek bir gün olmadı. Düşman çatışma yerini terk etmediği sürece de bu durum devam edecekti.

Dördüncü günün akşamıydı. Birinin,

"Heval! Heval!" Diye bağırdığını duyduk. Kim olduğunu bilmiyorduk. Kimse onu tanıyamamıştı. Hemen tedbirimizi alıp saklandık. Ve gelen yabancının görünmesini bekledik. Birden Ferhat arkadaş yerinden doğrulup,

"Ya ben bunu tanıyorum" dedi.

Dediğine göre köydeki en güvenilir milisimizdi. Hemen yanına gidip, onunla ilgilendi. Bir süre konuştular. Ondan düşmanın durumunu öğrenmesi için çatışma yerine gitmesini istiyordu. Hatta kendisiyle birlikte köye kadar gidebileceğini söyledi. Tabi bundan önce bizden izin

istedi. Bizler de onaylayınca milisin gelişinden yarım saat sonra birlikte köye indiler. Giderken düşman hakkında bilgi alıp döneceğini belirtti. Köylülere yalnız olduğunu, yanında başka arkadaşların olmadığını söyleyecekti.

Kısa bir süre sonra yeni haberlerle döndü. Köylülerden öğrenebildiği kadarıyla çatışma Şemdinli'ye sıçramıştı. Çatışmanın hemen öncesinde geliştirdiğimiz yol eylemi halkın üzerinde bir hayli etkili olmuş, dört araçlık konvoy tümüyle imha edilmişti. Düşman, cenazelerini oradan kaldırıp, halka göstermeden Şemdinli'ye götürmüş. Sivil hastanelerin hepsi yaralı askerlerle doluymuş. Halka ise, "Biz bir gerilla bölümünü tümünden imha ettik" diye yalan söylüyorlarmış.

Yanımızdaki yaralıların durumu gün geçtikçe kötüleşiyordu. Hekim ve Şıvan arkadaşlar yaralarının ağrısından hiç uyuyamıyorlardı. Ferhat arkadaş ise yol için hazırlığa koyulmuştu. Daha önceden topladığı cevizleri kırıp, ceviz içlerini bir poşete dolduruyordu. Milisin getireceği haberi bekliyordu. Dediğine göre, gelecek olan haberler ile her an uzun bir yolculuğa çıkma ihtimalimiz vardı.

Ertesi gün erkenden milis ile buluşmaya gidecekti. O yüzden akşam erkenden uyudu. Sabahın köründe çıktığı halde milisle buluşacağı noktaya akşama doğru ancak ulaşmış. Döndüğünde milis ile görüşemediğini söylüyordu.

Bu arada ormanda kalışımızın beşinci günüydü. Beklediğimiz milis hala görünürde yoktu. Artık ümidimizi kesmiştik. Şıvan ve Ferhat arkadaşlar kendi aralarında bir süre tartıştıktan sonra bize yeni bir öneri ile geldiler.

"Çatışma yerine bizzat kendimiz gidelim" diyorlardı.

Hep beraber gidip, son durumu kontrol edecektik. Bu öneride herkes hem fikirdi. Yanımızda ağırlık teşkil edecek ne varsa orada bıraktık. Sonunda TNT yüklü çantamdan kurtuldum. Çantamı da diğer eşyalar gibi ormanda bir yere gömdük.

Yola çıktığımızda çok ağır ilerliyorduk. Ferhat ve Şıvan arkadaşlar önden ve arkadan destek vere vere

arkadaşları yürütmeye çalışıyorduk. Yado ve Gazi arkadaşları sakladığımız yere gittiğimizde önümüze çıkan küçük bir dere kenarında mola verdik. Yanımda taşıdığım siyah bir çaydanlık vardı. Çaydanlığı suyla doldurdum. Birden Ferhat arkadaş suyu oraya kadar taşıyıp ne yapacağımı sorduğunda Gazi ve Yado arkadaşlara götüreceğimi söyledim. Mahcup olmuştu. Başını önüne eğdi. Sonra bana dönüp,

“Buradan oraya su taşımaya gerek yok” dedi.

Hiçbir şey anlamıyordum. Çünkü gideceğimiz yerde bir daha su bulma imkanımız olmayabilirdi. Bunu o da biliyordu. Ona rağmen gerek olmadığını söyledi. Ve çaydanlığı doldurmadan yolumuza devam ettik. Boğaza ulaştığımızda orayı sanki ilk defa görüyormuş gibiydim. Yado ve Gazi arkadaşları sakladığımız yeri bir türlü hatırlayamadım. Ferhat arkadaş bizden kısa bir süre için ayrıldı. Geri döndüğünde kalmak için en uygun yerin, o an bulunduğumuz yer olduğunu söylüyordu. Bunun üzerine orada mola verdik. Kısa bir süre sonra Ferhat arkadaş bizden yeniden ayrılacaktı.

“Siz burada kalın. Ben gidip çatışma yerini kontrol edeceğim” dedi.

Ama Şıvan arkadaş hemen müdahale etti.

“Kesinlikle tek başına olmaz. Ben de seninle geleceğim. Birlikte kontrol edeceğiz” diyerek Ferhat arkadaşın tek başına gitmek istemesine karşı çıkıyordu. Ferhat arkadaş, Şıvan'a;

“Siz yaralısınız, burada kalırsanız iyi olur. Üstelik içlerinden sağlam olan bir sen kalmışsın” dedi

Ferhat arkadaşın yanında bir şarjör dolusu mermi vardı. Yarisını boşaltıp heval Şıvan'a ulaştık. Ardından hepimizle tek tek vedalaşarak bizden ayrıldık.

“Bütün tepeleri kontrol edeceğim. Eğer düşman tepeleri boşaltmamış ve aramızda çatışma çıkarsa geldiğiniz yere geri dönersiniz” diye uyardı. Onu beklememizi istemiyordu. Bir imkanını bulup, nasıl olsa bizden yana geleceğini söylüyordu. Hiç bir çaresini

bulamazsak da güneye geçebileceğimizi belirtiyordu.

Ferhat arkadaş yanımızdan ayrıldığında, henüz ay ışığı çıkmamıştı. Gitmeden önce her ne kadar gelişebilecek olumsuzluklardan söz etmiş olsa da, yine de iyimserdik. O gün, gecenin geç saatlerine kadar oturup, Ferhat arkadaşın dönmesini bekledik. Bir ara kulağıma ılık sesleri gelir gibi oldu. Bir de kayalardan kopup, yuvarlanan taşların sesi . Ferhat arkadaş bizden ayrılalı neredeyse bir saat olmuştu ve ılık sesleri aralıksız bir şekilde sürüyordu. Neler olup bitiyordu? Susmuş, sadece birbirimize bakıyorduk. Bir-iki saati öylece geçirmiştik. Ama heval Ferhat hala görünürde yoktu. Kimi arkadaşlar beklerken uyuya kalmıştı. Bunlardan biri olan Hekim arkadaş, hemen yanı başıma uzanmıştı. Aradan yarım saat ancak geçmişti; Ferhat arkadaş geldi. Kendisine bir şey olmadığı için rahatlamıştık. Gece yarısı duyduğumuz sesler bizi bir hayli korkutmuştu. Hatta, "Kesin başına kötü şeyler gelmiştir" diye kaygılanmıştık. Ferhat arkadaş döndüğünde, her üç tepeyi de kontrol ettiğini söylüyordu. Dediklerine göre, düşman çatışma yerini ve tepeleri bırakıp gitmiş ve etrafta orada olabileceklerine dair tek bir iz bulamamıştı. Her taraf sakinmiş. Şıvan arkadaş sordu;

"Peki o ılıklar neyin nesiydi. Yuvarlanan taşların sesi geliyordu?"

"Ben yapıyordum, dedi. Düşman oralardaysa bir şekilde cevap verir diyordum" dedi

O gün sabah, güneş doğana dek bulunduğumuz yerden ayrılmadık. Böylece, Ferhat arkadaş bir iki saat kestirme fırsatı buldu. Kaç gündür hiç birimiz hareket edemediğimiz için, her şeye o koşturuyor, hepimizden çok yoruyordu kendisini. Daha tam uykuya dalmamıştı ki ona,

"Heval Ferhat, Gazi ve Yado arkadaşları görmedin mi?" diye sordum. Henüz onlara bakamadığını ama ilk işimizin aramak olduğunu söyledi. Sabırsızlanıyordum bir an önce arkadaşların durumunu öğrenmek istiyordum.

Onları ne halde göreceğimi bilmiyordum. Zaman zaman aklıma kötü şeyler de geliyordu. O yüzden iki saat bile olsa beklemek çekilmez oluyordu. Aslında diğer arkadaşların durumu çok daha iyi değildi. Ama onlar en azından yanımızdaydı.

Ferhat arkadaş geleli bir saat olmuştu ama hala uyumamıştı. Şıvan arkadaş ile fısıldaştıklarını duydum. Birbirlerine ne söylediklerini anlamak için yanlarına sokuldum. Sanki "Gazi, Yado" diyor gibiydiler. Biraz daha yanaştım. Yanılmamıştım. Ferhat arkadaş, onları yerlerinde bulamadığını söylüyordu. Fısıldaşmaları ondandı. Bunu duyduğumda boğazım düğüm düğüm oldu. Gözlerimde toplanan yaşlar kendiliğinden dökülmeye başladılar. Çok değil hemen sonra Heval Şıvan arkadaşlara seslendi, "Haydi kalkın gidiyoruz" dedi. Sanki az önce Ferhat arkadaş onunla konuşmamıştı. Bildiklerini gizlemesini iyi beceriyordu. Ama böyle yapamasa diğer arkadaşlar bunu kaldıramazdı.

Arkadaşlar hızlı bir şekilde toparlandı ve yola koyulduk. Kimse konuşmuyordu. Sefkan arkadaş ağladığımı farketmişti.

"Ne oldu? Neden ağlamışsın? Yaran çok mu ağır?" diye sordu. Bir şey söylemedim. Bunun üzerine konuşmasını sürdürdü.

"Heval Agit artık alışman gerek. Böylesi durumlarla daha çok karşılaşacaksın. Yıllarca birlikte olduğun, beraber savaştığın acısını da, sevincini de paylaştığın, yanında uyuduğun, birlikte yemek yediğin arkadaşların şehit düşebilir. Buna ağlamak da fayda etmiyor. Tek bir cevabı var bunun. O da düşmanına karşı daha etkili savaşmak. Bir tek Gazi ve Yado arkadaşlar da değil, şehit düşen başka arkadaşların da olabilir. Daha bir hafta önce hep bir aradaydık. Ya şimdi? Topu topu yedi kişi kalmışız. Kimisi koptu, kimisi yaralı, kimisi de şehit. Düşmanımız çoktur heval Agit. Karşımızdakilerin sayıları beş bine ulaşıyor. Her birimize yüzden fazla asker düşüyor. Bunlara karşı sabahtan akşama kadar çatışma iradesi

göstermek bile büyük bir başarıdır. Onca ağır silah ve kobralarına, uyuşturucu kullanan özel timlerine karşı öz irademizle ve sadece ferdi silahlarla direnme gücü göstermiş olmak hiç de azımsanamaz..." Konuşması daha epey sürdü. Beni teselli etmek için oldukça çaba sarf etti. Bir yandan yürüyor bir yandan onu dinliyordum. Yavaş yavaş Gazi ve Yado arkadaşları bıraktığımız yere yaklaşıyorduk.

"Neresiydi arkadaşların yeri?" diye sordum. Sefkan arkadaş kolumdan tutup, beni onları son bıraktığımız yere götürdü. Fakat kimse yoktu. Yerdeki kan izlerinden başka hiç bir iz yoktu. Büyük bir ihtimalle düşman onları bulmuş ve sürükleyerek götürmüştü. Bu, kan izlerinden anlaşılıyordu.

"Beraber daha çok yaşamalıydık" diye geçirdim içimden. Bu ayrılık ne anadan ayrılmaya benziyordu ne babadan ne de kardeşten. Acısı tarifsizdi.

Bir grubumuz stratejik tepeyi ve Makarna noktasını, bir başka grubumuz ise çatışmaya girdiğimiz diğer noktaları kontrole gittiler. Ben ise Şıvan ve Sefkan arkadaşların yanıdaydım. Birlikte tepeye çıktık. Yol üzerinde her on beş, yirmi metre de bir taşların arasına ve kaya diplerine düşmüş ya bir elbise parçası, ya ayakkabı yada asker kepine rastlıyorduk. Hepsinde kan izleri vardı. Kimisi arkadaşlara, kimisi askerlere aitti. Her yer barut ve kan kokuyordu. Daha bir hafta önce kıyamet kopan bu yerde şimdi her şey çok sakindi. Oysa Krekor denince o günden sonra aklıma büyük direnişler gelir. Her tarafında yankılanan sloganları dinlemiştim o gün. Göğüslerine bombalarını yerleştirip, "Biji Serok Apo, Yaşasın Özgürlük" diyerek patlatan arkadaşları hatırlıyorum. Dılbirin'ler, Eşref'ler, Dicle'ler ve Rezan'lar düşmana kendilerini öldürme zevkini tattırmamışlardı. Bu halkın evlatları olarak direnmeleri gerekiyordu. Buna sonuna kadar inanıyorlardı.

Stratejik tepede mermi veya top parçasının değmediği tek bir yer bile kalmamıştı. Kayaların hepsi

delik deşik olmuştu. Yerlerde bir sürü ufalanmış taş parçası vardı. Tepeye varır varmaz, çatışma boyunca kaldığım mevziye gittim. Bizden yana kan dökülmemiştir. Ama Yado arkadaş ile fırlattığımız son bomba mevziyi kan gölüne çevirmişti. Mevzi pansuman bezleri, uyuşturucu iğne, sargı bezi ve serum şişeleriyle doluydu. Hepsi düşmana aitti. Ardından Gazi arkadaşın mevzisine gittim. Oraya bıraktığı boş kovanlar hala yerli yerindeydi. Mazlum arkadaşın mevzisi ise kana bulanmıştı. Etrafta et parçaları vardı. İşkence yapıldığı hemen belli oluyordu. Biraz daha ilerlediğimde yerde insana ait olduğundan emin olduğum bağırsak izleri vardı. Cenazeyi yerde sürüklediklerinde taşlara takılmıştı. Gördüğüm manzaraya daha fazla bakamadım. Onca vahşeti hiç bir insan yüreği kaldıramazdı. Diğer arkadaşlar da buradaydı. Benim gördüklerimi onlar da gördüler. Konuşacak durumda değildik. Arkadaşların cenazeleri göremedik. Herkes kendi sessizliği içinde bir süre bekledikten sonra diğer arkadaşlarla buluşacağımız Makarna noktasına doğru yola çıktık.

Oraya ulaştığımızda diğer grubumuz çoktan gelmişti. Dediklerine göre arkadaşların cenazelerini görmüşler. Fakat hepsini tanıyamamışlar. Cenazelere işkence yapılmış. Şivan arkadaş kendisini tutamadı,

“Biz de gidip şehitleri göreceğiz” diye tutturdu.

Ferhat arkadaş yolu tarif ettikten sonra çıktık. Daha cenazeler görünmeden kokuları geliyordu. Sonra elbise parçalarını, çantaları, ortalığa atılmış eşyaları gördük. Yerlere atılmış rakı şişelerinden anlaşıldığına göre düşman buralarda hayli oyalanmıştı. Biraz daha ilerleyince karşımıza iki cenaze çıktı. Cenazeler Yado ve Gazi arkadaşlara aitti. Onları son bıraktığımız yerden buralara kadar sürükleyerek getirmişlerdi. Hemen yanlarında bize Şehidan'a kadar eşlik eden Dicle arkadaş vardı. Çırılçıplak soyulmuş bedeni kasatura izleriyle doluydu. Şivan arkadaş üzerine bir kefiye örttü.

Rezan arkadaş kafasından yara almıştı. Diğer

arkadaşların cenazeleri tanınmaz haldeydiler. Bir çoğunun göğsü paramparça olmuştu. Büyük olasılıkla bombalarını kendilerinde patlatmışlardı. Yetmiyormuş gibi düşman kasatura ile işkence yapmıştı. Uzun süre kimsenin dayanıp da bakamayacağı bir manzaraydı. Genç Sefkan fenalaşıp yere yığıldı. Hemen yanına koştum. Kendisine gelmesi için biraz sarstım. Şıvan arkadaş kafasını iki elinin arasına almış, arkadaşların arasında otururken olup biten hiçbir şeyin farkında değildi. O kadar dalmıştı. Ona hak vermiyor değildim. Yıllardır birlikte savaştığı arkadaşlarının hepsi şehit düşmüştü. O ise canlı hayalleri ile birlikteydi. Düşünüyordum da daha bir hafta önce hepimiz bir aradaydık. Hepsi çok moralli ve coşkulu olan yoldaşlarımı bu şekilde görmeye tahammül edemiyordum. Onları uyandırmak istiyordum. Sanki bir uykudaymışlarcasına uyandırmak.....

"Heval Eşref hatırlıyor musun, seninle Çarçela'nın soğuk gecelerinde sırt sırta verip nasıl uyuduğumuzu? O yoldaş sıcaklığını? haydi kalk! Yaylamıza gidelim.

"Heval Rezan, sen bizim komutanımızsın. Haydi kalk, bölüğünü topla ve bir eylem yapalım.

O sessizliğin içinde hepsi ile teker teker konuşuyordum. "Heval Gazi! Heval Yado!" diyordum. Ama onlar hiç ses vermiyordu. Son eylemlerini çoktan gerçekleştirmişlerdi. Artık özgürlüğün zirvesindeydiler.

AGİT SURUÇ

ÖNDERLİĞE VE BÜTÜN ARKADAŞLARA

SELAMLARIMIZI ULAŞTIRIN

"Acıya, göz yaşı dökmeye zamanımız olamaz."

Partimizin 5. Kongre süreciyle beraber, ülkede yeniden bir hareketlilik süreci başlamıştı. Eyalette yaşanan kayıplar ve kongreden eyalete gelen arkadaşlarla, fırtına birliklerinin oluşturulması

gündemleşmişti. Biz de, Hamza arkadaşın sorumluluğunda, Habızbına bölgesinin Dilveria alanında bir bölüklük güç olarak üslendik.

Dilveria alanı; Hasankeyf, Gercüş Savur üçgenini kapsayan Mardin eyaletinin dördüncü bölgesi olarak bilinen Habızbına bölgesinde yer almaktadır. Dilveria dağı, sönmüş bir yanar dağ olduğundan, arazisi volkaniktir. Amed'in güneyinden başlayıp, Dicle'nin kavisleriyle kıvrılarak, kuzeyde Mava dağına kadar gider. Dilveria, iki coğrafyayı birbirinden ayırdığı gibi, iki iklimin de bulunduğu bir noktadır. Dicle ve Fırat ovası iklimsel özelliklerini, dalga dalga güneyden, kuzeye doğru taşımaktadır. İnsanlık tarihinin ilk yerleşim yerlerinden biri olmasını bereketli coğrafyasına borçludur. Dağ, Dicle'nin güneyinden yukarıya doğru, yontulmuş irili ufaklı büyük taşlarla örülü kaleleri ile yapılması zor; ve aynı taşlardan yapılmış olan köprüler, tarihten birer yaprak gibi önümüzde durmaktadır. Batıdan, katman katman Raman ve Batı Raman dağları yükselir. Ve dolunay gecelerinde, batıdan doğuya doğru kıvrılan Dicle suyunun yüzeyinde akseden yakamoz, adeta süt beyazı bir şeridin, pırıltılı yansımaları olarak coğrafyanın güzelliklerini tüm doğallığıyla gözler önüne serer.

Alanın en yüksek ve her yere hakim noktasında, Alodino Kalesi bulunmaktadır. Hem doğunun, hem de batının alabildiğince görülebildiği bir yerdir. Kalenin tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ancak, halk arasında günümüze dek söylene gelen söylencelere göre, Alodino, İskender zamanında yaşamış bir Kürt komutanıdır. İskender, çıktığı doğu seferlerinde, topraklarına bu alanı da katmak ister. Ancak, kale stratejik bir yerdedir. Oraya yönelen tüm saldırılar püskürtülür ve kale alınamaz. Kale, kuzeyde Dicle ile bitişiktir. Yaklaşık yüz metre yüksekliğinde dik bir kayanın içi yontularak yapılmıştır. İçi labirent gibidir. Dört tarafına hakim ve saldırıya karşılık verebilecek bir şekilde, inşa edilmiştir. Öyle ki, sadece bir tek kapısı vardır, o da gizlidir. Bu kapı, yeraltından

yapılan tünel ve basamaklarla, Dicle kıyısına açılır. Sı ağaçların kapladığı küçücük bir geçit gibidir. Bu kapı, daha çok, ihtiyaçları karşılamak amacıyla gece karanlığında kullanılmış. Kayalar içten oyulduğu için kalenin üstü kapalıdır. Duvarları geniş ve altı metre derinliğindedir. Kale doğal bir savunma kalesi olduğu gibi, güvenlikli bir korumu da vardır. İskender komutanlarıyla birlikte ne yapsa da, kaleyi zapt edemezdi. Ancak, kaleyi içten düşürmek gerekiyordu. İstender ise, karargahını Hasankeyf'te kurmuştu. Geceleri, kalenin ihtiyaını karşılamak için suya inen kadınlar arasında, Alodino'nun karısı da vardır. Alodino'nun karısı, yerini belli ettirecek şekilde, İskenderin askerlerine, ateş kıvılcımı çıkaran taşlarla işaret verir. Kadın, kendisini gören askerler tarafından, İskenderin yanına götürülür. Daha sonra kale içten çökertilir, Alodino teslim alınarak, idam edilir. O günden sonra, yöre halkı bu kaleyi, Alodino kalesi olarak anacaktır.

Habızbina, ağustos aylarında çok sıcak olur. O zaman, Dicle kenarında yerleşim yerlerini kuran insanları daha iyi anlardım. Karşısından yükselen kaya altlarından çıkan kaynak sular, çevredeki nar, incir ve üzüm bahçeleri bambaşka bir güzellik ve emektir.

Bir blklk g olarak, arkamıza kaleyi siper ederek slendik. Bu aylar, Batman'da salgın hastalıkların yoğunca grldğu dönemlerdi ve birliğimizdeki bir çok arkadaş da, bu hastalıktan etkilenmişti.

95'in ağustos ayıydı ve 15 ağustos atılımının yıl dönümü yaklaşmıştı. Yıl dönümünü başlatma ve sürece cevap vermek amacıyla ilk eylemi birliğimiz yapacaktı. Bunun nedeni, hem coğrafik olarak uygun bir yerde konumlanıyor olmamız, hem de nitelik olarak bileşiminin güçlü olmasıydı.

5. Kongreden sonra eyalette bulunan Selim arkadaşın denetimindeki karargah gücünden oluşturuldu. Fırtına birliği eylemsellik ve çatışmaların ardından, Selim arkadaşın şehit düşmesi, büyük bir boşluk yaratmıştı.

Hamza arkadaş, bu boşluğu doldurmak için bölge gücüyle kalmıştı. Kısa bir süre sonra, 'Fırtına birliği' dağıtılmış ve Hamza arkadaş da bölge yönetimine atanmıştı. Bu birlik düzeni, eyalet karargahından gelen 'Harekete geçin' talimatına kadar devam etti.

Bulaşıcı hastalığın, bir çok arkadaş etkisi altına alması nedeniyle normal düzenle harekete geçmemiz güçleşiyordu. Bunun üzerine Hamza arkadaş, tekrar eski birliği kurdu. Birliğin yaridan fazlasının daha önce üst görevlerde bulunmuş arkadaşlardan oluşması, bir takım zorlukları da doğuruyordu. Ama oluşturulan birlik, herkes tarafından onaylamıştı bile. Çünkü Selim ve diğer arkadaşların şahadetlerinden sonra, böylesi bir eylem sürecine katılma istemi de olunca, Hamza arkadaşla birlikte hareket etmek önemliydi.

Hamza arkadaş, Botan'lıydı. Savaş tarihimizde önemli bir yer olan Botan eyaletimizden böylesi değerli yoldaşlarımızın tarih sahnesine çıkmasına da vesile oluşturmıştır. Onu, salt geldiği coğrafya ve toplumsal ilişkilerinden kaynaklı savaşçı kişiliğiyle anlatmak, yetersizdir. İmrenilecek düzeyde bağlıydı. Kendisini disipline etmesi ve tüm canlılığıyla insan gelişimi için adanmasıyla derin sevgisini yansıttı. Hamza arkadaş, esas aldığım, örnek bir kişilikti. Onunla birlikte hep Habızbina'nın en yükseklerinde dolaşmamın da etkisi olsa gerek, benim için sanki ulaşılması gereken bir zirve gibiydi. Yaptığı işler, ilişkilendiği her insanda bir derinlik yaratıyordu. Ve yoldaşları ona karşı derin bir güven duyarken, düşmanı tarafından bile saygı duyulan bir kişilik ve yaşam sahibiydi.

Habızbina alanına geldiklerinde, yolda bir çok arkadaş şehit düşmüştü. Kendisi, bu bölgenin sorumlusu olarak gönderilmişti. İlk toplantıda Kongrenin aldığı kararları ve Fırtına Birliklerinin oluşturulacağı haberini verirken, kazanmak için sayılamayacak kadar nedenimizin olduğunu söyledi. "Özellikle şahadetlerin bu denli yoğunlaştığı bir sürece denk gelişim, benim için hem bir

borç, hem de mutluluktur. Bu hepimiz açısından bir şanstır. Acıya, göz yaşı dökmeye zamanımız olamaz. Bu, şehide ve ülkeye verilecek anlamlı bir cevap değildir. Tüm inanç ve kararlılığımızla, 5. Kongrenin ışıklı yolunda ileri..." sözleri kafamda hala canlıdır.

Tüm arkadaşlar, bir ay gibi kısa bir süre içinde, 16 eylem gerçekleştirmişlerdi. Arazinin derinliklerine inilerek her taraf bir gerilla mevzi ve barınağı haline getirildi. Özellikle bu hareket tarzımızdan dolayı düşman, Ömeriya, Savur, Dilveria üçgeninde operasyon yapmakta kararsızdı. Çünkü bu hareket tarzı, operasyon taktik ve yönelimlerini yerle bir etmişti. Bu eylemlerimiz asıl hedefimiz için birer zemindi. İşte bu zeminde, düşmanı en can alıcı yerinden yakalama fırsatı gelişmekteydi. Böylece ara süreç bitti.

Eyalet karargahından birliğe gelen talimatta, "On beş günlük lojistik ve cephane hazırlıklarını ve çıkabilecek kapsamlı operasyonlara, yine 15 ağustos eylemliliğine hazırlık yapın" deniyordu. Bu talimat bize 13 ağustosta ulaşmıştı. Arkadaşlardaki moral ve coşku düzeyi, birbirlerini yakından tanımaları, pratik süreçte yaşanan zorlu koşulların yarattığı bağlılık derindi. Hazırlıklar, arazinin her tarafında yapılmıştı. Eyalet karargahı, birliğimizi çizgi temelinde gelişecek her türlü eylem tarzı için inisiyatifli kılmıştı. Birliğimiz, bu hareketli hazırlık sürecinde, keşif ve planlamalarıyla hedefler üzerinde tartışmalar geliştirmekteydi. Birliğimiz, Dicle eteklerinden Kaniye Masinin sonuna, oradan Dırefe vadisine girerek Dilveria silsilesine doğru geniş bir yay çiziyordu. Dilveria silsilesiyle Dicle arası yaklaşık altı saatlik bir yoldu. Küçük derecikler, paralel bir çizgi şeklinde uzanan dağın kollarını kesiyordu.

Alanda kontr-gerilla ve hizbullahın üs merkezi olarak kullanılan, daha önce boşaltılmış Ecube köyü, aynı zamanda korucu köylerle çevrili, hakim bir yerdeydi. Keşif ve eylem planlamasını yapmak için, köyün arkasındaki dağda konumlandık. Düşman, bizim 15

ağustos nedeniyle harekete geçtiğimizi tahmin ettiğinden dolayı, bu köyde daha öncesinden de kontra faaliyetleri için kullandığı paravan örgütüne haber vermişti. Çünkü, köyün ne içinde, ne de çevresinde, iki-üç gün boyunca hareketlilik görmemiştik. Hamza arkadaşla birlikte tartıştık. Burada kalmayıp, düşmanın bize yönelik olası operasyonlarını dikkate alarak, çıkan operasyonlara uygun darbeleri, arkasından dolanarak vurmaya düşünüyorduk. Hamza arkadaşında onayıyla, sabit hedeflere ulaşamadığımız anlarda, böyle planlamaların elimizde bulunması bize güç veriyordu. Birbirimize olan güvenle, hemen Ecube köyünden Ormancık arazisine doğru yöneldik. Heska vadisinden yukarıya doğru yürüyorduk. Heska köyünden geçen küçük bir derecik, aşağılara doğru gittikçe çoğalarak akıyordu. Yüksek dağların esintili rüzgarlarının buluştuğu yerden ay ışığının vurduğu Heska vadisi, beyaz, berrak bir sicim gibi önümüzde uzayıp gidiyordu. Su üzerindeki hafif esinti, ve tabloyu tamamlayan cırcır ve ağustos böceklerinin sesi yürüyüşümüze ve geceye renk katıyordu.

Planımız, hareket halindeki düşman güçlerini vurmaktı. Bunun içinde, uygun bir arazide üslenmek ve olabildiğince ayrıntısına dek araziye gözlemlemek gerekiyordu. Boş köyler, düşmanın operasyonlarında dinlenmek ve pusu atmak için kullandığı değişmeyen meskenleriydi. Biz de her yere hakim olan, Dilvera'nın zirvesine çıkmaya karar vermiştik. Hamza arkadaşın yanından ayrılarak, dört arkadaşla birlikte zirveye doğru, vadiden tepci yerlerine doğru harekete geçtik. Birkaç arkadaş da su getirmek için arkamızdan geleceklerdi. Zirveye vardığımızda, gece yarısı olmuştu. Dilvera'nın üstü harap olmuş bir köy yeri gibiydi. Üzeri volkanik bir kalıntıyı andıran taşlar ile örtülüydü.

Suya giden arkadaşlar dönünce, birlikte asıl konumlanacağımız gözetleme ve keşif yerimize geçtik. Bağ bozumuydu, iki arkadaş bağlardan üzüm toplamaya gitmişti. Biz de, dağ silsilesinin diğer silsileyle birleştiği,

boğaz şeklinde bir çıktının üst tarafında, çevresi iri taşlarla örülmüş yıkıntının içinde konumlandık. Konumlandığımız yerden her tarafı rahatlıkla görebiliyorduk. Düşmanın herhangi bir geçişi, hemen alt tarafımızdan olabilirdi. Dolayısıyla, hem düşmanın üslenme merkezleri, hem de alana gelebilecek düşman gücü denetimimizdeydi. Hava serindi. Yıldızlar, ay ışığının parlaklığında gittikçe sönükleşerek, gökyüzü deniz mavisi bir enginliğe bürünüyordu. Bütün coğrafya Diveria'ya secdeye durmuştu sanki.. Güneydoğu tarafları ve Dilvera silsilesi arasında kalan geniş ova, denizin gökteki yıldızları yansıması gibiydi. Şehirlerin ışıkları ısıllı ısıllı yansıyor. Doğuda Siirt, Kurtalan, Batman Batıdan doğuya doğru Amed Bismil, Silvan'ın çok uzaktan yansıyan ışıltıları, önümüzde sere serpe uzanıyordu. Kuzeyden güneye doru Suriye Kürdistan'ı ve Mardin. Bir dağın etrafını kuşak gibi sarmış Mardin şehri.

Dilvera'nın zirvesinden, çevreyi kendimizden geçmişçesine seyre daldığımız bir anda, aşağı bağlar arasından köpek sesleri gelmeye başladı. Tepedeki kulübemizde, bu seslerle birlikte iki iri köpek belirmişti. Arka tarafımızda tepede duran Hamza arkadaş, bizimle cihaz bağlantısına geçti. Durumların normal olduğunu söylememize rağmen, iki arkadaş devriye amaçlı boğaza gittiler. On beş dakika sonra, üzüm toplamak için bağa gitmiş olan arkadaşlarla birlikte geri döndüler. Her şey normaldi. Bundan bir ay önce, yine burada köpekler vardı. Çevreyi iyice kontrol etmiş, herhangi bir şey görememiştik. Büyük ihtimalle bu köpekler de onlarca boş köyden arda kalan hayvanlardan olmalıydılar.

İki gecedir, sürekli yolda olduğumuzdan dolayı, doğru dürüst dinlenme ve uyuma imkanı bulamamıştık. Nöbetleşerek, iki arkadaş uyanık, iki arkadaş da dinlenerek sabahlayacaktık. Getirilen üzümleri de sabah yemek için bıraktık. Ne köpek havlamaları, ne de başka bir şey... Çevrede herhangi bir tehlike sinyali yoktu. Ve biz gerekli tedbirleri de, gönderdiğimiz devriyelerle

almıştık. Gizli hareket edip, düşmanı sürekli takip ettiğimiz için, kendimizden emindik ve sabaha hazırlanıyorduk.

Düşmanın akşamları bırakıp, gündüz araziye keşfetmek için tuttuğu Tefe Direk tepesinin askerlerine bir sürpriz yapılacaktı. Tepe boş çıkarsa, Tefe Cevze arasındaki yoldan gelen güvenlik cemseleri vurulacaktı. Bu eylemleri, Hamza arkadaşla beraber planlamıştık ve esnekti.

Ayın berraklığında ikişerli nöbetlerimizin ilkini tutmuş, devriyemizi tamamlayarak uyuyan arkadaşların yanına kulübeye geçtik. Arkadaşları uyandırmasak, iki gün uyanmayacak kadar yorgunlardı. Gece, rüzgar hafiften yüzümüze çarpıyor, tertemiz havayı içimize çekiyorduk. Çevreme baktım. Dağlardan, şehirlerden gelen meltem sanki oraların kokusunu da beraberinde getiriyor, zihnime ve ruhuma dolduruyordu. Arkadaşları nöbete gönderdikten sonra, kefiyemi başıma iyice doladım, kulübedeki meşe yaprakları yığını üzerine uzanarak, yağmurluğumu üstüme çektim. Uzandığım gibi dalmıştım. Ne kadar sonra bilemiyordum. "Numan arkadaş uyandırın!" sesiyle birlikte uyandım. Şafak sökmek üzereydi. Şervan arkadaş, dürbünle çevreyi kontrol ediyordu. Yanına gittim. Çömelerek, hareketliliğin olduğu tarafı eliyle işaret ediyordu. Dürbünü alarak, gösterdiği yeri kontrol etmeye başladım.

Karartı şeklinde de olsa, günün ağarmasıyla, askerlerin hareketliliğini gördüm. Yaklaşık 250 metre önümüzdeki boğazdan bize doğru geliyorlardı. Kulübemizin bulunduğu yerle boğazın yüksekliği arasındaki mesafe, yaklaşık on metre kadardı. Sürünerek olduğumuz yerden kulübenin üstündeki kayalığa yerleştik, boğazdan bize doğru gelmek için, düzleşen bir yerden geçerek gelmeleri gerekiyordu. Biz, her tarafa hakim olacak şekilde yerlerimizi almıştık. Durumu el cihazıyla Hamza arkadaşla bildirdik .

Önümüzde silsileler şeklinde uzanan sırtları ve

vadileri dürbünle en ince ayrıntılarına kadar gözlüyorduk. Sabahın ilk ışıklarıyla, hemen hemen her yerde düşman güçleri görünüyordu. Düşman operasyonu kapsamlıydı. Öncüleri ile aramızdaki mesafe oldukça azalmıştı. Bir asker baston gibi kullandığı silahını yere dayayarak yürüyor, arada bir durup gelenleri bekliyor ve çevreye bakıyordu. Zafer kazanmış komutan edası ve duruşu büyük bir feryadın içinde yitip gitti. RPG'nin büyük gürültüsüyle devrilen askerin ardından gelenlerde, korku ve kaygı baş göstermiş, rast gele ateş etmeler ve haykırırlar yükselmeye başlamıştı.

Bulunduğumuz yer, bir süre sonra yoğun çapraz atışların kesiştiği nokta olmuştu. Askerler önümüzdeki sırtlardan, yanlardan ve alttan sızarak bize ulaşmaya çalışıyorlardı. Bu amaçla bize çağrılar yapıyor, yoğun taramalarla oyalamaya çalışıyor, alt tarafta bizim göremediğimiz yerlerden sızmaya çalışıyorlardı. Bunun için "L" harfi şeklinde olan tepemize, arka tarafımızdan bir düşman kolu tırmanmaya başlamıştı. Ancak, Hamza arkadaşın orada bulunduğunu bilemedikleri için tasfiye olmuşlardı.

Çatışmalar zaman ilerledikçe kıran kırana bir savaşa dönüşüyordu, öyle ki bulunduğumuz yerden ne geri gidebiliyorduk, ne de ileriye doğru hareket edebiliyorduk. Biz dört arkadaş, bulunduğumuz yeri artık sağlama almak zorundaydık. Yoğun tarama ve çatışmalar esnasında yanımızda bulunan Xemgin arkadaş yaralanarak şehit düştü. Yeni katılan Xemgin arkadaş Mardin'in Taşlık (Cizre) köyündendi. Korunmak için bulunduğumuz kayalıktan, kulübemizin olduğu yöne indik. Bu esnada Ferhat arkadaş atak ve dinamik yapısıyla alt taraftan sızmaya çalışan askerleri püskürtmek için uğraşüyor, yer yer açıkta kalıyor ve görüntü veriyordu. Öyle coşku ve istekle savaşıyordu ki birkaç kez uyarmamıza rağmen dinlemedi. Karşı tepelerden yapılan suikast atışlarıyla ağır yaralandı. Belden aşağısını kullanamıyordu. Bulunduğu yerden sürükleyerek yanımıza getirdik. Çenesi ve

karnından yaralanmıştı ve kanamasını durduramıyorduk. Yaşam emareleri saniye saniye azalıyordu. Vurulduğu andan itibaren bilincini kaybetmişti. Cihazla Hamza arkadaşına bildirdik. Arkamızdaki sırtı tutuyorlardı. Onlarda herhangi bir kayıp yoktu. Biz ise iki arkadaş kalmıştık. Hamza arkadaş Piling arkadaşını bulduğumuz yere gönderince yeniden mevzilenerek saldırılara karşılık vermeye başladık.

Alt tarafımızdaki köyden yoğun araba sesleri geliyordu. Sürünerek o tarafa doğru gidip, köye baktım. İki tank köyün içine mevzileniyordu. Namluların hedefi bulduğumuz tepeydi. Ardından boğaz tarafından dört skorsky helikopter önümüzde belirmiş, sağ ve sol tarafımıza indirme yapmaya başlamışlardı. Skorskylerden inen asker ve timler, indirdikleri havanlarını sağlı sollu dizmişlerdi. Şimdilik uzaktaydılar. Yapılan atışlara köydeki tank atışları da eklenmişti. Top atışı kulübemizin yakınlarına kadar etkili oluyor, taş parçaları, toz ve toprak yığının üstümüze savuruyordu. Barut kokusu, patlamanın sesi ve duman her yere yayılıyordu. Bu yoğun saldırılar saat 9 civarında daha da şiddetlenmişti.

Bir taraftan havan topunun ısıklık çalarak etrafımıza düşmesi, diğer yandan yerimizi koca kayalarla birlikte sarsan tank gülleleri yeri göğü inletiyor, fırtınaya tutulmuş kayık misali sallanıyorduk. Zaman en ağır dönemindeydi, saniyeler geçmek bilmiyor gibiydi. Ve biz daima uyanık olmak zorundaydık. Çünkü en ufak bir dikkatsizlik sonun başlangıcı olabilirdi.

Arazi kurumuş ot ve ağaçtan dolayı alev almış, yoğun silah ve patlama seslerinin oluşturduğu tabloya, koyu bir duman eklenmişti. Havan atışları öylesine isabetli yapıyordu ki giderek bulduğumuz kulübenin içine isabet ettirmeleri işten bile değildi. Zaman kaybetmeden kulübenin içinde büyük kayaların boşluklarına çekildik. Az sonra patlamaların şiddetiyle altına sığındığımız kayalara çarpmaya başlamıştık. Havan gülleleri ard arda kulübenin içine düşüyordu. Ve Dilveria

tepesindeki büyük kayalarla örölmüş Alodino kalesi bu dengesiz savaşta bizi her türlü beladan koruyordu. Saat 12'ye kadar aralıksız bombalanmıştık.

Bir süre sonra havan ve top atışları durmuş, hafif ve ağır makineli atışları sürüyordu. Sığındığımız kaya altından çıkmaya çabalarken, beynimiz zonkluyor, soluk almakta zorlanıyorduk. Havadaki duman ve barut kokusundan bir türlü kendimize gelemiyorduk.

Bulunduğumuz yeri en kısa zamanda zor da olsa terk etmemiz gerekiyordu. Çünkü top atışlarının durması bize doğru askerlerin geldiğinin işaretiydi. Sürünerek yerimizden çıktığımızda, sanki Dilveria sırtlarında değil de başka bir mekanda gibiydik. Arazi top ve havan atışlarından değişmişti. Düşman da bulunduğumuz yerde canlı kalmamıştır mantığıyla sızarak, etrafımızdan dolanarak bize doğru gelmeye başlamıştı. Her ihtimale karşı, uzak savunmadaki askerler, bulunduğumuz yeri ağır makineli ateşi altında tutuyorlardı.

Cebimdeki el cihazından bize çağrı yapan Hamza arkadaşın sesi geliyordu. Elime aldım. Durumumuzu sordu. İyi olduğumuzu söyledik. Sonra yoğun ateş altında cihazı dinleyip dinlemediğimizi sordu. Dinleyememiştik, bundan ötürü de düşman hareketliliğinin hangi boyutta olduğunu tam olarak bilmiyorduk. Hamza arkadaş kısa ve öz olarak durumu bize bildirdi. Düşmanın çevremizde güç yığınağı yaptığını Siirt, Mardin ve çevre illerden özel hareket birliklerinin alana getirildiklerini söyleyerek dikkatli olmamızı belirtti. Geri çekilme yapamıyorduk çünkü; ne bizim ne de Hamza arkadaşın yeri uygundu. Bir de, düşman her tarafa mevzileniyordu.

Biz yeniden mevzilenmeye başladığımızda Tefe radyolink direğinin hemen altındaki boğazdan bir skrosky çıkıp, düşmanı ilk gördüğümüz yerin solunda, düz bir tarlaya indirme yaptı. Aynı anda Kurtalan, Beşiri, Hasankeyf tarafından ufuk çizgisinde beş skrosky helikopter daha göröndü. Onlar da gelip indirme yaptılar.

Elimdeki karnas silahının dürbünüyle hem çevreyi,

hem de skorskylerden atlayıp, hızla mevzilenen timleri takip ediyordum. İnenlerin bir çoğu kot pantolonlu, saldırı yeleği giyinmiş, kimisinin saçı uzundu. Ve şalvar tipi pantolonlarının üzerine hücum yeleği giyinmiş, alınlarına kırmızı bandlar bağlamış ne oldukları belli olmayan silahlılar. Koşa koşa bizim sağ tarafımıza düşen boğazın yamacına girerek gözden kayboluyorlardı.

Ferhat arkadaşına o ana kadar su vermemiştik. Ve yanımızda onu korumaya almış, arkadaşlarla birlikte onu yoğun ateş altında sarmalamıştık. Şimdi hareketsiz bedenine inat, gözleri yaşam doluydu. Konuşmuyor, bakışlarıyla anlatılmayanı anlatıyordu. Daima eylem öncesinde ya da çatışma anlarında "heval dikkat edin, yaralanmayın" derdi. Bizim kendisine su vermemizi herhalde anlamsız buluyordu. Konuşurcasına bakan siyah iri gözleri, savaş içinde yaşam ve ölüm kararını verecek kadar iddia doluydu.

Ferhat arkadaşına o an içinde baktığımda Kebaninin, "Seninle evlendim ey özgürlük! Ve zafer sevginindir" dizelerini hatırladım. Ferhat arkadaşın bakışı yaşamdaki duruşu ve mücadele içindeki yoldaşlığı da bu taşlarla örülü zafer anıtı gibiydi. Adeta, "Hepimiz bu günler için yaratılmadık mı?" der gibiydi. Ferhat arkadaşın bakışlarına takılıp kalmıştım. Pilingin beni uyarmasıyla, gösterdiği tarafa baktım. Şervan arkadaş BKC'sine doldurduğu mermilerin şeridini düzeltiyordu. Hepimizin dikkati eylemin ilk başladığı yerdeydi. O taraftan çömelerek gelen, yüzlerini siyah hatlarla boyamış timler ağır ağır bize doğru geliyorlardı. İlkini elinde bomba atarlı bir silah diğer beşinin elinde ise M-16 vardı. Çömelmiş halde açıktan gelmeleri tepede kimsenin kalmadığını düşündüklerini gösteriyordu. Ama yine de tedbir amacıyla aralıklı, avcı kolu şeklinde geliyorlardı.

Arazi doğal yapısını kaybetmesine ve her taraf ateş ve barut kokmasına rağmen, güneş kendini tüm bereketiyle dünyaya sunuyordu. Çevre donmuş bir resim gibi görünüyordu. Doğal bir şey kalmamış gibiydi. Tepede

düşmandan başka tek bir canlı görünmüyordu. Biz de yerimizde donmuş gibi nefesimizi tutmuş, gittikçe aradaki mesafeyi kapamakta olan düşmana kilitlenmiştik.

Çok az bir mesafe kala göz işaretleriyle anlaşılarak olduğumuz yerden silahlarımızın tetiklerine dokunduk. İlk üç tim olduğu yere düşmüştü. Diğer üçü, yan taraflara fırlamışlardı. Her yönden yayılım ateşi yeniden başlamıştı. Cebimdeki cihazdan düşman kanalındaki konuşmaları dinliyordum. Yaşadığımıza inanamıyorlardı, şoke olmuş gibiydiler. Fırsatını yakaladıkça belirlediğimiz noktalara ateş ediyorduk.

Düşmanın yoğun ateşle desteklediği ikinci bir sızma grubu değişik yönlerden sürünerek bize doğru harekete geçmişti. Karşımızdaki tepelerden yapılan Ağır makineli A-6 silahlarının ateşi sığındığımız yerdeki taşları ufalamaya başlamıştı. Kulübenin küçücük pencereleri olmasaydı. Bize gittikçe yakanlaşan timleri görmemiz imkansızdı. Buralardan çevreyi gözetleyebiliyorduk. Fakat ilginç olan gelenler, ateşimiz altında düşmelerine rağmen, ardındakiler kendi yaralılarına ve cesetlere basa basa bazen de halen yaralı olan bedenleri kendilerine siper yaparak bize yaklaşmaya çalışıyorlardı.

Bir ölüm sınavına girmiştik. Tepe ve bulunduğumuz yere bu yoğun yönelim bunu gösteriyordu. Her yönden saldırıyor ve yaklaşıyorlardı. Çatışma çok kısa mesafelerde sürmeye başlamıştı. Hamza arkadaşın "Hemen oradan uzaklaşın, biz savunmanıza geçeceğiz" sözleri cihazdan yükseldi. Şifreyle "Fırsatını bulduğumuz an geri çekileceğiz" dedim. Ferhat arkadaş yanındaki suyu içmişti. Ve biz fark etmeden şehitler kervanına katılmıştı. Son bir kez öptük. Cihazdan Hamza arkadaşın kızgın sesi yükseldi, çağrı yapıyordu. Cevap verdim, "Hemen bulunduğumuz yerden çıkmamızı, arkamızdan da düşmanın saldırmaya çalıştığını, acele etmezsek kurtulamayacağımızı söylüyordu. Ferdi silahların mermi vızıltıları dışında, yakınımıza düşen ve arda arda patlayan bombalar bizi nefessiz bırakıyordu.

Savunmalı bir şekilde ve hızla tek tek yerimizden çıktık. Çıkarken hepimizin düşüncesi Fırtına Birliğinin ilk şehidi Ferhat arkadaşına takılmıştı. Onu orada bırakmak ağırimıza gidiyordu fakat ayrılmak zorundaydık. Bu psikoloji bizi etkiliyordu ve bu geri çekilme şeklimize de yansiyordu. Hiçbir eşya ve malzemesini bırakmamıştık, hepsini sırtımızdaki çantalara yerleştirmiştik, onu kalbimizin beynimizin en diri noktasına sakladığımız gibi.

Hamza arkadaşın bulunduğu yere varmıştık. Şimdi bulunduğumuz yer daha önce kaldığımız yerin arka kısmıydı ve hemen mevzilere, diğer arkadaşların yanına geçtik. Tepe düşman tarafından olduğu gibi çembere alınıyordu. Burası gittikçe düzleşen bir arazi yapısına sahipti.

Bulunduğum mevzide Serbest arkadaş da bulunuyordu. Bana "Düşmanın, korucularla birlikte, bir kol şeklinde kuzeyimize düşen arka yamaçtan Armutlanan (Zivinge Menda) tarafından bize doğru gelmekte olduklarını ve bunun tepenin tümünün kuşatmaya alınmaya çalışıldığını gösterdiğini" söyledi. İkinci mevzide Küçük Selim vardı. Serbestin yanında arkadaş olduğundan, Selimin yanına geçtim. Şimdiye kadar stratejik olmayan bu mevziler geri çekilip buraya gelmemizle birlikte düşmanın odak noktası olmuştu. Bundan dolayı askerler sürüne sürüne mevzilere doğru geliyorlardı ve gittikçe de yaklaşıyorlardı.

Ve yaklaşan askerlere ateş etmeler başlamıştı, çatışma gittikçe şiddetleniyordu. Hamza arkadaşın bulunduğu tarafta da çatışma yoğunlaşmıştı. Her taraftan yükselen patlama ve silah sesleri dağlara çarparak yayılıyor, vadilerde yankılanıyordu. Tam karşı tarafımızda yerleştirilmiş keskin nişancılar, en ufak bir hareketimizi gördüğünde ateş ediyorlar kurşunlar vınlayarak başımızın üstünden geçip, üstümüzdeki taşlara çarpıyorlardı. Öyle ki, başımızı kaldıramıyorduk. Bunun anlamı bize sızma yapmakta olan askerleri görmemizi engellemektir. Bunu bildiğimizden, palaskalarımızdaki son bombalarımızın

pimlerini çekerek düşmanın gelebileceği yönler e fırlattık. Bir süre sonra bize yapılan saldırılar hafifledi. Üzerimize yapılan atışlar azalmıştı. Çatışmanın yoğunluğu Hamza arkadaşların bulunduğı mevzilere kaymıştı.

Bulunduğumuz yerden serbest arkadaş a “Berxwedan jiyane!” diye bağı rarak, moral verirken sesimizi duyan diğer arkadaş lar sanıyorlar ki, yaralı yız. Direnerek teslim olamamak için bunu söylediğimizi düşünüyorlar ki, Hamza arkadaş bulunduğı mevziden eyalet komutanlığıyla irtibat kurarak, çenesinden aldığı mermi yarasına ald ırmadan son sözlerini iletiyor;

“Biz birlik olarak 15 ağ ustos atılımının yıldönümüne cevap olmak için harekete geçtik. Yoğ un bir eylemlilik planlamasını hayata geçirmeye çalıştık. Böylesi bir birliğı tekrardan oluşturmak zordur. Uzun bir pratik maratonu yapabilecek potansiyele sahip bu arkadaş ları, tarihin ve savaş ın acımasızlığ ının bir kanunu ile karşı kaşıya getirmiş birisi olarak, şehitlerin, Önderliğ in ve halk ın karş ısında affımı istiyorum. Bu birlik yüksek tepelerde oluş tu ve böylesi bir zirvede sabahtan ş u ana kadar çatış ararak günün anlamına cevap olma iddiasındadır. Böylesi bir son istenmese de, hayalim, bu birlikle Önderlik karş ısına onurlu bir ş eklide çıkmaktı. Bütün arkadaş lara, halk a, Önderliğ e selamlarımızı ulaşt ırmanızı ve en son cephaneleriyle kendilerini patlatacaklarını iletmenizi önemli bulmaktayız” Akabinde cihaz ve dü rbününü kırıyor. Yanına giden Pling arkadaş da yaralanıyor, Yanlarındaki mevzide bulunan Şervan arkadaş düşmanın bütün yoğunluğ unu üstüne çekmek için BKC ile sürekli atış yapıyor. Çatışmanın seyri Şervan arkadaş ın bulunduğı mevziye kayıyor ve Şervan arkadaş bir süre sonra kafasından aldığı mermiyle yaralanıyor.

Welat arkadaş da o taraftaki mevzideydi. BKC’yi eyalette en iyi kullanan arkadaşlardan biriydi. Şervan arkadaş ın durumunu görünce gelip BKC’yi alıyor ve kald ığı yerden devam ediyor. Welat arkadaş canlılığı ve fedakarlığıyla çok sevilen bir arkadaş tı. Daima

sohbetlerde neşe kaynağı olurdu. Bir keresinde bir anısını anlatmıştı. Bir düşman timini nasıl etkisizleştirdiğini anlatıyordu. Kendi mevzisine saldıran bu tim, mevziden silah sesi gelmediğini görünce üstüne gidiyor. O da düşmanı iyice üstüne çekebilmek için sadece tabancası olduğuna inandırmaya çalışıyor. Gerçekten adamlar buna inanıyor çünkü hepsinde de çelik yelek varmış. İyice yakınlaştıklarını ve rahat rahat geldiklerini görünce, hazır tuttuğu BKC'siyle ateşe başlıyor ve tümünü indiriyor. "Adamlar cidden beni elle yakalayacaklarına inanıyorlardı. Hiç bu pos bıyıklarımın da korkmamışlardı"derdi.

Tepenin doğu tarafındaki mevzide bulunan Mahir ve başka bir arkadaş, risksiz bir yerde olmalarına rağmen ateş ettiklerinde önlerini vurduklarından düşmanın dikkatini çekmişlerdi. Düşman şiddetli bir saldırıyla o mevziyi vurmuş ve arkadaşlar şehit olmuşlardı. Hamza arkadaş da yaralı olduğundan ne kadar müdahale de etseler fazla etkili olmamışlardı.

Biz kendi mevzimizde düşman saldırılarına karşılık verirken, Hamza arkadaşların olduğu tarafta nelerin olduğunu göremiyor, bilmiyorduk. Ancak sonradan öğrenecektik ki, Hamza arkadaş çembere vurmayı söylüyor, Piling arkadaş ise son mermiyi kendilerinde sıkmak kaydıyla mevziden çatışmayı sürdürmeyi istiyor. Hamza arkadaş bizim şehit düştüğümüzü ve sadece dört arkadaş kaldıklarını düşünüyor, Mahir arkadaşın mevzisinin düşmesiyle düşmanın bize Hamza arkadaşın mevzisini düşürerek gelmesi gerekiyordu. Aynı şey Hamza arkadaş içinde öyleydi, onların yanına gidebilmek için bizim cesedimize basılması gerekiyordu. Bundan hepimizde emindik. Hamza arkadaş onun için çemberi vurarak yanımıza gelmeyi istiyordu. Ne olursa olsun arkadaşları düşmana bırakmamalıyız diyormuş. Serbest arkadaşın mevzisi alttan Mahir arkadaşın mevzisine hakimdi ve çatışmalar orada da yoğunlaşmıştı. Serbest arkadaş üstten alta doğru ateş ediyor, bırakmıyordu. Düşman adım atamıyordu.

İşte bu sırada Hamza arkadaş ve yanındakiler çemberi vuruyorlar. Serbest arkadaşın yoğun koruması altında kıl payı kurtuluyorlar.

Biz onların tarafından, onlar da bizim tarafımızdan düşmanın gelmesini beklerken, o ateş arasında birbirimizi gördük. Biz son mermiyi kendimize saklarken böylesi bir karşılaşma o an için ifade edilemeyecek derecede yaşama gücü verdi. Arkadaşları bu şekilde görmeyi beklemiyorduk.

Bütün yaşamımız o daracık mevzide kaç kez zihnimizde ışık hızıyla geçmişti ve nedense annem ve arkadaşlarım gelmişti gözlerimin önüne. Annemle vedalaşmadan ayrılmıştım. Belki de bunun ezikliğıydi beni orda kilitleyen. Hamza ve diğer arkadaşları görmemiz işte böylesi bir anda gerçekleşti. Dört arkadaş daha sağ kalmıştı. Yeniden dirilmiştik sanki, kendimizi daha güçlü ve zinde hissediyorduk. Ne yorgunluk ne ölüm ne başka bir şey artık gözümüze görünmüyordu.

Güneş dağların ardında kızıl ışıklarını da ardından sürükleyerek akşama evriliyordu. Saat 19'a geliyordu. Önümüzdeki düşman çemberi olduğumuz iki mevziye doğru "U" harfi şeklindeydi. Arka tarafımız uçurum ve kayalıktı. Cephanelerimiz iki elin parmaklarından daha az kalmıştı. Onun için çok temkinli harcıyorduk. Selim arkadaşın çantasında daha önceden hazırladığı mayınları vardı. Mayınların elektrik kablolarını bağladı. Usulca iki mayını fırlattık. Kabloların uçları ellerimizdeydi. Birkaç tane daha böyle çevreye attık. Mahir ve Hamza arkadaşların boş kalan mevzilerinden bizi sıkıştırmaya çalışıyorlardı. Düşman iyice yakınlaşınca uygun büyüklükte bir taş alarak onların olduğu yere doğru fırlattık. Fırlattığımız taş yanlarına düşmüştü. Herkes kendini bir tarafa attı. Bir süre sonra taş olduğunu anlayınca büyük bir coşkuyla birbirine haber vererek, sürü şeklinde bize doğru gelmeye başladılar.

Uygun bir mesafeye gelince paralel bağlı beş mayını patlattık. Her taraf toz duman içindeydi ve büyük bir

gürültü yankılanıyordu. Neye uğradıklarını anlamamışlardı. Ne yapacaklarını bilmez bir haldeydiler. Ölü ve yaralılarına aldırmadan tekrar toplanıp, saldırıya geçtiler. Tekrar taş fırlattık. Aynı şekilde kendilerini korumak için yere attılar. Taş olduğunu görmelerine rağmen ayağa kalkmadılar. Bu kez daha tedbirli bir şekilde sürüne sürüne ve ateş ederek geliyorlardı. Bir taraftan da her koldan bize doğru el bombaları atılıyordu. Bize ulaşamıyorlardı. O anda her taraftan; tepelerden, sırtlardan, tanktan ve havanlardan olduğumuz yere doğru yoğun atışlar başlamıştı.

Düşman yakımızda olan askerlerini ve timlerini de gözden çıkarmıştı. Havan ve top güllelerinden bazıları onların olduğu yerlere düşüyordu. Öyle ki artık bazı tim kolları ayakta bize doğru saldırıya geçmişlerdi. Bilinçlerini kaybetmiş gibilerdi. Toplam on beş mermimiz ya kalmıştı ya kalmamıştı. Var olanın tümünü boşalttık. Ve hızla kendimizi Hamza arkadaşın olduğu tarafa attık. Sürü gibi geliyorlardı. Neredeyse iç içe geçecektik.

Bu arada Selim arkadaş şehit düşmüştü. Saat 20.00 olduğunda karanlık yavaş yavaş yere iniyordu. Hamza arkadaşın mevzisine nefes nefese ulaşabildim. Selim arkadaş yoğun ateş altında olduğumuz mevzide şehit düşmüştü. Onu çok eskiden beni tanıyordum. Eyaletin en sevilen arkadaşıydı. Köyleri yakılıp yıkıldıktan sonra, ailesinden ve bölgede bir efsane gibi anılan doktor Cuma arkadaşın şahadetinden etkilenerek gerillaya katılmıştı. Şehit düşen arkadaşın silahını yerde bırakmayacağını söyleyerek katılmak istemiş. Arkadaşlar, "Yaşın küçük sonra katılırsın" demişler kendisine. O da inadına, zorla gelmiş. Yiğit ve çok fedakar bir yoldaşı.

Gökyüzü karanlığı yırtan izli mermilerin yansımalarında ışıltıyor gibiydi. 20.15'te silah sesleri ve atışlar kesilmişti. Düşman etrafımızda mevziler yapıyor, hareketleniyordu. Hamza arkadaşın M-16'sındaki 15 mermi dışında hiçbir arkadaşta tek mermi kalmamıştı, silahlar boştu. Tam bu sırada Hamza arkadaş "Biji Serok

Apo" diyerek düştü. Kanımız donmuştu. Acele ile onunla uğraştık. Hamza arkadaş kendine geldi. Bayılmıştı ama çenesi de yaradan dolayı kırılmış konuşamaz duruma gelmişti. Şervan arkadaşın dili tutulmuştu. Piling arkadaş elinden bacaklarından bomba parçaları almıştı. Bu halimizle fazla ilerleyemezdik. Ama mutlaka buradan çıkmak gerekiyordu.

Uçurum tarafından şutiklerimizi birleştirerek aşağıya doğru indik. Bu işi öyle bir şekilde yapmıştık ki nefeslerimizi bile tutmuş, bir an önce sağ salım yaralı arkadaşlarla uzaklaşmak için türlü riskleri göze almıştık. Kafalarımızın içi zonkluyordu, sanki boşluktaymışız gibiydik. Bu halimizle yer yer sürünerek, yer yer mesafeli sarp yamaçtan, köyün olduğu vadiye ulaşmıştık. Ve hızla kendimizi karşı tepelerin ıssız bir yamacına verdik. Her taraf düşman kaynaklıyordu, yolumuzu uzatarak köyün arkasından geçtik. Böylece düşmanın yoğunlukla tuttuğu alanın dışına, onların arka tarafına kaymıştık.

Öyle bir yorgunduk ki, yerleştiğimiz gibi daldık. Ancak ertesi sabah saat 10'da kendimize gelebilmişdik. Düşmandan fazla uzak olmasak da yerimiz güvenlikti. Gün akşama evrilirken düşman kollar şeklinde kendini Dicle suyunun kenarına doğru bırakıyordu. Alan normal yaşamına dönüyor gibiydi. Saat 18'da haberleri dinledik. Haberlerde"PKK militanlarıyla devlet güvenlik güçleri arasında 15 ağustosta çıkan ve gün boyu devam eden çatışmada on beş terörist, üç üst rütbeli olmak üzere sekiz asker yaşamını yitirmişlerdir" diyerek devam ediyordu.

Dilvera ve Alidino kalesi tarihsel bir görevini daha layıkıyla yerine getirmişti. Arkadaşlarla beraber ancak on beş gün sonra Mardin eyaleti Ömerli 11. Bölgede bulunan arkadaşların yanına ulaşabilmişdik.

NUMAN ARKADAŞ

KARADENİZ'İN DALGASINDA -I-
"Arkadaşlar gideli otuz-kırk dakika olmuştu ki,
silah sesleriyle irkildik"

Uzun yürüyüş

Derya, o büyüğü günü doğurup, güne eşlik eden.

Derya tarihi kendisinde damıtan bilge.

Derya, çocukluğumun mavi düşü.

Tarihi kendisinde damıtan bilgeye kapılar neden açılır? Ve insan hangi zamanda gökyüzünden düşen bir damla yağmur ve deryadan bir damla olur?

Karaderya'ya durgun akan bir dere misali yol alıyoruz. "Durgun akan bir dere misaliyken, çoğu zaman okyanusa küskün bir göl olarak kalabilir miyim?" diye düşünüyorum. Ya insan okyanusa küsmüş olabilir mi? Denizler daha da kararmasın ve nefessiz kalmasın diye damlalar, gerillalar olarak Karadeniz'e doğru yürüyoruz. Munzur'un dorukları geride kalmıştı. Dağların memleketinden, denizlerin diyarına yürüyoruz. İlk dağlarda kokladığım ve mendilimde kuruttuğum özgürlük çiçeklerini, avuçlarımla rüzgara bırakarak, doğanın dengesini kendimce sağlamaya çalışıyorum. Belki de o rüzgarla savrulan çiçekler, Munzur'un doruklarını yalayıp geçecekti. Bitecekti hasret ve toprağa düşen tohum, eski kökünde boy verecekti.

Geride bıraktığım ve ilk kez özgürlüğü teneffüs ettiğim dorukları bir bir kafamda canlanıyor. O doruklardan ayrılmak kolay olmadı. O doruklardaki ilk gerillanın ben olmadığını bildiğim halde yine de hep Spartaküs gibi hissedirdim kendimi. Ardımda mezar taşı olmayan nice yoldaşımı bırakmıştım.

Günlerdir yürüyoruz. Kemah'tan uzaklaşıp Alpköy yakınlarındaki köprüyü aştık. Doğanbeyli köyüne girdik. Ne girdiğimiz köyü, ne de çevresini tanıyoruz. Fakat Koçgiri'ye yaklaştığımızı da biliyoruz. Köyden ihtiyaçlarımızı temin edip çıktık. Etrafta çok fazla çete köylerinin olduğu söyleniyordu.

Karadeniz'e açılımı partimiz yıllardır düşünüyordu. Öncü gruplarımız uzun bir zaman dilimi öncesinde yollara çıkmıştı. Yılları aşan bir zaman diliminden önce aramızdan ayrılmışlar, Karadeniz'i keşfe çıkmışlardı. Karadeniz'e o keşiflerin izlerinde yürümek için gidiyoruz. Yıl 97, aylardan ağustos, biz Karadeniz'e yürüyoruz.

Grubumuz çok fazla zorlanmıyor. O alan için seçilen arkadaşlardan oluşan grubumuzun bileşimi oldukça güçlü. Biz dört bayan arkadaş da -ben, Rahime, Amarra ve Nurhak arkadaşlar- Karadeniz'e gidecek grubun içinde yer alıyoruz. Dost yüzlü güneşi, bazen arkamızda bırakıyor, bazen de yüzümüzü güneşe çevirerek yürüyoruz. Otuz kişilik bir grubuz. Aramızda Koçgiri'ye ve Önderlik sahasına gidecek arkadaşlar da var. Karadeniz halkıyla, Karadeniz coğrafyasıyla buluşmanın coşkusu ve geride bıraktıklarımızın, acıların, sevinçlerin arasında gel git'leri yaşıyorum. Bazen şehit bir yoldaşın silueti zihnimde beliriyor, sorular soruyorum. Onunla sohbete dalıyorum. Kimi zaman söylediklerime gülüyorlar, kimi zamansa çok hiddetleniyorlar. Sohbetimiz bittiğinde, bırakıp gidiyorlar. Onlarla kimi zaman yoldaşlığı, kimi zaman Munzurları, kimi zamansa Karadeniz'i tartışıyorum. Her yeni güne başladığımda, şehit düşen bir yoldaşı bu uzun yolculukta kendime yoldaş ediyorum. Böylece günlerdir yürüyorum. Her gün yeni bir yüzün sıcaklığına sığınarak yürüyorum.

Haki Karer yoldaşı mermerden yapılan ve etrafı demir tellerle çevrili olan mezarına gidip ziyaret etmeyi çok istiyordum. Bir arkadaşta Haki yoldaşın mezarının resmi vardı. O mekan gözümde canlanıyor, belirginleşiyor. Doğduğunuz topraklara yıllar sonra da olsa geliyoruz. Bize mücadeleden dönülmezliğin önderliğini en büyük öğreti olarak öğretmiştin. "Sen ki çocuklugumun mavi düşüyle, yani Başkan APO'yla yoldaşsın, sen ki coğrafyanın çocuğu Kemal Pir ile yoldaşsın" diyorum kendi kendime. Kemal Pir'i düşünüyorum. Yüzüm Haki'lerin, Kemal'lerin coğrafyasına dönükken onları daha çok anlamak istiyorum.

Yanımda küçük bir defter vardı. Defterime küçük alıntılar yapmıştım. Fakat genelde günlük olarak kullanıyordum. Yolculukta günlüğümü yazmakta zorlansam da, yazıyordum. Mola vermiştik, herkes dinleniyordu. Nurhak arkadaş yanıma yaklaşıp, oturarak, sessizce sordu

“Heval Medya günlüğünü mü yazıyorsun?”

“Hayır, sadece okuyorum. Okuduklarımı seninle de paylaşabilirim” dedim. Nurhak arkadaşın yüzüne baktım. Okuma istemimi başıyla onayladı. “Okumaya çalışacağım Kemal Pir yoldaşın söyledikleridir” diyerek okumaya başladım;

“Dünyayı tanımak ve bilmek benim için yetmiyordu. Dünyayı değiştirmek gerekiyordu. Ben aynı zamanda sadece bilen bir insan değil, bilen, araştıran bir insandan ziyade, dünyayı değiştirmek için mücadeleye de katılmanın gerekliliğine inandım ve mücadeleye katılmak istedim. Baktım, bu hareket ne diyor, ne demiyor? Basit milliyetçi bir hareketse asla katılmazdım. Milliyetçiliğe karşıyım çünkü ben. Milliyetçi değilim. Milliyetçi düşünce hangi ulustan olursa olsun, Kürtler de olsun... Katılmazdım böyle bir harekete ...” cümlesi hala dilimdeyken Nurhak arkadaşı çağırdılar. Gülümseyerek, yanımdan ayrıldı.

Aradan on-onbeş dakika geçmişti ki grup sorumlumuz ve aynı zamanda Karadeniz eyalet sorumlusu olan Ayhan arkadaş hareketlenerek,

“Haydi yoldaşlar yolumuza devam edelim” dedi. Kalkıp yürüdü. Doğanbey’li köyünde ihtiyaçlarımızı temin ettikten sonra, birkaç saat yürüdük. Akşam olmak üzereydi, ay doğmak için sabırsızlanıyordu. Kuryelerimiz, geceyi Karadere vadisinde geçireceğimizi söylediler. Karadere vadisine girdik. Dinlenmeye başladık. Vadi oldukça derindi. Söylenenlere göre Refahiye’ye ulaşmamıza dört beş saat kalmıştı. Kemah’da çok gerilerdeydi artık. Yorgundum. Elimizdeki haritadan da baktığımızda Cengerli ve Sakaltufan geçitlerine yakın bir

yerdeydik. Karadere'nin her iki tarafı duvar gibiydi. İnsan da hücreye alınmış hissini uyandırıyor. Nasıl olsa geçip gidecektik. Bir gecelik bir konaklama yeri. Ne yararı olacaktı ki bize. Bir rüzgar gibi esip gidecek, düşmansa sadece arkamızda bıraktığımız toz bulutunu görmeyecek miydi? Karadere'yle baş başa iken dolunayda uyuyakalmıştım.

Ertesi sabah uyandıığımızda nöbetçi arkadaşlarımız düşman hareketliliğinin olduğunu söylediler. Hemen tedbirlerimiz almalıydık. Almasına da, vadi çok derin olduğundan alınacak çok fazla tedbir de yoktu.

"Geliyoruz!" diyorlardı. Çıkardıkları gürültüleriyle. Sesleri gürültülü bir müziği çağırıyordu. Yuvarlanan taşlar bağırıyor, türküler söylemeye başlıyorlardı. Adeta "Geliyoruz, tedbirlerinizi alın" diyorlardı. Bu çatışmaya girmek istemediklerine dair bir sinyal miydi, yoksa acemiliklerinin doğal bir sonucu muydu? Ya da bizi fark etmemişler miydi? Bilemiyorum. Düşman kendisini direkt vadiye bıraksa karşılaşacaktık. Vadiden hemen çıksak, düşman hareket alanını tam netleştiremediğimizden görüntü verebilirdik. Çatışmaya girsek o koşullarda sağlıklı olmazdı. Gruplar halinde tepelerde mevzilenmiş bekliyorduk.

Düşman üst taraflarımızı tutmuştu. Saatler akıp gitti. Öğleden sonraki saatlerde ateş açtı. Ya da yerimizi farketmiş olmalarına rağmen korkmuş olmalıydılar ki bu saate kadar beklemişlerdi. Tarama devam ediyordu fakat hedefi tam kestiremedikleri anlaşılıyordu. Bir süre karşılık vermedik. Rasgele bazı yerleri taradılar.

Koçgiri'de Önderlik sahasına geçecekler ayrılacak, Koçgiri'de kalanlar ise kalacaktı. Yol boyunca korcularla, Çerkes, Laz köyleriyle karşılaşılıyor. Tanımadığımızdan direk çıkışlar da yapamıyoruz. Herkesin elinde pompalı tüfekler. Herhangi bir görüntüde "kimdir?" diye sormadan nereden gelip nereye gidiyor demeden, vuruyorlar. O yüzden yol çok riskliydi.

Zamanın büyüklüğüne, usandıran sessizlik eşlik

ediyordu. Akşam hava biraz kararınca mevzilendiğimiz tepelerden ayrılıp, hareketlenmeye başladığımızda, düşman aniden, ağır silahlarla yöneldi. O anda kolumdan küçük bir yara aldım. Fakat acısını hiç hissetmiyordum. Hemen kolumu sardılar. Bir arkadaş daha hafif yaralanmıştı. Çatışma seslerinin arasında "Teslim olun" çağrıları devam ediyordu.

Grup sorumlumuz Ayhan arkadaş, Hozatlı Bese ve Erivan arkadaşlar gözü karaca düşmana yöneldiler. Karşı taramamız ve yönelimimizle düşman püskürtüldü.

Dolunay her tarafı aydınlatıyordu. Riskli de olsa biz bu vadiyi terk edecektik. Tam düşmanın karşısında geri çekiliyoruz. Dik yamaçlardan kayalar, taşlar ayaklarımızın altına kaydıklarında, sanki düşman "Sensin biliyoruz" diyordu. Ama her şeye rağmen düşmanın o şok anından yararlanıp geri çekiliyoruz. Düşman tehlikesini atlattığımız bir yerde, "Gelmeyen var mı?" diye soruldu. "Karker yok" denildi.

Karker'de eyaletin büyük cihazı vardı. Bazı arkadaşlar onu en son bir saat önce gördüklerini ve gördükleri son yeri söylediler. Aramızdan üç arkadaş silah ve çantalarını bırakarak, bombalarıyla gittiler. Bin bir güçlkle çıktığımız o derin hücreye arkadaşlarımız yeniden girecekti.

Herkes büyük bir sabırsızlık içinde bekliyor. Ben de sabırsızlanıyorum fakat dolunay habire bana gülerek ve güzelliğine beni çekerek "Sabırlı ol Medya, sabırlı ol!" diyor. Dolunayın güzelliğinde uzun süre kalıyorum. "Biz ya geliriz ya da gelmeyiz. Gelmezsek uzaklaşıp gidin. Herhangi bir durumda bombalarımızı bedenlerimizde patlatırız." deyip aramızdan uzaklaşan üç yoldaşın sözleri, kulaklarımda ha bire çınlıyor. Dolunay;

"Dönecekler" diyor. Ayhan arkadaş durgun bir sesle, "Dönecekler" diyor.

Döndüler, bir saatlik zaman diliminden sonra, Karker'i almak için giden arkadaşlar Karker'le birlikte çıkıp geldiler. Onu almak için gidenlerden biri,

“Heval, üçümüz sızarak tarif edilen yere doğru gittik. Bir kayalığın altına gizlenmiş öylece bakıyordu. Aldık getirdik” dedi.

Karker yaşamda çok ürkekti. Çok mu zorlanmıştı, korkmuş muydu? Savaş ve çatışma anlarında bazen psikolojik olarak biraz etkilenilirdi. O da mı etkilenmişti bilemiyorum. Fakat çok sessizdi.

Eyalet komutanımız Ayhan arkadaş sinirlenmişti, Karker’e bakarak,

“Böyle gidersen partiye yar olamazsın, hiçbir faydan da dokunmaz. Bunca insanını yaşamını riske koyamazsın” dedi. Verdiği bir işaretle hepimiz yola koyulduk. Düşman arkamızda kalmıştı.

Açılmayan Kapılar

Karadeniz grubu olarak Tokat’a vardığımızda, daha önceden oraya alt yapı çalışmaları için giden arkadaşlardan Med ve Sinan arkadaşlar bizi karşıladılar.

Orada alt yapı çalışmalarını yürüten arkadaşlarla birlikte kalmaya başladık. Onlar Karadeniz halkını, yine düşmanın buraya yönelik politikalarını ve hareket tarzını çözümleyebilmişlerdi. Ve ona göre de bir hareket tarzı geliştirmişlerdi.

O yüzden çok fazla yabancılık yaşamasak da, yeni bir alana girmek kolay olmuyordu. İlk başta çevremizi tanımaya çalıştık.

Çok fazla köylere girmemeye çalışıyoruz. Halk gerillaya yabancıydı ve düşmanın anti propagandaları halkı etkilemişti. Partimizin Karadeniz’e yüklediği misyon önemliydi. Buradan Türk halkının arasına dalarak, Türk – Kürt halklarının kaynaşmasının sağlayacaktık. Görevimiz askeri eylemden ziyade, halkı örgütlemek ve kendimizi tanıtmaktı. Düşman yaptığı anti-propagandalarla bizi kendisince tanıtmıştı. Yanlış bir tanıtımı düzeltmek zordu. Hem düşmanın anti-propagandalarını işlevsiz bırakmak, hem de halka devrimci kültürü taşıma gibi bir görevimiz vardı.

Kış geliyordu. Üslenme ve alt yapı çalışmamızı yürütmeliydik. Eskiden orada alt yapı çalışmalarını yürüten bazı arkadaşlar, çeşitli ilişkiler yakalamıştı fakat bazen halkın gösterdiği tepkiler karşısında şaşırıyor, zorlanıyorduk. Bizi bir terörist olarak görüyorlardı. Sanki biz, malının hırsızı, canının katiliymişiz gibi yaklaşıyorlardı. Bazen, "Niye bizden o kadar kaçıyor ve korkuyorsunuz. Bizde sizin gibiyiz, biz de insanız" diyorduk. Çoğu zaman bizimle tartışmıyor, konuşmuyorlardı. Ama biz yine de onlarla tartışmaya ve ikna etmeye çalışıyorduk .

Geceydi. Biz yine halkın arasına gidiyorduk. Köye girdik. Arkadaşlardan biri yaklaşıp, kapıyı çaldı. Evin ışığı kapandı, içerdeki sesler kesildi. Arkadaş tekrar kapıyı çaldı. Ses seda yoktu. Bir arkadaş,

"Amca kapıyı açın bizler yoldaşız" dedi. Ses yoktu. Aynı arkadaş ses tonunu daha da yükselterek ve kelimelerini daha da vurgulayarak tekrar etti. Ses verilmeyince arkadaş konuşmaya devam etti.

"Amca uyumadığınızı biliyoruz, ışığınızı yeni söndürdünüz. Kapıyı niye açmıyorsunuz? Korkmayın bizde sizin gibi insanlarız" Aradan birkaç saniye geçmişti ki kapının ardından bir ses,

"Kapıyı açamam, gidin" dedi. Sesinden amcanın korktuğunu anlıyordum.

"Neden kapının arkasından konuşuyorsunuz?" Arkadaşla kapının ardındaki amca arasında bir dialog başlamıştı.

"Ne bilelim sizler kimsiniz, nereden gelmişsiniz? ne yapacaksınız? nereye gideceksiniz...?"

İnsanlar birbirine güvenmeyen varlıklara mı dönüştürülmüştü. Kimdi, nasıldı insan denen? Biri bir diğerine güvenmiyordu? İnsanoğlu nereden gelip, ne yapacağı belli olmayan bir ruh hali, bir felsefeyle mi yaşıyordu. Anlaşılan anti-propagandamız düşman tarafından iyi işlenmişti. Kimi zaman içine girdiğimiz tutum ve davranışlar da bu propagandayı beslemişti.

Konuşan içerde, biz ise dışarıdaydık. Bizi görmeden neden bu kadar bizden korkuyordu ki?

İbrahimlerin düştüğü topraklardaydık. İbrahimler bu topraklara anlamsız düşmezlerdi. Karadeniz'in halkıyla ve coğrafyasıyla ilişkilendirirken hep onları düşünüyorum. Devrimci geleneğin yaratıcılarını düşündükçe içimdeki mücadele de büyüyordu. Çaldığımız her kapı üzerimize kapansa da İbrahimleri düşünmekten vazgeçmiyorduk. Bazen bazı arkadaşlar,

"Heval burada mücadeleyi geliştireceğimizi, umut etmiyoruz" diyorlardı. Onlara cevap olarak ise bazı arkadaşlar "Heval yaşam mücadelesiz gelişmez. Mücadele, kolay gelişseydi İbrahimler Kızıldere'de toprağa düşerler miydi?" çevreye açılmaya başladığımız süreçlerde bu tür durumlarla karşılaşp çeşitli ruh hallerin yaşasak da, dalgalanmalara uğrasak da umudumuz hep göğsümüzün sol kafesinden sıyrılıp sarı saçlı bir kız çocuğu gibi koşardı. Bir dağın doruğuna tırmanır, "Hadi gelin, gelin!" derdi. Yüzünü gökyüzüne çevirir kollarını yanlara açar sonra bize döner, yaramaz yaramaz bakar ve kahkalarla gülerdi. Biz ise sarı saçlı bir kız çocuğu olan umudun peşi sıra koşuyorduk.

Anadolu Halk Kurtuluş Ordusunu, Anadolu halkına özgü olarak geliştirmeliydik. Bizi PKK'li olarak tanımayanlardı, alt zeminimiz de yoktu. PKK'li olarak girseydik, halkı kazanamazdık. O yüzden Karadeniz'e açılımla birlikte AHKO ismini kullanmaya başladık. Halk "Biz ilk defa böyle bir isim duyuyoruz, herhalde çok iyi bir örgütsünüz" diyordu. Bazense "Bunlar PKK'li olabilir" diyerek çelişki yaşıyordu. Biz net "PKK'liyiz" diyemiyorduk. Başkan ile yaptığımız bir telefon görüşmesinde,

"Başkanım, çok zorlanma yaşanıyor, kendimizi PKK'li olarak tanıtamıyoruz" demiştik.

Önderlik ise,

"Zorlanmalar olabilir, Karadeniz halkını tanıyoruz. Hareket tarzınız ve yaklaşımlarınız ile halkı, belli bir

bilince ulaştırmalısınız. Farklı bir isimle girin. Çok farklı adlar altında çalışmanızı yürütebilirsiniz. Güven aldıktan sonra, ilerde "Biz PKK'lıyız" dersiniz. Ne kadar zorlanma yaşanırsa yaşansın, rgtleyeceksiniz. Kılık kıyafetiniz mi dikkat çekiyor, değiştirin. Gerilla Karadeniz'de sivil olarak dolaşıyorsa, siz gerekirse şortla dolaşın. Bizim için fazla önemli değil. O tür davranışlar sizi kazanıma götürür. Amacınız, halkı rgtlendirip, ayağa kaldırmaktır. Böyle hareket edin" dedi.

O görüşmeden sonra, daha aktif çalışmaya bařladıķ. İçerideki,

"ocuklarım, genç kızlarım, eşim var içeride. Kapıyı size güvenerek açamam" diyordu. Sesinden korkunun içine kadar sindiğini, korkuyu içinde hissettiğini anlıyordum.

"Amca kapıyı açın" diye sesledim.

Adam şaşır mış, şok olmuştu. Bir kadın sesini duymak, onu şok etmişti. Bir erkek grubunun içinde, bir gerilla grubunun içinde kadın sesini duymak, halkı etkiliyordu. Grubun içinde bir kadın sesini duymak düşündükleri gibi bir grup olamadığına yönelik halkta çelişkiler bırakıyordu.

Kapıyı açtı,

"Girin" dedi. Geçip oturduk. Oturduğumuzda yabancılığımızda bitti.

Biraz sohbet ettikten sonra, amca giderek yumuşayan sesiyle,

"Av tüfeğinin ucunu pencereden dışarıya çıkarmıştım. Siz biraz daha zorlasaydınız ve bayan arkadaşın sesini de duymasam ateş edecektim" dedi. şaşırsak da, bazen bu tür durumlarla karşılaşabiliyorduk. Biz devrimciyiz. Amacımız sizlere herhangi bir zarar vermek değil. Sizlerle tartışmak, tanışmak istiyoruz, dedik. Oturup sohbete daldığımız da onun gibi insanlar olduğumuzu, zarar vermediğimizi görüyordu. Sonradan,

"Bizi affedin, böyle olduğunu bilmiyorduk" dedi mahcupa.

“Amca biz birbirimizi anlarız. Affedilecek bir şey yok” deyip ayrıldık. Sonraki günlerde gittiğimizde amca hep ilk günün ezikliğini yaşadı.

Kışın iyice bastırmasıyla birlikte, hem deşifre olmamak, hem de çok farklı köylere girmek için en azından kampımızın bulunduğu mekan boyutuyla, sınırlı ilişki geliştirme kararı aldık.

Karadeniz’e yerleşmenin alt zeminini bazı ailelerle geliştirdiğimiz ilişkilerde derinleşerek sağlama almaya çalışıyorduk. Yakup amcanın evi de bunlardan biriydi. Yakup amcanın iki katlı ve çatılı olan evinin kapısını çaldığımızda da zor durumlar yaşadık. Kırk beş elli yaşlarında görünen Yakup amcayla ilişkimiz geliştikçe, dolgun yüzünde, gülümseyince açığa çıkan gamzeleriyle,

“Benden ne istiyorsanız isteyin. Size yardımcı olmaya hazırım” diyordu. Birkaç gündür Yakup amcanın evine gitmemiştik. Çünkü hem düşmanın alanı kontrol ettiğine dair bilgiler almış, hem de farklı bir yerde işimiz çıkmıştı. İşimizi bitirip, güvenlik tehlikesinin de ortadan kalktığını anlayınca Yakup amcanın evine doğru yola çıktık. Karadeniz’in dağlık kesiminde evler birbirine uzak kurulmuştu. Her ev tek başına bir ada, bir dünyaydı. Tek evi esas alarak köylere giriyor, ilişki geliştiriyoorduk. Bir çok eve girdiğinde, kimin ne yapacağı belli olmazdı. Konumlandığımız yer ile Yakup amcaların evleri arasındaki mesafe fazla değildi. Eve girmeden ayrı bir yerde konumlanıp evi takip altına alır, gözlerdik. Köyün dışında tek olan eve doğru yaklaştıkça heyecanlanıyordum. Kapıyı çaldık. Yakup amca, bizim gelmemizi bekliyor olmalıydı. Ama her zaman uyanıktı o ve bu bizi bir çok tehlikeden korumuştı.

“Kimsiniz” dedi içeriden

“Yoldaşız” dedik. Kapıyı açtı. Hepimize ayrı ayrı sarıldı. Oturmamız için yer gösterdi. Siyah ve geniş kumaş pantolonu, onu daha da tombul gösteriyordu. Karşımıza geçip oturduğunda,

“Neden gelip, gitmiyorsunuz? Kaç gündür Elmas

teyzenizle birlikte gözlerimiz yollarda kaldı. Elmas teyzenizle, 'kötü bir şeyler mi oldu?' diye birbirimize sorup duruyoruz. Bir cevap da bulamıyoruz. Farklı yollarla da olsa bize haber bırakabilirsiniz. En azından sağlığınıza haberdar olalım" diyerek sözlerini bitirdiğinde, gözleri yaşlarla dolmuştu. Med arkadaş gülümseyerek,

"Biz gerillayız. Siz gerillayı bizden daha iyi biliyorsunuz Yakup amca" dediğinde

"Biliyorum oğul biliyorum. Ama yine de insanın içi huzursuz oluyor" dedi. Sohbetleri devam ediyordu. Ben ise, o gün hep gözlemeyi tercih ediyordum. Elmas teyze yanıma, iki kızı karşıma oturmuşlardı. Küçük oğulları yan taraftaki oda da uyuyordu. Elmas teyze kalkıp, küçük oğlunun uyuduğu odaya doğru yöneldiğinde, uzun ve gri eteği yine yerleri süpürüyordu. Odaya daldı ve çıktı. Gülümseyerek karşıma oturduğunda,

"Küçük uşak rahatsız, ona baktım" dedi gülümseyerek.

"Ana yüreği farklıdır Elmas teyze" dediğimde,

"Öyledir uşağım öyle" dedi. Çoğu üyesi sarışın olan bu aile tipik bir Karadeniz ailesiydi. Türkmenlerdi. Devrimci bir gelenekleri de vardı. Tümnden yabancılaşmamışlardı. İlk girdiğimizde bize güvenmemeleri, düşmanın herhangi bir oyunu olabileceğini düşünmelerindendi. Aile de en çok dikkatimi bir birlerine karşı gösterdikleri sevgi ve saygı ölçüleri çekiyordu. Yakup amca da, Elmas teyze de bize evlatları gibi bakıyor, korumacı yaklaşıyorlardı. Yakup amca bize sık sık nasihat verirdi. Saat epey ilerlemişti. Arkadaşlardan biri,

"Kalkalım" dedi. Yakup amca gülümseyerek,

"Kendinize iyi bakın heval" dedi.

Kapıyı kapattı. Karanlığa eşlik ediyorduk. Devrimci bir geleneğe sahip olan ve gerillaya sempatisi duyan Yakup amca ilk "Heval" kelimesini duyduğunda,

"Heval nedir?" diye sormuştu. Halk çok kışkırtılmıştı.

İlk gelen grup, "PKK'liyiz" dediğinde çok kötü olaylarla karşılaşmıştı. O yüzden yer yer herhangi bir devrimci örgütün ismini kullanıyorduk. Zaten bizim için isim değil, halkla ne kadar bütünleştığımız, onları devrime kanalize etme konusunda yaptıklarımız önemliydi. Bazen birbirimize "Heval" diye hitap ettiğimizde, halk şaşıyor, kafalarında çelişki uyanıyordu. Bunun yaşanmaması için hepimiz dikkat ediyorduk. Fakat yine de zaman zaman bu tür olayları yaşıyorduk. Çünkü Karadeniz'deki tüm devrimci örgütlerin genel hitabı "Yoldaş" şeklindeydi. Biz de "Ha yoldaş, ha heval, ikisi de aynı anlama gelir" diyorduk. Zaten buradaki genel amaçlarımızdan biri de Devrimci Birleşik Cephe yaratmaktı. Onun çalışmalarını da yapıyorduk. Yine ilk Karadeniz'e geçtiğimizde, PKK'ye has olan gerilla elbiselerimizi de çıkarmıştık. Genel devrimciler gibi giyiniyor, onlar gibi birbirimize "Yoldaş" diyorduk. Kampa ulaştığımızda gökyüzündeki tüm öncü yıldızlar kampımızın üstüne toplanmıştı. Bu gece Yakup amca ve yıldızların gecesiydi. Uyumak için sığınağa girdim.

Kelkit'in Getirdikleri

Hırçın ve dalgalı Kelkit suyunun geçtiği vadinin üst tarafında konumlanmıştık. Konumlandığımız yer, Niksar ve Reşadiye arasındaki Kelkit suyu boylarıydı. E-32 karayolu, Kelkit suyuyla yer yer kesişiyor, yer yer de paralel uzanıyordu. Üslendiğimiz noktaysa daha çok Reşadiye'ye yakındı. Gürgen ağaçlarından oluşan sık bir ormanla kaplıydı. Kış olmasına rağmen etrafı kar tutmamıştı. Etrafı izliyordum. Her yer sakindi, günün ilk saatleri hep böyle huzurlu mu olurdu?

Saatime baktım, eğitim saati yaklaşmıştı. Hazırladığımız eğitim programı doğrultusunda eğitime devam edecektik. Sığınağa girdim. Küçük bir kütüğün üstüne oturdum. Arkadaşlar şakalaşıyorlardı. İnce bedeni ve kısık sesiyle mütevazı bir arkadaş olan Ayhan arkadaş, elindeki küçük volkmeniyle müzik dinliyordu. Çemişgezek'li olan Ayhan arkadaş her zaman olduğu gibi

Başdere köyünün yerel sanatçılarından birini dinliyordu. Karadeniz'deki yerel sanatçıların kasetlerini sürekli dinlerdi. Böylece halka olan sevgisini perçinliyor, yaşamın özünün yansıdığı türkülerle halka daha da yakınlaşıyordu. Cihan arkadaş, Ayhan arkadaşla yaklaşarak,

"Ayhan arkadaş seninle şarjörlerimizi değiştirelim. Ben sana yirmilik şarjörlerimi vereyim. Sende bana otuzluk şarjörlerini ver" dedi. Ayhan arkadaş hafif bir tebessümle;

"Ben yetmiş beşlik şarjör arıyorum, sen, 'Yirmilik şarjör vereyim' diyorsun. Senin dediğin gibi olmaz" dedi. Ayhan arkadaşın hazır cevaplılığı yine üzerindeydi. Arkadaşlara takılmayı, iki arkadaş arasındaki tartışmayı kızıştırıp gülmeyi ve onları uzaklardan özlemeyi severdi. Önderliği gerçekten anlamaya çalışan bir arkadaştı

Eğitimde ilk arayı verdiğimizde, arkadaşlardan biri radyosunu açtı. Haberleri dinlemeye başladık. Bazı arkadaşlar bir köşede konuşmaya dalmışlardı. Dışarıdaki nöbetçi arkadaşlardan biri ansızın içeri daldı. Kaygılı bir ifadeyle

"Heval sessiz olun, etrafta avcı sesleri geliyor" dedi. Bulunduğumuz çevrede avcılar çok sık dolaşırdı. Fakat 97 kışını soluduğumuz günler boyunca sığınağımızın olduğu mekana çok fazla yanaşmamışlardı. Bu ilkti ve biz şaşırmıştık. Çevrede sürekli avcılar dolaştığı için hazırlıklıydık. Hemen Deniz ve Med arkadaşlar avcı kılığına girip dışarı çıktılar. Deniz ve Med hem yöre halkına benziyordu, hem de Med arkadaş halkla ilişkilenme ve onlara hitap etme konusunda deneyimliydi. Med ve Deniz dışarıda birbirlerine bağırıp çağırıyorlar, ava çıkan iki insan izlenimi vermeye çalışıyorlardı. İçeriden seslerini duyuyorduk. On- on beş dakika geçtikten sonra içeri girdiler. Med arkadaş gülümseyerek,

"Avcılar bize doğru geliyorlardı. Ben ve Deniz onlara doğru giderek, 'Biz de bu alanda avlanıyoruz, çevreye tuzaklar kurmuşuz, bizimle gelen diğer avcılar da domuz pususuna yattılar. Bu tarafa gelerseniz, yanlışlıkla

vurulabilirsiniz’ dedik . Avcılar bir şey söylemeden ‘Tamam biz diğer tarafa gideceğiz’ deyip gittiler. Biraz gözledik. Uzaklaştılar. Biz de çekip geldik” dedi. Eğitime devam ettik.

Avcılar gideli bir saat olmuştu ki, nöbetçilerimizden biri tekrar sığınağa girerek,

“Çevrede hareketlilik var” dedi. Nöbetçi arkadaşla birlikte hemen iki arkadaş çıktı. Gelen sesleri ve hareketliliği netleştireceklerdi. Biraz bekledik ve gözlemlerden askerlerin bize doğru geldikleri netleşti. Düşman bulduğumuz alanın istihbaratını almış olmalıydı. Büyük ihtimalle de avcılar söylemişti.

“Mevzilenip çatışmak ve Alanı bırakıp gitmek” şeklinde iki görüş çıktı. Düşman üzerimize geliyordu. Mevzilenip çatışmaya karar verdik. “L” biçiminde geliştirdiğimiz mevzi sistemi sağlamdı. İkişer ikişer mevzilendik. Düşmanın gelmesini bekliyorduk. Geldiğinde tam içimize alıp vuracaktık. Askerler vuruş menziline girinceye kadar da kimse ateş açmayacaktı. Mevzilerde, sessizlik içinde askerlerin gelişini bekliyorduk. Özlenen bir dostun gelişi gibiydi zaman. Ansızın aramıza dalan eski özelemleri gidermeden, yeni özelemlerle dolup taşarak yanımızdan ayrıldı. Bu yüzden zaman ansızın aramıza dalan ve giden bir dost gibi kendisine dair özelemler büyüttü.

Uzaktan geldiklerini duyuyorduk. Bağırıp çağırıyorlardı. Karadeniz’deki düşman Dersim’dekine, yani savaşımın daha yoğun geliştiği yerdekine benzemiyordu. Buradakiler daha tecrübesiz ve gerilla karşısında eğitimsizdiler. Bağırış ve çağırışlarından korkarak ve ürkerek geldiklerini düşünüyordum. Uzaktan uzağa birbirlerine isimleriyle hitap ediyor, bir iz bulup, bulmadıklarını soruyorlardı. Mevzilendiğimiz yerde tetikteydik. Çok yavaşlamışlardı. Bir adım atıp, yarım saat bekliyorlardı. Yüreklere tedirginlik ve korku dolmuş, içimize girmekten, bilinmezlikten korkuyorlardı. Zaman geçiyordu. İçimize sessizlik çökmüştü. Med arkadaş

mevziler arasındaki koordineyi sağlıyordu. Nasıl davranılacağına ve nelerin yapılacağına dair bilgiler veriyordu. Tüm mevzilerin arasında eğilerek dolaştık. Med arkadaş askeri olarak güçlüydü. Karadeniz'e ilk açılım yapan, Almus ve Doğanşer arasında kalan, Yeşilırmak boylarında seçtiğimiz ilk faaliyet alanında emeği fazla olan bir arkadaşımızdı. İkinci üslenme yeremiz olan bu kampımızda da yoğun emeği vardı. Emeğine ve cesaretine herkesi ortak ediyordu. Med arkadaşın emeğinden ve cesaretinden paylaşıyorduk. Zaman ilerliyor, düşmansa bir türlü içimize girmiyordu. Arkadaşlardan biri eyalet sorumlumuz olan Ayhan arkadaşına yaklaşıp,

"Heval biz bu şeklide beklersek kaybederiz, çok farklı planlarının olduğu kesin. Tedbir alacak durumda değiliz. İstihbarat sonucu geldikleri kesin. Çünkü gelişlerinden tam olarak nerede olduğumuzu bilmediklerini anlıyorum. Geri çekilmeyi öneriyorum ve en sağlıklısının da bu olacağını düşünüyorum" dedi.

Ayhan arkadaş daha önceden o alanda kalmış, alanı daha fazla tanıyan arkadaşları topladı. Bu arkadaşların görüşlerini dikkate alırdı. Onlara dönerek,

"Ne diyorsunuz, nasıl hareket edelim? dedi. Seslerini iyice kısarak tartışmalarını sürdürüyorlardı. Çevreyi izliyordum. Her ağacın dibinde bir anı, koca bir emek, bir umut cümbüşü gizliydi. Kazıdığımız mevziler, yaptığımız şakalar bir bir aklıma geliyordu. Mevzilendiğim ağacın dallarının arasından gökyüzünü görmek istesem de, gökyüzünün bir parçasına dahi sızamıyordum. Küçük gürgen ağacı, tüm gökyüzünü kaplamıştı. Giden avcılar istihbarat vermiş olmalıydı. Yoksa düşman ansızın çıkıp gelmezdi. Uzaklarda Kelkit suyu gümbürdeyerek akıyordu. Yakup amca'yı düşündüm; Şehit düşersek nasıl karşılayacak yas mı tutacaktı? Uzaklaşıp gidersek, her gün o iki katlı evinin önüne çıkıp en son uzaklaştığımızda bıraktığımız izlere mi bakacaktı? Kim bilir belki de o sıcak gülüşünde gamzeleri çukura dalacak, "Heval'ler

gelemeyecekler, biliyorum” deyip kapatacağı kapılarını. Karadeniz’in tüm kapıları kapanacaktı bize. Belki de bir daha hiçbir kapıyı çalmayacaktık. Yakup amcalar bir daha bizi kapılarında karşılamayacaklardı. İçimdeki “Medya kim bilir belki de iki gün sonra Yakup amcanın kapısını tekrar çalacaksın? Bak, sarı saçlı yaramaz bir kız çocuğu olan umut, yaşadığımız mekanın en zirvesinde bize yol gösteriyor” diyordum. Kahkahalarla gülen Umuda baktım ve ansızın içimdekine dönerek, “Hevaller gelecekler, gelip Yakup amcaların kapılarını çalacaklar” dedim.

Ayhan arkadaşların tartışmalarının sonucunda “Geri çekilelim” görüşü ağırlık kazanmıştı. Kendimize güvenip, düşmanın gelişinden yaşadığı psikolojiyi çözsük de, alana yeni girmiştik ve partimizin de alana açılma kararı vardı. Bizim vereceğimiz en ufak kayıp, buradaki çalışmaların gelişim seyrini engelleyebilirdi. Ayhan arkadaş, mevzilere haber verilmesini istedi. Mevzilere birer birer haber ulaştırıldı. Fısıltı halinde, kulaktan kulağa iletilildi. Hazırlıklıydık. Çantalarımızı sırtlayıp, silah elde, yavaş yavaş ve sessizlik içinde mevzilerimizi terk etmeye başladık. Gerillaydık, her olasılığa karşı, her an harekete hazırдық. Kademeli bir şekilde geri çekiliyorduk.

Konumlandığımız yerden çıktık. Düşman tepeleri tutmaya çalışıyor ve hala bağırp çağırıyordu. Artık rahat yürüyebildik, düşmanın görebileceği, tehlikeli yeri geçmiştik. Bir saat yürüyüp, uzaklaştıktan sonra oturduk. Geçiş yapmamız için karanlığı beklememiz gerekiyordu. E-32 yolu sürekli işlekti. Avcısından çobanına, yaşlısından gencine, işi olan olmayan herkes dolaşıyordu. Her yerde hareketlilik vardı. Herkes tarlalardaydı. Tarlalarını sürenler, patosa verenler... Herkes bir işle uğraşıyordu. Kalabalıktık, hafif bir güç de değildik ki içlerinden geçelim. Karanlığı mutlaka beklememiz gerekiyordu. Düşmanı cihazdan dinliyorduk. Düşman hala kampa girmemişti. Adım adım ilerliyorlardı. Biz ise takip ediyorduk. Oturduğumuz yerden ne yaptıklarını dinliyorduk. Aradan çok uzun bir zaman dilimi geçmemişti

ki, askerin biri korku dolu, titrek bir sesle,
"Komutanım burada me.. me.. mevzi var" dedi.
"Mevzi var" derken kekeliyordu. İçindeki korku muydu sesine yansıyan yada gerçekten asker kekeme miydi? Askerin mevziye doğru ürkererek gitmesi bize cesaret veriyor, güven geliştiriyordu. Arkadaşlardan biri,
"Keşke mevzilerimizi terk etmeseydik. Mevzilerimize doğru korkuyla gidiyorlar, kesin sonuç alırdık" dedi. Rahime arkadaş gülümseyerek,
"Söylediklerin konusunda geç kaldın" dedi. Biraz önce kekeleyerek konuşan askerin sesi tekrar duyuldu.
"Komutanıım tarayacağım" dedi asker. Bu kez sesi eskisinden de tiz çıkıyordu. Komutan bir dalın dahi kıpırdamasana zaman vermeden,
"Taramayacaksın, biraz bekle, bir süre geçtikten sonra bir adım daha ilerle. Bir bakalım adım adım ilerledikçe nelerle karşılaşacaksın" dedi. Ses kesildi. Hepimiz kendimizi güvenceye almanın rahatlığıyla ve biraz da içimiz burkularak kampımızın başına nelerin gelebileceğini düşünüyorduk. Askerin mevziye doğru nasıl ilerlediğini, yüz hatlarını, mimiklerini, nasıl bir insan olabileceğini düşünüp, onu beynimde hareketli kılmaya çalışıyordum ki, askerin sesi tekrar duyuldu, kekeleyerek,
"Ko.. ko..komutanım me..mevzi boş, ki.. kimse yok" dedi. Komutanın tiz sesi tekrar duyuldu.
"O halde onların farklı pusuları var. Sığınağın içerisinde kendilerini topluca imha edebilirler. Onu hesaba katarak ilerleyin" dedi. Bu kez sesi daha tedirgindi. Asker ilerliyor olmalıydı. Askerin peşi sıra yürüyenlerin nasıl olabileceklerini düşünmeye başladım.
"Ko.. ko.. komutanım burada matara var, be..beyaz bir matara, ne yapayım?" dedi. Komutan,
"Taramayacaksın, ta ki onların görüntüsünü alana kadar. Sana vereceğim emirle hareket edeceksin" dedi. Sesi bir şeyleri keşfeden bir insanın sesi gibiydi. Ekledi,
"İlerle...!" Sesi çok netti. Asker ilerliyor muydu, bilmiyordum. Zaman ilerliyordu. Geçmiş yük edinerek

sırtına, hiç tereddütsüz, ikircikliğe düşmeden adım adım ilerliyordu. Asker çoktan yitirmişti bu zaman dilimini. Biz, sabah daha kuşlar ötmeden ve ay yitip gitmeden yetişecek miydik zamana...?

"Komutanım en son noktaya ulaştım. Şu anda tam konumlandıkları yerdeyim. Sığınaklarını görüyorum. Şimdi ne yapayım?" dedi asker. Komutan düşünüyor olmalıydı. "İntiharvari git, sığınakların içine gir" diyemezdi. Askerin ses tonundan içeri girmeyeceği anlaşılıyordu. Ölüme bile lades denilmezdi. O da diyemezdi. Komutandan hiçbir cevap alamayınca,

"Komutanım, üçüncü bir emri beklemeyeceğim" dedi paniklemiş bir ses tonuyla. Asker sığınakları taradı. Komutanından ses çıkmadı. Vadinin içinde tarama sesi yankılanıyor, bize kadar ulaşıyordu. Kendi kendime düşündüm; askerin sabırsızlığı, komutanın, "O sığınağa gir" diyebileceğini düşünmesinden mi kaynaklanıyordu?

MG-3'lerin sesini uzaktan uzağa duyuyorduk, ha bire tarıyorlardı. Bir süre yoğun bir şekilde taradılar. Atışlar tek taraflı kalıp sonuç alamayınca, kampın içine girdiler. Her tarafı tarıyorlardı. Bir saate yakındır kekeleyen asker tekrar komutanına sordu,

"Kara çaydanlıkları var, ne yapalım komutanım?" dedi düzgün ve net bir sesle,

"Tara!" dedi komutan.

"Komutanım yemek yedikleri kaşıkları dörde katlayacağım, tüm eşyalarını tarayarak delik deşik edeceğim" dedi. Asker biraz önceki korkusunun acısını böyle çıkarıyordu. Bir yansıtma psikolojisiydi yaşadığı. Hepimiz askerin söylediklerine kıs kıs gülsek de, yaşananlar karşısında zorlanıyorduk. Kekeleyen askerin sesi tamamen düzeldi. Arkadaşlar cihazın sesini kapattılar. Artık askerleri duymuyorduk. Herkes oturduğu yerde karanlığın çökmesini bekliyordu.

Hava kararmaya başladığında akşam yemeğimizi yiyerek, yola koyulduk. Kelkit suyunun sesine veda edecek, Amasya'ya geçecektik. Kelkit suyunun üzerinde

düşmanın sürekli denetimde tuttuğu ve sık aralıklarla kontrol ettiği bir köprü vardı. Oradan geçemezdik. Çünkü şimdi daha güçlü bir denetim geliştirilmiş olmalıydı. Düşman bizim o köprüden geçeceğimizi, geçebilecek başka bir yer olmadığını çok iyi biliyordu. İlerledik. Köprüye doğru gidiyorduk, fakat oradan geçmeyecektik. Düşman güçlerini her yere yerleştirmişti. Köprüden geçemeyeceğimize göre, suya vurup geçecektik. Biraz durup, köprüye baktık. Araba sesleri, ışıklar birbirine karışmıştı. Biraz izledik. İzlerken aramızda çeşitli yorumlar yapıyorduk. Kimimiz, suyun bu tarafında kalmamızı söylüyor, kimimiz ise, Kelkit suyunu geçmezsek yaptığımız manevranın hiçbir anlamının kalmayacağını söylüyordu. Riskli de olsa karşı tarafa geçmeliydik. Bu alanda böyle bir savaşım geliştirmek ve kayıp vermek istemiyorduk. Karadeniz'e açılımımızı bu biçimde riske atamazdık. Yarına kalırsak, düşman tüm gücünü araziye yığacaktı ve yüzde yüz karşı karşıya gelecektik. Oysa ki biz, Karadeniz'e açılmak istiyorduk.

Kelkit suyuna doğru yürüdük. Yaklaştıkça sesi gürleşerek bir homurtuya dönüşüyordu. Kışın durgunlaşsa da, yağın yağmurlar Kelkit'i coşturmuştu. Yolumuz tekti ve başka hiçbir yol da yoktu. Tek yolumuza, tek ihtimalimize; Kelkit suyuna yürüyorduk. Kenarına vardığımızda hırçın ve coşarak akıyordu. Otuz arkadaşlık. Onar onar ayrılarak, geçmeye karar verdik. Bünyesi zayıf olan arkadaşları ortaya, yani aramıza aldık. Yüzme bilen arkadaşlarsa ön tarafa geçtiler. Suyu girdik. Buz gibiydi. Cesaretli ve soğukkanlı olmazsan, en ufak bir panik anında sulara gömülebilirsin. İnsan ilk başta ürperiyor, korkuyor ama sonra suyun coşkusuyla içi kıpır kıpır oluyordu. Kelkit'in karşı tarafına geçtiğimizde rahat bir nefes aldık. Düşman ise hala köprüden geçeceğimizi bekliyordu.

Tokat'ta deşifre olmuştuk. Deşifre olan bir gücün alanda kalması zorlayıcı olacaktı. Artık bu çevrede kalamazdık. Buralarda olduğumuzu bildiklerinden arama

alışmalarını gclendirecek ve bize fırsat vermeyeceklerdi. Bir gerilla grubu olarak gizlenmek ve hareket etmek zorundaydık. Kıştı, kimi yerlerde kar yağıyordu. Aramızda tartışıp, alan değiştirmeye karar verdik.

Amasya'ya geçecektik fakat coğrafyasını, halkını, düşmanın konumlanmasını bilmiyorduk. Önceden bazı alt yapı çalışmaları yürütülmüştü ama oldukça yetersizdi. Bu bilinmezlik bizi korkutsa da bilinmezi bilinir kılma, bilinmezliğin korkusuna yenilmeme gücümüzün olduğunu biliyorduk.

Kelkit suyu boyunca iki gün yürüdük. Amasya'ya varmıştık. Tokat'ta halka ilişki ve konumlanma açısından az çok tecrübe kazanmıştık. Tedbirli hareket etmeye çalışıyorduk. Coğrafyasını, halkını biliyorduk. Ona göre konumlanıyor, mümkün olduğunca halka görünmemeye çalışıyorduk. Bizden nce Karadeniz'e gelen arkadaşlar, hem Karadeniz'e açılım sağlamak ve yerleşmek amacıyla, hem de herhangi bir olasılığa karşı Karadeniz'in çeşitli yerlerine depolar yapmışlardı. Birkaç depoda Amasya taraflarında vardı. Çocukluğumda elmalarla zdeşleştirdiğim ve haritada hiç zorlanmadan ismini bulduğum bu kentte yerleşebileceğimiz uygun bir arazi aramaya başladık. Biz yer ararken, dört arkadaş önceden hazırlanan depolardan birini açmaya gittiler. Geçiş yaptığımız yerlerde ve yerleşmek için taradığımız arazide konumlanan bir gerilla grubu olmalıydı. Sık sık gerilla izlerine rastlıyorduk. TİKKO ya da Dev- Sol gerillaları olmalıydılar. Her rgte ait gerilla grubunun kendisine ait bir izi olurdu. Konumlanma şeklinden tutalım, hareket tarzlarına kadar her grubun izleri kendisine hastı. Yer yer mangalar vardı. Konumlanmak için seçtiğimiz yerde gerilla grubunun bıraktığı ateşten hala dumanlar yükseliyordu. Köylerin her biri gökyüzünden düşmüş yıldız misali parıldıyordu. Bizlerde ateşi söndürmeden hareket etme kültürü yoktu ve bu bir çok gerilla grubu açısından da geçerliydi. Buradaki gerilla grubu, bizim

gelişimizi avcı ya da asker zannetmiş olmalıydılar. Ateşlerini dahi söndürmeden, az aşağıda akan derenin suyuna karışarak gitmişlerdi. Başka yönlerde ize rastlamadık.

Kar sulandığından bata çıka yürüyorduk. Hava açık, gökyüzü masmaviydi. Güneş bedenimize, doğaya ve toprağa vurarak her yeri ısıtıyordu. Burada kalanların TİKKO gerillaları mı yoksa Dev-Sol gerillaları mı olduklarını ayırtırmak için uzun uzun izlerine baktık. Fakat çevrede çok fazla iz bırakmadıklarından da netleştiremedik. Zaten bırakıp gitmişlerdi. Daha fazla da araştırmadık.

Karadeniz bir çok gerilla grubunun ilk konumlandığı, açılım yapmak istediği bir alandı. Yıllardır buralarda gerilla grupları vardı ve her grup yıllardır tek başına faaliyet yürütüyordu. Karadeniz'e açılımımızın bir nedeni de buradaki örgütleri birleştirmektir. Partimizin çıkış felsefesi gereği, onları ikna etmeye çalışıyorduk. Konuştukça ilişkiler yaşıyor, bazen de birliktelikler geliyordu. Bu birliktelikleri geliştirip, stratejik bir cepheye dönüştürmeye, halkı bu temelde bilinçlendirip, mücadeleye çekmeyi esas alıyorduk.

Biraz daha ilerledikten sonra konumlandık. Konumlandığımız yerle, arkadaşların açmak için gittikleri depo arasında bir saatlik bir mesafe vardı. Ateşler yakıp, kümeler halinde oturduk. Depoya giden arkadaşlar için de fazladan odun topladık. Geldiklerinde ısınıp, kurulanmaları için. Gideli bir saate yakın olmuştu ki, duyduğumuz silah sesleriyle irkildik. Bir arkadaş tedirgin gözlerle çevresine bakarak,

"Heval silah sesleri geliyor" dedi. Yüksek bir sestir, tüm arkadaşlar dikkat kesilmiş, seslerin geldiği yöne bakıyordu. Sesler, arkadaşlarımızın gittikleri yönden geliyordu. Az önce konuşan arkadaş,

"Heval müdahaleye gidelim" dedi.

Neler olup bittiğini, neler olabileceğini kimse bilmiyordu. Amasya'da; yeni bir alandaydık. Düşmanın

tarzı nedir, nereleri tutmuş, nasıl ve nereden yönelebilir? Bu sorulardan hiç birine verebilecek sağlıklı bir cevabımız yoktu. Müdahale etmemiz uygun görülmedi. Orayı terk ettik. Bizden önceki gerilla grubunun iz bırakmamak için dere suyunda yürüdüğü gibi biz de dere suyunda yürümeye başladık. Depo açmaya giden arkadaşlar ardımızda, bir belirsizliğin içinde kaldı. Bir zaman sonra belki yine buluşabilirdik, belki de bir daha görüşemeyecektik. Onlar aramızdan ayrıldıkları silüetleriyle hep canlı olarak belleklerimizde kalacaklardı. Çatışma alanından uzaklaşmak için o akşam sürekli yürüdük. Ay ve yıldızlar bizimle el ele yürüdü. Sabaha kadar.

Sabah güvenli bir yerde konumlandık. Üç-dört gün boyunca sürekli çevreyi gözetledik. Arkadaşlarımız gelmediler. Önceden Amasya'da alt yapı çalışmaları yürüten bir arkadaş, yanına üç arkadaşı daha alarak, arkadaşlarımıza yönelik bilgi almak üzere tanıdık bir ailenin evine gitti. Döndüklerinde yaşlı dedenin kendilerine anlattıklarını Med arkadaş aktarmaya başladı, "TİKKO gerillalarının yoğun hareketi çevredeki köylüler tarafından ihbar edilmiş. Bu ihbarı değerlendiren ve istihbarat toplayan düşman TİKKO'nun gerilla grubuna yönelik bir pusu atmış. Düşmandan habersiz olan arkadaşlarımız özel timlerin attığı pusuya giriyor. Özel tim sorumlusu yanındakileri kendisinden önce ateş açmamaları için uyararak, "Ben ateş ettikten sonra yoğun ateş altına alacağız" diyor. Bekliyorlar. Arkadaşlar yaklaşıyor. Özle tim sorumlusu ateş ediyor. Arkadaşlarımız hemen oldukları yerde mevzileniyorlar. Arkadaşlarımız ilk şoku atlatıp karşılık veriyorlar. Ama Cemal ile Bagok arkadaşlar şehit düşüyor. Türk olan Tarık arkadaş ise ağır yaralanıyor. Karker de ellerini kaldırarak, 'Teslim olacağım' diyor. Düşman ilk önce Karker'in güvenliğini sağlayarak, onu yanına çekiyor. Karker'i de yanlarına alıp ağır yaralı olan Tarık arkadaşın üstüne gidiyorlar. Arkadaşı yarı baygın bir halde ele geçiriyorlar.

Ayılıp konuşturmaya çalışıyorlar. Tarık arkadaş konuşmuyor. Yarasının ağır olduğunu biliyor ve düşmana "Konuşmayacağım. Şehit düşeceğimi biliyorum. Şehit düşmemem dahi ne grubun yerini ne de kaç kişi olduklarını söylerim. Benden bilgi alamazsınız" diyor. Epey uğraşıyorlar. O, "Benden hiçbir şekilde bilgi alamayacaksınız" diyor. MG-3 silahını eline alıp kaldırarak "Alçaklar! Bu silahı öldürdüğüm Mehmetçiğinizin üzerinden kaldırdım. Bu silahları korkak askerlerinizin üzerinden kaldırdık" diyerek gülüyor. Sonra, "Son bir şey daha söyleyeyim, siz burada beni yakalayıp canımı alabilirsiniz ama kesinlikle yoldaşlarım intikamımı alacaklar. Buna inanıyorum. Yaptıklarınız size pahalıya mal olacak. Benimle uğraşmayın. Durumumu çok iyi biliyorum" Diyor. O sırada özel tim sorumlusu çok sinirleniyor ve silahının dipçisiyle Tarık arkadaşın kafasına vuruyor. Bunun üzerine arkadaş şehit düşüyor.

"Tarık!" diyorum kendime. "Bize aşılamaya çalıştığın moralin kaynağını bir daha nereden bulacağız. Derya gibi gürleyen o sevinç pınarını bir daha nasıl tadacağız?" Cemal arkadaş ilk olarak Karadeniz'e ayak basan, yöre insanını severek toprağa dokunan ilk gerilla arkadaşlarımızdan değil miydi? Apansız düşen Cemal arkadaşı Karadeniz'in hangi dalgasına gömeceğiz. Hangi martı çığlık çığlığa ondan haber ulaştıracak? Ona 'Seninle cehenneme de gideriz' derdi arkadaşlar. Öylesine güven verici ve asildi. Ve onun karşısında Karker, ihanet gerçeği idi. İhanet ki, bir an içinde tüm değerlerinden soyunarak, "yoldaşım" dediği insana, düşmandan önce kurşun sıkmaktı. Karker gerçeği buydu.

Med arkadaş hala konuşuyordu. Ardıma bakmadan hafif esen rüzgara yüzümü vererek yürüdüm. Ne harita vardı yanımda ne de pusula. Rüzgarı haritam ve pusulam bilerek yürüdüm. Ocağın yirmi yedisinde Cemal, Tarık ve Bagok arkadaşlar toprağa düşmüşlerdi. 98 ocak ayının 31'iydi. İlk rüzgar 'Onlar şehit, Medya!' diyerek yüzüme çarpıyordu ve rüzgarın estiği yöne, onlara doğru

yürüyordum.

Karadeniz Toprağına Düşen Üç Karanfil

Bahar mevsiminin gelişini düşünüyorum. Bahar ki, etekleriyle toprağı süren kadındı. Bahar nasıl oluyordu da ansızın gelip yüreğimizin kapısını çalıyordu. Acaba kapısını bahara açmayan var mıydı? Etekleri çiçek tohumlarıyla dolduran bahar ellerini eteklerine daldırıp çıkarıyordu. Tohumlar yeşerip boy vermek ve çiçeğe durmak için toprağı düşüyorlardı. Karanfiller boy verip, çiçeğe durduğunda, bahar acele acele gelip çiçekleri eteğine doldurmaya başlıyordu. Bahar kapımızı çaldı ve biz kıştan uyandık.

Kış uykusundaki tüm canlılar uyanmış, dereler gürül gürül akıyordu. Biz de dere olup akacak, halkın arasına karışacaktık. 98 baharında Amasya'daydık. Fakat Ordu, Giresin,Tokat bizden uzaktı. Baharla birlikte suyumuz yataklarımızdan taşıyordu. Kendimize dereler misali, akacak yeni yataklar yaratmalıydık. En çok zorlandığımız bir süreçte bize yardımcı olan, bahara kadar da desteğini sunan bir ailemiz vardı. Onlarla vedalaştık. Altışar kişilik gruplarla ayrıldık ve yollara düştük. biz dört bayan arkadaş da, ikiye ayrılıp gruplara katıldık. Gruplar, Amasya'da kalıp yer değiştirecek, Tokat'a, Giresun'a ve Ordu'ya gidecek gruplar olarak ayrıştırıldı. Baharla birlikte öncelikle eskiden kurduğumuz ilişkiler geliştirilip, derinleştirilecek; böylelikle halk örgütlenilecekti. Ben ve Rahime arkadaş Amasya'da kaldık. Diğer gruplar dereler misali, gidecekleri yere doğru aktılar. Biz sadece yer değiştirdik. Herkes planlamasını yapmıştı. Esas çalışma, halkı örgütlemektir. Fakat gerek duyulursa yer yer askeri eylemliliklerde geliştirebilecekti.

Karadeniz coğrafyası dağlıktı. Yer değiştirdikten sonra konumlandığımız dağların sağı solu, önü arkası köylerle çevriliydi. Sık bir ormana konumlanmıştık. Ormanın içerisinde kalıyorduk. Fakat her an, her şeyle karşılaşabilirdik. Bu yüzden oldukça duyarlıydık. Gelen en

ufak sesle birlikte, içimizde en uygun olan üzerindeki dökümanları, silahları bırakarak, bazen bir çoban, bazen bir köylü bazense bir avcı kılığına girerek, sesin duyulduğu yöne doğru giderdi. Gelen köylü mü, avcı mı farketmez. Onlarla konuşur, farklı yöne doğru gitmelerini sağlayarak geri dönerdi. Bir köyün üstünde, kimsenin girmeye kolay kolay cesaret edemeyeceği bir yere konumlanmıştık. Ormanların göğü delercesine yükseldiği, ağaçların oldukça sık olduğu bir yerdi. Çoğu zaman yeşilin arasından mavi gökyüzü görünmüyordu. Çocukluğumdan beri gökyüzünü izlemeyi çok severdim. O yüzden ormanın içinde gökyüzüne doyasıya bakabileceğim yerleri keşfettim. Gökyüzünün ve denizin mavisini göremeyince, maviyi görme istemiyle dolup taşıyordum. Koşarak, daha önceden keşfettiğim bu noktalara gider, gökyüzünü izlerdim. Gökyüzü daha güzel, ormanlar daha heybetli görünürdü. Yeşilin maviyle bütünleştiği noktada, güneş ışıkları akseder, semada mavi, yeşil karışımı bir renk cümbüşü yükselirdi. Nöbetlerimizi yüksek ağaçlara tırmanarak tutuyorduk. Belirlenen bazı ağaçlardan çevreyi gözlemek, araziye hakim olmak daha kolaydı.

Sabah güzel bir hava vardı. Hemen ağaç üzerine çıkarak keşif yapmaya başladım. Araç sesleri geliyordu. Daha sonra köpek sesleri duyuldu. Yan tarafta arkadaşlar vardı. Onlara dönerek duyabilecekleri bir şekilde seslendim. "Heval! araç sesleri ve köpek havlamaları duyuluyor" dedim. Arkadaşlardan biri,

"Köpekler havlar" dedi. Rahatlasam da hala içimde bir kuşku vardı. Keşfe devam ettim. Sesler kesilmişti. Biraz daha bekledikten sonra ağaçtan indim. Etrafa baktığımda biraz yukarıdan geçen bir köylüyü gördüm. Kaldığımız tümseğin üst tarafına doğru ilerliyordu. O sırada arkadaşlar da fark etmiş olmalılar ki, sorumlumuz,

"Kimse görünmesin, bir arkadaş bakmak için çıksın" dedi. Ali Battal arkadaş soğukkanlı bir arkadaştı. Silahlarını bırakarak köylüye doğru gitti. Gidip dönmesi bir oldu. Geri dönerken tarandı. Hepimiz tetikte

bekliyorduk. Yoğun bir tarama altına aldık. Bir süre daha geçti, ha bire tarıyorduk. "Güçleri çok! Ateş altına alındık, güç getiremiyoruz!" diyerek bağıyorlardı. Kurşun sesleri dindiğinde, gelen seslerden yerimizin çatışma için uygun bir yer olmadığını anladık, ayrıca güvenli de değildi. Kademeli bir şekilde geri çekildik. Eğer gerekirse ileride çatışacaktık.

Geri çekilmeye başladıktan biraz sonra etrafıma baktığımda Rahime arkadaşı göremedim. "Heval, Rahime arkadaş nerede?" dedim. Öndeki bir arkadaş,

"Önden gitti" dedi. Biraz uzaklaştık. Düşmandan kurtulmuş, bu manevrayla kendimizi sağlama almıştık. Bir an da olsa durup dinlenmemiz gerekiyordu. Durup dinlendiğimizde duyduğumuz kleş sesleriyle irkildik. Hepimiz şaşırmiştık. Düşman MG-3 ile çatıştırdı. Kim aşağıda kalmıştı? Hepimiz şaşkın gözlerle birbirimize bakıyorduk. Hepimiz bir arada olmadığımızdan geri kalanın kim olduğunu hemen anlayamadık. Bir arkadaş yaralanıp kalmıştı da, biz mi fark etmemiştik. İki arkadaş tekrar geri döndük. Sesin geldiği yöne doğru yaklaştığımızda baktık; Rahime arkadaş mevzilenmiş çatıştıyordu. Yanına yaklaşarak,

"Heval Rahime geri çekildik" dediğimizde, arkasına dahi bakmadan, "Siz çekilin. Ben güvenliğinizi sağlarım. Siz çekilene kadar dikkatlerini üzerime çekerek, onları oyalayacağım" diyordu. Ona, "Düşman az ve tecrübesiz. Fırsat varken gidelim" dedik. Bu arada biz de taramaya başladık. Düşman iyice sinmiş, karşılık vermiyordu. Rahime arkadaşı yanımıza alarak savunmalı bir şekilde ayrıldık. Öğle olmak üzereydi. Arkadaşlarla buluşup hızla uzaklaştık.

Düşmanla en son karşılaşmamızın üzerinden aylar geçmişti. Bu süre içinde halkla ilişkilerimizi daha da yoğunlaştırmış, halka daha fazla yakınlaşmıştık. Daha önce çeşitli malzemelerimiz eksikti. Köylülerden birine ihtiyaçlarımızı temin etmesi için liste vermiştik. Malzemeleri teslim almak üzere köylüyle sözleştiğimiz

gün gelip çatmıştı. Bir grup arkadaş malzemeleri almaya gidecekti. Rahime arkadaş gitmek için habire öneriler geliştiriyor, kendisi de gidecek grupta yer almak için uğraşıyordu.

Gideceklerin ismi açıklandığında Rahime arkadaş da gruptaydı. Yola çıktılar. Kolumdan yaralandığım için kolum alçıya alınmıştı. O yüzden tüm işlere Rahime arkadaş koşturuyordu. O çalıştıkça, bende de daha fazla çalışma istemi geliyordu. Fakat yaptığım öneriler bir işe yaramıyordu. Rahime arkadaş, Karadeniz grubumuzun kadın sorumlusuydu. Bana gülerek,

“İyileş, ondan sonra her yere sen gidersin heval Medya” diyordu. Yine arkadaşlar çıkıp gitmişti. Arkadaşlar gideli uzun bir zaman geçmişti. Artık gelmeleri gerekiyordu. Fakat gelmiyorlardı. Ben ve altımızdaki dere baş başaydık. Dere sessiz sessiz akıyor, ben sessiz sessiz düşünüyordum. Söylenip duruyordum, “Arkadaşlar niye geciktiler?” Belki defalarca sordum. Nedense dere o gün çok suskundu. Giden arkadaşların yüzlerini bir bir dere suyuna çiziyordum. Dere kendi halinde akıyordu. Suskun derenin sohbetine doyamadan, çıkıp, arkadaşların geleceği yöne doğru yürüdüm. Yola baktım, kimse görünmüyordu. Sessizce yolun kenarında ki küçük bir ağacın dibine oturdum.

Ağacın altında oturmuş düşünürken arkadaşlar geldiler. İçimi bir sevinç kapladı. Oturduğum yerden fırlayarak yanlarına vardım. Rahime arkadaş yoktu! Arkadaşların yüzlerinden keder okunuyordu. Ben henüz hiçbir soru sormaya fırsat bulamamışken, arkadaşların sorularına cevap vermeye başladılar. Bir arkadaş anlatmaya başladı,

“Arkadaşlarla birlikte köye girdik. Her yer sakın görünüyordu. Etrafta şüphe uyandıracak hiçbir iz, hiçbir belirti yoktu. Malzemeleri sipariş ettiğimiz ailenin evine vardık. Rahime arkadaş, dışarıda nöbetçi kalacağını belirtti. Biz içeri girdik. Malzemelerin hesabını verirken Rahime arkadaş hızla içeri girerek, “Heval düşman

konvoyu geliyor, hemen dışarıya çıkın, gidelim!" dedi. Dışarıya fırladı. Biz dışarıya çıktığımızda Rahime arkadaş yoktu. Çevremize baktık. Bir arkadaş 'Gitmiş olmalı' dedi. Koşarak ordan uzaklaştık.

Beş on dakikalık bir mesafe kat etmemiştik ki çatışma sesleri duyduk. Ne oldu diyerek merakla arkamıza dönüp baktığımızda düşmanın lav silahlarıyla uzaklaşmış bulunduğumuz eve doğru ateş açtığını gördük. Çatışma sesleri giderek yoğunlaştı. Sorularımız boy verdi. Fakat bekleyecek zaman değildi. 'Rahime arkadaş uzaklaşmış olmalı' diye düşündük fakat hiçbir ize rastlamadık. Düşman her yeri tutmuştu. Biz Rahime arkadaşın önden kampa gelmiş olabileceğini düşünüyorduk. Fakat gelememiş" dedi. İki arkadaş hemen köye gitme önerisinde bulundu. Eyalet sorumlumuz; "Olmaz, birkaç saat olayların dinmesini bekleyelim, sonra gider bakarsınız" dedi. Bekliyorduk, birkaç saat birkaç yüz yıl kadar uzun geldi. Birkaç saat, sonra üç arkadaş tekrar köye doğru gittiler. Dışarıdan gözlemleyip, köye yakın evlerden birinden istihbarat alacaklardı. Daha önceki anılar belleğimde capcanlıydı. Rahime arkadaş, yine arkadaşları savunmak için fedai bir yürek olarak kalmış olmalıydı. Yaşadıklarımız bir bir belleğimde canlanıyordu. Kendisini ilk feda edişi değildi. Fakat bu son mu olacaktı? Sıcaktı. Kendisini herkes gibi, herkesi de kendisi gibi görür, insanları kendi sıcaklığına çekerdi. Hepimizi kendi merkezine çekmesi doğal duruşundandı. Arkadaşlar köye indiklerinde arkalarından bakakaldım. Çok farklı duygular yaşarken bir mucize olsun istiyordum. Rahime arkadaş gelmeliydi. Hayal kuruyor, oturduğum yerden geldiğini görüyordum. Fakat Rahime arkadaş hiçbir yerden, hiçbir yoldan o sıcak gülüşüyle çıkıp gelmiyordu. Uzun saçları ve ince boyuyla uzaklardan belirmiyordu. Yine de ben hep yollara bakıyordum. Geleceklerdi.

Saatler sonra arkadaşlar döndüklerinde, üzgündüler. Hiçbir şey sormaya cesaret edemedik. Giden

arkadaşlardan biri meraklı gözlerimize bakarak;

“Rahime arkadaş içeri girip arkadaşlara haber verdikten sonra, dışarıya fırlayarak evin arka kısmına, düşman geldiğinde müdahale edecek bir pozisyonda mevzileniyor. İçerideki arkadaşlar çıktıklarında, Rahime arkadaş kapının önünde görmüyorlar ve hızla oradan uzaklaşıyorlar. Düşman gidilen eve dair istihbarat almış, araçlarından iner inmez mevzilenmeye, evin etrafını çevirmeye başlıyor. Rahime arkadaş düşmanla çatışmaya giriyor. Düşman, lav silahlarıyla arkadaşına yöneliyor. Arkadaş o sırada yaralanıyor. Kısa bir süre sonra çatışma durur gibi oluyor. Rahime arkadaş bu anı değerlendirmek istiyor. Yerinden ayrılp, uzaklaşmaya çalışıyor. Fakat köyün etrafını çevreleyen tel örgülerden atlamak isterken pantolonun paçası tel örgüye takılıyor. Yere düşüyor, ağır yaralı olduğu için düştüğü yerden kalkamıyor. Düşman hemen fark ediyor ve arkadaşın üstüne gidiyor. Rahime arkadaş çatışarak şehit düşüyor” dedi. Hiçbir şey düşünemedim. Kalkıp, arkadaşların yanından hızla uzaklaştım.

Sonraki günlerde Rahime arkadaşın şahadeti halk arasında uzun süre anlatıldı. Halk bir kadın gerillanın savaşına ilk kez tanık oluyordu. Bazen bizi gördüklerinde, “Sizin şahadetleriniz hep böyle kahramanca mıdır? Yaşanan bu şahadetler adını bile bilmediğiniz insanlar ve halkınız için mi? Anlamakta zorlanıyoruz” diyorlardı. Bazen de benimle sohbet eden kadınlar hüznü bir ifadeyle, “Amacınıza bağlılığınıza anlam veremiyoruz. Acaba biz de yapabilir miyiz? diye soruyorlardı. Rahime arkadaşın şahadet biçimi halkı çok etkilemişti. Böylece kadınlarla da diyalog geliştiriyorduk. Sık sık karşılaştığımız sorulardan biri, “Kadın olarak nasıl böyle savaşıyorsunuz, sizleri bu savaşa sürükleyen nedir, anlam veremiyoruz” oluyordu. Dilimin yettiğinde, savaşımıza anlam verdiğim oranda aktarmaya, anlatmaya çalışıyordum. Bazen komik olaylar da yaşıyorduk. Bir evde oturuyorduk. Ana, bir şey

istediğinde eşine dönerek ona;bak kendinde kalkıp alabilirsin” bize bakarak; “Kızlarımız geçmiş ve geleceğimizi bütünleştirmişler, bizler için savaşıyorlar. Biz de eskisi gibi olamayız. Bak, seni kızlarıma şikayet ederim” diyordu. Herkesi tatlı bir gülümseme kaplıyordu. Bu tartışmalara tanık olduğumda çok seviniyordum. Karadeniz’e ilk gelişimizi ve halkın ilk tepkilerini düşünüyordum da, gördüğüm gelişmeler beni çok mutlu ediyordu. Bir çok aile, gerillaların arasında kadınlar olarak bizleri gördüğünde kapılarını açmışlardı. Herhangi bir yönelimden önce bilgilerin çoğunu toplayabiliyorduk. Çünkü kadının dili yaşamın diliydi. Rahime arkadaş şehit düşmüştü. Amarra ve Nurhak arkadaşlarsa; martta grupların açılım amacıyla ayrılmasıyla birlikte sisli bir havada, bulutların ve sisin birleştiği noktada uzaklara yol almışlardı. Amarra ve Nurhak arkadaş gideli aylar oluyordu. Onları sık sık soruyordum. Sorumlumuz “İyiler” diyordu.

Daha sonraki günlerde bir arkadaş yanıma gelerek, “Sana anlatacaklarım var heval Medya” dedi. “Dinliyorum” dediğimde anlatmaya başladı,

“Biliyorum Rahime arkadaşın şahadetinden çok etkilendin. Fakat bilmen gerekenler var. Heval Amarra ve heval Nurhak da şehit düşmüşler” dedi. Hiçbir şey diyemedim. Gözlerim fal taşı gibi açılmış arkadaşına bakıyordum. O anlatıyordu,

“Arkadaşlar, Amasya Taşova’da pusuya düşmüşler. Arkadaşlar bizden ayrıldıktan sonra, birkaç gün yürümüşler. Yürüdükçe yorgunlukları büyüyor. Bazı arkadaşlar yorgunluktan, o günkü yürüyüşün yeterli olduğunu belirtip, dinlenmeyi öneriyorlar. Esas konumlanacakları yere de aslında az kalmış. Akşam saatleri ve hava da sisli olduğundan grup sorumlusu arkadaş kabul ediyor. Ateş yakıyorlar. Yorgun ve sayıları da az olduğu için nöbetçi çıkarmadan uyuyorlar. Sislin açılmasıyla birlikte düşmanın gözetleme kulesi yakılan ateşleri görüyor. Sisten dolayı arkadaşlar fark etmeden

düşman karakolunun tam karşısında konaklamışlar.

Sabah uyandıklarında düşman tarafından çembere alındıklarını görüyorlar. Sabah keşfiyle birlikte fark edilen düşman hareketliliğinin karşısında hemen toparlanıyorlar. Çatışma başlıyor. Kurtulma imkanı çok zayıf ve düşman tedbirini almış. Grup sorumlusu Bedran arkadaş öne çıkıyor, çatışıyor. Düşmanla yakın dövüş, yakın çatışma başlıyor. Arkadaş bir süre çatıştıktan sonra şehit düşüyor. Düşman "Teslim olun" çağrıları yapıyor. Nurhak arkadaş düşmanla çok yakın mesafede çatışmaya başlıyor. Askerlerden biri Nurhak arkadaşına seslenerek,

"Sen bir kadınsın, neden savaşıyorsun? Yaşam seni bekliyorken neden bu kadar zorluğu göze alıyorsun? Gel teslim ol, canını kurtar" diyor. Nurhak arkadaş sinirlenerek,

"Alçak! çatışacaksan çatış. Söylediklerin anlamsız. Söylediklerinle beni kandıramazsın. Ben savaşımda kararlıyım" diyor. Bir taraftan da çatışıyor. Nurhak arkadaş, son mermisine kadar çatışıyor. Sonra kleşini yanındaki taşa vurarak kırıyor. Dipçiği kırılan kleşini havaya kaldırarak bulunduğu yerden askere bağılıyor,

"Al senin namusun bu silahtır. Ben bunun için savaşmadım. Silahımı alabilirsin, fakat namusum olan öz gücümü alamazsın. Al silahımı sana veriyorum. Önemli olan hangi kararlılıkla savaştığımızdır" Askerle konuşurken tabancasıyla ha bire kurşun sıkıyor. Daha sonra bulunduğu yerden kıldığı silahını askere doğru fırlatıyor ve tekrar askere bağılıyor.

"Sizin namusunuz bu silahtır" diyor. Tabancasının son kurşunuyla da kendisini vuruyor.

Çatışma akşama kadar sürüyor. Diğer arkadaşlar akşam karanlığından yararlanıp geri çekiliyorlar. Düşman bütün olasılıkları göz önünde bulundurarak her yeri tutmuş. Arkadaşlar Kelkit suyundan geçmeye karar veriyorlar. Düşman arkadaşların suya vurma ihtimaline karşı suya elektrik yüklemiş. Arkadaşlar elektrik yüklendiğinden habersiz suya giriyorlar..."

Amarra ve Rahime arkadaşları düşünüyordum. Dördümüzün Munzurlardan Karadeniz'e yönelişi, paylaştıklarımız, en zor anlarda kadın gerilla olmanın zorluğuna anlamlar yükleyerek birbirimize destek sunduğumuz günler bir bir aklıma geliyordu. Nurhak'ın asi duruşlu bir kadın olarak kendisini tanıma arayışları... "Biz kadın olarak güçsüz değiliz" sözü kulaklarımda çınlıyor. Hep "Düşmanla yakından savaşmak isterim. Ben o anı yaşayacağım, gerillacılığın tadı biraz oradadır" derdi. Ya hırslıya dağları delen Amarra, nasıl yenik düşmüştü hırçın Kelkit suyuna?

Her şeye katılmak ve herkesten öğrenmek isteyen Amarra'yı nasıl tanımlayacaktım. Kahkahalarla gülüşünü nasıl resmedecektim gökyüzüne? Günlüğüme, "Karadeniz toprağına düşen üç karanfil " diye düştüm onları. Akşam olmuştu. Silahımı alarak nöbet yerine gittim.

Karadeniz Emekçileri

Karadeniz'in dalgalarına hiçbir zaman yakınlaşamadım. Karadeniz'in öte yüzüne hiç geçemedik. Uzun zaman dilimlerinden sonra Karadeniz'den geri çekilme vakti gelmişti. Gruplar halinde geri çekilme kararı alındı. Gruplar yola çıkmadan önce çeşitli hazırlıklar yapılacaktı. Çeşitli siparişler verildi. Bin bir zorlukla bazı ilişkiler geliştirdiğimiz bu halktan nasıl ayrılacaktık. Daha ayrılmadan, halka özlemle dolup taşıyorduk.

Siparişlerin alınacağı gün gelip çatmıştı. Birilerinin randevu yerine gitmesi gerekiyordu. Sabahleyin Med arkadaş, yüksek bir sesle Ayhan arkadaşın çok sevdiği ve her zaman söylediği türküyü, Musa Eroğlu'nun Kerbela Destanı'nı söylüyordu.

*"Biri dalgasında Karadeniz'in
Birini Nesimi adına yüzün
Kan deryalarında birini ezin
Biri Kızıldere yolunda kaldı"*

Türküyü söylemesinden, neşesinden anlayabiliyordum; Med arkadaş bu gün göreve gidecekti. Onun özelliklerindendi. Eylem öncesi, görev öncesi neşeli olmak. Med arkadaş Karadeniz'e ilk gelen grubun içindeydi. Karadeniz halkıyla bütünleşmiş, halkla yakınlaşmıştı. Söylediği türkülerini dahi Karadeniz coğrafyasına, onun mücadelesine, devrim önderleri İbrahimplere aitti. Halk, Med arkadaşı çok seviyordu. Sürekli onu muhatap alıyordu. Çalışmadaki özverisi Med arkadaşı her şeyin merkezine oturtmuştu. Karadeniz'e ilk giren ve son çıkacak grupta yer alması da buna işaretti.

Akşama doğru Med, Sinan ve Doğan, Malatyalı Ferhat ve TDP'li Rıza ile birlikte randevu yerine gittiler. 99'da Tokat'a ilk girişimizle birlikte yaptığımız Umut eylemi bir bir aklıma geliyordu; düşmana pusu atmıştık fakat aradan birkaç gün geçmesine rağmen düşman gelmemişti. Bazı arkadaşlar "Umut eylemi" dediğimiz bu eylemde, umutsuzluğa düşmüşlerdi.

"Artık düşman gelmez biz bu pusuyu boşuna attık" diyorlardı. Med arkadaş duruşuyla,

"Her an düşman gelebilir" diyordu. Ve umutsuzluğa kapılan arkadaşlara sınımsız gülerek, umut oluyordu. Uzun bir bekleyişten sonra düşman geldi. İlk gelen konvoyu vurduk. Konvoyun içinde yaralı olan düşman askeri var mı? Tetikte olan ve her an ateş edecek biri var mı, yok mu demeden konvoyun içine daldı. Sonra bana dönerek,

"Sen bir üst kademedede kal Heval Medya. Ben konvoydan çıkacağım, silahları sana vereceğim, sen de arkadaşlara ulaştır. Koordineli bir şekilde silahları alıp gidelim" dedi.

Konvoya iyice yaklaşmak istedim. İzin vermedi. Bir filmin karelerini izlermişçesine onu izliyorum. Konvoyun içinde ölü bir asker vardı. O askeri kollarından tutarak çekti. Asker çok kiloluydu. Askeri yere bıraktı, silahları vermeye başladı. Yaşam öğretmenimiz bir anda tüm malzemeleri topladı, oldukça çevikti. Tam o esnada

yaralı bir asker doğruldu. Olduğu yerde silahına elini uzatırken, Med arkadaş yanındaki bombayı kılıfından çıkardı, "Heval Medya yere at kendini" dedi ve bombayı askere fırlattı. Asker olduğu yerde kaldı. Daha sonra Med arkadaş yerinden fırladı. Elindeki silahlarla "Yürüyelim" dedi. Hızla konvoydan uzaklaştık. Yapamayacağına diretmeyen, söylediğinin dışına çıkmayan bir insan olarak tanınırdı.

Med arkadaşların dönmelerini bekliyorken ansızın TDP'li Rıza çıkıp geldi. Çok yorgun görünüyordu. Yanımıza iyice yaklaşınca yürüyüşünden kötü bir olay olduğunu sezebiliyorduk. İyice yaklaştıktan sonra,

"Komployla karşılaştık. Pusu kurmuşlardı. Arkadaşlar şehit düştü" dedi. Hiç kimse bir şey söylemeden anlatmaya başladı.

"Belirtilen saatte randevu yerine gittik. Kimseler yoktu. Siparişleri getirecek köylüye adıyla seslendik, kimse cevap vermedi. 'Neredesin?' dedik. Ses seda yok. Med arkadaş bize dönerek, 'Siz noktaya, arkadaşların yanına gidin. Ben biraz daha bekleyeceğim. Karanlık oldu, siparişleri getirecekti ama kesin bir yerlerde takılıp kalmıştır. O yüzden geç gelebilir. Siz gidin ben kalacağım' dedi. 'Hayır olmaz, tek başına kalamazsın' dedik ve kaldık. Hep birlikte bekledik. Kısa bir süre sonra köylünün ısıklık sesini duyduk. Med arkadaş hemen oturduğu yerden fırladı. Isıklık sesi biraz alt kısmımızdaki ağaçların arasından geliyordu. 'Tamam geldi' dedi ve ısılığın geldiği yöne doğru yürüdü. 'Heval Med, dur, gitme. Geç kaldığına göre bir şeyler olmuş' diyecektik ki, o yaklaştı. Birkaç saniye geçmeden biz de Med arkadaşın peşi sıra yürüdük. 'Ali amca sen misin?' diyerek, küçük bir orman öbeğinin içerisine girdi. O anda düşman taradı. Med arkadaş yere düştü. Sinan ve Ferhat, Med arkadaşına müdahale etmek istediler. Zaten düşmanla iç içeydiler. Düşman çemberi daralttı. Onlar da şehit düştüler" dedi ve sustu. Hiç kimse bir şey sormadı. Ben de sormadım. Med ve Sinan arkadaşları düşündüm. Karadeniz'in o insan dalgasında,

bize karşı olan önyargıları kırmak için nasıl da savaşmışlardı. O insan dalgalarıyla, hangi fırtınalarda boğuşmuşlardı. Oysa ki, o iki insan Karadeniz'e ilk girip emekleriyle toprağını, insanını nasılda güzelleştirmişti. O gece Med'i, Sinan'ı, Doğan ve Ferhat arkadaşları Karadeniz'in dalgalarına bırakarak, Karadeniz'den uzaklaştık. Ağzımda ise bir türkü vardı. Her birini türkünün bir dizesiyle eşleştirerek yürüyordum.

*"Med, dalgasında Karadeniz'in
Sinan'ı Nesimi adına yüzün
Kan deryalarında Doğan'ı ezin
Ferhat Kızıldere yolunda kaldı"*

KARADENİZ'İN DALGASINDA –II- "Duydum ki APO iyi bir adammış"

İnsanın Keşfi

Bahar bu ılıman iklimde daha da ılımlılaşıyor. Üstte mavi gök, altta yemyeşil kırlar uzanıyor; mavi ve yeşil birleşerek ufukta bir renk cümbüşüne dönüşüyor. Çiçekler bir ağacın gölgesinde, yaprakların arasından sızan güneşin toprağa değdiği yerde ansızın boy veriyor. Dalları saran tomurcuklar birer birer patlıyor . Bu baharla sanki tanımadığım bir eşyanın, tanımadığım bir insanın keşfindeyim. Belki de bu yüzden baharı tanımlayamıyorum. Bahar, bir dalda bin çiçeğin açışı, bir kuşun bir daldan bir dala konuşu, bir ceylanın kayalardan sekerek apansız suya inmesi değil midir? Ya da yağmurdan sırlıslıkla ıslanmış bir ağacın göçmen kuşlarla dansa tutuşup silkelenmesi değil midir? Baharı hareketlilik bilerek yollara düşüp, Karadeniz'in çeşitli yerlerine guruplar halinde açılmaya başlıyoruz.

Ana karargahımızdan, Tokat, Ordu, Giresun ve Amasya'ya gidecek guruplar halinde ayrılıyor. Her keşfin amacı farklı olsa da Tokat, Ordu, Giresun ve

Amasya'ya birer birer keşiflerimizi başlatıyoruz. Bizim gurubumuz arkadaşlardan ayrılıp Giresun yoluna çıkmalı uzun bir zaman dilimi olmamıştı. Giresun'u üstlenme alanı olarak kullanabilir miyiz, diye Giresun'un her köşesini keşfe başlayacağız. Gurupların ortak hedefi, keşfettiği alanların altyapı çalışmalarını yürütmek.

Yürüyoruz, yollar günleri alıyor. Ay ve güneş doğdukları andan itibaren batana kadar hep bizimle yürüyor, grubumuza yoldaş oluyorlar. Doğadaki her canlı bize kısa bir zaman diliminde eşlik ediyor, yorulduğunda yavaş yavaş duraklayarak bize el sallıyordu. En kısa yolu kaplumbağalar bizimle katediyor. Kuşlar dakikalarını bizimle paylaşıyor yorulduklarında yükselerek mavilere dalıp, bizlerden uzaklaşıyorlar. Karadeniz'in her çiçeği, her çeşmesiyle tanışıyor ve bırakıp gidiyoruz. Bazen ılık bir rüzgar yolculuğumuza eşlik ettiğinde; durup dinlenmeksizin yürümek ve dünyayı yürüyüşümle coğrafyam kılmak istiyorum. Binlerce insanın içerisinde sürekli silahlı olarak hareket etmek, hiç kimseye denetimimiz dışında görüntü vermemek bütün duyurgalarımızı hareketli kılmıştı. Med arkadaş hep öncüydü. Yavaş ve temkinli yürüyor, duruyor, düşünüyor; katedeceğimiz alanı ilk başta uzaklardan iyice keşfediyordu. Tehlikeli yerleriyse yeni açmış bir çiçeğin sessizliğine denk bir sessizlikte, bir çiçeğin hassaslığında geçerdik. Biz genellikle hissederdik. Sosyalist bir özü olan Med arkadaş, Karadeniz'deki çalışmaların yükünü almış yürüyordu. Askeri kanunla orduya alınsa da kısa bir bilinçlenmeden sonra tam bir halk gerillası olmuştu. Minyon tipli ve sepatik olan Med arkadaş Türkiye halkına yönelik bu çalışmayla bütünleşmişti. Sıcak bir insan olmasından dolayı gittiği her yerde insanlar hemen Med arkadaş ısıniyordu. Med'in çantası sırtında üzerinde köylülerden alıp kendi elleriyle beline göre diktiği 56 beden bol bir pantolon vardı hiç birşeye aldirmeden yürüyordu. Son mola yerimizde Hacı amca, Med arkadaş 190

"Bazı korucular var çevre köylerde. Gidin onların samanlarını yakın. Korucular ateşi söndürmek için dışarı çıktıklarında vurun, savaştır. Mehmet yavrum, size zarar verenleri vurun. Savaştır bu, niye silah almış, almasın" diyordu.

Halkın arasında Mehmed ismini kullanan Med arkadaş ise Hacı amcaya insana ve halka yaklaşımımızı sakince, somut örneklerle yavaş yavaş kavratmaya çalışıyordu. Günler, yollar ve yollardaki insanlarla ilişkilerimizle geçiyordu. Yollardan ve insanlardan yeni yeni düşünceler öğreniyor, keşfediyoruz. Yer yer uzun zamanlara bilinmezlik ve düşman hakim oluyordu. Ellerimizdeki harita ve pusulalarla yürüyoruz. Haritasız ve pusulasız olsaydık bu bilinmez mekan ve zamanı hangi yöntemlerle bilinir kılacaktık. Güneşe bakarak mı, dağların erkenden yeşillenen yamaçlarına uzanarak mı? Eski ve artık yitirmekle yüz yüze olduğumuz coğrafi bilgilerimizle mi, yoksa Giresun'lu olup Giresun hakkında çok genel bir bilgisi olan TDP'li Rıza arkadaşla mı? Beynimizde ilişki geliştireceğimiz ailelerin varlığı, o bilinmez hedef ve halkla geliştireceğimiz ilişkiler bizi yürütüyor. Grubumuzun özgün bir yanı vardı. TDP'li bazı arkadaşlar bizimle hareket ediyordu. Giresun'a açılacak oradan TDP'li arkadaşların Keşap'ta ilişki kurdukları bir iki aileyle buluşacak, onların aracılığıyla çeşitli ilişkiler geliştirecektik. Önderlik Karadeniz'deki çalışmaları Türkiye Devrim Çalışması olarak ele almamızı istiyordu. "Kürdistan'ın bir parçası, bir eyaleti gibi görmeyin. Dersim'e bağlı bir eyalet olarak kalmaktan çok direkt benimle ilişkilenin ve herhangi bir durumda beni arayın. Giyinişinizden davranışınıza, davranışınızdan üslubunuza kadar Türkiyeli bir devrimci gibi davranın, oradaki devrimci önderlerin, şehitlerin isimlerini, halkın yadırgamayacağı isimleri kullanın" diyordu. Biz ise genelde "TDP'liyiz, Devrimci Halk Partisindeniz" diyor kendimizi sadece "devrimci" olarak tanıtıyorduk.

Yürüyüş planımızı oluşturmuş, geçeceğimiz yol

hattını belirlemiştik. Bazen tabelalara bakarak yürüyor bazen farklı yöntemlerle yol alıyorduk. Yol boyunca uygun yerlerde konumlanıyor, konumlandığımız yerlerde bazen farklı sürprizlerle karşılaşıyorduk. Kısa bir süre sonra konumlandığımız mekanın biraz ötesinde dört-beş kişi tarafından farkedildik. Onları hemen yakalayıp, yanımıza getirdik. Dördü yaşlı ve biri de gençti. Ellerindeki pompalı tüfeklerin üzerinde MHP rozetleri vardı. Getirdiğimiz insanlar afillamış, pür dikkat bizi izliyorlardı. Arkadaşlardan biri, "İyi ki bu kez bayılmadık, yoksa yarım saatimizi onları ayıltmakla geçirecektik" dedi. Civar köylerden birinde oturan bu insanlara oldukça ılımlı yaklaşmaya çalışıyoruz. Köylülere, "Belli bir saate kadar misafirimiz olacaksınız. Sizi bırakamayız. Buna mecburuz" dedik. Yaşlıların geleneklerine uymuş, ellerini öpmüştük. Oturdular. El öpme olayını bir saygı olayı olarak ele alan yaşlıların dünyasında el öpmenin ayrı bir yeri var. Toplumsal şekilleniş ve düşünüşe göre büyük önem taşıyor. Sohbeti başladık. İnsanlar bizi görünce korkuyorlardı. Bu savunmasız sivil bir insan psikolojisi açısından gayet normaldi. Fakat normal olmayan, düşmanın yaptığı anti-propagandalar ve geçmişte çeşitli örgütlerin silahı doğru kullanmaması ve bunun o insanlar üzerinde bıraktığı etkiydi. Onlara göre PKK'liler, "Çocuk katilleri ve ırz düşmanıydılar" Karadeniz'e açılımla birlikte karşılaştığımız bu düşünce yapısını, bu önyargıyı kırmak oldukça zorlayıcı oluyordu. Fakat yine de biz yılmıyorduk. Yeni açılım alanlarında da kırmayı hedeflediğimiz bir yaklaşım oluyordu.

Yaşlılarla bir taraftan sohbet ediyoruz, bir taraftan da çayımızı yudumluyoruz. Hala ürkek ve tedirginler. Kendimizi anlatıyoruz, yanlış tanınmışlığı gidermek için kendimizi yeniden tanıtıyoruz. Onlar ise dinliyor ve alttan alta bizi süzüyorlar. Konuşmamıza, davranışlarımıza dikkat ediyorlar. Onlara karşı bir düşmanlığımızın olmadığını, niçin mücadele ettiğimizi saatlerce anlatıyoruz. Özellikle dine ve inançlara dair

düşüncelerimizi, yaklaşımımızı anlatmaya çalışıyoruz. Giyinişlerinden, konuşmalarından itikatlı, hacca gitmiş gelmiş insanlar olduklarını anlıyoruz. Namaz saatleri geldiğinde kefiyelerimizi seccade haline getirip namaz kılmalarını sağlıyoruz. Namazlarını kıldıktan sonra içlerinden en ihtiyar olanı,

“Biz sizi böyle tanımıyorduk. Bundan böyle kesinlikle devrimcilere karışmayacağız ve hakkınızda kötü düşünmeyeceğiz” dedi. Aramızdaki buz dağları eriyerek bir su olup hızla yanımızdan uzaklaşıyor. İnsanı coğrafyamız Karaderya'nın iklimi gibi ılımanlaşarak yüreklerimizi ısıtıyordu. Sıcak sohbetlerimiz akşama kadar sürdü. Bizi tanıdıkça şaşkınlıkları da artıyordu. Akşam olmuş misafirlerimizden ayrılma zamanı gelmişti. Paylaşılan bu kısacık zaman dilimi, karşılıklı etkilenmelere yol açarak belleklerimize kazındı. Herkes kendi yoluna doğru yürümek için ayrılırken içlerinden en genç olanı birazcık mahcup bir ifadeyle,

“Ben sizi farkedince korktum silahımı aşağıda bir yere, akan suyun kenarına fırlatıp attım. Gidip alabilir miyim?” dedi.

“Git al, senin silahını alıp ne yapacağız” dedik. Genç koşturarak silahını alıp geldi. Israrla mermilerini bize vermek istiyordu. Baktık, daha fazla reddetmemiz gencin duygularını kıracak, mermileri aldık. Yaşlılar,

“Misafirimiz olun, bizim köye gidelim bu akşam kalın” dedi. Biz ise, kalamayacağımızı ama biraz erzak alabileceğimizi belirterek, vedalaştık. Yaşlılar iki arkadaşımızla birlikte uzaklaşıp gittiler. Arkadaşlarımız erzaklarla döndüklerinde yola çıktık. Ardımızda tanımadığımız ama konuştukça olgunluklarına ve yaşam tecrübelerine dayanarak bize yakınlaşan ve anlamaya çalışan beş yürek bırakarak yürüdük.

Gizlilik ve hızlılığı esas alıyoruz. Kuryelerimiz gibi biz de araziye yabancıyız. Deneyimlerimize dayanarak çok dikkatli yürüyoruz. Arazinin bazı yerleri çıplak olup fark edilme olasılığımızı güçlendirse de arazinin geneli oldukça

güçlü ormanlarla kaplı. Akrep ve yelkovanın her buluşmasında, hep Karadeniz halkıyla nasıl buluşabileceğimiz, gittiğimiz her mekanda nasıl iletişim kurabileceğimiz üzerine yoğunlaşıyorum. Zamanıdır artık gerillayı halka taşımanın halkla buluşturmanın. Bu coğrafya da gerillayı daha farklı nasıl tanımlamalı? İnsanı insana nasıl anlatmalı? Arkadaşlar, "Araziyi keşfe gidiyoruz" diyorlar. Ben ise "İnsanın keşfi ve buluşması" diyorum içimden.

Karşılaştığımız insanlar kendilerini imha edeceğimizi düşünüyorlar. Bir kaç akraba ailenin yan yana oturduğu dağlık bir araziye girdik. Bizden korkuyorlar "PKK'liler gelip sizi imha edecek" propagandası hakim. konuşmalarından Türk ve Sünni olduğunu anladığımız yaşlı başlı insanlar iki de bir, "Biz Kürdüz, Aleviyiz" diyorlar. Düşman, milliyetçiliği ve mezhepçiliği tek propaganda malzemesi haline getirerek habire işliyor. Türklük, Sünnilik temel çelişki haline dönüştürülerek ha bire işleniyor ve diğer çelişkilerin üstü böylece kapatılıyor. Devrimcilerin yanılırlı davranışlarıysa yürütülen bu anti propagandanın ekmeğine yağ sürüyordu. Geleneksel sol bakış açısı bu halk çalışmasını çoğu zaman Alevilere ve Kürtlere dayandırarak geliştirdiğinden halkta öylesine bir izlenim bırakmış da olabilirdi. Bizse toplumun tümüne nüfuz ederek Türkiye'deki gerilla özgünlüğünü yakalamaya, gerillayı bu coğrafya da yeniden ve yeniden tanımlama arayışındayız. Geçen süreç içerisinde, Tokat ve Amasya'da aldığımız sonuçlar, gerillanın gelişimine paralel gelişen evrilme bizi daha da umutlandırmıştı. Yılmıyorduk,

"Biz Kürdüz, Aleviyiz" diyen amcaya biz de ısrarla "Bizim için Türk ve Sünni olmanız önemli değil. Biz insanlar arasında eşitliği, mezhepler arasında kardeşliği savunuyoruz. Kendinizi olduğu gibi tanıtmamız bizim için daha önemlidir" dedik. Yaşlılardan biri ha bire,

"Aman ha oğul, çoluğumuza çocuğumuza zarar gelmesin. Onlara bir şey olmasın. Size koyun kuzu keselim" diyordu. Sinirlenmiştim. Yaşlı amcaya kızdım;

"Sen elli yaşına gelmiş insansın. Hiç mi insan tanıımıyorsun. Suratımızda ırz düşmanı, çocuk katili mi yazıyor. On dakika içinde anlamam lazımdı 'Bunlardan bize yarar gelmez' diye. Hayat tecrüben hiç mi yok. Sana küfür mü söyledik, saygıda kusur mu gösterdik" dedim. Yaşlı afalladı, şaşırılmıştı. En son,

"Sen çocuğuna zarar vereceğimize dair ne hissettin, ne gördün böyle yaklaşıyorsun?" dedim. Yaşlı bizi evine davet etti. Tüm aileler toplandı. Sohbeta başladık. İlk başta çeşitli ön yargılardan dolayı iletişim kuramamak da sonradan insanların arasına girdikçe ön yargılar kırılıyordu, sohbetimiz en çok koyulaştığında kalkıp yollara düşüyorduk. Çünkü gerillaydık, her yerde ve hiç bir yerde olmayan gerilla.

Ordu'ya bağlı Mesudiye'yi geçtik. Giresun'a doğru yol alıyoruz. Biraz dağlık bir arazi. Yayla hatlarını, yükseklikleri esas alarak yürüyoruz. Yayla yayla yürüyoruz. Bazen tek ağaçla karşılaşmak imkansızken bazen kendimizi sık ormanların arasında buluyoruz. Gece boyunca yürümüştük, bir saatlik bir dinlenmeden sonra şafak sökmek üzereydi. Baktık her taraf, sağımız solumuz yaylacılarla dolu. Hava iyice aydınlanırsa binlerce insanın içerisinde silahlı, raxtlı ve çantalı dört gerilla ortada kalacağız. İmha edilebiliriz, nerede olduğumuzu da bilemiyoruz. Tam karşımızda beş altı tane çam ağacı yükseliyor. Etrafı çimenle kaplı. Çamların olduğu alanı çevreleyen teller var. "Girişi yasak olmalı. Çamların arasına girip saklanalım" dedim. Çamların arasına girdik. Yere değen ağaç dallarının altına gizlendik. Akşama kadar burada kalıp akşam olduğunda çıkıp gidecektik. Tam karşımızda, yirmi-yirmi beş metre ötemizde benzin istasyonları var. Onlardan ileride ise alabalık çitlikleri. Arabalar habire gelip gidiyor. Az ötemizde ağacın dibinden bir su sızıyor. Yanımızdaki pet şişelerini suyla dolduruyoruz. Gün iyice hareketlenince baktık çitleri kimse dinlemiyor. Hayvanlarıyla girenler, ellerindeki tarım aletleriyle ilerleyenler çitlerden atlayıp geçiyor. İçine

saklandığımız sık dallı çam ağacı bir şapka misali, yapraklarıyla bizi örtüyor. Oturduğumuz yerden çevreyi izliyoruz. Günlerce böyle bu ağacın içerisinde otursak kimse bizi farketmez.

TDP'li Rıza arkadaş, Giresunlu olduğundan oranın şivesini de iyi biliyordu. Öğleden sonra nerede olduğumuzu öğrenmeye gitti. Silahını bırakmış, sadece tabancasını almıştı. Alabalık tesislerine girdi. Hepimiz heyecanla bekliyoruz. Yarım saate yakın oturduktan sonra tesislerden çıktı. Dolanarak yanımıza geldi. Rıza arkadaş, dolaylı yollardan nerede olduğumuzu, Giresun'a hangi yoldan gidebileceğimizi öğrenmişti. Bektaş yaylalarında Develi'ye yakın bir yerdeydik.

Akşam sis bastırdığında yürümeye başladık. On-on beş dakika yürüdüktan sonra bir ormanın içine daldık. Bu ormanlarda günlerce yürüyebileceğimiz söyleniyordu. Biz ise bir kaç dakikalık mesafede mahsur kalmıştık.

Yol boyunca halkla ilişkilerimiz sürüyordu. Yolda bir eve daha girmiştik. Daha önce buralara hiç bir gerilla uğramamıştı. Ayrıldığımızda yaşlı bir nine elini beline dayayarak;

"Dört beş senedir bu dağda teröristlerin olduğunu duyuyorduk. Biz ilk defa sizi görüyoruz. Sizin halkla bir düşmanlığınızın olmadığını anladım. Bundan böyle bunu söyler, bunu bilirim. Siz asker ve devletle uğraşıyorsunuz" dedi. Yaşlı ninenin elini öpüp ayrıldık.

Keşap'a ulaşmıştık. Keşap halkı hem korkuyor hem de gerillanın oraya kadar ulaşmış olmasına seviniyordu. Halkla bazı ilişkiler geliştirdik. Dağlar denize paralel uzanıyor, dağların en üst kesimleri ve zirveleri genelde çıplak oluyordu. Buralarda yaylacılık hakimdi. Karadeniz'in yaylaları Kürdistan'ın yaylalarına benzemiyor. Ekonomik amaçlı yaylacılığın yanında turistik yaylacılık da yapılıyor. Kır turizmi denilen bu yaylacılık şekli insanda Avrupalı bir esinti yaratıyor. Avrupa'dan gelen insanlar yaz tatillerini bu yaylalarda geçiriyorlar. Küçük villa tipi lüks evler ve barakalar uzadıkça uzuyor.

Daha çok işin konforuna kaçmışlar.

Sadece temiz dağ havasını solumak için gelmişlerdi. Karadeniz insanının kendi arasındaki sınıf çelişkisini bu yaylalar her gün defalarca hatırlatır insana. Dağlık olan bu kesimde küçük ve tahtalardan yapılmış bir ev ile betonarme villa tipi evler karşı karşıya durur ve bir o kadar da birbirlerini yadırgayarak bakarlar. Bir yaşlı çoban sabahleyin erken uyanıp sürülerini yaylaya salarken, villadaki insan günün ilerleyen saatinde uyanır ve kapının önündeki havuza kendisini bırakır. Bektaş'ta yaylacılık bu yüzden kendisine özgüdür.

Denizlere paralel uzanan dağların zirvelerinin hemen altında, denize bakan yamaçlarda kızıl çam ormanları başlar. Her bir ağaç, çok rahat bir takımlik arkadaşı saklayabilir. Ağaçların altındayken gökyüzünün maviliğini göremezsin, her şey yemyeşil, bazense farklı renklere bürünür. Daha da aşağılarda çamlar azalır, gürgenler başlar. Gürgenlerle birlikte köyler de başlar. Ordu'dan Artvin'e ormanların gölgesinden ayrılmaksızın yürüyebilirsin. Sanki Karadeniz ormanlarıyla bize bağrını açıyor. Karadeniz'in zorlukları da var tabi. Ormanı çok güçlü. Araziye iyi hakim olamaz, geçit yerlerini bilmezsen bir vadinin bir yamacından diğer yamacına bir gecede geçemezsin. Ormanın sıklığı yetmiyormuş gibi Aho denilen küçük çalılık şeklindeki ağaçlar adım attırmaz. Aho, saklanmak için birebirdir ama içinde koşarak hızlı yürüyemezsin. Her koşuşunda Aho ağacı elini uzatarak insanı ayaklarından yakalayıp, yere serer. Güzelliği ve iticiliği o kadar iç içe geçmiştir ki, ayıramazsın. Her yer böğürtlenlerle doludur. Yaz kış yapraklarını dökmeyen kızıl çam ormanları adeta bize el sallayarak, "Gelin birlikte yaşayalım, biz sizleri koruruz" diyordu.

Keşap halkıyla bazı ilişkiler geliştirip, ilişki kuracağımız insanlarla da buluştuktan sonra, bir kaç buluşma noktası ve bazı posta kutuları ayarladık. Bazı örgütsel planlamalar için ana karargahımıza geri döndük. Fakat kısa kalıp tekrar bizi kışın da barındırabilecek bu

ormanlara geri dönecek, tekrar buralarda alt yapı çalışmaları yürütecektik.

Yedi kişilik bir grup olarak Keşaptaydık. Amacımız kış üslenmesini hazırlamaktı. Giresun'a gelen ilk gruptan sadece ben, Rıza ve Med vardık. Ulaş, Umut, Baran ve Baver arkadaşlar da bizimleydi

Düşman bizi sağ ele geçirmeye çalışıyordu. Pusular atarak komploya ağırlık veriyor, şüphelendiği aileler olursa girip aylarca o evin içerisinde bekliyordu. Düşmanla karşılaştığımızda bizi yaralı ele geçirip çözmek için, ayaklarımızın altına, belden aşağıya ateş ediyorlardı. Geçtiğimiz patikaların üzerinde kurduğu pusularsa adeta patikanın üzerinden geçeni vurmak için değil ele geçirmek için atılıyordu. Düşman hareket tarzımızı öğrenmeye büyük önem veriyordu. Gece mi gündüz mü yürüyoruz? Pusuları nereye atmışız, nerelerde konumlanıyoruz? Onlar için muammaydık. Düşmanın pusu attığı yerleri anlıyoruz. Sigara izmaritleri, yaktıkları ateşler var.

Halkla ilişkilerimizi geliştirmeye çalışıyorduk. TDP'li arkadaşların vasıtasıyla ilişki kurduğumuz aileler takip edildiklerini söylüyorlardı. İstedğimiz malzemeleri getirmiyor, "İzleniyoruz, takipteyiz" diyorlardı. Partimizin, Birleşik Devrimci Güçler çalışması çerçevesinde TDP'li arkadaşlarda bizimle hareket ediyordu. Yıllardır birlikte çalışıyorduk. Sayıları az da olsa, farklı bir örgüt olduğu bilinciyle yaklaşıyor, temsil hakkı veriyorduk. Karargah yönetiminde onlarda yer alıyordu. Örgütsel, askeri vb. konularda gelişmeleri için elimizden geleni yapıyorduk. Sorumlumuz Ayhan arkadaş çok özel çaba harcıyor, Önderliğin alan özgülünde sunduğu perspektiflere bağlı kalmaya çalışıyordu. TDP'li arkadaşların örgütlülüğü ayrı olmasına rağmen Ayhan arkadaş "Bizim komutanımız" diyorlardı.

Sonraları iki grup şeklinde ayrıldık. Giresun'da üniversite öğrencisi bir Kürt bayanla geliştirdiğimiz ilişkiler, üniversite çevresine kadar girmemizi sağlamıştı. Daha sonra o bayan arkadaş katılmak istediğini belirtti.

Yanımızda hiç bayan arkadaş yoktu. Almadık. Örgütlenme çalışması yürütürken topladığımız erzaklar bir kış üslenmesini sağlayacak düzeydeydi.

Yaşlı bir amcayı örgütlemiştik. Ona "Kovboy amca" diye de bir ad takmıştık. Ormanın içerisine bir posta kutusu yapmıştık. Amcaya ;

"İhtiyaçlarımız olursa, buraya yazacağız. Sen bu ormana geldikçe orayı kontrol et. İhtiyaç listesini alır, karşılar, oraya bırakırsın. Birbirimizi görmesek de bu şekilde bir iletişim kurabiliriz" demiştik. İki gün önce ihtiyaç listemizi bırakmıştık. Kovboy amca, ihtiyaçlarımızı karşılamış olmalıydı. Çünkü büyük bir bağlılıkla görevini yerine getiriyordu. Şimdi de ihtiyaçları almış olmalıydı. Küçük ormanlığın içine girdik. Etrafı önceden kontrol etmiştik. Kimse yoktu. Arada bir gelen kuş sesleri ormanın hüzünlü sessizliğini bozuyordu. Siparişler için belirlediğimiz ağacın yanına vardık. Ağaç sivrilerle göğe yükseliyordu. Yaklaştık. Bizim siparişlerimize ek olarak bulaşık teli de almıştı. Bıraktığı nottaysa siparişleri aldığını, bizi özlediğini belirtiyor ve "Bulaşık telini kara çaydanlıklarınızı temizleyesiniz diye bıraktım. Sağlığınıza dikkat edin" diyordu.

İlişkilendiğimiz aileye telefon açtık. Karşıdan gelen ses tuhaftı ve tedirgin bir şekilde yansıyor. Bir sorun mu vardı? Buluşmamız için bir yer söylediler. Fakat biz ses tonlarından ve konuşma şekillerinden polisin onları konuşturduğunu düşündük. Verdikleri zaman ve mekanda o randevuya gitmedik. Uzaktan kontrol ettiğimizde sivil ve resmi polislerin sezdirmeksizin etrafta dolaştıklarını gördük. Kuşku payımız doğrulanmıştı. Telefon açmamızın üzerinden iki gün geçmişti, haberlerden onların yakalandıklarını anladık.

Biz üç kişilik grup olarak yaylalarda kalıyorduk. Kış sürecinde tüm evler boştu. Biz bir kaç villa tipi ev ayırmıştık, yaylalarda sürekli hareket halindeydik. Turistik amaçlı kullanılan bu evlerde erzak sıkıntısı çekmiyorduk. Bu erzakların bir kısmını çekerek üslenme için hazırladık.

Tek sıkıntımız kitap, gazete ve dergi bulamamaktı. Kaldığımız evlerde bulduğumuz bir kaç klasik roman vardı, okuduk. Onların dışında bulduğumuz ne varsa okuyorduk. Böylece bir kaç kitabı aramızda gezdirerek okuduk. Kaldığımız evlere zarar vermemeye özen gösteriyoruz. Bir kış küçük bir gerilla grubu olarak kayıp vermeden geçirmek bizim için çok önemliydi.

Bazı aydın kesimleriyle ilişkilendik. Gerillanın Giresun'un içlerine kadar girmesini inanılmaz buluyorlardı. İlişkilenmek istiyorlardı. Yer yer ilişkileniyorduk. Ufak bir dikkatsizliğimizin onlara zarar vereceğini geçmiş pratiklerimizden çıkarmıştık. 12 eylül öncesi devrimci ruhunun buralarda, halkın arasında yer yer yaşadığını görüyorduk. Fakat zarar görmesinler diye ilişkilerimizi sınırlıyorduk.

Yürüyorduk. Küçük bir yayla evi gördük. Mola verme vaktimiz gelmişti hem de Karadeniz insanıyla ilişkilenecek gerekiyordu. Gitmeden evi dürbünle izledik. Bir yaşlı dede ve ufak bir oğlan çocuğunun dışında kimseler yoktu. Sürülerini yaylaya bırakıyorlardı. İki arkadaşla birlikte yayla evine gittik. Diğer arkadaşlar uzakta, gözetlemek amacıyla kaldılar. Küçük kulübeye doğru gittik. Yaşlı amcaya selam verdik. Elini öptük. Bize yer gösterdi. Sıcak yürekli yaşlı amcayla sohbete başladık.

Yaşlı amcayla sohbete dalmıştık. Saatiye baktım. Namaz vakti gelmişti. Amcaya dönerek, "Namazını kılmıyor musun?" dedim. Yaşlı amca namazını kıldı ve sohbetimize devam ettik. Durumumuzu anlattık. Bizi nasıl bulduklarını, nasıl değerlendirdiklerini yaşlı amcaya sorduk. Amca nur yüzüyle gülerek,

"Valla sizden önce çok korktim. 'Bunlar kesin peni vuracaklar' Sonra dedum, 'İhtiyarum gayri, bu adamlardan bana zarar gelmez. Açlar yemek yemeye gelmişler' Anladım ki bu devlete karışısınız. Ben de karşıyum. Siz bu devleti yıkmak isteyesunuz, ben de yıkmak isteyrum. Ama siz deyesinizki 'Sosyalizm' ben de deyerum ki, 'Şeriat' Yollarımız burada ayrılai" dedi.

Meselemizi anladıklarını böyle koyuyor. "Apo'yu duydun mu, tanıyor musun?" diye sordum.

"Duydum, Apo iyi adammış" diye cevapladı.

"Nereden biliyorsun, niye iyi diyorsun? diye üsteleyince,

-Finduk toplamaya giden bir komşumuz vardı. O anlattı bana uşağım. Ona da Urfa'lı bir finduk işçisi anlatmış. Apo Müslümanlara bi şey demiyor, dine karışmayi. Müslümanlığa saygısı varmış. Demirel'den Atatürk'ten çok daha iyidir. Apo için önemli olan dini duyguların ne anlam ifade ettiği imuş" dedi. Bir fındık işçisi aracılığıyla Başkan Apo'nın dine yaklaşımını duyması çok önemliydi. Heyecanlanmıştık. Oradan etkilenerek Başkan'a bir saygısı ve sempatisi gelişmişti. Yaşlı ve bilge görünümü insanı çekiyordu. Çok güçlü ve etkileyici bir hitabı vardı. Belirttiklerini inanarak söylüyor, anlattıklarından korkmuyordu. Sohbet arasında bir koyun kesti, ikincisini kesmek istedi, izin vermedik. Para vermeye çalıştık. O ısrarlı almıyordu,

"Zannetmeyin ben sizden korktuğum için almayrum. Size verecek başka bir yemeğim yok. Burada sadece torinumla kalıyoruz. Yemek yapacak kimse yoktur. Koyun kesmek gerekeyidu kestim. "Aç olan, yemek isteyen adamdan para almam. Müslümanlığıma yakışmaz. Siz değil başka biri gelse ben ona da koyun keserdim uşağım. Ondan da para almazdım" dedi.

Biz ısrarla on milyonu cebine soktuk. "Tuz parası" diye verdik. Karadeniz halkı misafirperverdi. Karadeniz insanı ilk başta asabi ve sert görünür. Yakınlaştıkça güçlü dostluklarını ve mert yanlarını görürdük. Sözlerine sadıktırlar ve tepkileri nettir. Dostsa dost, düşmansa düşmandır. Bizi ihbar edecek olan biri açıkça söyler,

"Ben sizi ihbar edeceğim, üç gün sonra kesin sizi ihbar edeceğim" Karadeniz insanının tavrı nettir. "İhbar etmeyeceğim" deyip, gidip ihbar eden insana az rastlanılır.

Yaşlı amcanın evi baraka şeklindeydi. Tahtalardan

örölmüş bir evdi. Ormandan getirdiği odunları kapının önüne yığılmış. Kuzinesini habire yakıyordu. Küçük oğlan çocuğu sürüye yön veriyor, oraya buraya koşturuyor, yorulunca gelip dedesinin ayaklarının dibine oturuyordu.

“Nerelisin dede?” dedim. Biraz düşündü, yılların ötesine uzanmıştı sanki,

“Orduluyum uşalım” dedi.

“Fikri Sönmez'i tanıyor musun?” dedim

“Yeğenim, yirmi beş yıldır bu dağlarda çobanlık yapayrum. Bana hangi çobanı sorarsan sor, tanırım. Ama Fikri Sönmez'i tanımam” dedi. Sonra Ordu'ya bağlı bir köyde olan evini tarif etti. Neşeli bir sesle

“Gelin, gelin ama gelirken tikkat edun. Evim köyün ortasındadır. Gizli gelin, kimse sizi körmesun, ihbar eder” dedi. Ayağındaki lastik ayakkabılar, üstündeki beyaz gömlek ve bol pantolonla bir dervişı andırıyordu.

Giresun'dan ayrılmak üzere dört kişilik grup olarak yola çıkmıştık. Yine E-32 yolundan geçecektik. Her zamanki gibi E-32 yolunda görüntü vermeden karşıdan karşıya geçmek büyük bir sorundu. Arabalar vızır vızır geçiyordu ve biz çantaları sırtında, silahları omzunda dört gerillaydık. Normal insanlar gibi geçemiyorduk. Yol, bir tek dakika boş kalmıyordu. Yük araçları, yolcu taşıyan araçlar, özel taksiler, motosikletler birbiri ardına dizilmişti. Yanımdaki arkadaş gülererek,

“Gerilla pusuda şehit düşer biz ise bir otobüsün altında kalacağız” dedi. Hava kararmıştı. Yoldan geçen araçlar biraz seyrelince, gizlendiğimiz ağaçlığın içinden kalkıp yola doğru yürüdük. Araçların azaldığı bir anda hızla koşarak karşıya geçtik. Uzaklardan iki taşıtın farları yanıyor bize doğru geliyordu, hızla uzaklaştık.

Karadeniz'e ilk gittiğimizde Tokat'ta bir eylem yapmıştık. Dönüşte de bir eylem yapalım dedik. Bir karakolu hedef olarak belirledik. Mesudiye'de bir polis karakoluydu. Karakolun olduğu alana doğru yürüyorduk. Mesudiye, sokak lambaları, araç farları ve evlerin pencerelerinden taşan ışıklarla aydınlanmıştı. Her yer

capcanlıydı. Koca kent insana çocuk masalarındaki lunaparkları hatırlatıyordu.

İçimden sessizce, "Bizden habersiz, bizim içerisinde olmadığımız bir masal bu" dedim.

MEDYA DENİZ

ANLATILAMAYANLARDAN BİR PARÇA ***"Belki de sessizliğin bekçileriydik."***

Gire Jaro ya da Kure Jaro;

Behdinan'ın görkemli ve boyun eğmez tepesi olan Gire Jaro tepesi üzerinde kavgalar verilmiş yıllarca ve hiç bitmemiş. Bazen onu sahiplenmek için, bazen de ona boyun eğdirmek için savaşlar yürütülmüştür. Yine son yıllarda da görkemliliğine yaraşır bir mücadeleye tanıklık etmişti. İsminin çeşitliliğini ve bulunduğu coğrafyadaki etkisini düşününce, hakimiyet savaşlarının hangi boyutta yaşandığını anlamak zor olmaz. Çünkü o, bin yıllardır ele geçirilemeyen topraklardan sadece bir parça.

Uzunlamasına dar ve zirveleri sivri tepelere sahip olan Kuzey tarafı kayalık ve çıplaktır. Güney tarafı ise geçit vermeyen büyük kayalıklarla kaplı sık bir ormana sahiptir. Uzaktan görünümü hırçın, yaşlı bir kadına benzese de, şafak sökerken sisin arkasından bakan bu dağa çıkan her gerillada, hakimiyet duygusunun yanında, bu coğrafyaya ait olduğu hissi de uyanıyordu.

Burası sanki kirletilmek ve üzerinde savaş yürüten başka yaşamları istemezcesine tüm çeşmelerini kurutmuştu. Öyle ki, ne zirvelerinde ne de eteklerinde tek bir damla su bulunamazdı. Kendisine yarenlik edenlere ise, derinliklerinde sakladığı, mevsimlerin bile işlemediği kunberflerinden (kar kuyuları) su verildi. Kendimizi 7-8 metre sarkıtarak kar sularını çıkartıyor ve Gire Jaro'nun efsanevi havasını soluyorduk. İnsanlar yaşam koşulları bulamadıkları için bu dağa fazla gelmemişlerdi. Bu

nedenledir ki, Gire Jaro'ya hiçbir patika çıkmaz. Çünkü insanlar, ne böylesi bir dağa çıkmaya cesaret edebilmiş ne de Gire Jaro buna izin vermişti. Sanki olduğu günden bu yana yalnızlığa terkedilmiş. Böyle bir yaşamı o da benimsemişti. Belki de bu tarihi yalnızlığından dolayı ona bu isim verilmişti. Gır- tepe, Jaro- yazık.

Gire Jaro'nun gerilla yaşamında apayrı bir yeri vardır. Gerillalar, Jaro'nun asırlardır yaşadığı yalnızlığı bozmuş ve yaşamın tüm zorluklarını, sancılarını, güzelliklerini, sevincini birlikte paylaşmıştır. Gire Jaro, gerillaları, kapılarını hiçbir zaman açmadığı, sevdasını anlatmadığı insanlara karşı korumuştur. İlk defa bir ittifak kurmuş, elini mücadele arkadaşına, gerillaya uzatmıştır.

Hep merak ettiğim, zirvesinden Zap'a bakmak için sabırsızlandığım bu dağa ne yazık ki gece çıkmış ve aynı gece inmek zorunda kalmıştım. 1995 yılının 26 Ağustosuydu. Hamle esnasında bir arkadaş yaralanmıştı. Onu almak için iki arkadaşla birlikte Zap vadisinden Gire Jaro'nun zirvesine çıktık. Gire Jaro'ya bu gidişim, beni heyecanlandırmış olsa da onun gizemliliğine dair hiçbir şey duyumsayamamıştım. Uzun zaman sonra operasyon hazırlıkları amacıyla Gire Jaro'ya bir kez daha çıktım. İşte o zaman tüm hasretimi gidermişim. Onu yıllardır tanıyor gibiydim. Kimsenin duymadığı bir sohbet ettim onunla. Ona, uzun uzun onu ve yüreğimdaki yerini anlattım. O gün bu gündür sınırsız bir yoldaşlığı paylaşırım onunla.

Kure Jaro'da Tarihi Direniş

Tarih 25 eylül 1997'yi gösteriyordu. Sonbaharın serin rüzgarı Zap'ı boydan boya geçip, Kure Jaro'nun zirvelerini aşarak gidiyordu uzaklara. Sarı renge bürünmüş vadilerde dereler yağmur suları ile daha bir artarak akıyordu. Kışın habercisi sonbaharı Zap'ta yaşamak, pastel renkli bir tablo içinde yaşamaya benziyordu.

14 Mayıs operasyonunda düşman neredeyse geldiğine pişman olmuştu. Her alanda çok güçlü eylemler

yapılmış, pusular kurulmuştu. Üstüne üstlük iki kobranın da düşürülmesi moralimize moral katmıştı. Böylelikle düşman Zap'a girmenin öyle kolay olmadığını anladı. Operasyon sonrasında tüm bölgelerdeki güçler ya kendi alanlarında, ya da bir araya gelerek eylemler yaptı. Bamerne, Kadişe - Enişke, Sergele ve Segirke eylemleri ve Amediye şehri kuşatması oldukça başarılı geçmişti. KDP oldukça zorlanmış ve savunma pozisyonuna geçmişti. Tek başına hiçbir güç sergileyemediği gibi, sıkıştığı anda TC'yi imdadına çağırıyordu ve kutsal topraklarında ihaneti tekrar tekrar yaşıyordu.

Yılın son eylemini yapmayı planlıyorduk. Deraluk şehrini kuşatacaktık. 7 bölük bir araya gelmiş planlama yapıyorduk. Bu eylemin başarısı ile 97 yılındaki tüm atılımların başarılarına bir yenisi eklenecekti. Hazırlıkların farkına varan KDP; Türk ordusunu yeniden yardıma çağırmişti. Bir davetiye üzerine düşman tankları, zırhlı araçları ve binlerce askeri ile Güney Kürdistan'ın bir çok alanına girdi. Artık bu savaşın "Brakuji" olmadığını, yüzyılların ihanetinin nasıl yaşatılmak istendiğini herkes görmüştü.

Operasyon hazırlıkları yapıldığını anlayınca, Deraluk şehir kuşatma eylemini ertelemiş, tüm güçler savaş durumuna göre mevzilenmiştik. Her bölük Zap ve Metina bölgesinde bir alanı tuttu. Bizim bölüğümüz ise Şikefta Bırindara alanına gidecekti. Bu alan savaş için stratejik olduğu kadar, manevra sahası da genişti. Doğusu Kure Jaro, kuzeyi Zağroslar ve güneyi Zap vadisiydi.

Gecenin ilerleyen saatleriydi. Bahar tepesinden ayrıldığımızda soğuk bir rüzgar esiyordu. Karanlığın içinde ilerlerken, yarının belirsizliği benim olduğu kadar bir çok arkadaşın kafasını kurcalıyordu. Hazırlıklar yapıyorduk, ama ne kadar karşılayacağı, düşmanın nasıl yöneleceği konusunda net bilgimiz yoktu. Kaygı duyuyordum. Kaygılanmak bazen çalışmayı başarıya götürür, bazen de yapılabilecek en kolay işin başlamasını dahi engellerdi. Neyse ki, her şey yolunda gidiyordu ve kaygılarım

benimle kalıyordu.

Şehitlik noktasına ulaştıktan kısa bir süre sonra takımımız savunma amaçlı olarak tepeye çıktı. Tepeye ulaşır ulaşmaz ilk işimiz çatışma pozisyonuna göre mevzilenmek oldu. Günün yorgunluğu göz kapaklarımıza çöküyordu. Uyumak yasaktı ama kendimizi tutamayıp uyumuş, yorgunluğumuzu birkaç dakikalık kestirmelerle gidermiştik. Behdinan'ın üzerine çöken sessizliği dinliyorduk. Belki de sessizliğin bekçileriydik. Kimsenin bu gizemli sessizliği bozmasına izin vermemek için bekliyorduk.

Gün yavaş yavaş ışıyordu. Ne olursa böyle anlarda olur. Geceye en uzak bir zamanda başlatır saldırıyı, yani sabaha doğru. Bu nedenle çevreme pür dikkat bakıyor, arada bir ağırlaşan göz kapaklarımı ovuyordum. Gözüme ilk çarpan, Garzan arkadaşın yüzündeki hüznü ifadeydi. Nedenini sorduğumda,

"Düşman şimdiye kadar burada olmalıydı. Görünürde bir şeyin olmaması beni kaygılandırıyor" diye cevap verdi. Haksız da değildi. Bir gerilla için en kötüsü saldırdığı mevzinin boş çıkması ve savaşmayı beklerken düşmanın gelmemesidir. Oysa çok geçmeden, Garzan arkadaşın kaygılarının yersiz olduğunu anladık. Çünkü düşman, gece tepeye sızmış, hemen üstümüzde duran zirveye mevzilenmişti.

Günün ilk ışıkları ile birlikte çatışma başladı. Silah sesleri gittikçe yükseliyordu. Tepedeki arkadaşları merak etmeye başladık. Takviye güç göndermek istediyseniz de, bunun yarar getirmeyeceğine dair hepimiz hemfikirdik. Çünkü onların hızla geri çekilmeleri gerekiyordu. En iyi yardımın, bulunduğumuz yerden suikast yapmak olduğunu düşünerek, sürekli ateş açıyorduk.

Birkaç saat süren çatışmadan sonra, tepe düşmanın eline geçti. Biz de zaman kaybetmeden Karker tepesine doğru çekildik. Karanlık çöker çökmez noktaya vardık. Çatışmalı bir gün yaşanmıştı. Gerçi çatışmaya bizler hazırlanmıştık, ama tepeciler başladı. Onlara yardım

edememek bizi her ne kadar zorlamışsa da geri çekilmek daha bir üzmüştü. Operasyon devam edecekti ve biz daha kim bilir kaç kez çatışmaya girecektik.

Kure Jaro'yu KDP tutmuştu. Zap'a ne zaman operasyon yapılsa Kure Jaro'ya KDP gelirdi. O haşin ve sert arazide ancak onlar yaşayabilirdi. Askerler fazla ilerleyemiyor ve savaşıyorlardı. Belki de bu nedenle en zor yerler KDP'ye veriliyordu. Anlıyordum. Coğrafyaya hakim olmak için, o coğrafyanın insanlarını birbirleri ile savaştırıyordu. Çünkü kendileri asla ne coğrafyaya hakim olabilirlerdi ne de o coğrafyanın insanlarına.

Kure Jaro'yu ihanetçiler tutmuş olsa da, onu koruyacak, tarihi boyunca el sürdürtmediği değerlerine sahiplenecek gerillaları vardı. En az kendisi kadar savaş halindeydi onlar da. Bu nedenle bir bölüğümüz Kure Jaro'da mevzilenmişti. Akşam bir eylem yapacaklarını, eğer başarılı olamazlarsa bir dahaki eylemde bizim Kure Jaro'da olmamızı söylediler.

Bir yandan eylemin başarısını, diğer yandan Kure Jaro'da savaşmanın ayrıcalığını yakalamak istiyordum. Her gerillaya nasip olmayabilirdi orada savaşmak, ama ben bu kadar istiyorken ve yakınlaşmışken, bunu kaçırmayı hiç istemiyordum. Bu duygu çatışması eylem başlayıncaya kadar da sürdü. Uzaktan izlediğimiz eylemin içinde olma istemi, gecenin karanlığını parçalayacak güçteydi. Bunu sadece ben yaşamıyordum. Yanımdakilerin iç geçirmelerinden, eyleme dair iyimser tahminlerinden ve mermilerin karanlıkta bıraktığı izlerin yansıdığı bakışlarından anlayabiliyordum. Bunu hissetmek zor değildi. Çünkü bu ortak duygularımızdan sadece biriydi.

Eylem planlandığı gibi yürümemişti. Önceden söylendiği gibi Kure Jaro'ya doğru yol aldık. Sonunda isteğim olmuştu. O erişilmez dağda savaşın tadına varacaktım. Vazgeçilmez bir istem gibi gelip oturmuştu yüreğime. Kendisini bu kadar gizemli kılmayı nasıl beceriyor diye, sorumuşumdur çoğu kez. Cevabını bulmak

istemediğim bir soru olarak hep kaldı. Belki de sihri buradadır. Cevapsız sorular. Hissediyor diyemem, ama tanıdığım birçok gerillanın Kure Jaro'ya özel duygular taşıdığını gördüm.

Başarısız olan eylemden dolayı arkadaşlarda moral bozukluğu olmuştu. Fakat gidişimiz ve bizim moralimizle onlar da canlandılar. Zaman kaybetmeden eylem hazırlıklarına başladık. Üç günlük keşiflerden sonra eylemin yapılabileceği kararını aldık. Böylece taburdaki arkadaşların hepsinin katılacağı eylem planlama toplantısı yapıldı. Eylemin gerekçelerinin yeterliliği konusunda hepimiz hemfikir olduk. Düşmana Kure Jaro'da darbe vurmanın anlamı daha büyüktü. Hele KDP'nin yenilgiye uğraması, en büyük başarılarımızdan sayılacaktı. Kure Jaro'ya, ihaneti ve utancı yaşattırmamaya kararlıydık. Yaşanılacak bir yenilgi tüm operasyona damgasını vuracaktı. Kure Jaro'yu denetimimize almazsak da orada kolay yaşanılmadığını onlara göstermeliydik.

Gerekçelerimiz bunlarla sınırlı değildi. Merkez Karargah ve YAJK Karargahı Zap vadisindeydi. Onların güvenliği açısından Kure Jaro'nun denetime alınması gerekiyordu.

Akşam ağır ağır geliyordu Zap'a. Ya içimizdeki sabırsız duygulardı bunları yaşatan, ya da zaman yavaş işliyordu. Güneş Amediye boğazının arkasına gizlenmeye başladığında gökyüzünde renk oyunları sıraya girerdi. Bulutların dakikalar içindeki renk değişimi, bir ressamın hiç beklemeden fırçasını tabloya sürmesi gibiydi.

Saat beş sularıydı. Eylem başladı. Arkadaşlar çok güçlü vurdular. Sesler Zap'ta yankılanıyor gibiydi. Sabırsızlık ve heyecanın karıştığı garip bir duygu içindeydim. Ve sanıyorum herkeste de bu duygu hakimdi.

Düşman, merkezi olarak tuttuğu alanlardan havan, top ve obüs atışları yapmaya başladı. Kuzeyden Çukurca alaya, Tepe Sor, Eriş, Şikefta Bırindara tepesi, güneyden Deraluk ve Şeladiz şehir merkezlerinden neredeyse birer karış mesafelerle havan atışları yapıyordu. Bir alay asker

ve sayılarını hiçbir zaman tahmin edemediğimiz peşmergelerin denetiminde olan Kure Jaro'yu onların elinden aldık. Büyük bir zafer kazanmıştık. Hem de en ağır bedeli ödeyerek. Binevş, Serhat ve Şervane Musa arkadaşları şehit vermiştik.

Binevş arkadaş, üç gerilla kız kardeşin en büyüğüydü. Uzun dalgalı saçları ve narin bir duruşu vardı. Gören, onun doçkacı olduğuna, hatta Zele'de bir uçağı vurduğuna asla inanmazdı. Yüzündeki masumiyet bir kız çocuğu saflığındaydı. Şervane Musa arkadaş genç yaşının dinamikliği ile iş yapardı. Zağroslarda uzun süre kalmış ve tüm arkadaşlarla tanışmıştı. Şervan deyince akla cesaret geliyordu. Soğukkanlılığı ve pratik zekası her zaman örnek alınırdı. Sabah yanımdan ayrılmadan önce cebine koyduğu şutik parçasını ne yapacağını sordum.

"Eğer yaralanırsam yaramı bağlamak için kullanacağım" demişti. Bacağından yara almış, kanı durdurmak için şutiği bağlamak isterken, başından aldığı mermi ile şehit düşmüş. Cenazesini oturur bir vaziyette bulduk. Acısının derinliği, ne şahadeti ne de şahadet biçimiydi. Onun güzelliği ve militanlığıydı. Yokluğu hala bir yara gibidir.

Kure Jaro'nun alındığının 3. günüydü. Günlük yaşamımızı düzenlemiş. İş bölümünü yapmıştık. Nöbetleşe mevzileniyorduk. Her an saldırabilirlerdi. Bazen geç bile kaldıklarını düşünüyorduk. Böylesi bir yenilgiyi kendilerine yedireceklerini zannetmiyorduk. Geleceklerdi, ve bu tek bir anlama geliyordu. Artık cephe savaşındaydık.

Cephe savaşı gerilla için tercih edilir bir savaş tarzı değildir. Çünkü teknik eşitsizlik bizi savunma konumunda tutacaktı. Oysa gerilla saldırı demektir. Gizlilik ve örgütlülük demektir. Vur ve kaç. Örgütle ve saldır. Gerilla tarzında gizlilik teknik eşitsizliği ortadan kaldırıyor. Düşman merkezlerinin ortasına kadar gidebilir ve çok etkili bir vuruş yapılabilir. Böylece düşmanın tüm tekniği anlamsız kalır. Ancak iki karargahın da güvenliği

açısından Kure Jaro'yu bırakmamalıydık.

Zaman çok geçmemişti ki, saldırıya geçtiler. Önce saatler süren bombardıman yapıldı. Ardından belli aralıklarla havan atışları devam etti. Havan atışları karadan saldırı yapıldığı mesajını veriyordu. Daha doğrusu tecrübelerimiz, bize bunu söylüyordu. Birbirini savunacak biçimde mevzilenmiş olan üç manga arkadaş olduğu halde, arkadaşlar akşama kadar savaştılar. Hava kararmadan Şeladiz'e getirilen tanklar top atışına başladı.

Öğleden sonra çatışmalar hiç durmadan devam etti. Takım komutanı arkadaş yanımıza geldi. Sinirli görünüyordu.

"Düşman Balende tarafından geliyor. Sen ve bir arkadaş daha gelin, boğazda pusu atalım" dedi. Hazırlanmak için noktaya indiğim sırada Karker arkadaş

"Zaman arkadaş gecikebilir, onun yerine ben geleyim" demiş. Ve boğazda pusu attılar. Üç defa çatıştılar. Bizde hemen aşağı yamaçlarda savunma yapıyorduk. Düşmanın arkadaşları arkadan çevirmesine izin veriyorduk. Akşama doğru, yukarı çıkmamız için talimat gönderildi. Karker, diz kapağından topuğuna kadar açılan büyük bir yara almıştı. Cihazda "Karker'i kurtarın!" talimatı sık sık tekrarlanıyordu. Karker'i kurtaracaktık elbette, ama nasıl? Hiç aralık vermeden sağımıza solumuza düşen havan ve toplardan başımızı kaldıramazken, Karker arkadaşı güvenli ve tedavi olabileceği bir yere taşımak oldukça güçlü. Her şeye rağmen, onu götürmeye kararlıydık. Çantamdaki yarım battaniyenin üzerine yatırdık. Yüzü gerilmişti. Hiç inlemiyor, bağırıyordu. Elimi alnına götürdüm. Terlemişti.

Mevziden silah sesleri azalınca düşman ilerlemiş, çok yakınımıza kadar gelmişti. Bunu fark eder etmez, üzerine Karker'i yatırdığımız battaniyenin uçlarından tutup koşmaya başladık. Obüslere karşı korunmamız için Karker arkadaş bizi sürekli uyarıyordu. -Kendinizi yere atın, diye sesleniyordu. Zaten düşe kalka gidiyorduk ve

Karker arkadaşı oldukça zorlamıştık. Hem kan kaybediyordu, hem de ani düşüşlerle sarsılıyordu. 300 metre kadar ilerledikten sonra, onun için ağaçlardan ve şutikten bir sedye yaptık. Çatışma hafiflemişti. Sedye işimizi daha da kolaylaştırmıştı. Karker arkadaşı yatırdığımız sedye fazla sağlam olmasa da koşmak daha kolaydı ve daha sarsıntısızdı.

Kayalıklı bir yere geldiğimizde silah sesleri artık duyulmuyordu. Onu orda bırakıp, ilk yardımını yapmayı düşünüyorduk. Sedye yere koymuştuk. Ayağını tuttum. Yara oldukça açılmıştı ve tedavisi oldukça güç olacağına benziyordu. Karanlığın, tüm endişelerimi örtmesini istiyordum. -Karker arkadaş şehit düşmemeli, diye geçiriyordum içimden. Parti çocuğuydu. Ailesi uzun yıllar önce parti ile tanışmış ve kendisini partiye adamıştı. Karker arkadaş böyle bir ortamda büyümüş ve kendisini geliştirmişti.

Ayağını kavramış ve yukarı doğru kaldırmıştım. Birden bire buz gibi oldu. Anladım. Aramızdan ayrılmıştı. Onu kurtarmayı her şeyden çok istiyordum. Karker arkadaşı böylesine çabuk ve kolay bırakamazdık. Artık çok geçti.

Üç Ekim.

Hava sisliydi. Ya da bana öyle geliyordu. Bulutlar mavi gökyüzünü kapatmış, sanki birazdan üstüme çökecekti. Dağlar aralarındaki mesafeyi kapatmış, birbirine yapışacak gibi duruyordu. Şehitlik noktasına bir şehit verecektik... 20 yaşının tüm tazeliği ile verecektik toprağa. Mezarını kazıyorduk. Gerillanın adetinden değildi kazma kürek kullanmak. Ya silah şişidir bulduğumuz ya da kasatura. Derin kazamayız bu yüzden. Kazdığımız her avuç toprağı, birazdan Karker'in üzerine atacağımızı biliyorduk. Yağmur yağsın isterdim. Tepeden tırnağa ıslatan yağmurları duymak ve yüzüme düşen her damlasını hissetmek. Belki de acılarımın yağmurla birlikte toprağa karışmasını istiyordum. Kimbilir..?

Düşman ertesi gün Geliye Balında tarafından,

şehitlik noktasına saldırdı. O bu alana girmekte ne kadar ısrarlıysa, biz de onu Kure Jaro'ya sokmamada o kadar kararlıydık. Birkaç gün önce bırakmak zorunda kaldığı tepeye girerken, sayısız pusu ile karşılaştı ve oldukça kayıp verdi. Geceler bizimdi. Düşman tek adım bile ilerleyemedi. Gündüz ise tüm silahlarını devreye sokarak ilerlemek istedi. O gün akşama kadar kıran kırana bir mücadele verildi. Kure Jaro'da toz ve dumana karışmış patlamalarla yer sarsılıyor gibiydi. Gerillanın cephe savaşına girmiş olması, ayrıca böylesi bir inatla mücadeleyi sürdürmesi düşmanı şaşkınlığa uğratmıştı. Cihaz konuşmalarından bunu anlayabiliyorduk.

Belki de Kure Jaro, ilk kez böylesi bir çatışmaya tanık oluyordu. Erzak sorunumuz vardı ama bizi en çok etkileyen suyun olmamasıydı. Barut kokusunun genzi yaktığı an, bir avuç suya nasıl da ihtiyaç duyuyorduk. En çok da yüzümü yıkamak isterdim. Belki tüm arkadaşlar benim gibi düşünüyordu. Ama kimse bir şey söylemiyordu. Öyle bir anı paylaşıyorduk ki, olumsuzluğa ya da yokluğa dair hiçbir şey söylemiyorduk. İhtiyacımız olan şey ne ekmek, ne su, ne de rahat bir uykuydu. Tek şey istiyorduk; Başarı. Bu duyguyu tüm arkadaşlarımla ortak yaşıyordum. İçimizden kimse başaramayacağımıza dair tek cümle bile söylemiyordu. Çünkü öyle bir sınıra gelip dayanmıştık ki, başarısızlık ölüm, başarı ise zafer anlamına geliyordu. Kendi yaşamımızı düşünmüş olsak dahi, bu savaştan zaferle ayrılmalıydık.

Peki madalyonun öbür yüzü ne diyordu? Gerekli miydi orada kalışımız? Bu kadar mücadeleden sonra ne olacaktı? Düşman, "Alamadım. Kure Jaro sizin olsun" mu diyecekti? Peşmergeler, "Sizinle savaşıyoruz, biz gideceğiz" mi diyecekti. Aksine Kure Jaro'yu bizden almak için gerekirse aylarca bile çatışsırlardı. İstedikleri toprak parçası değil, direnç gücümüzü kırmak ve yenilmezlik unvanına bir yenisini eklemektir. Yoksa en fazla yirmi gün kaldığı bu tepayı istemiyordu.

Bunları savaş anında düşünemiyorduk. Bize göre,

mevzileri terk etmeden kıran kırana savaşmak en doğrusuydu. Açlık, susuzluk, şahadet engel olamazdı. Tüm gücümüzle savaşacaktık. Oysa o gücümüzü, inancımızı, kararlılığımızı üç eylem için harcasaydık, düşman değil, yirmi gün; iki gün bile kalamazdı. İşte bu sefer koşullar bizi cephe savaşını yapmaya zorlamıştı.

Hüseyin arkadaşın komutasındaki takım, ertesi gün sabahın erken saatlerinden başlayarak çatışmaya girmişlerdi. Düşmanın uzun menzilli silahlarından dolayı arkadaşlar bir kademe geri çekildiler. Öğleden sonra çatışma daha da şiddetlenmiş, Batmanlı Garzan arkadaş, aldığı mermi ile şehit düşmüştü. Karanlık çöktüğünde silahlar susmuştu. Sadece yankılar vardı engin kayalıklarda. İki takımımız, düşmanın gelebileceği yola pusu attı. Diğer arkadaşlar ise, günlerden sonra ilk kez dinlenme fırsatı yakalamışlardı. Ancak şehitleri düşündükçe gözüme bir nebze uyku girmedі. Yorgunluğumuzu tek bir şey giderebilirdi, bu savaştan en az kayıpla ve başarı ile çıkmak.

Saldırıları her gün biraz daha artıyordu. Yine her sabah olduğu gibi o sabah da, silah ve bomba sesleri ile uyandı Kure Jaro. Ama bu sefer daha cüretkardılar. Bir elin bombayı atacağı mesafeye kadar gelmişlerdi. Bir yandan çatışmayı sürdürüyorduk, diğer yandan ise eylem hazırlığı yapıyorduk. Günlerden sonra ilk kez erzak ve su getirilmişti. Bunları değerlendirmeliydik. Nasıl mı? Eylemle tabi. Gerilla bulduğu erzağı en iyi şekilde değerlendirirdi. Birkaç koyun kesilmiş, kunberf başında ekmek pişiriliyordu. Adaletli lojistikçimiz Şengal arkadaş, ekmekleri ve etleri takımlara bölüştürüyordu. Tuhaf bir sahne yaşıyorduk. Top ve havan atışları altında biz, et ve ekmek pişiriyor, cephanemizi tamamlıyor, eylem için hazırlık yapıyor, tabi hiç eksilmeyen şakalarımızı ihmal etmiyorduk. Çünkü güzel ve işlerli bir iş bölümü yapmıştık. Takımlar dönüşümlü olarak mevzilere gidiyor, diğerleri ya dinleniyor ya da lojistik ihtiyaçlarını karşılıyordu. Böylece hiçbir işimiz aksamadan yürüyordu.

O günkü çatışmada, Farafın ve Diyar arkadaşlar şehit düşmüşlerdi. Moralim gittikçe bozuluyordu. Bir şahadeti daha kaldıracabilecek gücüm kalmamıştı.

Öğleye doğruydu. Güneş sonbahara yakışır bir eda ile yükseliyordu. Öyle sakindi ki, Kure Jaro'daki bu gürültüden bile habersizdi. O gün dinlenecektik. Mangalarımızı kayalıkların arasına kurmuştuk. Böylece hiçbir obs, havan veya top işlemeyecekti. Kayalıkların bir tarafına biz, diğer tarafına ise bayan arkadaşlar konumlanmıştı. Tam dinlenmeye, güneşin tadını çıkarmaya başlamıştık ki obs topu atıldı. Daha topun patlama sesi susmadan, bayan arkadaşların haykırmaları duyuldu. Obs topu mangalarının hemen önüne düşmüştü. Toza ve dumana bulanmış yüzleri tanınmaz haldeydi. Glelim mi, ağlayalım mı? derken bir obs topu da bizim yanımıza düştü. Kayalıklar arasına mevzilendik. Birbirini izleyen toplar, noktada bir toz bulutu oluşturmuş, göz gözü görmüyordu. şarapnel parçaları kayalıklara çarpıyor, onlarca küçük kaya parçası koparıyordu. Görevden dönen arkadaşlar, şaşkın bir vaziyette oldukları yere mevzilenmişlerdi.

Bazı arkadaşlar doğal, küçük mağaralara sığmıştı. Ben de tek başıma bir mağarada oturmuş, olup biteni izliyordum. Hani derler ya, "Dünya başımıza yıkılacak" işte öylesine bir kıvılcık kıyamet kopuyordu önümde. Toz bulutu etrafı öyle sarmıştı ki, mavi göğü süsleyen bulutları görmek mümkün değildi. Yer, gök olmuştu sanki. Her top, en az on insanın hayatını sona erdirebilecek güçteydi. "Bu kadar sık aralıklarla atmaları neyin işareti?" diye düşündüm. Acaba sayımızı çok mu zannediyorlardı? 80 arkadaş ya var, ya yoktuk. Bir de şehitlerimiz vardı. İçimden "Belli ki bizden korkuyorlar?" diye geçirirken, farkında olmadan sanki duyacaklarmış gibi yüksek sesle "Evet hem de çok korkuyorlar" dedim. n mevzilerden çatışma sesleri geliyordu.

Mağaradan çıkıp çıkmamakta karar veremiyordum. Tam bu sırada küçük sığnağımın önüne bir top düştü.

Her tarafı toza bulamıştı. TNT kokusu soluk almamı zorluyordu. Sanki düşman uzaktan boğmak istiyordu. Elleri ulaşamayınca bu bombalarla boğmak istiyordu. Mağaradan çıktıktan sonra, arkadaşlara ulaşmak için koştum. Birden bire haykırımlar ve bağırmalara karışmış inleme sesleri duydum. 6 arkadaş ayaklarından parça almıştı. Aşırı kan kaybediyorlardı ve ilk yardım olanağı fazla yoktu. Onları kurtarmaya çalışan arkadaşlar, zorlansalar da ellerinden geleni yapıyorlardı.

İlerlediğim patikada kan izleri vardı. Kan izlerini takip ederek, yaralı arkadaşla ulaşmayı başardım. Ayağından yaralanmış olan Aysel arkadaş, kötü görünüyordu. Bu haliyle yürümüş olması bile şaşırtıcıydı. Ayak tabanı kopmuştu ve aşırı kan kaybediyordu. Ne yapacağımı bilemez bir halde yarasına bakarken, üç bayan arkadaş geldi. Yanlarında sağlık malzemeleri vardı ve hızla ilk müdahaleyi yaptılar. Sonra onu sırtıma alarak tehlikeli yerden geçirdim. Noktadaki arkadaşları merak ettiğim için hızla geri döndüm.

Nokta, bıraktığım gibi değildi. Mevzideki arkadaşlar yerlerinden ayrılınca, top isabet etmiş ve şehit düşmüşlerdi. Yardım isteyen sesler geliyordu. Yardım etmek için uzandığım bazı arkadaşlar ise "Beni bırak, arkadaşlara yardım et" diyordu.

Gördüklerime ne ad koyacağımı bilemiyordum. Tesadüf müydü? Yaralı arkadaşların hepsi ayaklarından ve kollarından yaralanmışlardı. Böyle olunca onları taşımak daha da güçleşiyordu. Hatta kıpırdayamıyorduk. Ne bir sedyemiz vardı ne de ilacımız. Durmadan kan kaybediyorlardı ve çatışma giderek kızışıyordu.

Bir an elimi kolumu bağlı hissettim. Çaresizdim. Çatışma giderek kızışıyor ve düşman adım adım yaklaşıyordu. Top ve havan atışları, hareket etmemize fırsat tanımıyor bir yandan da uçak ve koblalarla vuruyorlardı. Binlerce asker saldırıya geçmişti.

Karargah ve karargaha bağlı kurumlar Zap alanından ayrıldılar. Böylece biz de Kure Jaro'dan geri

çeklime yapabiliydik. Kure Jaro'nun eteklerinde geçirdiğimiz 5-6 gün sonunda, düşmanın gittiğini anladık. Böylece bir operasyon daha bitmiş oluyordu.

Kure Jaro'da 97 yılında yaşananlar ne birkaç sayfalık anı ile ne de bir iki söz ile anlatılabilir. Kure Jaro hafızalarda yaşanıldığı kadar canlıdır. Şehitleri, çatışmaları, kıran kırana mücadelesi ile Kure Jaro, hala yüreğimin sihirli dağdır.

Operasyonda, Pervin, Faraşin, Berivan, Canda, Xemgin, Şervan, Şengal, Aras, Sosin, Garzan, Amed, Adar ve Zelal arkadaşlar şehit düştüler.

ZAMAN KIZILIRMAK

YİĞİTLERİN DERGAHI AĞRI

"Namluları, arazinin içlerine uzanıyordu."

On beş kişilik bir grup olarak Serhat eyaletinde faaliyetlerde bulunmak amacıyla Tendürek'ten Ağrı dağına doğru yola koyulduk. Serhat halkının, Kürtlerin tarihindeki direniş meşalesinin taşınması geleneğinde payı büyüktür. Zaman zaman baskı ve katliamlarda sinmiş gibi gözüксе de özgürlüğüne sahip çıkmaktan vazgeçmeyen bir eyaletimizdir. 1994 sonrasında yoğun düşman baskılarına rağmen bu özünü korumasını bilmiştir.

Serhat eyaletimiz coğrafik alan itibarıyla diğer eyaletlerimizden daha geniş sınırlara sahiptir. Bir yanı Karadeniz, Erzurum, diğer yanı Kafkaslara dayanır. Özellikle Ağrı ve Tendürek alanları coğrafyanın en sarp kesimini oluştururlar. Hemen hemen hiç yok denilecek kadar az bir ormanlık alana sahiptir. Çeşme, Şenkaya, Artvin tarafları sık ormanlık kesimi oluştururken Tendürek dağının uzantısını teşkil eden Eledağ tarafları geniş yaylalık yerlerdir. En yakın iki bölge olan Ağrı ve Tendürek alanlarının arası geniş bir ovayla birbirinden ayrılır. Diğer bölgelerle bağlantı bu ova nedeniyle kopuk

kalır. Ağrı dağı duvaklı bir gelin gibidir. Ovanın ortasından gökyüzüne doğru başı dumanlı sarp, gri kayalı gövdesiyle ihtişamla yükselir.

1997 yılında grup olarak Serhat eyaletimize Güney sahasından girerken düşmanın eyalette, halka karşı geliştirdiği baskı ve sindirmenin dozajını bildiğimizden, iki gruba ayrıldık. Afat arkadaş, bir grupla Iğdır tarafına, Eyüp arkadaş da bizim grupla birlikte Doğubeyazıt tarafına geçtik.

Ağrı dağının bir tarafı Iğdır'a, diğer tarafı Doğubeyazıt'ta bakıyordu. Iğdır tarafı kuraktı. Ağrı'nın arazisi susuzdu. Dere ve pınarları çok nadirdi. Dolayısıyla çok kurak olan yerlerde sarnıçlar bulunurdu. Düşman arazide su olmadığını bildiğinden gerillayı engellemek amacıyla bu sarnıçlara, ya da pınarlara sabun ya da zehirli maddeler atarak kullanılmayacak hale getiriyordu. Ya da tümünden taş ve toprakla dolduruyordu.

Alandaki üslenme çalışmalarını yürütmek amacıyla halkla ilişkilenmek başlı başına bir eylem niteliği taşıyordu. Öyle ki kontralaşmış, ajanlaşmış, ya da düşmanın baskı ve işkencelerinden dolayı korkarak, işbirlikçileşmiş unsurların ihbarları nedeniyle girdiğimiz köylerden çıktıktan sonra sık sık pusuyla karşılaşılıyor ve çatışmalara giriyorduk. Sayımızın az olması ve esas amacımızın üslenme çalışması olmasından dolayı olabildiğince gizli ve tedbirli olmaya çalışıyor, çatışma ve benzeri durumlarla karşılaşmamaya dikkat ediyorduk. Bir kaç ay çalışmalarımız bu çerçevede yürüdü. Bir süre sora Bölge komutanımız olan Afat arkadaşla bağlantı kurduk. Afat arkadaş Iğdır tarafındaki gelişmeleri aktardıktan sonra bizden de gelişmeler hakkında bilgi aldı. Sonra düşmanın yoğun operasyonlarından söz ederek, kısa bir süre önce bulundukları bir noktada düşmanla çatışmaya girdiklerini, iki arkadaşın hafif yaralı olduğunu Rençber arkadaşın ise şehit düştüğünü belirtti. Beklemediğimizi ve bizi sarsan bir kayıptı Rençber arkadaşın kaybı. Rençber arkadaş Iğdır Alakızıle köyündendi ve cesareti,

fedakarlığı, yoldaşlığıyla arkadaşlar arasında sevilip sayılan bir arkadaşımızdı. Köyleri çete, babası da çete başıydı. Biz Rençber arkadaşın ve diğer arkadaşların durumunun kaygısını yaşarken, Afat arkadaş şifreyle Rençber arkadaşın durumunu anlatıyordu; Çatışmada Rençber arkadaşın babası da yer alıyormuş. Rençber arkadaş, direniyor ama şahadete erişmeden ağır yaralı ele geçiyor. Düşman onu çözüp teslim almak için çetelerle birlikte hastaneye götürüyor. Çetelerin içinde babası da varmış fakat çok gençken gerillaya katılan Rençber arkadaş değiştiğinden dolayı hastaneye kadar tanıyamıyor, hastaneye yetiştiklerinde Rençber arkadaş tanımasına rağmen sahip çıkmıyor. Şahadete erdiğinde de sahiplenmiyor. Halk Rençber arkadaşla sahip çıkıyor ve törenle gömüyor. Afat arkadaş Iğdır şehir merkezinden alınan bilgilerden bunları öğrendiklerini, ayrıca yaralı arkadaşların ilaca ihtiyaçları olduğunu ve temin edebilirsek etmemizi belirtiyordu.

Düşman yaralılarımızın olduğunu biliyordu. Şehir merkezlerinde sayılı olan eczaneleri denetime aldıklarını ve yaralanmalarda kullanılabilecek türden ilaç ve malzemelerin düşmana bildirilmesinin zorunlu olduğunu, eczanelerin de bunu yaptığını biliyorduk ama yine de ilaçları ne pahasına olursa olsun bulup arkadaşlara yetiştirmeliydik.

Eyüp, ben ve Rodi arkadaş, Doğubeyazıtın kuzeyine düşen İshak Paşa Sarayının da bulunduğu Xanibaba tarafına gidecektik. Araziyi biliyordum. Geniş ovayı çok dikkatli geçmemiz gerekiyordu. Hızla harekete geçtik. Bu ova düşman tarafından çok sıkı denetim altında tutuluyordu. Çünkü bu ova dağlara geçiş yeri idi. Dolayısıyla stratejik yerlere pusu atıyor ya da yükseltilerde tank pusuları kurarak geçiş yerlerini termal kameralarla takip ediyordu. Gideceğimiz nokta, bulunduğumuz yerden bir günlük mesafedeydi. Ovayı geçip Xanibaba yakınlarında daha önceden tanıdığım bir köye gittik. Tanıdığım yurtsever bir köylüden düşmana

ilişkin bilgiler aldık. O da düşmanın eczane, hastane vb. yerlerdeki sıkı denetiminden bahsetti. İlaçların reçetesiz verilmediğini ve alanların gözaltına alındıklarını belirtti. Temin etmesini istediğimiz ilaçları getiremeyeceğini belirtince, gece yarısı tekrar yola koyularak sabaha doğru Xanibaba'nın yakınlarına ulaştık. Çevreyi iyice kontrol ettik. Eyüp arkadaş 94'te bu köye gelmiş, köylüleri ve çevreyi tanıyordu. Akşama kadar uygun bir yerde kaldıktan ve köyden emin olduktan sonra akşama doğru, Eyüp arkadaşın daha önce ilişki kurduğu bir köylünün evine doğru, çok dikkatli ve kimsenin göremeyeceği bir şekilde ilerledik.

35-40 yaşlarındaki, dinç ve saçları şakaklarında kırılmış yurtsever bizi şaşkınlıkla karşıladı. Eyüp arkadaş köyün durumunu sorduktan sonra düşmanın köye gelip gelmediğini sordu. Köylü,

"Bir kaç gündür düşmanın yoğun olarak köyde ve çevrede görüldüğünü köylüleri sıkıştırdığını, akşamları köy çevresinde pusu attıklarını belirterek, köyün gerilla için fazla güvenli olmadığını" söyledi. Bize, bir-iki saat ötede başka bir köyün ismini veren yurtsever, orada beklememizi, kendisinin de oraya geleceğini bunun daha iyi olacağını belirtti.

Düşmanın alanda yoğun olarak operasyonlar geliştirdiğini bildiğimizden ve Eyüp arkadaş köylüyü iyi tanıdığından dolayı evine girmeden, belirttiği yere doğru hareket ettik.

İkinci gün akşama doğru yurtseverin belirttiği köydeki eve gittik. Kendisi de gelmiş bizi bekliyordu. Eyüp arkadaşla birlikte evdeki köylülerle genel gelişmeler üzerine konuştuk. Bir süre sonra bizi bekleyen köylüye yalnız ve uygun bir şekilde yaralı arkadaşlarımızın olduğunu ve en kısa zamanda yaralarının iyileşmesi için gerekli ilaçların temin edilmesi gerektiğini söyledik. Yurtsever, maddi imkanları ve sosyal etkinliği ile çevrede tanınan ve sevilen bir insandı. Her koşul altında bir yolunu bulup ilaçları temin edebileceğini biliyorduk. Biz

ihtiyaçlarımızı belirttikten sonra köylü eczane ve hastanelerin düşmanın sıkı denetiminde olduğunu, yaralılarımızın olabileceğini hesaplayarak son süreçte sıkı denetim uyguladıklarını söyledi. Ama ne olursa olsun verilen listedeki ilaçları bulup getireceğini belirtti. Kendisine listeyi ve parasını verdik.

Bir sonra ki gün listedeki ilaçların tümü olmasa da bir kısmını getirdi. Epeyi zaman kaybettiğimizden hemen yola çıktık. Hangi noktada olduklarını bilmediğimizden Afat arkadaşıla cihaz bağlantısı kurmamız gerekiyordu. İki gün sonra bağlantı kurarak, Demirkapı taraflarında olduğunu ğrendik. Yolumuz fazla uzun değildi. Arkadaşlara kavuşmanın heyecanıyla beklemeden hareket ettik.

Bir kaç aydır, arkadaşlardan ayrılmamıza rağmen onlara ulaştığımızda sanki yıllardır birbirini görmemiş, yıllardır bağrında hasret büyütmüş gibi coşkuyla birbirimize sarıldık. Yaralı arkadaşları daha emniyetli bir yere götürmüşlerdi. Bir grup arkadaş biz oraya ulaşır ulaşmaz ilaçları alıp, hızla onlara doğru hareket ettiler.

Gruplar birleştide, Cuma, Baver ve Rubar arkadaşlar yaralıları daha sağlam ve güvenlikli bir yere götürmek amacıyla yol kontrolü ve keşif için ayrıldılar. Alandaki üslenme ve hazırlık çalışmalarını tamamlayamamıştık. Yönetimin yaptığı toplantıda arkadaşların düşünce ve önerileriyle, yaklaşan kış koşullarından dolayı sınır ötesine çekilme, eğitim ve slenmeyi orada geliştirme bir zorunluluk olarak karar altına alınmıştı. Serhat, eyaletlerimiz içinde en soğuk ve karlı olan eyaletimizdi. Gücün az olması, düşmanın yoğun operasyonları ve lojistik ihtiyaçlarımızı temin edememe gibi etkenler alanda slenmemizi imkansız kılıyordu. Çok zorlu geçeceği ve yoğun belirsizlik barındıracağı için bu karar en uygunuydu ve yaşama geçirilecekti. Baharla birlikte daha donanımlı bir şekilde, yeniden Serhat'ta olacaktık.

Bir kaç gün sonra keşifiler geri döndü.

Yaralılarımızın iyi oldukları ve yerlerine sağlam ulaştıkları bilgisi yüreğimizi ferahlattı. Gidiş hazırlıklarına başladığımızda, keşifçilerimizi önden gönderdik. Mevcut cephane ve eşyalarımızın bir kısmını sakladık.

Gececeğimiz yol hattı düşman tarafından sıkı kontrol altında tutuluyordu ve karakolların olduğu bir yol güzergahıydı. Bu güzergahın dışındaki yerlerin riski daha az değildi. Keşifçilerimiz geldikten sonra hareket geçtik. Sınırdaki kontrol oldukça yoğundu. Her yarım saatle bir iki karakol arasından panzer gelip geçiyordu. Bu karakollar sınırın üstünde yer alıyorlardı. Bunun dışında karakola uzak olan yerlerde pusular atılmıştı. İki karakol arasından çok dikkatli ve tedbirli olarak geçmemize rağmen pusudaki bir düşman birimi tarafından fark edildik. Silahlar patlamaya, izli mermiler her taraftan üzerimize akmaya başladı. Gece olduğundan bu bir anlık telaş arkadaşların bir biriden kopmasına neden olmuştu.

Eyüp arkadaş farklı bir yöne, Cuma, İsa, İbrahim arkadaşlar farklı bir yöne gitmişlerdi. Ben ise orta bir yerde kalmıştım. Arkadaşları aradım, birlikte olduğumuz Bahoz arkadaş da ayrı bir yöne gitmişti. Afat arkadaşla ulaşabildim. Sonra grupla birlikte küçük bir vadiden hızla Küçük Ağrı'ya doğru hareket ettik. Yaralı ve şehidimiz yoktu. Ama böyle bir yerde düşmana görünmek çok riskliydi. Sınırı geçememiştik. Kendimize güvenli bir yer bulmaya çalışıyorduk. Yarın her şey olabilirdi ve biz buna hazırlıklı olmalıydık. Vadinin bittiği yerde Cuma, İsa ve İbrahim arkadaşları gördük. Onları da yanımıza alarak ilerlerken, karakolların etrafında ve arazinin muhtelif yerlerine konumlandırılmış lazer ve termal kameralı tanklar dağa çıkışımızı görüntülemiş top atışlarına başlamışlardı. Hemen orada uygun bir yer bulduk. Termal ve lazerin işlevsiz olabileceğini düşündüğümüz sabah vaktini bekleyecektik. Sabahın ilk ışıklarıyla kaskatı kesilmiş vücutlarımızla, mesafeli bir şekilde hareket ettiğimizde tanklar yeniden yerimizi öğrenmiş, toplarla çevreyi toz dumana katıyorlardı. Bu atışlar sırasında

Cuma, Navdar ve İbrahim arkadaşlar bizden koptular. Artık dokuz arkadaş kalmıştık. Atışlar o kadar yoğun ki hareket etme bir yana, başımızı yerden kaldıramıyorduk.

Uygun bir anda üzerinde olduğumuz patikadan sürüne sürüne ilerlemeye başladık. Günlerin yorgunluğu üzerimizde ağırlığını hissettiriyordu artık. Bir yandan kafamızın üstünden vınlayarak geçen şarapnel parçaları, diğer yandan toz, toprak, taş yağmuru altında genzimizi yakan barut kokusu oldukça zorlayıcı olmaya başlamıştı. Önümüzde ki tepeye bir an önce ulaşmamız gerekiyordu. Çünkü bu tank atışları düşmanın piyade gücünün üzerimize rahatça gelmesine ve hızla toparlanmasına zaman sağlıyordu. Ancak biz hızlı hareket edemiyorduk. Başımızı dahi kaldıramadan iki üç saat boyunca sürünerek yol almak zorunda kaldık. Bir çok arkadaşın dirseklerinden ve dizlerinden kan akıyordu. Biz yetişmeden düşman gideceğimiz tepeyi tutmuştu. Her tarafımız uyuşmuş ayağa kalkamayacak bir hale gelmişti. Tank atışları hafiflemişti. Çünkü piyadeyle aramızda fazla bir mesafe kalmamıştı. Atışlar kesilince hızla Küçük Ağrı'ya doğru koşmaya başladık. Oraya düşmandan önce yetişmeliydik. Buranın kayalık volkanik bir arazi yapısı vardı, tek bir ağaç dahi yok gibiydi. Tüm gücümüzü sarf ederek Tujik karakoluna inen sırtın üst kısmına kendimizi ulaştırdık. Düşmanın kara birliği ardımızdan geliyordu. Hiç zaman kaybetmeden daha yukarılara tırmandık.

Cephanelerimizi alanda bıraktığımızdan her arkadaş da iki şarjör ve bir silahtan başka bir şey yoktu. Herhangi bir temas durumunda bu cephanemizi en iyi şekilde kullanmalıydık, onun içinde sağlam bir yere ulaşmalıydık. Ağrının zirvesine yakın sarp kayalıklı bir yerde mevzilendik. Düşman üstümüzden dolaşarak gelmeyi denedi. Ancak çok sarp ve uçurumlarla dolu olduğu için üstümüzü tutamadı. Bulunduğumuz yerden düşmanı dürbün ve çıplak gözle görebiliyor cihazla da takip edebiliyorduk.

Operasyonu yürüten koordineleri operasyon gücüne durumlarını soruyordu. Etrafımızda bulunan gücün sorumlusu ona "stlerine gidemiyoruz" diye cevap verince Koordine, operasyon gücüne hemen ayrılmasını, tanklarla bulunduğumuz yeri dveceklerini söyledi. Biz bu kısa andan faydalanarak gizli ve hızlı bir şekilde arka taraftaki daha emniyetli kayalıklara geçtik. Yerimizi değıştirmıştik. Güneşin son ışıkları Ağırının heybetli doruklarına vuruyordu. Yeni yerimizde her yan karla kaplıydı.

Tankların tümünün namlusu bize doğıru çevrilmişti fakat hareketimizi göremediklerinden atışa başlamıyorlardı. Hava gittikçe soğuyor, buz gibi esen rüzgar her yanımızı kesiyordu. O gece sabaha kadar hem tankların toplarından hem de gittikçe korkunçlaşan soğuktan korunmak için uğraşırken ne aılığımız, ne bitkinliğimiz aklımıza bile gelmedi. Anı anına uyanık ve olasılıklara karşı tetikte olmak gerekiyordu.

Sabah Davut arkadaşın sesiyle kendime gelebildim. Heyecanla çevreme bakındım, her taraf beyaz tl perde gibi yoğun sisle kaplıydı. Hemen toparlandık, heyecan, sevinç, korku, i içe yaşıanıyordu. Hızla hareket ettik. Ne kimse bizi ne de biz kimseyi görebilirdik. Yönümüzü belirleyerek ilerledik.

Herhangi bir durumda aramızda ve diğerk gruplarla buluşma noktalarımız belirlenmişti. Birinci nokta düşmanın denetim alanına girebileceğinden ikinci noktaya gittik. nden keşifilerimizi kontrol amaçlı gönderdik. Noktada kimse yoktu ama hemen altındaki küçük mangadan sesler geliyordu. İyice anlamak için mevzilendik ve bekledik. Sonra uygun bir şekilde yaklaşıarak aramızdaki parolayı söyledik, arkadaşlardı. Hemen ardından iki gruba ayrıldık. Hem güvenlik acısından hem de daha hızlı hareket etme bakımından ayrı yönlerden sınırı geçmeye alışacaktık. Bizim gzergahımız ovadın geçiyor iki sınır karakolunun arasından devam ediyordu. Ova kısmı bir-bir buçuk

saatti. Oraya ulaştığımızda, tanklar mevzilenmişti. Stratejik yerlere dönük namluları, arazinin içlerine uzanıyordu.

Karanlığın çökmesiyle beraber hızla harekete geçtik. Kısa olan mesafeyi dikkatli bir şekilde iki saatte geçtik. Bir süre sora daha önceden tanıdığım bir köye vardık. Amacımız gideceğimiz yol hattına ilişkin bilgi almak ve bazı zorunlu ihtiyaçlarımızı temin edip çıkmaktı. Yükseklerle doğru çıktığımızdan yerdeki karda izlerimiz çıkmıştı. Usulca tanıdığım bir eve doğru ilerledik. Tahta kapıyı çaldım. Bir süre sonra perdesi açılan demir parmaklıklı pencereden bir kadın sesi kim olduğumuzu sorunca kendimizi tanıttık. Kadının korku ve heyecandan sesi titriyordu. Kocasının düşman tarafından götürüldüğünü, hemen gitmemizi" söylüyordu. Gecenin geç saatleri olduğundan köyün ışıkları sönüktü. Kimse bizi fark edemezdi. İhtiyaçlarımızı ve bilgileri bölük pörçük de olsa aldıktan sonra hemen köyden çıktık. Sabaha doğru vardığımız yaylalık arazi, sınırla aramızda bir hat olarak duruyordu. Kardaki izlerimizden ve yaylanın tenhaliğinden dolayı hiç zaman kaybetmeden buralardan gitmek zorundaydık. Yoksa çıkacak herhangi bir çatışmada durumumuz iyi olmazdı.

Arkadaşları bir yerde bıraktıktan sonra yol hattımızı kontrol etmek amacıyla Afat arkadaşla birlikte sürüne sürüne yönümüzü keşfetmeye çalıştık. Karakollar ve devriyelerin dışında bir kaç köyde bu alanda bulunuyordu. Bu köylerin bir çoğu düşmanla açık-gizli ilişki halindeydiler. Biz bu kaygılar içerisinde çok gizli bir biçimde hareket ederken bu köylerin çobanları bizim görüntülerimizi almışlardı. Hemen yerimizi değiştirerek, ters yönde ufak bir vadiye girdik. Akşama kadar zaman bir işkence halini almıştı. Kimse uyumadı, dört gözle çevremizi kontrol ediyor, ha şimdi, ha biraz sonra düşman gelecek ve biz çatışmaya gireceğiz diye bekliyorduk. Ama kimse gelmedi.

Karanlık basınca sınırın öte yüzüne geçecektik.

Karanlıkla birlikte hareket ettik. Kar tipi ve yaylalık araziden iki saat sürüne sürüne geçeceğimiz yerin çok yakınına geldik. İyice keşfettiğimizde geçeceğimiz yerde düşmanın konumlandığını fark ettik. Ne geri dönebilirdik ne de bekleyebilirdik. Kısa bir tartışma anından sonra var olan bombalarımızı hazır halde elimize aldık, silahlarımızın ağzındaki mermileri kontrol ettik. Düşmanın altından sınırı geçecektik. Artık ondan sonrasında ne var ne yok bilemiyorduk.

Çift çift mesafeli bir şekilde ilerledik, geri dönüş her halükarda ölümdü, öyleyse herhangi bir temas durumunda gerekli cevabı verecektik. Şimdiye kadar olabildiğince çatışmalardan uzak kalmıştık. Ama ne doğa koşulları ne de geldiğimiz yer artık buna izin vermiyordu. Çok duyarlı ve dikkatli oluyorduk. Ancak bir şeyde olacaksa bunu biz kendi inisiyatifimizle yapacak, düşmana fırsat vermeyecektik.

Yolu geçtik... Önümüze çıkan küçük bir kulübeyi de kontrol ettik, boş çıktı. O kadar sessiz ve dikkatli hareket ediyorduk ki, düşman sezmemiş sınırı geçmiştik.

Cuma arkadaşın grubunun düşmanın pususuna takıldığını sonradan öğrenecektik. Bir kaç gün sonra dağılan grubumuz bulunduğumuz randevu yerine sağ salim ulaşmıştı. Coşku ve sevincimizi Rençber arkadaşın yokluğu gölgeliyordu. Tüm yoldaşlarla kucaklaşırken, Ağrı dağının heybetli, dumanlı tepesine bakarak, "Daha güçlü bir şekilde Rençber arkadaşın ve tüm şehitlerimizin bayrağını dalgalandırmaya geleceğiz, baharda oradayız. Bekle bizi yiğitlerin dergahı Ağrı..." diye seslendim

ŞERO MARDİN

SON DURAK ÇİÇEKLİ

"Gözlerinin sıcaklığıyla kapatıyordu sesiyle yapamadığını."

Nihayet kış bitmişti. Bahar yağmurlarıyla daha da hızlı erimeye başlayan karın izleri, bir haftadır bulunduğumuz yeni noktamızda tamamen silinmişti. Kışın soğuk soluğunu bahar, buradan almış; yeşermeye yüz tutan yerlerde başlarını topraktan yeni çıkarmaya başlayan eflatun kardelenleri ılık soluğuyla canlandırmıştı. Canlılık, doğadan içimize akıyor, damarlarımızdaki neşeli kıpırdanışlarla vücudumuzu dolaşıyordu. Kış hareketliliğinin tüm yorgunluğunu almıştı üzerimizden. Bütün bir yıl düşmanla yaşadığımız kovalamacanın, zorlukların, verdiğimiz şahadetlerin acısının üzerinde yeni bir başlangıç doğuyor derecesine güneş tepemizde parlıyor, kemiklerimizi ısıtıp, buz tutmuş iliklerimizi çözüyordu. Ne çok şehit vermiştik o yıl. 96-97 kışında başlayan operasyonlar ve bir yaz boyu süren çatışmalar onlarca arkadaşı almıştı elimizden. Bu kış da hiç durmamıştı yönelimler. Düşman keşifçileri yüzünden az nokta değiştirmemiştik.

Öfkeliydik. Bir şekilde cevabı olmalıydı şehitlerimizin. Beraber yaşanan her an ve anı; gülüşte, konuşmada, bir bakışta ve tanışmışlıklarda kalan yarımalar; beraber solunan barut kokusu, sayısı artan albümler ve geride kalan silahlar bunu emrediyordu. Buralarda adımladığımız her toprak parçasında bir anı vardı. Dağı, taşı, ağacı, yaprağıyla "Evlatlarıma sahip çıkın" diye uyarıyordu bizi toprak. Güneş, donan yerlerimizi sanki bunun için çözüyordu. Onların emeklerine sahip çıkıp, Dersim'le bir olduğumuzu göstermeliydik. Baharla başlayacak yeni pratik sürece güçlü bir giriş yapmak, eyalet gücüne moral vermek içinde gerekliydi. Bir nevi pratiğe ilk başlayan insiyatifi de eline geçirmiş olacaktı. Ayrıca geride kalan silahların kaldırıldığını da gösterecektik. Yoldaş olmanın anlamına başka türlü sadık kalamazdık. Sonra nasıl bakardık Munzur'a, Düzgün Baba'ya. Peride bir daha ellerimizi nasıl yıkardık? Suyunu tekrar vermezdi bize. Gittiğimiz köylerdeki analar "Verdiğimiz süt, yedirdiğimiz ekmek

haram olsun" demezler miydi?

"Bir an önce bahar gelse" dilekleriyle geçirdiğimiz kış boyunca, sabote olan eğitimlerimizden doğan boşluğu eylem planlarıyla dolduruyor, bahar için öfkemizi demlendiriyorduk. Oraya gideceğimizi tahmin etmeyen düşmanı şaşırtmak, hem de eylem keşfi yapabilmek için adım adım merkeze, karların eridiği taraflara ilerlemiştik. Geniş bir kavis çizdikten sonra en uzun süre Avkasor'un doğal mağarasında kalmış, en son yeşillerini giymiş dağları ormanı ve kayalıklarıyla doğal bir korunak olan Zargot çevresine yerleşmiştik. Düşman buraya geleceğimizi tahmin edemezdi edememesine ama merkeze olacak yönelimler de en iyi bu çevreden olurdu. O nedenle tedbiri elden bırakmıyor, arazi denetimini sıkı tutuyorlardı. Çok dikkatli olmamız gerekiyordu. Biz Doğu Karargah güçleriydik. Eylem yapar yapmaz, bahar düzenlemelerinin yapılacağı eyalet toplantısı için Batı Karargahı tarafına geçecektik. Birliğimizin başında aynı zamanda Bölge komutanı olan Kemal Zap arkadaş bulunuyordu. Kendisi de Dersimli olan Kemal arkadaş alanı çok iyi tanıyordu. Onun öncülüğünde ilerlerken adımlarımızı daha bir güvenle atıyorduk.

Uzamış sakalı arasından çıkan elmacık kemiklerinin çukurda bıraktığı ela gözleri parlayan, uzun ince boylu ve dağı kaldıracakmışcasına geniş omuzlara sahip Kemal arkadaş, sanki isyancı Haydaranlı atalarının arasından çıkıp yanımıza gelmişti. 38'den bu yana başkaldırı vardı sülalesinde. Haksızlığa karşı devlet de olsa; ağa, şeyh, bey'de olsa karşı koyulmalıydı. Töreyle göre zulüm insanın harcı değildi. Her ne kadar bozmaya çalışılsa da Kemal arkadaş bu töreden nasibini almıştı. Dersim toprağı her karesinde bu mayadan izler taşıyor, bir gün taşmasını beklercesine kalıntılarını yer altında saklıyordu. Kemal arkadaş da bu toprağı saldığı kökleriyle besleniyor, öz suyuna dağlardaki tanıklığını ekleyerek bilincini yoğuruyordu. Mağaralarda bazı oyuklarda rastladığımız kalıntılar, iskeletler, zulme karşıtlığını biliyor, insandan

yana olan yönünü güçlendiriyordu. En kızgın haliyle çıkışıp, en sert sözleri söylese de kırmazdı insanları. Küçük büyük deneyimli, yeni savaşçı herkesle farklı bir iletişimi olduğundan insanı sıkmayan doğal bir otoritesi vardı. Onunla köylere inmek çok farklı olurdu. Çoğu zaman nasıl olduğunu anlayamadan gittiğimiz evin dolup taşıtına tanık olurduk. Bize en ürkek yaklaşan çocuk bile sanki uzun süredir tanıyormuş, amcası, dayısıymış gibi sokulurlardı ona. Bir çok kez kontra sanılmasına yol açan boğuk sesi bile çocukları ürkütmezdi. 93 yılında boğazından aldığı bir yaradan ses telleri hasar görmüştü. Derinden gelen boğuk ve anlaşılması zor sesi görünümüne pek uymuyordu. Gözlerinin sıcaklığıyla kapatıyordu sesiyle yapamadığını.

Zargot yamaçlarındaki Dinar vadisine geldiğimizde Kemal arkadaş takım komutanlarını yanına çağırırdı. Eylem için keşif gruplarını ayarladılar. Bir-iki saat içerisinde Ali Haydar, Çekdar ve Aryen arkadaşlar komutasında, üç keşif grubu birliğimizden ayrıldı. Biz ise nisanın ilk yağmurlarının azizliğiyle baş başa kalmıştık. Odunlarımız ıslaktı. Yaksak duman çıkaracak, yerimiz deşifre olacaktı. Ateş yakamıyorduk. Yer yer bulduğumuz kaya altlarında ya da açtığımız küçük naylonların altında arkadaşların gelmesini bekliyorduk. Tüm erzakımız Avkasor'da kalmıştı. Merkeze çok yakın olduğumuzdan köylere inmeyi tercih etmiyorduk. Böyle iki gün geçti. Her üç grupta sırayla geri döndüler. Bir süre yönetimde tartışmalar olduktan sonra toplantı talimatı geldi. Kulağımız bu talimatta olduğu için kısa sürede toplantı yerine gelmiştik. Ali Haydar arkadaşın grubunun eylem keşfi daha uygun bulunmuştu. Toplantı bu eylemin nasılları üzerine olacaktı. Hedef kesindi. Çiçekli taburuna girecektik.

* * *

Çiçekli taburu, Dersim- Elazığ yolunun hemen üst tarafındaydı. Bu ana yoldan köylere açılan toprak yolların

yanı başında geniş bir düzlük üzerinde yükseliyordu. Yanında küçük tümseklerden başka hiçbir yükselti yoktu. Ormanlık ise biraz daha yukarılarda, taburun üzerindeki tepenin eteklerinde ve ana yolun alt taraflarında başlıyordu. Ana yoldan merkezden gelip köylere giden ya da köyden merkez inen tüm araçların tabura girip kontrolden geçmeleri gerekiyordu. Gerillaya yönelecek her operasyonun merkezi de yine bu tabur oluyordu. Operasyona çıkacak askerler buraya geliyor ve bu merkezden hareket ediyorlardı. Bu karakolun içine girip çıkmak bile büyük bir başarı olacaktı. Burnunun dibinde sezdirmeden gidip, kendi evinde baskına uğratmış olacaktık. İnsanı heyecanlandıran büyük bir hedefti. Yine de kocaman düzlüğün ortasında denizde ada gibi duran tabura nasıl gireceğimizi, oradan nasıl çıkacağımızı kestiremiyorduk. Eylemi geliştirmek üzerine fikir üretemediğimizden ilkin yapılan planı anlamaya çalışıyor, soluğumuzu tutmuş Ali Haydar arkadaşın anlattıklarını dinliyorduk.

Kemal arkadaşın hemen yanında duran Ali Haydar arkadaş Çiçekli Taburunun keşfini anlatıyordu. Elinde tuttuğu uzun çubukla küçük taşlardan yaptığı kroki üzerinde taburu üstten koruyan mevzileri, çevredeki mayınlı araziye işaretliyordu. Taburun önünde nizamiye görevini gören kulübenin dışında, tespit ettikleri iki kulübeyi daha işaretledikten sonra planını anlatmaya başladı.

“Zargot eteklerindeki köylerin yolları, taburun önünden geçip ana yola bağlanıyor. Köylerin hemen gerisindeki tepelerden tabur görünüyor. Eylem grubu keşfini orada son bir kez yapabilir. Savunma grupları da oraya ya da onun daha ilerisindeki tepelere yerleşebilir. Ancak tabura girişimiz alışık olduğumuz tarzda olmayacak” dedi. Sözlerinin kilit noktası ve merakımızın odaklandığı yere gelmişti. Soru dolu bakışlarımız Ali Haydar arkadaşın üzerindeydi.

“Taburu uzaktan değil, çok yakınından vuracağız”

diyerek tepkimizi ölçmek istercesine duraksadı. Gözlerini tek tek her birimizin üzerinde gezdiriyordu. Ancak sözleri merakımızı gidermekten öte artırmıştı. Çıplak bir arazinin ortasında tabura kadar nasıl sızacaktık? Çatışma mevzilerimiz nasıl olacaktı? Nasıl geri çekilecektik? Bakışlarımızdan sorularımızı anlamışçasına konuşmasına devam eden Ali Haydar arkadaş,

“Köylerden bir araç buluruz. İki bilemedik üç arkadaş sivil kıyafetlerle arabaya binip karakolun önüne kadar gidebilir. Nizamiye kontrol etmek isteyecektir. O arada nizamiyedeki askerler etkisiz hale getirilir. Taburun içi de taranır. Çok kayıp verdirmek değil taburun içine kadar sokulup başarıyla çıkmak önemlidir” dedi.

Hiç birimizden çıt çıkmıyordu. Bilinmeyenin, yeni olanın yarattığı tedirginlik vardı. En zorlu eyleme bile irade gücüne ve ayaklarının hızına güvenerek katılan gerilla için alışılmadık bir tarzdı. Eyalet içinde de ilk kez böyle bir eylem denenecekti. Sessizliğimiz bilinmeyenlerin dili olmuştu. Bu arada Ali Haydar arkadaş konuşmasını sürdürüyordu.

“Savunma grubu Çiçekliye en yakın tepede kalabilir. Herhangi bir olumsuzlukta üstten taciz ederek geri çekilişi kolaylaştırır” diyordu. Bir süre daha arazinin ayrıntıları, savunmanın ve eylem grubunun yapacakları, grupların sayıları üzerine konuştuktan sonra sözü Kemal arkadaşına bıraktı. Kemal arkadaş,

“Evet planı dinlediniz. Genel hatlarıyla böyle. Şimdi arkadaşlar ayrıntılarla ilgili görüş ve sorularını belirtebilirler. Eylem grupları için öneriler olabilir. Tabi bir arkadaşın şoförlükten anlaması gerekiyor. Ama önce kısa bir ara veriyoruz” diyerek toplantıya ara verdi.

Büyük bir çoğunluk arada taş maketin başında toplanmış Ali Haydar arkadaş soru yağmuruna tutmuşlardı. Nasıl olacağı hala tam anlaşılamamıştı. Böylesi bir eylem için gidecek olan üç kişinin -gerçi her eylemde öyledir ama biraz daha farklı olarak- geri dönmemeyi kesin göze alması gerekiyordu. Bir sigaramız

olsaydı keşke diye düşünüyordum. Kış boyu ne sigara ne de tütünümüz vardı. Eksiklikleri zorlamamıştı ama o an kabaran duygularımı bir yatıştırmak için fena olmaz, duyulan kaygılara ortak olsam da içimde garip bir titreşim hissediyor, garip bir heyecan duyumsuyordum. Taştan makete dalmıştım. Üstteki mevzilerden açılacak ateşin altında taburdan çıkmak hiç de kolay olmayacaktı. Ama bu her eylemimiz için geçerli değil miydi? Girdiğim bir çok eylemin tehlikesi en az bunun kadardı. Belki bir çoğu kendiliğinden bizi buluyordu. Sırt çantamızla beraber ölümü de taşıyorduk. Ölü sevicisi olduğumuzdan değil. Bedelsiz hiçbir şey yaratılamazdı. İçinde olduğumuz eşit olmayan savaşın sonucuydu bu. Tank ve toplara karşı yaşam tercihimizi sürüyorduk öne. O anda bile tepemizde bir kobra belirebilir, kuş bakışı tüm dehşetini üzerimize kusmak isteyebilirdi. Kahramanlık da bu eşitsizliğe insan iradesini dayatmaktan öte bir şey değildi zaten. Ancak bu da düşmandan önce kendi içinde başlatacağın bir savaş istiyordu. İnsan yaşamdan yöne tercihini ancak böyle bir iç savaşla geliştirebilirdi. Tabi bu savaşıma yenik düşme ihtimali de her zaman için vardır. Kendine yenilen insan her şeye, herkese yenilir çünkü. Onun için yaşamının son halkasında seçimini insandan yana koyan, o uğurda vurularak şehit düşenler kahramanlık mertebesine layık görülürler. Bu eylemin sonunda şehit düşülse bu mertebeye ulaşılacak, başarılı olunduğunda ise insan kendinde bir yönü yenmiş olacaktı. İçimdeki garip heyecan yavaş yavaş hızlanan kalp atışlarıyla usuldan yoklamaya başlamıştı.

Bir yanımda eylemin çekiciliğine kapılıyor diğer yanımda "Bu eylemi başarmak imkansız gibi bir şey, otur yerine" diyordu. Sanki içimde korkuyla cesaret kol kola girmiş halaya durmuşlardı. Her biri kendi tarafından Sergovend olmaya çalışıyor, birinin varlığı diğerini arttırıyordu. Tehlikenin boyutunu düşündükçe yapma istemim artıyordu. Riskler cesaretimi namluya sürüyor, ateşe hazır hale getiriyorlardı. Onlara göğüs germeden başarılı

olamazdım. Bu da varoluş gerekçelerine tersti. Sıradanlıktı.

On beş dakikalık ara boyunca çevremde soru soran, anlamaya çalışanlardan uzaklaşmış, kendi düşüncelerime dalmıştım. Kemal arkadaş boğuk sesiyle,

“Toplanalım” dediğinde kendimi toparlayarak, yerime geçtim. Kemal arkadaş,

“Evet, arkadaşlar arada yoğunlaşmışlardır. Görüşler açıklanabilir” dedi. Uzun bir sessizlik oldu. Çukurları içinde hareketli gözleriyle Kemal arkadaşın ısrarlı bakışları “Arkadaşlar görüş belirtsin” sözleriyle buluşuyor, dinleyenler arasında kıpırdanmalara yol açıyordu. Beş on dakika böyle geçtikten sonra nihayet bir iki el birden kalktı. Eylem gerekliliğinin yanında taşıdığı riskler ve hepimizin kafasında yer etmiş soru işaretleri ortaya konuldu. Hepimiz yapılmasında hem fikirdik ama eylem tarzı ve böylesi büyük bir hedef ile bir çoğumuz ilk kez karşılaşılıyorduk. Genel görüşleri alan Kemal arkadaş sonra Parti tarihinden örneklerle zenginleştirerek, militan ruh ve irade gücü üzerine uzun bir konuşma yaptı. Derinlerden gelen sesi zaman zaman daha da alçalıyor, bazen ise söylediği sözleri o an yaşıyormuşçasına kabarıyordu. O anlarda sözcükleri tam seçilemiyordu. Hareketlerinden ve mimiklerinden yayılan ifade, sözcüklerin yerini alıyordu. Arada aklımdan geçirip de isim veremediğim düşünceler sanki onun ağzında söze dönüşüp, şekil kazanıyorlardı. O an sözlere kilitlenmiştim. Konuşmasını bitirdiği anda elim kendiliğinden havaya kalktı. Kemal arkadaşın “Buyrun heval Siyabend” demesiyle elimi kaldırdığımın ayırdına vararak, ayağa kalktım.

“Heval Kemal’in belirttiklerine katılıyorum. Ve üç kişilik grup için kendimi öneriyorum” dedim kısaca. Hemen ardından Piling arkadaş geç kalmaktan korkarcasına, aceleyle elini kaldırıp, söz hakkı aldı. 93 katılımlı olmasına rağmen henüz 19-20 yaşlarında olan Piling arkadaş, esmer yüzünden hiçbir zaman eksik olmayan gururlu ifadesi ile,

“Ben de kendimi öneriyorum” dedi. Hemen ardından Kemal arkadaş,

“Şoförlükten anlar mısın?” diye sorduğundan yüz hatları biraz değişse de kendine güvenli duruşunu bozmadan,

“Şoförlükten anlayan başka bir arkadaş da olabilir ama ben katılmak istiyorum” dedi inatla. Piling arkadaş oturmadan, tahminen 35-40 yaşlarında olan Cihan arkadaşın elini kaldırmasıyla ayağa kalkması bir oldu.

“Ben anlarım, yapabilirim” dedi. Kendisinden beklenmeyen bir atılganlıkla söz alan Azad arkadaş,

“Daha önce çok araba kullandım. Biraz ilgim de vardı. Cihan arkadaş bir çok eyleme katılmıştır. Ama benim için önemli bir tecrübe olacak. Hem arabayı daha iyi kullanırım. Üzerinden çok fazla zaman geçmedi” derken bir yandan da çevresini ikna etmek için bir yıl öncesine kadar arabalarla nasıl ilgili olduğunu anlatıyordu. 97’de partiye katılmış olmasına rağmen kısa sürede olgunluğu, coşkusu ve fedakarlığıyla arkadaşlar arasında yer edinen Azad arkadaşın her zamanki mütevazî duruşuna uymayan bu taşkınlığını biraz şaşkınlık, daha çok da beğeni ile seyrediyorduk. Konuşmasını bitirdikten sonra gür sakalları arasında pek belli olmasa da gurur, sevgi, hayranlık ve daha bir çok duygunun harmanlandığı gülümseyişiyle bakan Kemal arkadaş,

“Tamam heval Azad. Bizce de uygundur” dedi. Kalkmaya devam eden ellere aynı gülümseyişle bakarken,

“Bu kadar ilk grup için yeterlidir. Eğer arkadaşların katılmasında bir sakınca görülmüyorsa savunma grubu için öneriler geliştirilebilir” dedi.

Hiç kimse geride kalmak istemezdi. Ancak kimsenin de yapabilme gücü, fiziksel rahatsızlıklar veya ciddi bir yetersizlik dışında arkadaşının eylem hakkını elinden almaya gönlü razı olmazdı. Bir şansı yitirmenin yarattığı sessizliği ilkin Tanya arkadaş bozdu. Kendisini savunma gurubuna önerirken arabayı daha iyi kullanabileceğinden

Azad arkadaşın katılmasının daha uygun olduğunu belirtti. Savunma için gelen önerilerden çoğunluğu da aynı görüşe katılmıştı. Eller teker teker kalkıyordu. Kısa sürede on iki arkadaş kendisini önermişti. Sayıyı yeterli gören Kemal arkadaş diğer önerileri almadı. Geride kalan arkadaşların gönlünü almak istercesine,

“Biz de burada operasyon savunmasındayız. Hiç öyle hafife almayın” diyerek takıldı.

Toplantı sonrası eylem grubunu yanına çağıran Kemal arkadaş gidilecek eylemin başarılmasının eyalet için öneminden bahsettikten sonra her zamanki babacan ifadesiyle “Dikkatli olmayı ve birbirinizi kollamayı unutmayın” uyarısında bulundu. Başarmaktan başka şansımız yoktu. Son hazırlıklarımızı yapıp on beş kişilik grubumuzla arkadaşlarla vedalaşıp noktadan ayrıldık.

Zorluydu arkadaşlardan ayrılmak. Bu sefer her zamankinden daha da duygusal bir atmosfer vardı. Arkadaşları geride bıraktıktan sonra duygusallık yerini, neyi, nasıl yapmalıyım? üzerine kaydı. Tepe baskını, sızma, pusu gibi alışık olduğumuz eylemler olsa daha önce kendini tartmış olmanın, neyi, nerede yapacağını kestirebilmenin rahatlığıyla hareket edebilirdim. Arabayla ilk kez eyleme gidiyordum. Arabadan inmeden silahı nasıl kullanacağımı, araba durduğunda nasıl yere atlayacağımı, konum alacağımı tasarlamaya çalışıyordum. Zargot’un Çiçekliye doğru bakan yamaçlarından kendimizi dağın eteklerine doğru aşağı bıraktık. Orman sık olduğundan çok kolay deşifre olmazdık ama küçük bir dikkatsizliğin tüm planı sabote etmesi de uzak bir ihtimal sayılmazdı. İndiğimiz yerin aşağılarında köyler vardı. Köylerin hemen üzerinde bulunan bir tepeden taburu rahat keşfedebiliyorduk. Oraya ulaşır ulaşmaz en iyi keşif yapılacak yeri tespit edip hemen keşfe başladık. On beş kişinin birden keşif yapması mümkün değildi. Kalabalık grubun hareketliliği hemen fark edilirdi. Savunma grubunu ormanlık yerde bırakarak uçümüz ve daha öncesinden grup başında gelen Ali Haydar arkadaş

kayalık olan önlere giderek, fazla hareket etmeden keşif yapmaya çalıştık. Dürbün üçümüzün arasında dolaşüyor, Ali Haydar arkadaş da önceden tespit etmiş olduğu mevzileri ve mayınlı olan yerleri gösteriyordu. Azad arkadaş dürbünü aldığı anda, üst tarafta birkaç mevzi daha olduğunu söyledi. Sırayla baktık. O mevziler dışında ilerde duran bir kulübe ve tabur çevresindeki telleri de yeni fark etmiştik. Yeni keşf ettiğimiz mevziler giriş yerine daha hakimdi. İlk grup keşfini çok iyi yapmamıştı. Hesapta olmayan bu mevziler işimizi epey zorlaştıracaktı. Daha kapsamlı bir keşfe ihtiyacımız vardı. Fakat çok fazla zamanımız yoktu. Üç günlük süre içerisinde hem keşif yapmalı hem de eylemi gerçekleştirmeliydik. Birliğe eli boş dönmeyi hiç birimiz kabul edemezdik. O anda duyurgalarımız sadece eyleme kilitliydi ve zorluklara takılmadan yapabileceklerimiz üzerinde düşünmek daha anlamlı geliyordu. Nizamiyeye, arabaların geliş yoluna, içeri ne kadar girebileceğimize dikkat etmeye çalıştık. Yürüyüş esnasında kurguladığım pozisyonları karşımdaki görüntü ile bütünleştirmeye çalışıyordum. Arabayla nizamiye görevi yapan kulübenin yanına kadar sokulabiliyorduk. Orada araba her an hareket etmeye olanak sağlayacak biçimde yarım vites verilerek durdurulsa, arabaları kontrol eden askerleri etkisizleştirebilir, taburun iç taraflarını tarayabilirdik. Sonra da zaten hazır konumda bekleyen arabayla hızla geldiğimiz yönde uzaklaşacaktık. Savunma grubu da her an müdahaleye hazır biçimde daha önceden tespit edilen tepede kalacaktı. Eylem sonrası farklı bir noktada buluşacaktık.

Bütün bunları netleştirdikten sonra savunma grubunun olduğu yere geldik. Bizden sonra belli sayıyı aşmadan savunma grubundan arkadaşlar hedefi keşf etmeye başladılar. Akşama kadar keşif devam etti. Hava kararmaya yüz tuttuğu vakitlerde harekete geçip altımızdaki mezraya indik. Oradaki yurtseverler aracılığıyla araba ayarlamamız gerekiyordu. Çiçekliye

bağlı mezra, dört-beş evden oluşuyordu. Evlerin birbirine mesafeleri çoktu. İlişkimizin bulunduğu bir eve birkaç kişi girdi ancak evde o akşam merkeze inebilecek kimse yoktu. En uçta, üçgende bulunan bir eve yöneldik. Evin sahibi milisimizdi. Biz beş kişiydik. Diğer arkadaşlar biraz daha yukarıda, mezranın dışındaki ormanlıkta bizi bekleyeceklerdi. Evden yaşlı sayılabilecek karı koca ve yanlarında kalan en küçük kızlarından oluşan üç kişilik ailenin sakin havasına uymayan gürültü sesleri geliyordu. Bir an girip girmemede tereddüt geçirdik. Gözlerimiz Ali Haydar arkadaşına takılmıştı. Ondan talimat bekliyorduk. Biraz duraksadıktan sonra,

“Ne için geldiğimizi zaten söylemeyeceğiz. Arabanın erzak için geleceğini sanacaklar... hem olsa olsa komşularıdır” dedi.

Yöre halkı gerillaya alıştı. Ev sahibi olan milise ise güveniyorduk. Geçici olduğumuz izlenimini verdikten sonra çok fazla sorun çıkmayacaktı. Ali Haydar arkadaşı onayladı. Biz geride dururken o kapıya vurdu. İçerden tok bir ses “Kim o?” diye bağırdı. “Hevaliz. Açın kapıyı” dedi Ali Haydar arkadaş. 40-45 yaşlarında gösteren uzun boylu ve dik duruşlu biri kapıyı açtı. Üçgen yüzünde pala bıyıkları hemen göze batıyor, Dersim’lilere has bal rengi gözleriyle keskin bakışlarının etkisini azaltıyordu. Beyaz çizgili kahverengi pantolonu üzerine aynı renkte bir yelek giyinmişti. Yeleğinin düğme iliğine tutturduğu kostaklı saatinin zinciri küçük cebine doğru uzanıyordu. Ali Haydar arkadaş görünce gözleri parladı. El sıkışıp selamlaştıktan sonra “Yabancı yok içeri girin” dedi. Odaya geçtik. İçerde çocuklarla birlikte altı yedi kişi oturuyordu. Bizi gördüklerine sevindikleri her hallerinden belli oluyordu. Milisimizin Avrupa’dan tatile gelen yakın akrabalarıydılar. Kısa tatilleri süresince gerillayla karşılaşmayı düşünmediklerinden umulmadık bir şans yakalamanın sevinci vardı yüzlerinde. Tatillerine renk katmıştık. Beş on dakika içerisinde sanki uzun yıllar tanışmış gibi bir sohbet havası yakaladık. Çocuklar bayan olduğundan olsa

gerek en çok Tanya arkadaş ve onun silahı ile ilgilendiler. Çocuk ömürlerinde belki de bir kadını asker kıyafetleri içinde silahla görüyorlardı. Evdekilerle süreç üzerine bir müddet tartıştıktan sonra zaman kaybetmeden milise kıştan yeni çıktığımızı belli ihtiyaçlarımızın olduğunu söyledik. Ben ve Piling arkadaş milisi bir köşeye çekip, ihtiyaç listesini verdik. Merkeze o akşam muhakkak inmesi gerektiğini ve dikkat çekmemek için ihtiyaçları ticari bir taksi ile getirmesini söyledik. Piling arkadaş,

“Yurtseverlerin taksisi olmasın yalnız. Onlar çok daha dikkat çekiyor. Hem fark ettiğinde düşman çok daha kötü yöneliyor” dedi. Eylemden sonra arabanın kime ait olduğunu tespit eden düşman yurtseverleri zor durumda bırakabilirdi. Farklı bir planımızdan şüphe dahi etmeyen milisimiz, hemen ceketini giyip yola çıktı.

Odaya döndüğümüzde çocukları Tanya ve Azad arkadaşın etrafını sarmış fotoğraf çektirirken bulduk. Çocuklardan esmer kıvırcık saçlı olan en küçüğü Azad arkadaşın silahını eline alıp kucağına oturmuş, hayran hayran ona bakıyordu. Hiçbir çocuk büyüyünce kötü olmak istemez. Gelecek için kurduğu hayallerin tümünde iyi bir insan olmak, iyiyi temsil etmek vardır. Kürdistan’da iyi olmak ise çocuk imgeleminde kötüye karşı savaş açan gerilla olmaktan öte bir şey değildir. Temiz hayallerinin süsüdür gerilla olmak. Afacanın gözlerinden okunan Kürt çocuklarının yabancı olmadığı, bize uzak olmayan aynı parıltıydı. Onlar çektirdikten sonra ev halkı da bir araya gelip bizimle fotoğraf çektirdiler. Yurt dışında tab ettireceklerinden sakınca görmüyorlardı. Bir süre daha oturduktan sonra ertesi gün erzaklar için arkadaş gönderceğimizi söyleyip evden ayrıldık.

Köy yolunun üzerindeki küçük tepedeki arkadaşlara ulaştığımızda saat epeyi ilerlemişti. Nöbetçiler çoktan çıkarılmış, arkadaşlar da dinlenmeye geçmişlerdi. Köyde yaşananların tek milini nöbetçiye verip, bizlerde dinlenmeye çekildik. Sabahleyin arkadaşlar sarı bir ticari taksinin mezraya doğru geldiğini söyleyerek bizi

uyandırdılar. Tanya arkadaş ile bir grup erzakları almak için köye yöneldiler. Biz de geri dönecek arabayı durdurabilmek için yolun üzerine indik. Araba eşyaları bırakıp döndüğünde yol kenarında beklediğimiz yerden çıkıp durdurduk. Bizi görünce şoförün telaşlanacağını sanmıştım. Oysa bizi gördüğüne sevinmiş gibiydi. Arabadan çıktığında uzun boylu olduğu daha da ortaya çıkan, gür kıvrık saçlarıyla sakalı bir birine girmiş şoför, "Merhaba heval" diyerek elini uzattı.

Daha öncesinde cephecilik yapmış arkadaşlar şoförü tanımışlardı. Merkezden bir yurtseverdi. Bizim milis kimseyi bulamayınca yurtsever olan bu genci getirmek zorunda kalmıştı. Arabayı geri gönderme şansımız yoktu. Durumu şoföre anlattığımızda pek memnun olmasa da sesini çıkarmadı. Onu köye yolladık. Tabura akşam saatlerinde gidecektik. O zamana kadar hem arabaya alışmak hem de içeri giriş, duruş şekline Azad arkadaşın alışması için arabayla denemeler yapmak istedik. Ali Haydar arkadaş da bize katılacaktı. Tabura görünmeyen köy yollarında iki üç saat kadar deneme turları attık. Ben önde Azad arkadaşın yanında oturuyordum. Diğer iki arkadaş arka koltukta oturuyorlardı. Denemelerin sonuçları pek başarılı sayılmazdı. Araba çok sarsılıyordu. Normalde arabaya binmeye alışık bir insanın dahi bu sarsıntılardan etkilenmemesi mümkün değilken, bizim gibi uzun yıllar arabaya binmemişlerin etkilenmemesi beklenemezdi. Alışık olmadığımız mazot kokusu ve hızlı savruluşlar midemizi ağzımıza getirmişti. Yine de şakalarımız eksik olmuyordu. Her savruluşa karşılık bir espri türetiyorduk. Katıla katıla gülmek mide bulantımızı kısa süre için unuttursa da arada bir başımızı camdan çıkarıp kusmadan duramıyorduk.

Öğle üzeri son bir deneme daha yapıp, arkadaşların bizi beklediği yere gittik. Erzakları getiren arkadaşlar cephecilerin ayarladıkları sivil kıyafetleri de getirmişlerdi. Şoför koltuğunda oturacağı için dikkat çekme ihtimali daha yüksek olan Azad arkadaş tamamen sivil giyinmişti.

Alt üst giydiği kot takımı askeri giysiler içinde göze batmayan sarışınlığını belirginleştirmiş, yeşil gözleri daha da açığa çıkmıştı. Uzun boyuna rağmen, kıyafetler üzerine tam oturmuştu. Mardin yöresine has simasıyla yöre halkına pek benzemese de gerilla olduğunu kimse anlayamazdı. Ben kahverengi bir mont giyip fermuarını boğazıma kadar çekmiştim. Piling arkadaş da sadece sivil bir gömlek giymişti. Askeri şalvarlarımızı çıkarmamıştık. Biz kıyafet değiştirirken arkadaşlar taksinin 4 camını sonuna kadar indirmişlerdi. Azad arkadaşın yanına her ihtimale karşı bir de tabanca verilmişti. Artık her şeyimiz hazırды. Yalnız benim aklım silahımdaydı. Çift kol silahın kolu rahat açılmıyordu. Çatışma esnasında tekleme yapmasından da korkuyordum. Arkadaşlara söylemeye de çekiniyordum.

Gerillada her şey paylaşılır. Ancak bir gerillanın silahından ayrılması çok zor olur. Özellikle sürekli tetikte olunması gereken alanlarda silah ve gerilla aynı anda soluk alırlar, aynı havayı solurlar. Öylesi anlar vardır ki her şeyini yalnız silahına emanet eder insan. Bu duyguları Dersim de sık sık yaşamak mümkündür. Dersim Parti merkezine uzak olduğundan temin etmekte zorlanması, silahla gerilla arasındaki bağı daha da güçlendirir. Yeni savaşçıların uzun bir süre silahsız kalması pek de yabancı olduğumuz bir durum değildi. Dilim varıp da bir arkadaştan silahını isteyemiyordum. Arkadaşın silahını almam, onu tekleyebilecek bir silahla bırakmak anlamına geliyordu. Gelen erzaklardan kurulmuş sofranın yanında arkadaşlara belli ettirmeden silahımın kolu ile uğraşmaya başladım. Nafile. Kolay açılmıyordu. Çift kola daha önceden de endişeli bakışlarımı fark eden Tanya arkadaş dolunay yuvarlaklığındaki yüzüne soru dolu bir ifade yükleyerek yanıma geldi.

"Bir sorun mu var heval Siyabend?" dedi. Şaşırmış bir halde, "Yoo ciddi bir sorun yok" diyerek geçiştirmeye çalıştım.

"Hiç de öyle görünmüyor. Silahının bir sorunu var

gibi" diye ısrar etti. Ben silahın kolunu göstererek,

"Bozuk. Tam zamanında açılmıyor. Tutukluk yapmasından da korkuyorum" dedim. Tanya arkadaş insanın içini ısıtan gülümseyişiyle,

"Düşündüğün şeye bak. Silahları değişiriz. Benim ki tek kol, hem daha rahat kullanırsın" dedi. Ne söyleyeceğimi bilemiyordum. En zor anlarımızda yardımına alıştığımız Tanya arkadaş yine yapacağını yapmıştı. Cevap vermeme fırsat bırakmadan silahını yanıma koyup;

"Hadi ona iyi bak. Eylemden sonra üzerinde çizik görmeyi istemem ha..!" diyerek, üzerimdeki duygusal ağırlığı hafifletmeye çalışmayı da ihmal etmemişti. Zeytin karası gözlerine bakarken "Silahı mutlaka ulaştıracağım" diyerek içimden kendi kendine söz verdim.

Yemek sonrası artık hareket etmemiz gerekiyordu. Eylemden daha zor olanı belki de arkadaşlardan ayrılmaktı. Bütün bir ömre sığdırılacak duyguları kısacık bir zamana sıkıştırmak zorundaydık. Vedalaşma anlarında her hareketin hafızalarda bir izi kalır. En çok son haliyle, o davranışıyla anılır şehit düşenler. Mümkün olduğu kadar hızlı vedalaşarak, arabaya bindik. Biz ayrılır ayrılmaz savunma gurubu da yerlerini almak için hareket edecek, iki arkadaş ise aşağı düzlüğe kadar inecekti. İlerlemeye başladığımız ilk dakikalarda sessiz kalmıştık. Benim gibi diğer arkadaşlarında dönüp arkaya bakmak istediklerinden emindim. Ama bakmadık. Sadece önde oturduğumuz için Azad ve benim kaçamak bakışlarımız dikiz aynasına takılıyordu. Arkadaşları geride bıraktıktan sonra Azad arkadaş,

"Bir dakika, bir eksiğimiz var" dedi. Tim komutanımız olan Piling arkadaş arka koltuktan atılıp,

"Ne eksiği?" diye sordu telaşlı bir ifadeyle. Dudaklarına muzip bir gülümseyiş yerleştiren Azad arkadaş torpido gözünü açmış İbrahim Tatlısesin kasetini çıkarıyordu. Kaseti havaya kaldırarak,

"Tabi ki bu eksik. O olmadan kılıktan kılığa girsem

de kimseyi taksi şoförü olduğuma inandırmam herhalde” dedi. Gülmeye başladık. Kaseti teybe takıp son ses açtı. “Mavi yelek mor düğme....” eşliğinde bir birimize takılıyor aynada son halimize bakıyorduk.

“Bu avare halimizle kimse bizden şüphelenmez” dedi Piling arkadaş. Bir süre böyle ilerledik. Ben yine Azad arkadaşın yanında oturuyordum. Silahım sağ bacağım ile kapı arasındaydı. Kolumu açık camdan çıkarıp kendime doğal bir duruş kazandırmaya çalışıyordum. Azad arkadaşın silahı da kendisi ile kapı arasındaydı. Piling arkadaş arkada bizim koltuklarımızın dibine bırakmıştı silahını. Tabura doğru yaklaştıkça rahatlık yerini temkinliliğe bırakıyordu. Her ayrıntı kontrolümüz altında olmalıydı. Köy yolundan geldiğimiz için ardımızdan araç gelmezdi. Tüm dikkatimizi önümüzdeki yola vermiştik. Çok yaklaşmıştık, heyecanım artıyordu. Taburun girişine yakın bir tümsek üzerinde bir grup asker bir şeylerle uğraşıyorlardı. Piling arkadaş,

“Yeni bir mevzi kazıyor olabilirler” dedi. Hemen ardından, “Heval Azat, içeri girmeden yarım viraj vererek dur. Onları vurup ayrılalım” diye ekledi. Azad arkadaş “Tamam” derken biz de silahlarımızı kaldırmaya başlamıştık. Tam yaklaşımadan bir bütün çıkaramazdık. Çok az kalmıştı. Silahları biraz daha çıkardık. Tümsekteki askerler daha da belirginleşmişlerdi. On beş-yirmi civarında asker vardı. İyice yaklaştık. Silahlarımızı tam ayarlamışken ani bir sarsılmayla geri çekmemiz bir oldu. Azad arkadaş yarım viraj almak isterken araba sarsılmıştı. Azad arkadaş.

“Heval mesafeyi ayarlayamadım. Kısaydı. Ama dikkatlerini çektik. Şimdi duramayız, dedi. İlerlemekten başka şansımız yoktu. Fakat silahlarımızı fark etmiş olmaları tehlikeleri de vardı. Gözlerimi oraya dikmiştim. Askerlerde farklı bir davranış ya da tepki olmamıştı. Rahat bir soluk aldık. Bu arada araba tabur kapısına kadar gelmişti. Bulunduğumuz mesafeden nizamiye kulübesiyle büyük bina arasındaki geniş düzlüğü

rahatlıkla görebiliyorduk. Askerler gelip geçiyor, birkaç köylü sırtlarını duvara dayamış, oturur vaziyette tespihlerini çekiyorlardı. Büyük binanın hemen yanında bir kadın iki çocuğu ile ilgileniyordu. Onlara zarar gelmemesine dikkat etmeliydik. Arabayı gördüklerinde bir uzman çavuş ikisi er olduğu anlaşılan üç kişiden esmer kısa boylu er yerinden kalkıp, kapıyı açtı. Araba yavaş yavaş içeri girerken Piling arkadaş,

-Yarım viraj vermeyi unutma, diyerek Azad arkadaş uyardı. Tel örgülerin içine giriyorduk. Silahı omzunda, ellerini arkasında birleştirmiş olan asker ise kontrol etmek için bize yaklaşıyordu. Yeşil askeri gömleğinin üzerinde açıkta bıraktığı künyesi ağır hareketlerle bir o yana bir bu yana sallanıyordu. Şüphelenmemiştii. Hatta dudaklarını büzüp ısılık çalıyordu. Azad arkadaş bu sefer tam bir başarı ile arabayı durdurduğu anda asker bize çok yaklaşmıştı. Hemen kendimi arabadan attım. Elimdeki silahı gören asker dona kaldı. Bir süre hareket edemedi.

Birkaç saniye içersinde olmasına rağmen bana dakikalarla uzun gelen bir sürecin ardından silahını almayı akıl etmişti. Omzundaki silaha uzanışı eline alış bir filmin ağır çekim sahnelerine benziyordu. O silahını doğrultup ateşe hazır hale getirene kadar ben çoktan konumlanmış taramaya başlamıştım bile. Tek kolu açmadan tarıyordum. Asker olduğu yere yıkıldı. Bu arada Piling ve Azad arkadaşlar görünen mevzileri ve büyük binanın ön cephesini tarıyorlardı. Namluya takılan bozuk mermi bir ara duraksamama yol açtı. Mekanizmayı sürmek için kolu açtım. O esnada dönüp arkamı kontrol etmeye çalıştım. Rasgele meri harcamaktansa ateş açılan yerlere sıkmak daha iyi olacaktı. Fakat üzerimize doğru dürüst kimse ateş açmıyordu. Panikleyen askerler can havliyle kendilerini mevziye zar zor atmışları. O andan yararlanarak ölen askerin üzerine gidip silahını kaldırdım. Taksiye yöneldim. Onlara yetiştığım sırada Piling arkadaş kaçan askerlerin arasından üzerimize doğru gelen bir subayı taradı. Subay takla atarak ilerledi. Vurulup

vurulmadığını anlayamamıştık. Azad arkadaş taksiden tam çıkmadan bir ayağı dışarıda bir ayağı teksinin içinde ön cepheye ateş açıyordu. Yetiştüğimde hemen taksiye birdik. Tam hareket etmiştik ki takla atan subay Azad arkadaş bulunduğu kapının yanında belirdi. Arabayı kullanmaya çalışan Azad arkadaşın kapısını açmış silahını almaya çalışıyordu. Araba yalpalarken Azad arkadaş,

“Heval Siyabend, silahım gitti... silahımı alıyor!” diye bağıyordu. Dışarıda ateş hızlanmaya başlamıştı. Araba yalpallıyordu. Ne başımızı camdan çıkarabiliyor ne de arabanın içinden müdahale etmek için konum alabiliyorduk. Ben tam müdahale edemiyordum. Çevremizden açılan ateşlere cevap vermeye çalışıyorduk. O arada Azad arkadaş tabancasını hatırlamış olacak ki, onu çıkarıp subayın kafasına dayadı. Bu arada önümüzde üzerimize ateş açıyorlardı. Acık camdan karşılık veremezdim. Direk ateş etmek zorunda kaldım. Ön cam çizgiler halinde çatlamıştı önümüzü göremiyorduk artık. Bu arada Azad arkadaş tabancasını ateşlemiş başını çeviren subayı omzundan vurmuştu. Subay yere yuvarlandı. Ama artık çok geçti. Araba bir süredir kontrolden çıkmıştı. Korkunç bir sarsıntı oldu. Araba yana devrildi. Şiddetli bir mide bulantısı hissediyordum. Dışardan bir süre üzerimize Nisan yağmurları gibi kurşun yağdırdılar. Arabanın devrildiğini gören askerler daha da cesaretlenmişlerdi. Ateşi kesip dört bir yandan bağırmaya başladılar.

“Gelin teslim olun, keklikler... çıkış yok!” diyordu biri. O daha bitirmeden arka arkaya farklı seslerin bağırtilarını duyuyorduk. Biri sanki şaşkınlığını dillendiriyor,

“Bunlar enayi be... Kendi ayaklarıyla aramıza düştüler” diye haykırıyordu. Bir diğeri, “Haydi kuzu kuzu teslim olun. Şansınız yok” diyordu.

Başım çatlayacak gibiydi. Diğer arkadaşların durumu da pek iyi değildi. Önümüzdeki arazi çok düzdü. Durumumuz hiç parlak görünmüyordu. Ama öyle kolay

pes etmeyi de düşünmüyorduk. Hemen devrildiğimiz yerin yanında taburun çeşmesinin suyuyla birleşen bir dereciğin küçük kanalı uzanıyordu. Gözümüz ona ilişir ilişmez bir an camdan Piling arkadaşına baktım. Arka kapıların üstte kalan tarafından fırlayıp dışarı çıkmamız kesin vurulmamız anlamına geliyordu. Çevremizde kendimize siper edeceğimiz hiçbir şey yoktu. Üzerimizde ise kendini toparlayan askerlerin yoğun atışları dans ediyordu. Başımızı biraz fazla kaldırmamız bile yeterliydi. O şekilde sürünerek ilerlerken benim ve diğer arkadaşların arası biraz açılmıştı. Ben,

“Heval, mesafe açıldı. Beni bekleyin” diye bağırdığımda arkalarına dönüp bakan arkadaşlar pozisyon alıp askerlere ateş açmaya başladılar. Sürünerek onlara yetişmeye çalışırken bir şeylerin eksik ya da yanlış gittiğine dair garip bir hisse kapıldım. O anda sadece bu ateş altından kurtulmayı düşündüğümünden neyin eksik olduğunu tespit edemedim. Onlara yetiştiğimde askerin üzerinden kaldırdığım silahı Azat arkadaş olarak ,

“Bir süre ben taşıyayım” dedi

Çıplak ortadaydık. Ama karakolun içine kadar girip bir şey olmadan çıkmak bize güç veriyordu. Arkadaşlara sağ salım ulaşma istemimizi kuvvetlendiriyordu. Savunmalı çekilerek bir tümseğin arkasına kadar geldik. Tam da ‘Kurtulduk, taburdan görüntümüzü artık alamazlar’ dediğimizde tümseğin yukarısında bir gözetleme kulübesinin daha olduğunu gördük. Ondan da kötüsü tümseğin üstü geniş bir düzlüktü. Piling arkadaşına dönüp,

“Şimdi ne yapacağız?” diye sordum. Bir süre derin derin soluyarak çevresine göz atan Piling arkadaş, hızlı hızlı solumaktan kısılan sesiyle.

“Mecbur sürüneceğiz” dedi. Düzlükte yer yer yörede Hervist denilen küçük çam kümeleri vardı. Onları korunak yapacak şekilde sürünecektik. Zaten akşam kavuşmak üzereydi. Güneş batmaya başlamış, alacakaranlık yavaş yavaş kendini hissettiriyordu. Önde Piling arkadaş,

arkasında Azad arkadaş, en arkada da ben vardım. Yavaş yavaş ilerliyorduk. Bir Hervist kümesinin yanına yaklaşmıştık. En son küçük kümenin içine ben girmiştım. Ayak ucumdaki küçük ağacı kımıldatmış olacağım ki, birden kulübe ve mevzilerden açılan ateşin yönü üzerimize kaydı. Yerle bitişik bir halde nefes almadan bekledik. Yerimizi tam deşifre etmemek için karşılık vermedik. Bir süre sonra askerlerin dikkatleri farklı yöne kaydı. Ben arkadaşlara,

“Önümüzde ne olduğunu bilmiyoruz. Ben önden gideyim. Bir şey yoksa sizi çağırırım” dedim. Arkadaşlar onaylayınca yavaş yavaş sürünmeye başladım. Düzlüğün sonuna ulaştığımda çok sevinmişim. Hemen altta ana yol uzanıyordu. Kısa bir mesafe geriye dönüp arkadaşlara seslendim.

“Bir şey yok. Gelebilirsiniz. Hatta koşarak da gelebilirsiniz. Ben sizi savunurum” dediğimde Piling arkadaş bir süre durduktan sonra,

“Ateş yoğun. Ayağa kalkmak olmaz. Mesafe kısadır. Sürünerek geleceğiz” diye karşılık verdi. Bana ulaştıklarında hemen birbirimize sarıldık. Bundan sonrası kolaydı artık. O kadar zor olmayacaktı geri çekilmek. Nefes nefese olduğumuz halde gülüyorduk. Üçümüz birbirimize kenetlenmiştik. Zafer sevinci, mutluluk, hüzün ve ağlamak isteği birbirine girmişti. Bir yandan çığlık çığlığa bağlamak diğer yandan çok istediğim bir şeyi başarmanın yarattığı hoşnutlukla ağlamak istiyordum. Biraz yatışıp soluklandıktan sonra Anayolu kesip ormana dalmaya karar verdik. Ondan sonra topları, tankları, neleri varsa getirseler de umurumuzda olmazdı.

Uzandığımız yerden birbirimize bakıp ‘Oldu işte’ der gibi gülüyorduk. Tam o esnada merkezden tabura doğru gelen panzer üzerimize ateş açıyordu. “Kurtulduğumuzu düşünmeye erken mi karar verdik” diye düşünürken bir yandan da yere iyice yapışmış. Kendimizi korumaya çalışıyorduk. Neyse ki araçlar sabit bir yeri taramıyor, çevreyi yaylım ateşine tutarak geçiyorlardı. Araçlar

yanımızdan geçip tabura doğru yol aldılar. Onların ilerlemesini fırsat bilip hemen yolu geçerek ormanın içlerine daldık. Hava da bizi saklayacak kadar kararmıştı. Artık gerçekten rahatlamıştık. Bir müddet ilerledik. Daha güvenli bir yere ulaştıktan sonra cephecilerin ayrılmadan önce verdiği sigaralarımızı içmek için ara verdik. Bir yıl aradan sonra Piling arkadaş ve benim paketlerimiz sürünmeden dolayı ıslanmıştı. Ama Azad arkadaş her zamanki tedbirliliğini elden bırakmamış, sigaralarını bütün tabakasının içine koymuştu. Keyifle sigaralarımızı içerken eylem sırasında eksiklik olarak hissettiğim belli belirsiz tedirginliğin adını Piling arkadaş koydu.

“Savunma niye müdahale etmedi?” diye sorduktan sonra kaygılı bir ifadeyle “Acaba bir şey mi oldu?” diyerek merak ve endişelerimizi de dillendirmiş oldu. Gerçekten eylem sırasında hiç müdahale etmemişlerdi.

“Umarım önemli bir şey olmamıştır. Buluşma yerinde ne olduğunu öğreniriz” diyen Azad arkadaşın ardından, “Öyleyse hızlı hareket edelim. Sabah mutlaka operasyon çıkar. Ondan önce birliğe ulaşmamız gerekiyor” dedim.

Hemen hareket ettik. Savunma grubuna ulaşmadan tehlikeli bir üçgeni daha atlatmamız gerekiyordu. Köy-ilçe yollarıyla ana yolun birleştiği, bizim “üçgen” dediğimiz kavşakta panzerli veya panzersiz asker pususu olma ihtimali kuvvetliydi. Üçgenden önceki köyün altından sızmalı bir şekilde ilerleyerek bu tehlikeyi de bertaraf ettik. Üçgeni geçtikten kısa bir süre sonra savunma grubunun eylem sonrası çekileceği yere ulaştık. Nöbetlerini bırakan savunma grubu bizi beklerken dinlenmeye çekilmişti. Nöbetçi Tanya arkadaş bizi görünce gözlerinde geceyi delip geçen bir ışıltı belirdi.

“Heval sağ salim döndünüz” derken bir yandan da iki eliyle birden her birimizle ayrı ayrı tokalaşıyordu. Ben hemen atılıp,

“Silahını getireceğime söz vermiştim. Sana vermeden önce temizlenmem gerek. Bu gün çok iyi iş

çıkardı" dedim gururlu bir gülümseyişle.

"Sizin sağlam ulaşmanız çok daha önemlidir heval" diyen Tanya arkadaş bir yandan bana cevap yetiştirmeye çalışıyor diğer yandan arkadaşları kaldırmaya gidiyordu. Geldiğimizi duyan arkadaşlar hemen yanımıza koştular. Birbirimize sarılıyor, başarıyı kutluyorduk. İmkansız gibi görüneni başarma gururu vardı hepimizde. Bizi sağlam görmenin sevincinin yanında biraz da mahcup duruyorlardı. Piling arkadaşın,

"Siz arabaya bindiğinizde biz dedik 'Tamamdır. Geri çekiliyorlar' Biz de hemen çekilmeye başladık. Biraz ilerlemiştik ki silah sesleri hızlanmaya başladı. Hemen geriye dönüp yerimizi aldık. Ama iş işten geçmişti" dedi. Aynı mahcup bir sesle.

"Sahi siz arabadan nasıl çıkıp geldiniz? diye bir bayan arkadaşın sormasıyla mahcup bakışlar bize yöneldi. Azad arkadaş yaşananları çok kısa özetledikten sonra,

"Yarın mutlaka operasyona geçerler. Araziyi terk etmeliyiz" dedi. Ali Haydar arkadaşın,

"Önce birliğe ulaşalım" demesinden sonra hemen harekete geçtik. Ben ve birkaç arkadaş önde yürüyorduk. Kemal arkadaş ilk müjdeyi verenin ben olmasını istiyordum. Kamp yerine ulaştığımızda nöbetçilerle karşılaşp birbirimize sarıldık. Nöbetçi arkadaş diğer arkadaşları uyandırmaya gidiyordu. Ben Kemal arkadaşın yattığı yeri öğrenip oraya yöneldim. Kemal arkadaş, küçük bir naylonun altında, sönmeye yüz tutmuş közlerin bulunduğu kuçığın yanına uzanmıştı. Yavaşça yaklaşp usuldan sarsmaya başladım.

"Heval Kemal uyan, eylem grubu geldi" dediğimde birden yattığı yerden sıçradı. Uyku mahmurluğunu üzerinden henüz atmadan,

"Eylem grubumu? Ne yapmışlar?" diye sordu ivedilikle.

"Eylem başarılı geçmiş. Arkadaşlar kayıp vermeden bir silah kaldırmışlar" dedim.

"Gerçekten mi?" diye sordu. Uyku arası daha da

boğuklaşan sesiyle.

“Gerçekten bir silah kaldırmışlar ve kayıpları yok” dedim. Aceleyle ayağa kalkıp gözlerini ovuşturdu. Yüzüme daha dikkatli bakması ile ‘Siyabend’ diye bağırması bir oldu. Bana sarılarak kutladı. Cevap vermeme fırsat tanımadan diğer arkadaşların nasıl olduğuna, eylemi nasıl yaptığımıza dair ard arda sorular soruyordu. Kısa sürede diğer arkadaşlar da kampa ulaştılar. Hepimize birkaç kez sarılan Kemal arkadaşın mutluluğuna diyecek yoktu. Bu seferki başarının bedeli olmamıştı işte. Kaldırılan silaha bunun sevinciyle bakıyordu. Diğer arkadaşlar da çoktan uyanmış, çevremizi sarmışlardı.

Geç olmuştu. Eylem bölgesini hemen terk etmemiz gerekiyordu. Ormanın içlerine değin ilerledik. Kaya diplerinin ve mağaraların daha yoğun olduğu yerde durduk. Uygun yerlere üçerli, beşerli gruplar halinde yerleşip, beklemeye başladık. Sabah olduğunda yer gök asker kaynıyordu. Sağımızda solumuzda kollar halinde ilerliyor, üstümüzden altımızdan geçiyorlardı. Bulunduğumuz alana girmediler.

İki günü böyle geçirdikten sonra kamp yerine tekrar döndük. Yıllık planlamanın yapılacağı yere gitmemiz gerekiyordu. Ama bu epey bir süreyi alırdı. Eyalet karargahıyla bağlantıya geçmemiz için en az iki günlük yolumuz vardı. Üzerinden zaten iki gün geçmişti. Hemen partiye bildirmemiz daha uygun olacaktı. Arkadaşlar direkt parti merkez karargahıyla bağlantıya geçti. Eylemimiz merkez karargah tarafından da kutlanmıştı.

Yıllık eyalet toplantısına epey başarılı bir pratikle gidiyorduk. Kış boyu süren operasyonlarda kayıp vermemiştik. Herkes henüz kış kampındayken biz erken çıkıp önemli bir eylemi başarmıştık. Bu eyaletin bir yıllık pratiğine de yön verecekti. Toplantı yerine ulaştığımızda arkadaşların yoğun ilgisiyle karşılaştık. Dersim’de ilk kez böyle bir eylem yapılıyordu. Kış pratiğimiz yapılan toplantıda da olumlu değerlendirilirken eylem grubu içtimanın önüne çıkarılarak ödüllendirildi.

Ancak biz asıl ödölümüzü içimizdeki savaşıma yenilmeden insan yönümüzü güçlendirerek zaten almıştık.
SİYABEND ARKADAŞ

BUGÜN 13 MAYIS
"Yol gelip geçti yanımdan upuzun"

Şehit Kahraman noktasından ayrılıyor. Sık ormanı ve elma ağacı bol olan bu noktaya daha karlar yerde iken gelmiştik. Mangalarımızı kış ile bahar mangalarından esinlenerek yaptık. Baharın Zap'a nasıl yavaş yavaş geldiğini buradan izledim. Ağaçların tomurcuklanışını, çiçeklerin renklenişini, vadide sakince akan suyun kar suları ile coşup coşup kabardığını, kuşların, sincapların, karıncaların, kurtçukların hareketlenişini buradan izledim. Daracık vadinin girişinde yıkık, boşaltılmış bir ermeni köyü vardı. Noktamız bu köyün on beş dakika aşağısında meyve, kezvan ve palamut ağaçlarının arasındaydı. Buradan merhaba dedik bahara. Şimdi fazla uzak olmayan hatta oturduğum yerden bile görebildiğim Hakkari tepesinin eteklerinde olan yeni noktaya gideceğiz.

Bu noktanın tüm bölük için ayrı bir yeri vardı. Şehit Kahraman ismini bu noktaya bölüğümüz verdi. Daha önce adı yokmuş diye değil. Kahramanımızı burada şehit verdiğimiz için.

Kahraman uzun, ince boyluydu. Esmer teninde kara gözleri ısıll ısıll yanardı. Yaşını bilmiyordu fakat sade yüzüne ve davranışlarına baktığınızda 15'ten yukarı demezdiniz. İran Kürtlerindendi. Kendisinden bahsetmeyi sevmediği için devrime hasıl katıldığını çok az kişi bilirdi. Sicilini alırken öğrenmiştim. Gazetede Partiye ilişkin bir haber okuyor. Parti hakkında daha fazla bilgi öğrenmek isterlerken Kürt olduğunu komşu ülke dedikleri yerlerde

de Kürtlerin yaşadığını ve bunların ezildiğini vs. öğreniyor. Partiye 97 ilkbaharında sınır tanımayan asi dağlar Zağroslardan katılıyor. Askeri ve siyasi eğitimini alması için onu Zap alanına gönderiyorlar. O günden bu yana Zap alanındaki askeri faaliyetlere katılmış.

Kahraman arkadaşı tanımak güç olduğu gibi sevmek de bir o kadar kolaydı. Kapalılığı ve utangaçlığı yüzündeki gülümseyişine yansıdığına, muzip bir şeyler düşünüyor sanırdım ama nedense hiç kızamazdım. Fedakar, dürüst, atik atılan mıydı? Bilemiyorum. Bildiğim çok disiplinli oluşuydu. Yaptığı işe son derece duyarlı ve en iyisini yapma isteği duyardım. Ufak bir hatayı asla affetmez başını önüne eğerek "Dikkat bıke" derdi. İncitmeden. Bir gün onu yeşeren çimenlere dikkatle bakarken gördüm. Ne düşünüyordu. Hiç tahmin edemedim. Ama öyle sade, çocuksu gülümsüyordu ki, yeşili seviyordu. Hiç kimse hatta kendisi bile bilmiyordu yeşili ne çok sevdiğini.

11 Mart sabahı, saat 4'te büyük bir patlama ile sarsıldı kampımız. Önce nokta baskını zannedip silah ve çantalarımızı alıp hızla mangalardan çıktık. Bizim manganın hemen üst tarafına kurulmuş olan Rençber arkadaşın mangasından karanlığın sökülmediği gökyüzüne alevler yükseliyordu. Yakın mangadaki arkadaşlar ile nöbetçiler yangını fazla ilerlemeden söndürdüler. Yaklaştık. Herkes koşturuyordu. Kaygılı, gergin yüzler dikkatimi çekiyordu. Neden olduğunu bilmiyorum. Ama bir türlü ağzımı açıp, soramıyordum. Çünkü duyuyordum.

"Bomba patladı! Kan kaybediyor! Acele edin!"

"Kimde patladı, kim kan kaybediyor?" diye soramıyordum. Birden Kahraman'ın sesini duydum.

"Karker kurtar beni, ölüyorum" diyordu. Demek yaralanan Kahraman arkadaşı. Manganın çatısı uçmuştu ama duvarları duruyordu. Kahraman arkadaş hala içerideydi. Manga komutanım Dilan arkadaşına yaklaşıp sordum.

"Kahraman arkadaşın sesi geliyor" dedim.

Dilan ağlamaklıydı.

"Ağır yaralı" dedi ve "Arkadaşlar! Herkes mangasına gitsin. Açıklama mangalarda yapılacak" dedi. Görevli bir kaç arkadaş dışında kimse kalmadı. Meraklı bakışları ve cevapsız sorularıyla herkes mangasına gitti. Hava yavaş yavaş ışıyordu. Gökyüzünde ufuk pembe renge bürünüyordu. Rüzgar vadiden hızla geçti, gitti. Dilan arkadaş ilk kez bu kadar gergin görüyordum. Ciddi bir sorun olduğu belliydi. Çünkü sorunları, olumsuzlukları kolay kolay yüzüne yansıtıp savaşçıları paniğe sokmazdı o. Eğer ağlayacak kadar üzgünse ve bunu saklayamıyorsa, çözümsüz kalmış demektir. Yutkunduydu. Ellerini önünde birleştirmişti. Bize bakmadan konuşmaya dikkat ediyordu.

"Arkadaşlar! Biliyorsunuz Rençber arkadaşın mangasında bomba patladı. Ayrıntıları size anlatmak en uygunu. Bu gece saat 2'de Rençber arkadaşın mangası tepe nöbeti için kalkmış. Kahraman arkadaş rahatsız olduğunu söylemiş. Onun yerine başka bir arkadaş kaldırmışlar. Kahraman arkadaşın raxtını almış ve ona iki bombalı palaskasını vermiş. Kahraman arkadaş, onlar gittikten sonra sobayı iyice odun doldurmuş ve sobanın çok yakınına uzanmış. Bombalardan biri patlamış. Kahraman arkadaşın beli yarıya kadar kopmuş durumda. Aşırı kan kaybediyor. Doktoru küçük cihazdan çağırdık ancak onun da yapabileceği bir şey olduğunu düşünmüyoruz. Çünkü durumu oldukça ağır" dedi.

Kahraman arkadaş bayan takımının en çok sevdiği gençlerden biriydi. Raperin arkadaşın ağladığını gördüm. Diğerleri ise suskun oturuyorlardı. Ben ise olayın şokundan olsa gerek ağlayamıyordum. Hemen ayağa kalktım. Dilan arkadaş ile birlikte dışarı çıktım.

"Heval Dilan, Kahraman arkadaş görmek istiyorum" dedim.

Sesinde açıklayamadığı ama doğruluğuna inandığı bir hava ile,

"Görmesen daha iyi olur. Durumu, görüntüsü fazla

iyi değil" dedi.

Dilan arkadaşıa duyduğum güvenden mi, yoksa Kahraman arkadaşın hafızamdaki görüntüsünün bozulmamasını istememden mi bilemiyorum, kabul ettim. Dilan arkadaş ile birlikte çatısı uçmuş, ön duvarı az da olsa yıkılmış manganını yanında duran koca palamut ağacını dibine oturup, sırtımı dayadım. Manganın önündeki az önceki koşuşturma, panik yoktu. Sakin sessizdi. İlk defa her şey bu kadar renksiz görünüyordu gözüme. Biri dana gitmişti. Henüz 15'inde, savaşta olması bile başlı başına bir hata ama doğduğu toprakların kanunlarında çocuklar savaşmak için doğar, doğar doğmaz savaşıa katılır. Kahraman ait olduğu ruhunu taşıdığı toprakları için gelmişti ama ne yazık ki savaşta ilk hata son hata olabiliyordu. Keşke ona bu sefer ben, "Dikkat bike" deseydim. Saate baktım, 5.30'a geliyordu. Ufkun pembeliği yerini sarı renge bırakmıştı. Soğuk, yağmur kokulu rüzgar esiyordu. Bazı mangaların bacalarından çıkan duman gökyüzüne kara bir çizgi gibi uzanıyordu. Acı bir çığlık koptu.

"Şehit düşeceğim Karker! Bırakma! Su istiyorum! Ne olur bir yudum su!"

Bir arkadaş hızla mangadan çıkarak su getirdi. Oysa kan kaybedenlere su verilmezdi. Karker arkadaş dışarı çıktı.

"Sadece dudaklarını ıslatın" dedi. Ağlıyordu. Kahraman hala bağıırıyordu.

"Su getirin bana!"

On dakika sonra Kahraman arkadaş şehit düştü.

Yamaca kurulan kampımızın üst tarafında duran iki koca kezvan ağacının arasına derince kazdığınız mezara gömdük. İlk kez katıldığım bu şehit töreninde kendimiz tutamayıp ağladım. Kırmızı bayrağıa sarılmış,yarılılar için yapılan sedyeye uzatılmıştı. Törenden sonra bir grup arkadaş onu kazılan mezara götürdü.

Bir kaç gün sonra Kahraman arkadaşızı ziyaret etmeye, mezarına, Küçük Sarya ile birlikte gittik. Mezarını

öyle kapatmışlardı ki oranın mezar olduğu anlaşılmıyordu bile. Arkadaşlara sitem ettik. Biraz daha özen gösterebilirlerdi diye. Etraftan küçük taşlar toplayıp mezarın etrafına dizdik. Küçük renkli çakıl taşları ile de "Şehit Kahraman" yazdık. Sonra yassı büyük bir taş getirip baş kısmına koyduk. Yeni açmaya başlayan çiçeklerden toplayıp mezarın üzerine dağıttık. Bir arkadaş bize yaptığımızın güzel olduğunu ancak buranın mezar olduğunun anlaşılmaması gerektiğini söyledi. Çünkü gelişebilecek herhangi bir operasyonda düşman, mezarları açıp cenazeleri çıkarıyormuş. Cenaze yeniyse parçalıyor, eski ise de kemikleri dağıtıyormuş. Duyunca irkildim. Kulaklarıma inanamadım. Yaşadığımızı kabul etmedikleri yetmiyormuş gibi mezarlarımızın olduğunu da red ediyordu. Bu ne biçim bir mantıktı böyle. Akşama doğru dizdiğimiz taşları ve yazdığımız yazıyı bozduk. Üzerine, geçen yıldan kalan pörsümüş kuru yapraklardan döktük. Çiçeklerimiz kaldı. Kahraman arkadaşın yüreğimizde küçük renkli taşlarla süslenmiş bir mezarı var şimdi. Onu unutmayacağız.

13 Mayıs gelelim. Nokta değiştireceğimiz için heyecanlı sayılırdık. Eski arkadaşlar gayet sakindi. Onlar her yıl ki tekrarı yaşıyorlardı ama benim gibi yeni olan Berbang ve Baran arkadaşlar gayet heyecanlı ve moralli görünüyorlardı. Manga naylonumuzu söktük ve fazla eşyalarımızı sakladık. O gün gerillanın bir yönünü daha gördüm, ihtiyacının dışındaki hiçbir şey taşımıyordu. Bu nedenle eskiden insanın en doğal ihtiyacı olarak düşündüğüm eşyanın gerillada fazla anlam ifade etmediğini gördüm. Bunu anlamsız kılan ise zaman kavramına yüklediği manadan geliyordu. Planlamasını yaparken ne çok uzun bir zaman dilimini düşünüyor ne de kısa. Küçük sırt çantasına sığdırdığı tüm eşyalarını da buna göre düzenliyor ve tedbirini alıyordu.

Hareket etmeden önce herkesin taşıyacağı yükler belirlendi. Raperin BKC'yi, Berbang daha uzun süreceğe benzeyen bahar yağmurlarından korunmak için manga

nylonu ve diğerk arkadaşlar da öbür eşyaları. Bana da lojistik çantasını verdiler. Çantamın içinde bir anda kara çaydan, tabak, bardaklar, şeker, tuz buluverdim. Dilan arkadaş tüm hamaratlığı ile tüm bu lojistik eşyalarını çantama öyle bir dizdi ki, aylarca yürüsem dahi ne sallantıdan dolayı ses çıkarır ne de beni rahatsız ederdi. Bir yandan da bu yük yapma biçimini bana da öğretmeye çalışıyordu. Nafile benim gözüm daha farklı bir şeydeydi. BKC taşımak istiyordum. Yeni olduğum için vermediler. Ben de önerim ile BKC yardımcısı oldum. BKC'ci arkadaş uzun yol yürüyüşlerinde yardımcı olacaktım ve görevimin de sadece bununla sınırlı olduğunu düşünüyordum. Ancak küçük bir ayrıntıyı unutmuşum. BKC yardımcısı 200 mermi taşıyormuş. Keşke bunu öneriyi yapmadan önce öğrenmiş olsaydım. Neyse, gelişıyorum galiba.

14 Mayıs

Yeni noktamıza ulaştığımızda hava kararmak üzereydi ve yağmur çiseliyordu. Pratikte olmanın heyecanı beni sürekli hareketli kılıyor. Kendimi çocuklar gibi hissediyorum. Umarım savaşı basite almıyorumdur.

Bugün ilk uyarılar yapıldı. "Dumana dikkat edin" dumansız ateş yakılacak deniliyordu. Nasıl olacaksa? "Nöbetler duyarlı tutulacak" demek operasyonun çıkma ihtimali yüksek.

Genç Rozerin arkadaş aniden rahatsızlandı. Ona baharın ilk kekiklerinden ekşili piriç çorbası yaptım. Ateşi ben yaktım. Duman çıkıyordu ama kimse uyarı yapmadı. Sonra sordum. Hava kapalı olduğu için duman ve sis iç içe giriyormuş, bu nedenle fazla bir zararı yokmuş. Ucuz atlattım.

Dün Kahraman arkadaş düşündüğüm için olsa gerek bu gün sık sık anımsıyorum. Ayrıca nöbetimde onun için şiir yazdım.

*Yeni filizlenirken yaşam umudun
Kimse anlamadı sessizliğe vurgunluğunu*

*Ve kimse bilmeyecek yeşili ne çok sevdiğini
Seyredemeyeceksin suların narin akışını
Güneşin doğuşunu izleyemeyeceksin
Kimse bilmeyecek yeşili ne çok sevdiğini*

16 Mayıs

Yeni noktamızdan 1.5 saat uzaklıkta olan Cudi tepesine geldik. Gunde Fille'nin (Boşaltılmış Ermeni köyü) bir saat yukarısında. Karşıda Amediye boğazı ve bahar tepesi var. Sağdaki Hakkari tepesi Metina-Zap sınırı sayılıyordu. Hakkari ismini de orada kalan muhaberecinin kodundan alıyor. Solda ise gri bir pusa bürünmüş yalcın kayalıkları ve dalgali gibi duran eteğiyle Gire Jaro ya da gerilla diliyle Kure Jaro.

Cudi tepesi, Zap'ta savaşa ne uygun araziye sahip. Sık ormanı, kayalıklı tepeleri ile labirenti andırıyor. Her yer birbirine benziyor ve yolu kaybetmemek büyük bir ustalık istiyor. Doğa burada bir başka canlı. Sabah çiseleyen yağmur damlacıkları kalmış yaprakların üzerinde. Kır çiçeklerinin henüz açılmış sarı turuncu yaprakları taptaze. Islak toprak kokusuna karışmış taze ot kokusu geliyor. Gökyüzü bu gün şaka yapıyor gibi. Önce çiseledi sonra bulutlarla kapandı, ha bıraktı ha bırakacak derken birden bire açıldı. Güneş sarı sıcak ışınlarını yaydı.

Temiz ve kuru yapraklardan yaptığımız mangamızı yağmur yağmaya başlar başlamaz naylonu ağaç dallarını bağlayarak koruyacağız. Geceleri soğuk olduğunu tahmin ettikleri için manganın uygun bir yerine çarber yaptık. Bu dikdörtgen biçiminde kazdığımız kenarlarına yassı taşlar koyduğumuz küçük bir mezarı andıran çukurun bizi nasıl ısıtacağını merak ediyordum ama dün çarberin sıcaklığında derin bir uykuya daldık. Çevrede geçen yıldan kuruyan odunları topladık. Sonra çarberin içinde kocaman ateşler yaktık. Ateş söndüğünde, çarber kızıl közlerle dolmuştu. Koca bir tencereyi kapatır gibi çarberi kapattık. Közlerin hava ile ilişkisini kestik. Sonra sırayla yan yana

uzanıp ayağımızı bu ısınan, hatta ayakları yakan taşlara uzattık. Battaniyemizi de bunun üzerine örtünce, değmeyin keyfimize. Böylesi sıcak ve rahat bir uykudan nöbete kalkmak, oldukça güç geliyor.

17 Mayıs

Sabah soğuktan titreyerek uyandım. Gece kenarda uyuduğum için sırtım buz kesmişti. Her gece "Gel ortamızda yat" demelerinin nedenini anladım. Grubun köşesinde yatan çok üşüyor ve benim fazla üşümemi istemiyorlardı. Sabah ateşi için hazırlık yaptık. Odunlar gerilla ateş düzenine göre dizildi. Çaydanlık hazır, çakmak elde, biz sabırsız ve donuyoruz. Ateşi yakmadan önce güneş görünmüyor ise de oldukça yükseldiğini, Hakkari tepesinin zirvelerine vuran sarı ışıklarından anlayabiliyorduk. "Ateş yakabilirsiniz" komutu gelince iki sonuç çıkarıyorduk. Birincisi ateşi yakıp, ısınabilir, kara çaydanlıkta demlenen çayı yudumlayabilirsiniz. İkincisi ise "Bugün operasyon yok"

Bana göre olmaması veya gecikmesi sevindirici. Ama eski gerillalar öyle düşünmüyor. Raperin, "Operasyon stresini yaşamaktansa operasyonun içinde olmayı tercih ederim" diyor. Bu tercih öyle bir iki arkadaşla da sınırlı değil. Tüm arkadaşlar böyle düşünüyor. Benim dışımda. Herhalde ben de bir kaç operasyon geçirirsem durumu daha iyi anlarım.

Su taşıyoruz. Noktamız çeşmeden bir saat uzaklıkta. Günde iki kez suya gidiyoruz. Yedekte bir kaç şişe su bulunduruyoruz. Ekmekçiler suyu aldığımız Gunde Fille'de ekmek yapıyorlar ve su almaya gidince, ekmek torbalarını katıra yük yapıp getiriyoruz. Bölüğümüzün yaklaşık 200 pet şişesi var. Bunları lojistikçi arkadaş eşit oranda mangalara dağıtıyor. Her manga oldukça tedarikli kullanıyor. Her gün dört arkadaş su getirmek için görevli oluyor. Bugün ben ve Raperin arkadaş görevliyiz.

Raperin arkadaş Afrin'li ve eski bir gerilla. İnşaat mühendisliğini okumuş. Uzun boylu, zayıf ve düz saçları

hep örölü. Ama Raperin'i Raperin yapan temel özelliği sessizliği. Onunla 20 yıl yan yana kalsan dönüp bir şey sormaz, bir duygusunu paylaşmaz. Söyleneni yapar ve köşesine çekilir. Çok eleştirilmiş bu sessizliği ama artık herkes tarafından kanıksanmış. Sessiz ama mangada olmadığı yeri öyle belli oluyor ki. Onu seviyorum. Kimseyi incitmiyor ve kendisinin de incinmesine izin vermiyor. Bazen tekmillerde çok radikal eleştiriler yapıyor.

Aksi kara katırla 200 pet şişe dolusu su ve önceden yapılmış ekmekleri getirecektik. Gidiş yolumuz hep iniş olduğu için fazla zorlanmadık. Raperin katırın ipini tutmuş önde, ben de çıkan tozdan daha fazla kirlenmemek için oldukça arkada. Yol boyunca radyodan haberleri dinledim. Köye ulaştığımızı yeni açan ceviz yapraklarının genzi yakan keskin kokusundan anladım. Kavak ve ceviz ağaçları arasında kaybolmuş köye, geçen yıl hava saldırısı düzenlenmiş. Koca kavak ağaçları devrilmiş, kalmış. Yanmış kökleri bir daha yeşerir mi bilmiyorum. Ayrıca dört arkadaş da hava saldırısında şehit düşmüş. Bu nedenle köyde fazla zaman kaybetmememiz için uyarılar yapıldı. Çeşme, beyaz betonlu, sürekli akan bir köy çeşmesi. Buz gibi suyu, insana doğanın huzurunu bir avuçta veriyor.

Pet şişeleri hızla doldurup hazırladık. Mutfakçı erkek arkadaşlardan yük yapımı için yardım istedik. Çünkü yük yapımına ikimizin de gücü yetmiyordu. Yardıma Diyar arkadaş geldi. Önce, yorulacağı için öfkelenmiş, sonra da bizim sessizliğimizi anlayıp kendi kendine yardım etmeye geldi. Onun huyu böyleydi. Söylenmeden hiç bir iş yapmazdı. Fakat bir o kadar da işine hassas ve özenli yaklaşırdı. Diyar arkadaş Karakoçanlıydı. Avrupa'dan katılmış, Önderlik eğitimini aldıktan sonra gerillaya gelmişti. İlkeli ve çok şakacıydı. Her sözü kahkahalara neden olurdu. Bu nedenle onun söylenmelerine bayan arkadaşlar ve diğer arkadaşlar güler geçerdik.

Yükümüzü bağladıktan sonra bir saatlik çıkışa doğru

yol alık. Raperin yine önde, ben ise soğuk su ile yıkadığım saçlarımın kirlenmemesi için arkada. Diyar arkadaş ise tepe çıkışlarında hep zorlandığı için daha da arkada yürüyor. Yokuşun dik olan kısmında yükümüz düştü. Diyar arkadaş yükün düştüğünü görünce söylene söylene yaklaştı. Ona hiç bir şey söylemedik. Çünkü kızdığını anlamıştık.

Kendi kendine,

"Diyar, Diyar! Annen Roza Luxemburg muydu, baban Lenin miydi? Devrimcilik senin neyine!" diyordu. Bu cümleyi duyduğumda "Pişman mı oldu acaba" diye düşündüm. Ama Diyar arkadaşın günlük şakalarından olduğunu hemen anladım. Ben ve Raperin gülmeye başlayınca o da gülümsüyordu. Yükümüzü tekrar bağladık. Noktaya geldiğimizde, akşam çayı için bekleniyorduk.

Akşamın son ışıkları vuruyor defterime. Oturduğum büyük kayadan güneşin batışını izleyebiliyorum. Gri bir sis çökmüş Amediye Boğazı'na. Baharın vazgeçilmez rüzgarı bulutların altından esiyor. Zap alanını bir baştan bir başa geçip gidiyor Kure Jaro'nın zirvelerine.

18 Mayıs

Ruken arkadaş ile sabah ateşi başında başladı sohbetimiz. Sohbetin akışkanlığına öyle kaptırmışız ki kendimizi güneş Zap'a en tepeden bakıncaya kadar oturduğumuz yerde kala kalmışız.

"Okuma yazma biliyor olsaydım tüm gerilla yaşamımı yazardım" dedi en son.

Kaç kadın onun gibi yaşamış bilemiyorum ama anlatırken insanın şaşkınlık içinde kalmaması mümkün değil. Her biri bir roman konusu olan kısa anılarını öyle sade ve sıradan anlatıyor ki, sanki her kadının başından böyle şeyler geçebilirmiş ya da yaşadıkları her zaman, her yerde tekrar yaşanabilirmiş gibi.

1988'de Botan eyaletinden ablası ile beraber katılmış. Garzan ve Zağros'da kalmış olmasına rağmen

her kayalığı, her patika kıvrımını Gabar'a benzetirdi. Gabar'a adeta aşıktı. Yaşamı köyün sınırlı hatta ağa babasının evinin sınırlarını aşmamıştı. Bu nedenle,

"Yaşamı Partide öğrendim" diyordu. "Hem de düşe kalka"

Onu herkes inisiyatifli oluşu ile tanıyor. Ruken Silopi deyince "İnisiyatifli komutan" deniliyor. Takip ettiğim kadarıyla da öyle. Kısa bir süre önce beraber lojistik birimine gitmiştik. Orada çalışan arkadaşları öyle bir eleştirdi ki, birim komutanı yıllık erzak dağıtım listesini ona okudu ve bölüğümüze fazladan üç teneke yağ gönderdi. Parti yaşamı içerisinde oldukça zorlanmış. Bazı kişilik özellikleri nedeniyle çevresini de oldukça zorlamış. Ama bağlılığından hiç şüphe duyulmuyor. Çünkü o hataların kaynağında yatan nedenin kendisindeki dönüşmeyen yönler olduğunu iyi biliyor ve bunu anlattığı her anısında çekinmeden ekliyor,

"Bilmediğin için bu hatayı yaptım" diyor. YAJK eğitim devresinde oldukça yoğunlaşma yaşamış ve belli oranda dönüşmüş de.

Yaşamının hepsi olmasa da bazı anılarını yazmak isterim. Çünkü anlattıkları hiç de yabana atılır şeyler değil. Dünyanın hiç bir yerinde ve hiç bir devriminde kadınlar böylesi olaylar yaşamamışlardır. Zaten çantasında taşıdığı boş defteri sık sık çıkartıp bana gösteriyor.

"Çantam ne kadar ağır olsa da defterimi atmayacağım. Yazacaksın değil mi?" diyor.

Takım komutanım Ruken. Savaşı ondan öğreniyorum. Bana savaşta yön gösteriyor. Şimdi ise küçük bir kız çocuğunun bir şey isterken ki masumluluğu var yüzünde.

Ruken arkadaşına yazacağımı söylemedim ama operasyon -eğer başlarsa- bittiğinde yazacağım. Ona yazacağımı söylemesem daha iyi olur. Çünkü her hangi bir engel çıkarsa hayal kırıklığına uğramasını istemiyorum. Ama yazmakta kararlıyım.

Yağmur yağacağa benziyor.

20 Mayıs

Nihayet. Uzun zamandır beklediğimiz, rüyalarımıza giren, esprilerimize konu olan operasyon başladı. Dün sabah erkenden Sergele köyüne, rutin görevimize gittik. Küçük bir gruptuk. Aslında temel amacımız; Metina'dan gelen Gare'ye geçecek olan gruba kuryelik yapmaktı. Köy yolumuzun üzerinde olduğu için siparişlerimizin gelip gelmediğini de soracaktık. Gare'ye gidecek olan grup bize ulaştığında, saat 10'a geliyordu.

Akşam yağan yağmur, toprağı ve kuru otları oldukça kayganlaştırmış, rüzgar toprak kokusuyla dolmuştu. Gökyüzünde bulutlar toplanıp dağılmalarına rağmen, berrak bir mavilik vardı. Verimli toprağı olan Bahar Tepesine ulaştığımızda burnumuza meyve ağaçlarının keskin çiçek kokuları çarptı. Hala üzerinde şebnem olan çiçeklerin sarı, turuncu renkleri daha bir parlıyordu.

Gececeğimiz yolun keşfi için iki arkadaş bizden ayrıldıktan sonra her zamanki bekleme yerimizde havanın kararmasını beklemeye başladık. Uçurumun Zap tarafına bakan yüzünde oturduk. Burası, köy görevlerine geldiğimizde beklediğimiz ve köyden ayrıldığımızda uzun ara verdiğimiz yerdi. Demli çay yapıyor bazen bir kaç saatliğine uyuyor ve görevde başımızdan geçenleri anlatıp gülüşüyorduk. Uçurumun görkemliliğine, önünden akan küçük çay eşlik ediyor. Kar sularının erimesinden sonra oldukça büyümüş neredeyse güröldeyerek akıyordu.

Hava kararır kararmaz iki uçurum kayalıklarının arasındaki dönemeçli, çakıl taşlı yoldan indik. Köyün alt tarafındaki bahçelerin içerisinden iz çıkarmadan geçtik. Yolun en zor yeri, Amediye şehrine giden büyük cadde. Burayı geçmek oldukça büyük bir riski göze almaktı. Çünkü cadde Amediye şehrinde kurulmuş olan lazerli tankların denetiminde. En ufak bir harekette dahi ateş açılıyor. Bazen yolunu şaşıran bir köylü ya da sürüden

ayrılan bir koyun geçse, yoğun top atışlarına tutuluyordu. Bu nedenledir ki, köylüler gece evlerinden çıkmazlar ve o yol trafiğe kapanır. Biz nasıl mı geçiyoruz? Bu da gerillanın sırrı.

Bu yoldan geçerken şehit düşen arkadaşların anılarının gereği olarak buradan hiç kayıp vermeden ayrılmamız gerekiyordu. Hızla caddeyi geçtik ve bir kaç saat sonra Gare sınırında bizi bekleyen diğer kurye arkadaşlar ile buluştuk. Grubu onlara devrettikten sonra hızla döndük. Dönüş daha kolay oldu. Hem grubumuzun sayısı azdı hem de az önce geçtiğimiz için tekrar güvenlik tedbirlerine gerek duymadan köye ulaştık.

Basık damlı evlerin pencerelerinden fanus ışıkları görünüyordu. Köylüler çoktan uyumuş, genzi yakan tezek kokusunun karıştığı ıslak toprak kokan bir sessizlik çökmüştü köyün üzerine. Ne garip! Aynı havayı soluyoruz ama biz ne kadar da farklı dünyalardayız. Köye gittiğimde gerilla olduğum için duyduğum gurur da artıyordu. Çünkü halk bize o kadar farklı bir gözle bakıyordu ki, bazen böylesi bir sevgiye layık olamamanın vicdani rahatsızlığını bile duyuyorum.

Kapıyı çaldıktan iki dakika sonra her zaman bizi karşılayan evin genç oğlu açtı kapıyı. Uykulu gözleri gülümsüyordu.

"Korkuttuk mu?" Dedi bir arkadaş. Genç,

"Bu saatte sizden başkası dolaşamaz buralarda. Bir siz çalarsınız kapımızı" dedi.

Belki söylemedi ama "Bir siz bozabilirsiniz köyümüze çöken silah sessizliğini" diyordu sanki.

Biraz sonra kapının çalındığını duyup uyanan okta yaşlı kadın geldi. Gözleri şaşkın şaşkın bakıyordu. Neden şaşırdığını biz de anlamadık ama hemen sordu.

"Ne taraftan geliyorsunuz?"

Grup sorumlusu Heja arkadaş başının üzerinde daire çizerek,

"Şuradan geliyoruz" dedi.

Genelde köylülere nereden geldiğimizi

söylemiyoruz. Kadın ısrarla sorunca,

“Neden soruyorsun?” Dedik.

“Bugün peşmergeler toplandı. Yarın operasyona çıkacaklar” dedi kadın.

Bu habere aldırış etmiyormuşuz gibi davrandık. Ama gelen siparişlerimizi alıp hızla yola koyulduk. Zikzaklı uçurum yolundan gecenin karanlığına karıştık.

Kadının bizim için hazırladığı ekmeğe sarılmış peynir dürümlerini yemek için her zaman suya indiğimiz çeşmenin başında durduk. Heja arkadaş küçük cihazı ile farklı farklı kanalları dinlemeye başladı. Bir ara bazı konuşmaları uzun uzun dinledi ve,

“Toparlanın hava aydınlanmadan tepeye çıkmalısınız, operasyon başlıyor” dedi.

Saate baktım, havanın aydınlanmasına yarım saat kalmıştı. Ama çıkmamız gereken yol en az bir saatlik tepe ve ayrıca biz çok yorgunduk. Ama Heja arkadaş öyle acele ediyordu ki talimat olduğu için koşuyoruz (ya da koşamıyoruz) nefesim kesiliyor, biraz bekliyorum sonra tekrar koşmaya başlıyorum. Silahımı Gaffur arkadaş aldı. Daha rahat koşmam için yaptığı bu centilmenliği hiç unutmayacağım çünkü hani derler ya, kıl payı kurtulmak, Cudi tepesinin labirent kayalıklarına ulaştığımızda tam karşıımızdaki Bahar tepesinin bulutlu zirvelerinde KDP peşmergeleri ateş yaktılar.

Görüntü vermeden arkadaşların yanına gittik. Hepsi moralliydi. Aslında biraz panik olmuşlardır diye bekliyordum ama oldukça moralliydiler ve esprilere devam ediyordu. Diyar arkadaşı gördüğümde "Gözün aydın. Beklediğin operasyon başladı" dedim.

Şimdi ateş yakmak daha hassas bir iş. Sadece odun toplama ile yetinmeliyim. Operasyon süresince şu dumansız ateş nasıl yakılır, öğreneceğim.

22 Mayıs

Hakkari tepesine hava saldırısı yapılıyor. Oturduğum yerden izleyebiliyorum. Uçaklar ard arda geçiyor ve

vuruyor. Geçen yıl 14 Mayıs operasyonuna katılan Rençber arkadaş,

“Bombalamayı bitirdikten sonra, kobra ile asker indirme yapacak, dedi.

Bu bombalama ise tedbir almak amacıyla yapılıyordu. Yakmadan yıkmadan dağlara çıkamıyorlar. Ya ormanları yakıp o alana girecekler ya da böyle 40-50 kazan bombası atıp, tozu dumana katarak o tepede bir kaç gün yaşayacaklar.

Dürbün ile Amediye tepesindekileri izleyebiliyorum. Çok küçük bir alanı kullanıyorlar. Bir de hep aynı patikadan tek bir ceviz ağacının altındaki çeşmeye gidip geliyorlar. Daha önce biz de orada kalmıştık. Ama biz o tepenin her yerinde kalabiliyorduk. Çünkü orası bize ait. Onları izlerken, sokakta gördüğüm turistler geliyordu aklıma. Hani pek farkları da yoktu.

Artık su getirmeye gidemiyoruz. Yalnızca geceleri, üç arkadaş katırla bir sefer gidip su getirebiliyorlar. Nöbetçiler daha duyarlı. Bölük komutanımız Karker arkadaş, gece sabaha kadar uyumuyor. Sabah keşfini yaptıktan sonra bir iki saatliğine kampın orta yerinde, bir kaya gölgesinde küçük battaniyesine sarınarak uyuyor.

Nöbetçiler ve bölük yönetimindeki arkadaşlar düşmanı sürekli olarak takip ediyorlar. Sylemiyorlar ama eylem planlaması olduğunu zannediyordum. Fakat bu operasyon içerisinde eylemin nasıl olacağını merak ediyorum doğrusu.

Raxtımızı yeleğimizi ve ayakkabılarımızı hiç çıkarmıyoruz. oraplarımızı en son köye su getirmeye gittiğimizde, Gare'ye geçecek olan grubu beklerken yıkamıştım. oraplarımın durumunu düşünmek istemiyorum.

23 Mayıs

Tüm gün düşmanı izledim.

Hakkari tepesinde Türk ordusu var. Bizim sağımıza düşüyor. Bahar tepesinde ve Amediye tepesinde ise -ki

bu tepeler diğetine oranla daha alçak ve bizim saldırımız için daha uygun- KDP peşmergeleri var.

Aslında bilinçli bir konumlanma. Bizim eylem yapacağımızı tahmin ediyorlar ve eylem yapılabilecek yerlere peşmergeler yerleştiriliyor. Askerler ise saldırı ihtimali vermedikleri Hakkari tepesinde. Arkadaşlarımız bunu hemen anladılar. Ve ona göre bir eylem planlayacaklar.

Cihazda sesi gelen peşmerge avaz avaz bağıırıyordu.

"Açız, ekmek istiyoruz!" diyordu yarım yamalak Türkçesiyle.

Türk subayı önce sessiz kaldı sonra,

"Kes sesini, aşağılık herif!" dedi. Ve cihazdan bir daha ses duyulmadı. Çok basit bir konuşma değildi. Bu karşılıklı söylenen iki cümle içinde Kürtlerin makus tarihini derinden hissedebiliyordum. Kendi onurunu iki ekmeğe bağlayanlar, halkının onuru için dağlara çıkan bize karşı savaşıyordu. Eğer sorun ekmekse, parti onları doyurabilirdi. Ama sorun, onur, irade ve özgürlük sorunu olunca iki ekmeğin ötesinde düşünmeleri gerekiyordu.

25 Mayıs

Dün tepeciydik. Hava kararır kararmaz noktaya geldik. Bayan arkadaşlar bizim için yemek ve çay hazırlamışlardı. Mangamızın portatifini aradım. Ayfer arkadaş her zamanki gibi sade yüzündeki masum ifadeyle,

"Eyleme gitti" dedi.

Biz tepeciyken eylem düzenlemesi yapılmış takımımızdan Baran ve Rozerin ve Ruken arkadaş gitmişti. Baran arkadaşın içinde olduğu grup Bahar tepesinden gelebilecek güce müdahale edecekler. Bir grup Amediye tepesindeki çeşmeye pusu atacak. Ruken, Rozerin ve Serhat arkadaşlar da hem eylemi koordine edecek hem de saldırı grubunun savunmasını yapacaklar.

Sabah saatlerinden eylem çatışmaya dönüşmüş, ayrıca planlanan saatten çok önce başlamıştı. Herkes çok

kaygılı. Çemberin içindeler ama operasyonun ilk günlerinde yapılacak eylemin düşman üzerindeki olumsuz etkisi riski göze almaya değiyordu. Vaktinden önce başlaması herkesi kaygılandırıyordu. Bölük komutanımız Karker arkadaş en yüksek kayaya çıkmış, hiç hareket etmeden, eylem yerini gözlüyordu. Cihaz ile onlara talimat yolluyor. Biz ise dün gece hiç uyuyamamanın verdiği yorgunluktan olsa gerek, bulduğumuz gölgelikte dinlenmeye çalışıyorduk. Ama eyleme giden arkadaşları düşündükçe sohbet yine onlara kayıyordu.

Rozerin gitmeden önce defterini küçük Sarya'ya bana vermesi için bırakmış. Bu defteri çok yakından tanıyorum. Okuma yazma öğrettiğim defterdi. Rozerin Siperte... Ailesi Mahmur kampına gitmek istemiş ama bir türlü olmamış. Böylelikle Rozerin arkadaşın yaşamı 12-13 yaşına kadar yollarda, sürgünde geçmiş. Bu nedenle okula gidememiş ve çocukluğunu yaşayamamış. Ona okuma yazma öğretiyorum. Kendisi çok sıkılıyor. Bir gün içinde öğrenip, okumak ve yazmak istiyor. Bazen de bırakıp gidiyor. Ama YAJK yönetimi ve takımdaki arkadaşların zorlaması ile tekrar yanıma geliyor. Defterin son sayfasına takıldı gözüm. " Sen bir sorunkeşsin" yazıyordu.

Bana,

"Kendi kendime bir şeyler yazdım, sonra kontrol etmeni istiyorum" dedi.

Demek buymuş yazdığı. Gelince ona bir şaka da ben yapacağım.

Gitmeden önce Baran arkadaşı (Fatma Aslan) görmek isterdim. Eylem heyecanını paylaşmak isterdim. Çünkü onun eyleme gitme isteminin büyüklüğünü bir ben biliyordum. Baran arkadaş, Serhat'lı bir tiyatrocudur. Sarı saçları ve narin endamı ile güzel bir gerilla. Gerillacılığın her yönünü öğreniyor en "yapılamaz" denilene bile koşuyor. Dağlara ve gerillacılığa aşık adeta. Onun bir de çocuk yönü var, bunu çok az kişi bilir.

Ruken arkadaş bu yıl beni de Baran arkadaşı da tüm

eylemelere katacağına söz vermişti. Ama ne yazık ki, eylem düzenlemesi yapılırken ben tepeciydim. Bir yandan Baran arkadaş eyleme gittiği için seviniyorum diğer yandan gidemediğim için üzülüyorum.

26 Mayıs

Dönmediler. Dün gece hep onları bekledim. En ufak bir hışırtıda uyanıyordum. Hatta bir iki defa nöbetçinin yanına gidip sordum ama hep aynı cevabı aldım. Ne oldu acaba? Karker arkadaş görebilseydim, sorardım. En azından küçük cihazdan duyduklarını anlatabilirdi. İçimdeki sıkıntıya Raperin arkadaşın uyanır uyanmaz anlattığı o korkunç rüya eklenince sıkıntım gittikçe arttı. Erkek arkadaşların mangasına doğru gittim, kimseyi bulamadım. Mangaya döndüm ve en iyi şeyin yazmak olduğuna karar verdim.

Defterimi elime aldığımda mangamızdaki bazı arkadaşlar defterimi iyi bir yere saklamamı yoksa ani bir durumda saklamaya zaman bulamayacağımı söylediler. Hiçbir durumda atmaya niyetim yok. Fakat şimdi yazmak geçmiyor içimden.

26 Mayıs

Üç arkadaş şehit düşmüş. Bir kaç gündür kampa çöken sessizliğin nedenini şimdi anlıyorum. Gerillada bazı alametler vardır. Bunlar her şeyi anlatır, söze gerek yoktur. Bir eylem geri çekilmesi sadece bir gün sürerken, onların hala dönmeyişi ve Karker arkadaşın yüzündeki solgunluk her şeyi anlatıyordu aslında.

Ruken Silopi, Rozerin Sperti ve Serhat arkadaş... İnanamıyorum. Bir daha onları göremeyeceğim. Kızgın alevlerin önünde oturup, yüzlerine, ışıldayan gözlerine bakamayacağım.

27 Mayıs

Eylem grupları ulaştı. Moralleri çok bozuktu. Ağızlarını bıçak açmıyor. Heja arkadaşın yanına gidip

olayın nasıl olduğunu sordum.

“O gün düşmanın tepelerden vadiye ineceğini tahmin etmemiştik. KDP peşmergeleri avcı kolu şeklinde araziye yayılınca, biz de önümüzdeki sırtı aşıp, diğer vadiye girmek istedik. Hızlı yürümemiz gerekiyordu. Ancak Ruken arkadaş grubun arkasında kaldı. Rozerin arkadaş da onu bekledi. Biraz ilerledikten sonra ikisinin de arkada kaldığını gören Serhat arkadaş, onları beklemeye başladı. Biz sırta ulaştıktan sonra vadiye indik ve böylece menzillerinden çıktık. Fakat onlar sırta çıkmak yerine tam karşılarındaki uçurumlara çıkmaya başlamışlar. Ruken arkadaş suikast ile şehit düşerken, Rozerin ile Serhat arkadaşlar da kendilerinde bomba patlatmışlar”

Daha fazla dinleyemedim. Hiç bir şey söylemeden kalkıp mangaya döndüm. İçimi büyük bir öfke sardı. Bir kaç ekmek yemek için sıktıkları mermilerin hangi çanlara gittiğini biliyorlar mıydı? Kendi yaşamlarını ucuz görebilirler ama bizim yaşamımız her şeyden daha değerlidir.

28 Mayıs

Daha gün ağarmamıştı. “Herkes yürüyüşe hazır olsun” talimatı geldi. Aradan yarım saat geçmemişti, yürüyüşe geçtik.

Düşman permergeler öncülüğünde bulunduğumuz Cudi tepesine girdi. Bir grup arkadaş düşmanın geliş yolu üzerine pusu attılar. Biz ise geri çekiliyoruz. Nereye mi? Metina’ya.

Yürüyüş oldukça zorlu geçti. Uzun bir mesafeyi koşarak aldık. Tepeleri bile koşarak çıkıyorduk. Sonra “Kamuflej yapın” talimatı gelince yeni açmış taze yapakları koparmaya başladık. Yürüyen ağaçlar gibi olduktan sonra mesafeli, bazen eğilerek bazen sürünerek yürümeye başladık. Metina’nın en stratejik yare olan Tepe Sor’a (Kırmızı Tepe) konumlanmış olan tankın karşısında yürürken zorlandık ama hiç görüntü vermeden

geçtik. Buna oldukça şaşırdım. Çünkü lazerli tanklar, gece gündüz farkı koymadan menzilineki en ufak bir hareketliliği vuruyordu. Biz bir bölük arkadaş yeşil yapraklarla kamuflaj yaparak, tankın yakın menziline geçtik. Menzilden çıktıktan sonra bir arkadaş "İşte gerillanın mucize yanı" dedi. Gerçektende gerilla olmak, su gibi akmaya benziyor. Engel tanımadan, bazen sessiz, bazen gizli bazen de şelale gibi....

Kayalık ve sık ormanlıklı bir yerde durduk. Ne için durduğumuzu bilmiyordum. Sanki sonsuza kadar koşacakmışız gibi geliyordu bana. Konuşmak ve soru sormak yasak değildi fakat kendiliğinden bir sessizlik çöküyor insanın üzerine. Dilan arkadaşına sordum. Belki de duymak istediğim en son şeyi söyledi.

"Düşmanın bulunduğu alanın tam ortasındayız" dedi.

"Ne yani, sabahtan beri onların bulunduğu alanın tam ortasına gelmek için mi koşuyoruz?" diyesim geldi ama bir an susmamın daha iyi olacağına karar verdim. Dilan arkadaş aynı sevimli gülümsemesi ile,

"Onlarla kovalamaca oynuyoruz" dedi.

Savaşıyor muyuz yoksa oyun mu oynuyoruz anlamadım.

Akşama kadar orada kaldık. Hava kararır kararmaz yola koyulduk. Sık Metina ormanı içerisinde görüş mesafesi üç adım. Gideceğimiz yolu bu karanlıkta nasıl bulacağımızı merak ediyorum. Üstelik gökyüzü bıraktı bırakacak. Gece zifiri anlayacağınız.

Yağmur birden bire bıraktı. Bardaktan boşanırcasına sözü az gelir böylesi bir yağışa. Sırılsıklam olduk. O anda tek düşündüğüm günlüğümün ıslanıp ıslanmadığıydı. Bir küçük poşet bulmuş olsaydım defterimi koruyabilirdim. Kısa bir süre sonra yağmur azaldı.

Bulutlar dağılınca, tek tük görünen yıldızlar ısıllı ısıllı parlıyordu. Bitmez diye düşündüğüm yol bitti. Bir yerde durduk. Sırılsıklam olmuş elbiselerime ve çamura aldırmadan kendimi yere attım. Uyuduktan bir saat sonra

kalk saatimiz olan 3.30'da kalktım.

1 Haziran

Zap'a dönüyoruz.

Keşif için bir grup arkadaş gönderilmişti. Onlardan olumlu cevap gelmiş olmalı ki, biz de dönüyoruz. Tüm gün hiç hareket etmeden beklediğimiz yerden çıkıp, yürüyüşe geçtik. Saklandığımız yerde su içme imkanımız olmamıştı. Bu nedenle bir çeşme başında mola vermeyi düşünüyoruz. Ve ben orada kana akana su içme kararını çoktan vermiştim. Gün boyunca gözümü her kapadığımda hayatımda gördüğüm tüm çeşmeler tek tek gözümün önünden geçiyordu. Hiç bu kadar susadığımı hatırlamıyorum.

Akşam hava kararmadan az önce yola çıktık. Bir sırtta ara verdik. Orada Karker arkadaşın yanındakiler araziye düşmanın pusu attığı yerleri ve çeşmeden su içtikten sonra hangi yoldan gideceğimizi anlatıyordu. İstemeden onu dinledim.

"Boğaz da düşman pususu var. Çeşmeden ayrıldıktan sonra boğaza çıkmadan çeşmenin üzerindeki kayalıklara çıkıp, karşı sırtta ulaşacağız" diyordu.

Mangalar birer birer çeşmeye doğru iniyor, su içiyor, çantalarında sakladıkları pet şişeleri doldurup yukarı çıkıyordu. Sıra bizim mangaya geldi. Aşağı indik. Berivan arkadaşın mangası çoktan suyunu içip uzaklaşmış, geride sadece Baran arkadaş kalmıştı. Suyu ulaştığımızda önce avuç avuç içtim. Doymadım. Pet şişeyi kafama diktim ama yine doymadım. Ağzımı akan suya dayadım. İçtim, içtim, içtim...

Yola koyulduk. Boğaza doğru çıkıyorduk. Dönmemiz gerekiyordu ama bir türlü dönmüyorduk. Önümde yürüyen Mardin arkadaşın yetişebilseydim, onlara Karker arkadaşın boğazda pusu olduğunu söylediğini söyleyecektim. Hızlı hızlı yürümeye çalışırken Berivan, Baran, Raperin, Berbang, Mardin ve Ayfer arkadaşlar hızla bana doğru geliyordu. "Yukarıda düşman var"

dediler. Onlara "Kayalıklara çıkalım" dedim. Zaten onlarda öyle düşünüyorlarmış.

Dolunay karşı ki tepenin arkasından yavaş yavaş çıkıyor ve çıkacağımız kayalıkları öyle aydınlatıyordu ki, görünmememiz imkansız gibi geliyordu. Saatlerimizi ve parlayan hiç sevedemediğimiz tokalarımızı çıkardık. Sonra kefiyelerimizi silahlarımızın üzerine örttük. Sırayla yukarı çıkıyorduk. Bir çıkan diğerinin silahını alıyor, elini tutuyordu. En ufak bir ses çıkınca herkes uyarıyordu. Sırta çıktık ve oturduk.

Bir manga bayan arkadaş kaybolmuştuk.

Hepimiz birbirimizin yüzüne bakıyorduk. Ne yapacağımızı düşünüyorduk. Berbang içimizde en karamsar olanıydı. Suçlu arayan bakışları ile çevresine bakıyor ve kendi kendine söyleniyordu. Sert bir uyarı ile sessizliği tercih etti. Raperin arkadaş BKC'sini sıkıca tutmuş, alınacak bir kararı uygulamayı bekliyor. Mardin gözlerini hızlı hızlı açıp kapıyor, şaşkınlığını saklayamıyor. Baran arkadaş ise çeşitli öneriler geliştiriyor ama Berivan arkadaşın, engin tecrübelerinden yararlanmaya çalışıyordu.

"Yürüyelim" dedi. İçimizde araziye tanıyan yoktu.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordum.

"Saklanabileceğimiz herhangi bir yere" dedi. Bulunduğumuz yer hiç de fena değildi ama yine de yürüdük.

Yaklaşık bir saat sonra gerillanın kendine has iletişim seslerinden duyduk. Hayvan sesleri çıkarıyorlardı. Hemen cevap verdik. Gelip bizi aldılar. Noktadan sadece 20 dakika uzaktaymışız. Ucuz atlattık.

Noktaya geldiğimizde herkes şaka yapıyor, gülüyordu. Eğer onlara ulaşamasaydık başımıza nelerin geleceğini kim bilebilirdi ki!

4 Haziran

Sabah erkenden konumlandığımız yerin üst taraflarını askerler tuttu. Çabucak hazırlanıp oradan

ayrıldık. Bu arada mutfakçılarımızın yoğurduğu hamuru her mangaya paylaştırdık. Mayalanan hamur çantalardan taşıyordu.

Peşmergeler öyle hızlı geliyordu ki, olduğumuz yerde oturduk. Sonra çevredeki kayalıklarda konumlandık. Ben tek başıma koca bir kayalığın altına girmiştim. Diğer arkadaşlarla birbirimizi koruyabileceğimiz biçimde mevzilendik ve bekledik. Araziye yayılmış, arama yapıyorlardı. Bağırıyor,

"Biz geldik" diyorlardı.

Peşmergeler türkü söylüyorlardı. Bizim o alanda olduğumuzu tahmin etmiyorlardı herhalde. Bir asker tam bulduğum kayalığın üzerine çıktı. Silahımı düzeltmeye çalışırken, şarkının yarıda kesildiğini fark ettim. Ne olduğunu merak edip başımı yukarı doğru kaldırdığımda askerle göz göze geldim. Şaşkın şaşkın bakıyordu. Elim tetikteydi. Başını yana çevirip, "Burada kimse yok" diye bağırdı. Kumral, temiz yüzlüydü. Çok genç görünüyordu. Tekrar bana baktı ve arkasını dönüp gitti. Onu vurmayacağımı nasıl anladı, bilemiyorum.

5 Haziran

Gittiler. Tüm tepelerden iniyorlar. Kobralar geldi, askerleri alıp gitti. Eylem yapacaktık ama diğer bölüklerle olan iletişimsizlikten dolayı olmadı. Önemli değil.

15 günlük operasyon bitmiş oldu böylece.

Dorşin Poyraz

KOÇGİRİDE YENİ BİR İSYAN MI...?

"Körleştirilen için ışığın bir anlamı yoktu oysa"

"...Çatışma potansiyeli hayli yüksek Kürt coğrafyasını ikinci bir Filistin-İsrail haline getirmemek büyük bir sorumluluk gerektirmektedir. Demokratik Ortadoğu seçeneği stratejik bir hedef olarak her zaman göz önünde bulundurulmak zorundadır....."

Olabilir miydi? Kesin. Her an patlamaya hazır bomba gibiydik. Tüm parti öyleydi. Az değil altmış altı arkadaş bir anda ateş çemberi oluşturdu Önderliğin etrafında ve binlercesi daha hazırды. Filistin sokaklarında yaşanan manzaralardan çok daha şiddetlisi yaşanabilirdi Türkiye metropollerinde. Bu da haklı ve yerinde olsa da öfkenin tekrar bizi hakları vurması olacaktı. hedefleri buydu zaten; çözümsüzlüğü derinleştirmek. Bir önderin haince esir edilişi başka nasıl ele alınırdı ki? Ya da biz, bazen savruluşlar yaşayıp cevabı farklı çevre, insan, mesleklerde arasak da arayışları en son onda somutlaştırdığımız; onurlu yaşamı ve sevmeyi öğrendiğimiz; bizi adeta silkip kendine getiren yaşam gücünün ardından nasıl durabilirdik? Bütün anlamlar Onunla bitirmeye çalışılırken durmak kendine ihanet olurdu; aslını inkardı. Özgürlüğü dağ doruklarında verilen bedellerde soluyan gerilla, anlamsızlığın boşluğuna düşebilir miydi bir daha? Ya kendi diliyle ismini ilk kez söyleyen, "ben yaşıyorum, ölmedim" diyen halkı kim, nasıl durdurabilirdi ki? Önderliğin yaşamının tehlikede olduğunu bilmek bile birçok şeyi yaptırabilirdi, insanımıza. En değme bombadan daha güçlüdür halkın öfkesi. İçinde bin yılların ezilmişliğini taşır. Yüreğimiz kanıyordu. En isyancı yanlarımız kanatılmaya çalışılıyordu. Uzak değil, kan gölleri oluşabilirdi yaralarımızdan akan kandan. Kirli oyunu ise ancak Önderlik durdurabilirdi. Ondaki başkası yaydan çıkmış oku yerine döndüremezdi. Körü körüne bir bağlılık değil . Önderlik bağlılığı; insan olduğunu hissetmek ve ona göre yaşamakla bağıntılı bir duygu, bilinç. Yaşam deneyimlerinin kendisini kanıtladığı bir gerçekliktir, Önderlik. Acı tecrübelerden edindik biz bu bilinci. Tarih, ilk kez bize Önderlikle bu kadar yüzünü dönmüşken elimizden alınmasına nasıl sessiz kalabilirdik? Kalamazdık. Kalmayı da düşünmüyorduk. Acımız kadar vuracaktık.

İlk öğrendiğimde Koçgirideydim. '97 sonrası kış

üstlenmesi yapılmayan Koçgiride o kış, kalmaya kararlıydık. Alana tamamen yerleşecek ve biraz daha Karadeniz'e açılacaktık. Eylemsizliği kırmak istiyorduk. Bir süredir önümüze konulan Türkiye'ye açılım hedefini en rahat Koçgiri üzerinden yapabilecektik. Birçoğumuz, eyalet sorumlusu olarak gönderilen Alişer arkadaşın gurubuna Dersimden, bu amaçla katıldık. Bir olmazı daha kırmak istemenin coşkusu vardı içimizde. "Bu sefer olacak " diyorduk. Çıplak arazisine, düşmanın güçlü denetim kurmasına rağmen başaracaktık. Yaz boyu iki gurup halinde faaliyet yürüttük. Bir gurup Zara taraflarında halkla ilişkiler geliştirecek hem de kış üstlenmesi için erzak ayarlayacaktı. Diğer gurup ise Karadeniz bölgesine giren kuzey taraflarında olacak, bu arada Karadeniz'e geçip oradaki arkadaşlarla nasıl irtibatta olabileceğimizi ayarlayacaklardı. İkinci gurubun gittiği kuzey tarafları Karadeniz'e sınırdı. Açılmak istediğimiz ve hareketsizliği kırmayı hedeflediğimiz yerlere baharın en kolay oradan açılabilirdik. O açıdan gurubun bir görevi de üstlenme için keşif yapmaktı.

Sonbahara doğru diğer gurupla birleştik. Üstlenme yerimizi netleştirmiştik artık; düşmanı şaşırtmak için Köseadağ' da kalacaktık. Etekleri ormanlık olsa da adının hakkını veriyordu Köseadağ. Tümsek şeklindeki küçük tepelerin dalgalar gibi inişli çıkışlı sıralandığı bozkır deryasındaki yeknesaklığı çıplak yamaçlarıyla bozan nadir yükseltilerdendi Köseadağ. Sırt üstü uzanmış bir insanın göğşe bakan yüzü gibi ormanlık kısmı sırtına doğru uzanan saçlarını, çıplak yamaçları da tüysüz yüzünü oluşturuyordu sanki. Kazdığımız beş sığınak ile hatlarını biz belirginleştirecektik tüysüz yüzün. Zara, Suşehri,İmranlı üçgeninde bulunan Köseadağ, tam istediğimiz gibi bir yerdi. Kışın aman vermezdi kimseye ama bu sefer zorlu yanını olumlu yönde değerlendirebilecektik. Kışın o karın fırtınanın içinde düşman kırk yıl düşünse bizim orada olabileceğimizi tahmin edemezdi. Bizimde dayanmamız zor olacaktı,

fakat Köseadağ' ın koruyuculuğuna güvenmekten başka şansımız yoktu. Her koşulda dağlara güvenmemiz gerektiğini biliyorduk. Çok fazla yanılmamıştık bu konuda. Kışın Köseadağın karnına girecek, baharla birlikte yeni doğacak çocuk gibi merhaba diyecektik doğaya. Kış uykusu değil, ceninin ana karnında can alması gibi dağın rahminde eğitimlerimizle özsuyumuzu alıp bahar için can kazanacaktık.

Üstlenme yeri netleştikten sonra ayarladığımız erzakları çekmek için Zara taraflarına tekrar döndük. Kolay olmamıştı yöre halkı ile iletişim kurabilmek. Küçük dağ köylerine sığınmışlardı Koçgirililer. İsyanda en zalim yanını gördüklerinden ürkektiler insandan yana. Gözlerindeki sevgi parıltılarının üzerini örten katliam tanıklığıydı. Sindirilmişlik bakışlarında hemen kendini ele veriyordu. Ürkeklikleri onlarla iletişim kurmamızın önündeki en büyük engeldi. Yüreklerinden başka karşı koyacakları silahlarının olmaması kendi yüreklerine gömmüştü onları. Dokunulmayan tek yer olarak orayı gördüklerinden yumruk kadar yüreklerinde, inadına bir direnç sürdürürler. Yalnız deyişlere dökmüşlerdi yüreklerini. Bin yıllardır hem mezheplerinden hem de Kürt olmalarından dolayı çektikleri acıları işliyordu deyişler. Ezilenden yana olmak Pir Sultan geleneğiydi; deyişler de onun dili. Bir de kendinde yana olanı tanıma şifresiydi. Biz de zor durumlarda kaldığımızda bu şifreden yararlanıyorduk. Kale duvarı gibi kapalı duran evlerin kapısını Munzur arkadaşın gür sesiyle az açtırmamıştık.

Birkaç ağaçtan başka dağların ortasında güneşe karşı korunaksız bu şirin köyleri seyrettiğimde "bize sırtını dönene yüreğimizi açmayız" dediklerini duyar gibi olurdum hep. Geneli Kürt alevi olan köylerin birçoğunda bir kaç yaşlıdan başka kimse kalmamıştı. '70 sonrasında metropollere, Avrupa'nın beton sokaklarına akmışlardı. Çoğalan nüfusu kaldırmıyordu artık topraklar. Sığınılan mağaradan başını kaldırıp dışarıyı merak eden çocuklar gibi ilkin gençler koştu dışarıya. Onları diğerleri takip

etti. Gittikleri her yerde birbirlerine uzak olsalar da küçük köyler kurmuşlardı kendi içlerinde. Metropolün kucağında bir başlarına kalsalar da dışarının gürültüsüne karşın evin odaları, Koçgirinin yanık türküleriyle dolardı. Bir de ninelerin anlatmakla bitirmedikleri Arzu û Kanber, Hurşit û Aymeyra masallarından, dedelerinin Hût hikayelerinden alırlardı gıdalarını. Kendisi de Koçgirili olan anlatırdı bunları. Onun ailesi de şehre kendileriyle götürmüştü toprağın kokusunu. Sessizdi topraklar. Özlüyordu gönderdiklerini. Gidenler de özlüyordu toprağı ki yazla birlikte koşarlardı boş bıraktıkları evlerine. Evler yıkılmamıştı bu yüzden. Birbirini özleyen iki yarennin buluşmasını kucaklardı yaz ayları. O zamanlarda birkaç aylığına köyler yine eski hareketliliğine dönerdi. Ancak sonbahar ve kışları alışkın olduğu toprakların kokusundan ayrılamayan bir kaç insanın evlerinin ışıkları nöbetçi kaldıklarını söylercesine yanardı. Bir de Koçgirinin iri çoban köpekleri bölerdi sessizliğı.

Yaz boyunca deyişlerle yol aldık halkın gönlünde. Yüreğimizi açarak yüreklerine girdik. Kazanılan güvenin meyvesini almaya gidiyorduk. Ormanlık alana kadar erzağı, köylüler taşımışlardı. Yer yer sesi kilometrelerce uzaktan duyulan kağnılarla yapıyorduk çekim işini. Bunun için esprilerimiz de hazırda; Elif'in kağnısını Hanım Teyzenin kağnısı aldı diyorduk kendi aramızda. Ağaştan yapılmış kağnıların yanında yürümek mümkün değildi. Sesleri, kulakların zarını delip beyne akıyordu. Oysa köylüler hiç de rahatsız olmuyorlardı. Ormanlık alandan sonra da sırtla taşıyacaktık üstleme yerine kadar. Sıcak ilişkiler geliştirilse de ihbar ihtimalini göz ardı edemezdik. Dostluklar henüz güçlü sınanmamıştı. Kaç kere erzakların yerini değiştirdiğimizi şimdi hatırlamıyorum. En son Köseadağ'ın altındaki ormanlık yere götürmüştük. Erzakın görünmesi yerimizin deşifre olması anlamına geliyordu. Deşifre olmamak için büyük cihazı dahi çok sık kullanamıyorduk. Düşman telsiz dalgalarından yerimizi rahatlıkla bulabilirdi. Ana karargahla en son erzakları

çekmeye başladığımız zamanlarda irtibata geçmiştik. Önderliğin Roma'ya çıktığını o zaman öğrenmiştik. Ne garip, "Ne oluyor, kötü bir gelişme mi var?" sorusu dahi aklımıza gelmemişti. Yükümüzü kaldırmasına alıştığımız Önderliği nelerle yüz yüze bıraktığımızı düşünmüyorduk. Alışmıştık en zor koşullarda Onun çabalarıyla kurtulmaya. Tartışmalarımız arasında, "Yeni bir süreç. Siyasal açılım gelişecek. Buna göre bizim de askeri açılımları iyi yapmamız gerekiyor" diyor; bahara güçlü çıkabilmek için işlerimize daha bir azimle sarılıyorduk.

Kış başlarında sığınakları kazmaya başlamıştık. Ancak Köseadağ bizi kolay kolay içine kabul etmiyordu. Kazdığımız üç yerde de önümüze taştan setler çıkarmıştı. Dördüncü denemede geçiş iznini ancak alabilmiştik Köseadağ'dan. Sığınakları, kayalığın hemen altında, helikopterlerin görüntü alamayacağı yamaçta kazmıştık. Üç manga, bir yönetim yeri olmak üzere toplam dört sığınak yapmıştık. Kapıları yüzeyde olan yerle bitişik sığınakların pencereleri yoktu. Temin ettiğimiz sürece mum, titrek alevleriyle aydınlatacaktı karanlık sığınakları. Bulamadığımızda sobanın kapısını açmakla yetinecektik. Erzak çekimi, Karadeniz guruplarıyla ilişki kurma gibi yorucu işlere rağmen arkadaşların morallerinde eksilme hiç olmuyordu. Koçgiri'de kalmak, zora karşı insan olduğunun bilincine vardırıran irade dayatmıştı. Bunun coşkusu yetiyordu çoğu zaman. Bazı sivrilikler olsa da ilişkilerimizi güçlü zeminlere kurulmuştu; uyumlu bir guruptuk. Yirmi beşe yakın arkadaşın üçü bayandı. Bir mangayı onlara ayırmıştık. Her işe aynı ölçüde katılıyorlar, biraz dışında tutulsalar "heval, korumacı yaklaşmayın. Biz de gerillayız" diye çıkışıyorlardı. Bayan arkadaşların sorumlusu olan Beritan arkadaş, aynı zamanda eyalet yönetimindeydi. Pazarcıklı olmasına rağmen içimizde Koçgiriye en fazla bağlanan arkadaşlardan biriydi.

Sığınaklar bittikten sonra erzaklarımızı çektik. Ancak işimiz henüz bitmemişti. Kış giderek bastırıyordu.

Soğuklar iyiden iyiye kendini hissettirmeye başlamıştı. Hatta sığınakları kazarken dahi kar bir miktar yağmıştı. En önemli sorunlardan biriyle daha yüz yüze gelmiştik; kışlık odunu çekmemiz gerekiyordu. Orman çok altımızda kalmıştı. Oradan odunu, kışın yukarı taşımamız imkansız görünüyordu. Daha rahat ulaşabileceğimiz bir yer ya da farklı bir çare bulmamız gerekiyordu. Üstlenme çalışmalarına girmeden önce Karadeniz gurubuyla ilişkiye geçen arkadaşlardan bir kısmı guruptan kopmuşlardı. Onları aramaya gittiğimizde bulunduğumuz yamacın altındaki boğazın aşağılarında yayla evlerinin olduğunu görmüştüm. Odunları oradan taşımayı önerdim. İlk gurubumuzu hemen o akşam çıkarmıştık. Daha yakın olmasına rağmen odunu, oradan da taşımak çok kolay olmuyordu. Köseadağ karını, tipisini bizden esirgemiyordu. Birbirini kayıp etmeler, ayak ve ellerin yanması, donma tehlikeleri az yaşanmamıştı. Yinede zevkli yönlerini buluyorduk ya da yaratıyorduk. Dağın yamacından kendimizi bırakıyor, aşağılara kadar kayıyorduk. Kartopu yarışları, kar üstünde boğuşmalar, birbirine laf yetiştirmeler hiç bitmiyordu. Her görevde mutlaka farklı bir olay çıkardı unutamadığımız. İlk seferinde yaşadıklarımız sonrakilerin habercisiydi adeta.

İlk gurubumuz bayağı kalabalıktı. İki görevlinin dışındaki tüm arkadaşlarla köye inmiştik. Odunlarımızı yüklenip tırmanmaya başlamıştık. Yanlamasına yüklendiğimiz odunlar özellikle kısa arkadaşların üzerinde çok komik görünüyordu. İçimizde en kısamız Baran arkadaştı. Kısa olanı ona vermemize rağmen odunu yüklendiğinde kolları abartılı uzatılmış korkuluklara benziyordu. Harekete geçmeden önce aramızda onun üzerine bir söz yarışdır başlamıştı. Kar yağıyordu ama asıl sorun boğazdaki fırtınayı atlatmakta idi. Karanlıkta göz gözü görmüyordu. Yol almakta zorlanıyorduk. Rüzgar karı yüzümüze vuruyor, tipiden gözlerimizi açamıyorduk. Sabah olmadan sığınaklara ulaşmak istiyorduk istemesine ama yine de kulaklarımız her an

verilebilecek "geri dönüp sabahı bekleyelim" komutuna kilitlenmişti. Böyle ilerlerken boğaza kadar ulaşmıştık. Baran arkadaş hemen önümde ilerliyordu. Boğazın ortasında küçük bir kaya vardı. Baran arkadaş önünü göremediğinden patika diye o kayaya tırmanmaya başlamış. Kaya o kadar büyük değildi ama Baran arkadaşın boyu oldukça kısaydı. Tırmanayım derken o haliyle kayada asılı kalmıştı. Elleriyle kayaya tutunmuş, ayakları havada şiddetli rüzgarın etkisiyle sallanıyordu. Bir süre önümde sallanan şeyin ne olduğunu algılayamadım. Sonrasında Baran arkadaş olduğunun ayırdına varmıştım. Elimde olmadan gülmeye başladım. Baran arkadaş, o haliyle gören arkadaşlar da bana katılmışlardı. Orada asılı kalışı beklediğimiz talimatı verdimişti. Yardım edip indirdikten sonra sabahı beklemek için yayla evlerinin olduğu yere döndük. Nöbetçilerimizi çıkarıp bozmadığımız evlerin birinde sabahladık. Taşla örülü duvarların arası açık olduğundan uyandığımızda ateşe dönük yönümüz dışında her yerimizin karla kaplandığını görmüştük. Havanın sisli olması ve devam eden tipi zaman yitirmeden hareket etmemizi sağlayacaktı. Görünmeden ve iz bırakmadan sığınaklara ulaşabilecektik. Odunlar on-on beş günümüzü karşılayabilecekti. Kış süresince eğitimlerimizin aksamaması içinde on- on beş günlük sürelerle gidilmesi biçiminde bir programa kavuşturduk görevi. Kısacası ayda bir-iki defa böylesi vakalara tanık olacak skeçlerimiz malzemesiz kalmayacaktı.

Yaptığımız bu ilk seferden sonra eğitimlerimize başladık. Genelde faaliyetlerimizi bölge özgülünde nasıl yapmamız gerektiğini tartışıyorduk. Alana açılımların nasılları üzerinde duruyor, halkla ilgilenme, iletişimi ve geliştirme dönem stratejisi üzerinde tartışıyorduk. Kürt-alevi bölgelerindeki halkla , başlangıçta korksalar da kolay ilişki geliştirebiliyorduk. Düşman yönelimi de daha çok onların üzerine oluyordu. Baharın hareketliliği Suşehri taraflarına, oradaki faşist kesim üzerine kaydırmayı

düşünüyorduk. Böylece içlere kadar girip karşıt eğilimleri törpüleyebilecek hem de yurtsever öze sahip olanları koruyabilecektik. Çok ciddi katılımlarımız olmasa da güçlü geçiyordu eğitimlerimiz. Baharı bekliyorduk. Dağın karnında cenindik ama çocuk gibi büyümeyi bekliyor, karın altında demlenen toprağın sıcaklığına dokunmak için acele ediyorduk. Yaşam kendi seyrinde akıp giderken bütün derdimiz buydu. Olağandışı hiçbir şey yoktu bizce.

Şubatın ikinci haftasına kadar her şey yolunda idi. İlkın yönetimin durumundan anlamıştım kötü bir şeylerin olduğunu. Bakışlarında korku, hareketlerinde tedirginlik göze batıyordu. Beritan arkadaşın benzi sararmıştı adeta. Diğer arkadaşlarda öyleydi. Belli etmemeye çalışıyorlardı ama bir şeylerin telaşında oldukları açıktı. Radyodan Önderliğin esaretine ilişkin haberler duyuyorduk belli belirsiz. İnanmamıştık hiçbirimiz.; "bu kadarı da fazla.....", "olmaz, yine bizi kandırmaya çalışıyorlar", "bunlar,kendilerini kandırmaya bayağı alıştılar...." diyor ortak tepkimize farklı cümlelerde biçim kazandırıyorlardı. Önderliğin değil esareti, bunun düşüncesi dahi Kaf dağının ardına ulaşmakla eşdeğerdi bizim için. En son BBC haberlerinden dinlemiştik. Ardından Bülent Ecevit 'in açıklaması olmuştu. Korku ilk kez o zaman kendisini göstermeye başladı. Bir an için kalbimin sıkıştığını hisseder gibi olmuşum. Doğru olamaz diyerek kendimi rahatlatmaya çalışsam sorular peşimi bırakmıyor uyumak için kapattığım gözlerime iğne batırırcasına uykumu kaçıyordu. Önderlik esir edilmemiştir edilmemesine ya bu haberlerde hiç hayra alamet değil diye düşünüyor farklı olasılıklar üzerine kafa yoruyordum. Bir süre dumanı elle yeller gibi dağıtmaya çalıştım korkularımı. Manganın karanlık atmosferinden yararlanarak kimseye belli etmeden sorularımı boğuşmaktan yorulmuş bir şekilde "bir-iki gün içinde her şey belli olur..." deyip yatmak için kullandığımız yere uzandım.

Ecevit'in açıklamasından sonra, sabah erkenden toplantı yapılacağı söylendi. Korkum yeniden başını

kaldırmıştı içimde. Normal eğitim sürdürülmesi gerekirken bu, toplantı da nereden çıkmıştı? Okul olarak kullandığımız, bizimkine göre daha büyük olan diğer sığınakta toplandık. Merak ediyor ve kaygılarımızın giderilmesini umuyorduk toplantıdan. Olmadı. Söze nereden gireceğini bilemediğinden habire uzatıyordu Alisher arkadaş. Anlamıştım. Konuşmanın daha da uzamasını, asıl söyleyeceği yere hiç girmemesini diliyordum. Duymak istemiyordum söylenecekleri. İstemiyorduk. Ama gerçektir ve bir şekilde karşılamalıydık onu. Derin bir duraksamadan sonra yutkunarak söze başladı. Artık kaçamazdık.

“Arkadaşlar...Dün Ecevit'in bir açıklaması oldu. Duymuşsunuzdur. Önderlik saat altı sularında Kenyadan kaçırılarak esir edilmiş. Televizyondan görüntüleri verilmiş.... Tam olarak nasıl olduğunu bilmiyoruz ama şimdilik sağlık durumu ile ilgili olumsuz herhangi bir gelişme yansımadı...”

Gerisini dinlemiyorduk. Zaman durur mu bilmiyorum. Ama sığınakta her şey durmuştu. Yaşama dair herhangi bir belirti göremezdiniz. Nefes dahi alınmadığını sanıyordu insan. Her şey taşa kesmişti. Dağı ardınca koparıp sürüklüyormuş gibi sığınağın üzerinden hırçın esen rüzgar, içeri girse içerdeki havaya uyup o da donakalacaktı. Öylesine durağan, kıpırtısız, soluksuzdu her şey. Köse dağın altında kalmış gibi mecaliz hissediyordum kendimi. Arkadaşlarda benden farksız değillerdi. Hiç kimse kıpırdamıyordu. Atom bombası ortamıza düşse fark edemeyecektik. Kanımız damarlarımızdan akıyordu. Yalnız bedenimiz değil beynimizde donmuştu sanki. Beynimin oksijen almadığını duyumsuyordum. Zamanımız hapsedilmişti bizden uzaklarda; zamansızlığın boşluğunda asılı kaldık bir süre. Üzerinden ne kadar bir süre geçti bilmiyorum. Gözlerim Mızgin arkadaşın gözyaşlarına takıldığı zaman şokun etkisinden sıyrıldım. Tarif edilmez bir acıyla sarsıldı bedenim. Biri yüreğimi almış eline sıkıyordu ya da ne

bileyim ucu yakılmış bir okla tekrar tekrar yaram deşiliyor gibi hissediyordum. Kaygılardan bağımsız en zorlu anlarda yakışmaz diye tuttuğum göz yaşlarım kendiliğinden boşanmaya başladı. Bir çok acıya tanık olmasına karşın bulunduğu yerde kalmaya alışıkı onlar. Durduramamak bir yana durdurmayı düşünme yetimi dahi kaybetmiştim.

Neyle karşı karşıya gelmedik ki o kısa süre zarfında? Tüm yaşamım, yaşama amaçlarım,gözlerimin önünden geçiriyordu. Saniyelere koca yılları sığdırıyordum. Bir yanım ezikti; Önderliğin esaretine bir neden de biz değil miydik? Onu anlayamamamız, en küçük sorunlarımızı dahi Ona yüklememiz değil miydi? Öyle ya en son bizim dönüşmeyen yanlarımızdan dolayı partiden istifa ettiğini dahi söylemişti. Ona rağmen değişmeyen yönlerimizle esir edilşinin yollarını döşemiştik sonuna kadar bağlı olduğumuz halde. Belki de en trajik yanımız buydu. Bir yanım anasını kaybetmiş cenin; bize mücadeleyi aşılayan insan olma da özsuyumuzu sağlayan kirli ellerin arasında. Yaşamın henüz yeni can bulmuşken kelepçelenmek isteniyor;sefil kimsesizim her şeyini kaybeden. Bir yanım korku; ya O'na bir şey yaparlarsa? Ve en yakıcı soru: bundan sonra nasıl davranacağız?

İlerleyen günlerde bu soru hepimizi farklı ruh hallerine götürecekti. Bazen çaresizlikten ümidimiz kırılıyor gibi hissedecek bazen ise boynumuzu bükecekti. En çaresiz yanımız öfkeye dönüşüyordu. Bize yaşatılanlara, ezilmek istenışimize, değişmeyen suçlu yanlarımıza kızgınlığımız birleşiyordu. Kar hem önümüzü alarak çaresizliğimizi ve öfkemizi biliyor hem de buzdan sırtlarıyla öfkemizi dizginliyordu. Alişer arkadaş hala konuşuyordu. Bir soru sormuş olacak ki Munzur arkadaş ayağa kalkıp,

"Bu zamana kadar çok söz verdik...belki birçoğunu yerine getiremedik. Ancak bundan sonra bir şey yapamazsak insanlığımız kalmaz..." Bir ara durup yutkundu. Kesik kesik konuşuyordu. "Önderlik

Romadayken birçok arkadaş kendini kalkan yapmaya çalıştı..." Yine soluklandı, "Önderliği nereye götürdüler tam bilmiyorum. Ama O'na bir şey yapmamaları için hücrelerime kadar kalkan olmaya hazırım"

Onur, sevda yaşam adına bellediklerimiz için dağlardaydık yıllarca. Bunlar adına mücadele verdik, eksik- tamam, doğru- yanlış. Bunun en şiddetlendiği dönemdi işte. Can derdinde olmamıştık hiçbir zaman. Canımız adaktı yaşamak istediklerimize. Böylesi bir anda ne önemi olabilirdi ki? Ruh esir edilmek istendikten sonra bedenın yaşamasına tanıklık cefadan başka bir şey değil miydi? Munzur arkadaş oturmuştu yerine. Yine bir sessizlik. Arkalardan ağır ağır bir karaltı belirmeye başladı. Gözlerim karanlığa yeni yeni alışmıştı. Kawa arkadaş olduğunu konuşmadan anlamıştım. Ezik duruyordu Kawa arkadaş. Anlaşılmayacak kadar kısık sesiyle;

"En geri yaşam alışkanlıklarına koşmuştum bir ara...Önderlik öyle bir yaşam aşıladı ki bizlere çok kalamadım oralarda, geri geldim. Beynim ayaklara komutunu iradem dışı veriyordu. Kaybedeceklerimin kıymetini anlamak için gitmek gerekmiş gibi..." bizlere baktı aynı utangaç ifadeyle. Sonra devam etti, "Önce ben kaçmıştım. Öyle olmayacağını anladım. Kopamadım. Bu sefer O'nu benden koparmaya çalışıyorlar. İzin veremeyiz" Gırtlığına kadar gelen hıçkırığı zorlukla bastırarak kısaca, "Ben de kalkan olmak istiyorum" dedi.

Ardından bayan arkadaşlar kalktılar tek tek. İlkin Beritan arkadaş aldı sözü,

"Bir kadın için çok daha farklıdır dağlarda olmak. İlk kez Başkanla soluduk temiz havayı, kadınlığın gururunu onun sözlerinden duyumsadık... Bundan önce de Önderliğe en güçlü cevabı veren arkadaşlar oldu. Ben de onlarla yürümek isterim" dedi. Sonrasında Mizgin ve Rojbin arkadaşlarda konuştular aynı kararlılıkla. Sonra Birkan arkadaş aldı sözü,

"Kısa süre önceye kadar silah dahi

almamıştım....Şimdi yüz kiloluk TNTyi kaldırmaya hazır hissediyorum kendimi” dedi.

Onu geride kalanlar takip ettik. Kısa sürede yirmi beş arkadaş da söz vermişti. Bin yıllık acıyı ilk kez bu kadar derinden solumanın hüznündeydik. Gırtlığımızdan geçen hava ciğerlerimizi yakıyordu. İçimden bir şeyler akıyordu. Toparlamayı yapan Alişer arkadaş bir süreliğine eğitimlere ara verildiğini söyleyerek ayrıldı sığınaktan.

Sessizlik... En zorlu anlarda dahi şakanın ve gülümsemenin eksik olmadığı yüzlere, gözlere, tene çöken sessizlik. Konuşmak, farklı bir davranışta bulunmak, bir şeyleri bozacaktı sanki. Hiçbirimiz hareket edemiyorduk.

Ondan sonra geçen zamanı da aynı sessizlikle karşıladık. Bir ay kendimizi toparlayamamıştık. Radyodan duyduğumuz haberler dışında gün içinde hemen hemen hiç sohbet yaşanmıyordu. Uyur gezerlere benziyorduk. Eskiden sığınaktan başımızı çıkaracak kadar bir açıklık oldu mu, hemen kendimizi dışarı atardık. Ama her yer aynıydı artık; Zindan... Kar, hıncımızı salıvermemizi engellemek ister gibi önümüze set oluşturmuştu. Bizi her zamankinden daha fazla zorluyordu. Komployu özellikle bu zamana denk getirdiklerini düşünüyorduk. İşbirliği yapılmıştı karla. Kar önümüzü alıp, bizi hareketsiz bırakırken onlar da istediklerini yapabileceklerdi. Öfkeliydik kara. Belki daha önce de onlarca arkadaşı almıştı elimizden ama beraber yaşama kurallarını oluşturmuştuk kendi aramızda. Fakat şimdi; hayatımız elimizden alınmaya çalışılırken önümüzde öyle boylu boyunca uzanıyordu. Her yanımızı beyaz bir çaresizlik kaplamıştı. Dışarı çıkmak dahi istemiyorduk. Karı görmektense, ruhsal çatışmalarımız için sığınağın karanlığını tercih ediyorduk. Yine de her yer bir şeyler hatırlatıyordu insana. Kaçıp kurtulacağımız hiçbir şey yoktu düşüncelerimizden. Dışarıda eylemsizliğin nedeni kar, içeride bir yoldaşın gözlerindeki hüznün. Hüznün bizi çaresizliğin dar boğazına sürüklediği anlarda bir tekme

savuruyorduk kara. Tepelemeyle bitseydi, hırslımız onu eritirdi ama karın ittifakı bu sefer güçlüydü. Bazı arkadaşlar halimizden anlasın diye üzerine içlerini dökmüşlerdi. Sığınıkların hemen yanındaki sırtta Beritan arkadaş bir günlük uğraşının sonunda kocaman bir "BİJİ Serok APO" yazısı yazmıştı. Ardından bir çok arkadaş da aynı şeyi denedi. Bana mısın demeyen kara rağmen tüm arkadaşlar her tarafı aynı yazılarla doldurmaktan vazgeçmedi ama yazılar kara değil bize işliyordu adeta. Öyle ki her birimiz ancak bir acıya ev sahipliği yapıbiliyorduk. Kendi başına bir dünyaydı herkes. Geçmiş ve gelecek arasında hesaplaşan, geçmişten geleceğe dönen.

Eğitilere geçmemiz yaşadığımız bu psikolojiden dolayı kolay olmadı. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Uzun bir süre eğitimlerde tek konuşan Yahya arkadaştı. Her sabah Köse dağı kaplayan sis deryasının ardından beyaz çaresizliğe bakıyor, "Heval bugün çok daha fazla erimiş... artık buradan inebiliriz" diyordu. Kendisini mi inandırmak istiyor, bizi mi inandırmaya çalışıyor anlamıyordum. Söz anlamını yitirmişti. Gereğinden fazla sarfedilen her sözcük eylemsizliğimize ağır geliyordu. Bu sefer daha farklı bekliyorduk baharı. Bahar bin yıllık hincin akışı olacaktı. Öyle düşünüyorduk. Bir süre sonra eğitimlerimiz de ona göre yön almaya başlamıştı. Mecburen bekleyecektik ama en güçlü duruşu nasıl sağlayabilirdik, onu tartışıyorduk. Önderliğin esir alınışı savaşı tırmandırmak istemeden öte bir şey değildi. Güçlü cevap verecektik ama çabuk, bir parlamayla biten bir karşılık olmayacaktı. Savaşı yayacak, güçlendirecek, sürekli bir açılım olmalıydı. Onun üzerine düşünmek ona kilitlenmek görev gibi geliyordu. Belki de o zaman kadar söz verip de yapamadıklarımızı yüklemiştik savaşa. Bir de hareketlilik imkanına kavuşabilirsek, parti merkeziyle bağlantıya geçebilir, hareket tarzımıza yönelik daha sağlam perspektifler alabilirdik. O koşullarda durulamazdı. Kim hangi tarzda verirse versin en güçlü

açılımı yapmalıydı ama neler olup bittiğini ve Başkanın sağlık koşullarını oldukça merak ediyorduk. Hedef belirlemeler, açılım yapılacak yerler hakkında görüş belirtmek dışında kimse konuşmuyordu yine. Yüzler renksiz, omuzlar çökük, cümleler sözsüz, gözlerimizle anlaşılabiliyorduk. Tüm duygular harmanlanmıştı gözlerde. İliklerimize kadar hissettiğimiz öç alma duygusuyla birleşen bir hınç dalgası hüznümüzün bentlerini aşıp şaha kalkmıştı.

Bir de kimilerinde beliren yenilgi duygusu görünüyordu. Öyle ya, Önderliğin esareti öyle kolay kaldırılacak bir şey değildi. Ama bazılarında daha güçlüydü bu duygu. Ciwan, bakamıyordu yüzümüze. Acıya katlanmak zor geliyordu ona. Farklı bir sessizlikti onunkisi. Bundan sonraki duruş üzerine söylenen her sözden sonra dudaklarına acı bir gülümseyiş yerleşiyordu. Seçiren yanağından, yaşadıklarının bilinçli emekle yaratılanı koruma kaygısından kaynaklanan bir acı olmadığını anlıyordum. Kafamda kaç kere konuşma kararı almıştım. Ama kendimde o gücü bir türlü bulamıyordum. O da bilinçli bir şekilde bizden uzaklaşıyordu, kendini koparmaya çalışıyordu. Belki de kaçışının gerekçelerini hazırlamakla uğraşıyordu. Devrim koşullarının ağırlığını, çetin coğrafyasını düşünmemiş olacak ki, en güç sınavı verdiğimiz zamanlarda kendi gerekçeleri ön plana çıkmış ve aramızdan ayrılmıştı. O da farklı bir acıydı bizim için. En fazla kenetlenilmesi gereken bir zamanda tarihimiz boyunca peşimizi bırakmayan, kendini kurtarma girdabında kaybolmuştu. Geri çekilme kararı için yollara düştüğümüzde o farklı bir yola sapmıştı. Kim bilir belki de haberi ilk duyduğunda vermişti bu kararı. Işıklı düşünceyi ve savaşımı bir bedenle mi sınırlamıştı Ciwan? Onun her insanda yarattığı yeni bir dünyanın farkına varamamış mıydı? Yahya'nın karların altına ateş yakmayı bile düşündürten aceleciliğine zıttı onun çaresizliği. Cudi arkadaşın anlam arayışına, ne yapabiliriz? Sorularına ters, Rojbin arkadaşın her seferinde içinde yeşerenleri

büyüteceğine dair verdiği sözlere ve onun telaşına düşüşüne tersti Ciwan'ın duruşu.

Ciwan farklı bekliyordu ama bizim için içteki muhasebemizin sonuçlarını taşıracığımız mevsimdi bahar. İsyandar döneminden ders çıkarmaya çalışıyorduk. Yalnızca duygularla değil, sürdürölmesi zorunlu bir mücadelenin devamından kendimizi sorumlu görmemiz, daha farklı hareket etmemizi gerektirecekti. Bahar için bunun hazırlığı olmalıydı. Bu topraklar haklı da olsa güçlü bir temele oturmayan kanlarla az sulanmamıştı. Bırakamazdık. Hiçbir şeyi, düşüncelerimizi, yaşadıklarımızı yarım bırakamazdık. En azından tamamlanması için gelecek kuşaklara aktarılmalıydı yaptıklarımız. Bunun temelleri olmalıydı. Her türlü eylem için kendimizi hazırlıyorduk. Başkanımızdan öte kaybedecek neyimiz olabilirdi ki? En büyük fedai o değil miydi zaten. Bu güne kadar olduğu gibi kendinden sıyrılmada da öncölüğü o yapmamış mıydı? Komployu biliyordu. Olacakları sezinlemişti. Her şeye rağmen Avrupa'ya çıktı. O zaman onun fedai özüne sahip çıkmaktan başka yaşamının ne anlamı olabilirdi ki? Yalnızca bir boyutundan ele alıyorduk mücadeleyi. Bir bakıma haklıydık. Yaşam amaçlarımızın anlamı ve sembolüydü Önderlik. Onun esir edilişı inkarın devam ettiğinin en güçlü göstergesiydi. Yaratılanlar inkar edilemezdi oysa. Bunun uğruna verilmesi gereken bedelleri vermekten kaçınmayacaktık. Savaş kuralsız bir gidişata kendiliğinden girmişti. İstenilen de bir bakıma buydu. Hatta halk da kışkırtılıyordu. "Halklar birbirine düşürölme isteniyor" diye o zaman da söylüyorduk. Ama bunun ne kadar sistemli bir şekilde uygulanmak istendiğini çok fazla göremiyorduk. Çünkü duygusallığımız ön plandaydı. Daha uçaktayken Önderliğimizin söylediklerini yine tam yorumlayamamıştık. Acıyan yanlarımızla hareket ediyorduk. Bir de kışkırtılan halkın gösterileriyle, kırılan yanlarımız daha da acıılmaya çalışılıyordu. Neden yapıldığını anlıyorduk ama yine de

katlanması zor oluyordu. Yerel radyolardan Suşehri taraflarında zaman zaman yapılan sevinç gösterilerini dinliyorduk. Ne kadar da trajikti. Onlar içindi Başkan APO. Körleştirilen için ışığın bir anlamı yoktu oysa... Körlüğün ve cahilliğin bu kadar tırmandırılması dokunuyordu. Her şeyi yapmaya hazırdık. Farklı ruh hallerini yaşasak da yüreği bedenleri için atanlar dışında -ki bir çoğu elendi direnç yürüyüşünde- tüm partimiz hazırды. Hedeflerimizi çoktan tespit etmiş, gün sayıyorduk. İki gruba ayrılıp, Köse dağından göbek bağımızı öyle kesecektik. Bir grup Suşehri taraflarına gidip belirlenen dört hedefi vuracak, diğer grubumuz Tokat taraflarına geçip farklı eylemler için zemin yaratacaktı. Çok daha farklı eylemler düşünüyorduk. Çıkma tarihimiz kesindi. 1 Nisanda ayrılacaktık sığınaklardan. Bu arada üç kere büyük cihaz bağlantısı kurma şansına ulaşmıştık. Dersim Doğu Karargahıyla bağlantıya geçebilmişdik. Bağlantı kurmaya çalıştığımız her üç seferde de düşman harekete geçmişti. Onun için görüşmeler kısa yapıyordu. Bu yüzden 6.Kongre sonuçlarını tam alamadık. Yine de çıkan sonuç, verilebilecek en güçlü yanıtın verilmesi yönündeydi. Cihazla konuştuğumuz ilk seferde düşman altımızdaki ormana kadar gelmişti. Bir ize rastlayamadığından geri döndü. İkinci seferde ormanın içlerinde biraz daha ilerleyip üstlere doğru çıkmaya başladılar. Yerimizi tam tespit edememişlerdi. Ama o civarda olduğumuzu anlamışlardı. Üçüncüsünde dağın sırtlarına doğru uzandılar. O sığınaklardan çıktık. Tam 1 nisandı. Düşman hemen altımıza kadar gelmişti. Bir daha ki çıkışlarında sığınaklara ulaşma ihtimalleri yüksekti. Karlar henüz yerdeydi ve yer yer yağmaya devam ediyordu. Önceleri çok daha farklı bir heyecan ve özenle, pratik çalışmalara geçip, halkla buluşmayı beklerken, her koşulu değerlendirerek cevap olma istemiyle ve ezik yanlarımızın öfkesiyle karşılıyorduk nisanı. Nisan yağışlarını. Hareketlilik için koşullarımız henüz çok uygun değildi. Alanı çok iyi tanı mıyorduk. Fakat nisan gelmişti işte.

Karlar yürüyebileceğimiz kadar erimiş, önümüz açılmıştı. En küçük olanağı değerlendirmeliydik. Hatta fırsatları kendimiz yaratmalıydık. Nisan gelmişti. İlk bekleyişimize denk değildi sevinçlerimiz. İşte bir yılımızı Koçgirinin karında geçirmiştik. Bir olmazı yıkmıştık, fakat bunu düşünecek durumda değildik. Nisan gelmişti. Nisanda her zaman yaşadıklarımızdan öteydi o zaman yaşadıklarımız. Doğanın değişen çehresine giderek kahverengisi artan dağlara, yeşillenen ovalara bakmıyorduk. Görmüyordu gözlerimiz. Bakışlarımız içe dönüktü. Yinede farklı bir rahatlık hissediyorduk. Rahatlığı yaratan hareketsiz bekleyişin bitmesiydi. Eli kolu bağlı, sevdiklerine işkence yapılmasını seyretmek zorunda kalan bir insanın ellerinin çözülmesinin rahatlığıydı bu. Daha çabuk harekete geçmemizi sağlayan askerin gelişine dahi sevinmiştik. Akşama kadar askerlerin ayrılmasını bekledik. Güneş dağın arkasına saklandığında harekete geçtik. Diğer grupla yollarımız ayrılıyordu artık. Karadeniz'e geçecek grup yüzlerini Karaçam'a vermişti. Ben, Suşehri'ne gidecek gruptaydım. Köse dağın arkasına dolanıp öyle ulaşacaktık gitmek istediğimiz yere. Sarptı Köse dağ. Kayalıklarıyla önümüze engeller koyuyor, çıkacağımız sınav için irademizi sınıyordu. Zirveye çıktığımızda en soğuk yüzünü göstermişti. Zirvedeki sinamaya rüzgar da katılmıştı. Elimizi kolumuzu hareket ettirecek durumda değildik. Kıyafetlerimiz üzerimizde kaskatı olmuştu. Yere düşünce kırılan cam parçaları gibiydik. Zirveden inmeye başladığımızda bazı arkadaşların elleri ve ayakları yanmıştı. Neyse ki önümüzde yıktığımız yayla evlerine benzeyen evler vardı. Hemen onlardan birinin içine girip ateş yaktık. Ateşle aydınlanan yüzlerde sınavı atlatmanın sevinci okunuyordu. Çıkabilmiştik sığınaklardan işte. Kızaran yüzler, ateş karşısında saçlarımızda eriyen ve damlaları yüzümüzü ıslatan buz parçalarıyla elbiselerimizden yükselen buhar dışında, yarım saat önce yaşadıklarımızın izleri görülmüyordu. Köse dağ'ın son sınavını da verip çaresiz bekleyişimizin intikamını

alacaktık. Eylem zamanıydı. Doğruluğunu denetlemek için üzerinde oturduğum taşları yokladığımı hatırlıyorum.

Sabahla birlikte karların eridiği taraflara doğru keşfe çıktık. Dört hedefimiz belirlenmişti. Onun dışında alanın özgünlüğüne göre farklı eylemler de geliştirecektik. Ancak on beş gün içinde bu dört hedefi vurmak zorundaydık. Alanı iyi tanımadığımızdan bu eylemlerin on beş gün içinde yapılmasının ve aynı hatta olan hedefleri ardarda vurmanın pek de mümkün olmadığını sonradan anlayacaktık. İlk hedefimiz devlete bağlı, faşistleştirilmiş bir mezraydı. Onları silahsızlandırıp karşı koyanları cezalandıracaktık. Böylece güçlü bir propaganda yapma olanağına kavuşacaktık.

Bir kez bu çevrelere gelmiş olan Hogir arkadaş öncümüzdü. Araziye bir bütün hakim olmasa da coğrafyaya aşina olmasının avantajlarından yararlanıyorduk. Hogir arkadaş önde, biz arkada ilerliyorduk ilerlemesine ancak, yağmur ve çamur peşimizi bırakmıyordu. Gideceğimiz mezraya mesafemiz de oldukça fazlaydı. Epey ilerlemiştik. Önceki gecenin yorgunluğu gittikçe kendisini hissettiriyor, mekaplarımıza yapışan çamur yerçekiminin gücünü artırıp bizi olduğumuz yere çakılı kalmaya zorluyordu. Bir süre sonra yaklaşık yüz elli hanelik tanımadığımız bir köyle karşılaştık. Hogir arkadaş, bu tempoyla hedeflediğimiz mezraya ulaşamayacağımızı, hemen yanımızda akan derenin alt taraflarında kalmamızı, söyledi. Bir an önce hedefe ulaşmak istiyordum.

“Köy yakındır, biraz daha ilerleyelim. Henüz zaman var yetişebiliriz. Hem yetişemesek de sen araziye biliyorsun. O çevrelerde bir yerlerde kalabiliriz” dedim. Hogir arkadaş,

“O köyün çevresinde kalabileceğimiz sadece bir yer var. Oraya ulaşmamız ise çok zor. Onun dışında açıkta kalırız” diye yanıtladı. Mecbur kalacaktık. Ertesi gün öğleye kadar köyle aramıza giren derenin yanında konumlandık. Çevremizdeki yapraksız ağaçlara

gizlenemeyeceğimiz için yine karların arasında bekledik. Öğleye kadar yaktığımız ateşlerle ısınıp, güç topladık. Öğleye doğru köyden iki karartı bize doğru geliyordu. Yanlarında bir eşekleri vardı. Bu gibi durumlarda en uygun olan, görüntü vermeden geçmelerini izlemektir. Ancak saklanacağımız hiçbir yer yoktu. Üstelik izlerimiz de çok belirgindi. Mutlaka anlayacaklardı. Köseadağ'daki kara tekrar vuramazdık. Olduğumuz yerde mevzilenecek, onlar geçer geçmez hareket edecektik. Köylüler altımızdaki yoldan geçtiler. Onların ardından bulunduğumuz yerden çıktık. Neyse ki sis vardı. Manevra yapmamızı sağlamak için canlı cansız her şeyin üstünü örtmüştü. Bulunduğumuz noktanın üst taraflarına çıktık. Görüntü vermemiz hiç de iyi olmamıştı. Bu hedeflediğimiz noktaya varmadan operasyona takılı kalmak anlamına geliyordu. Sağımıza solumuza bilinçli olarak izler çıkarmıştık. Düşmanın keşif grubunu akşama kadar oyalayacak iz bırakmıştık. Karanlığın bastırmasıyla köyün alt tarafından Koyulhisar taraflarına doğru ilerledik. Hiç değilse diğer hedeflerimizi vurabilmeliyiz diye düşünüyorduk. Bütün gece yol alıyor, gündüzleri uygun bir yerde akşam karanlığını bekliyorduk. Düşman da bizimle birlikte hareketlenmişti. Cihazlarından izimizde olduklarını anlıyorduk. Bir gün önce görüntü verdiğimiz köyün ismi cihazlarda geçiyordu. Aralıklarla yağın yağmur ve iyi yoğrulmamış bir hamur gibi ayaklarımıza yapışan çamur, köylülerden sonra düşmanın ikinci muhbiriydi. Önümüzde her bahardaki taşkınlığıyla Kelkit suyu akıyordu. O bahar her zamankinden daha hırçındı sanki. Bir şekilde kendi hırçınlığımızla onu gemleyip karşı tarafa -Koyulhisarın üst taraflarına- Mesudiye arazisine geçmeyi düşünüyorduk. Gündüzleri gözümüz hep karşı tarafa geçebilecek bir yol arıyordu. Yolun sonunun mutlaka bir köprüye bağlanacağını tahmin ediyorduk. Böylece köprüye ulaşır, bir sonu başlangıç yaparız diyorduk. İki gece daha ilerledikten sonra sabaha karşı köprünün yakınlarına ulaştık. Hemen yan tarafında bir

köy vardı. Köprü, bulunduğumuz yerin hemen altında Kelkitin asiliğine nispet yapar gibi rahat kıpırtısız uzanıyordu. Karşımızda ise Karadeniz denilince akla gelen çam ormanları vardı. Yeşilin dinlendirici tonu yorgun vücutlarımıza çağrı yapıyor, ağaçlar bizi gövdelerinin koruyuculuğuna davet ediyordu. Bir an için ağaçların bize doğru açılan kollarına ulaşmak istesek de, güneş buna izin vermiyor, dağların adına geçmek için nazlanıyordu. O gece mutlaka geçmeliydik. Cihazdan takip edebildiğimiz kadarıyla düşman, bir önceki konaklama noktamıza kadar ulaşmıştı. Köprüyü o gece geçmezsek sabaha mutlaka tutarlardı. Akşama şansımızı deneyecektik. Karanlığın çökmesiyle beraber bir gurup arkadaşı yan tarafımızdaki köye gönderdik. Erzak alıp biraz çevrenin durumunu kollayacaklardı. Arkadaşlar köye girdiklerinden hemen sonra köprünün üzerinde kocaman bir ışık belirdi. Düşmandı. Kanımıza susamışlardı ve Cemseden taşan ışık onlara hizmet ediyordu. Bizde onlara karşı yürek ışığımızı sürmüştük. Dışarıdan gözle görülmesi mümkün değildi belki ama karşıdaki projektörlü cemseden daha güçlü ve kontrol altında olduğunu biliyordum. İnsancaydı en azından.

Hemen köye inen arkadaşlara haber gönderdik. Arkadaşlar erzakları alıp gecikmeden bize ulaştılar. Köyde yaşlılardan başka kimseler yokmuş. Köylülerden alınan bilgilere göre çevredeki köylerin durumu da pek iç açıcı görünmüyordu. O akşam geçemezsek gündüz çok zor durumda kalacaktık. Önümüzde Kelkit suyu, çıplak bir arazi ve yardım edecek bir evin dahi olmadığı köyler vardı. Durumumuz bundan daha kötü olamazdı. Suyu geçmekte hemfikirdik. Ama nasıl geçeceğimiz sorusu tartışmalıydı. Bazı arkadaşlar suya vurmayı öneriyor, bir kısmımız da, köprüye kadar sızalım bir şey yoksa geçeriz diyorduk. İki arkadaş suya vurarak geçmeyi denediler. Ancak yazın bile üst kısımlarında uygun yerler bulamadığımızda geçemediğimiz Kelkit'in bahardaki coşkunluğuyla bize izin vermesi düşünülemezdi. Kelkit'i

ancak baharda köprü yeniyordu. Onu bildiğinden köprüye yaklaştıkça kabarırdı. İlk görüşün denemesi başarısızlıkla sonuçlanınca ben ve bir arkadaş önden sızmalı ilerleyerek ikinci planı uygulamaya başladık. Köprünün altına kadar sızdık. Kulaklarımızı suyun akış ritmine ayarlayıp, diğer seslere karşı duyarlı olmaya çalıştık. Nefesimizi tutmuş ilerliyorduk. Köprünün altına kadar olumsuz bir şeye rastlamamıştık. Üste çıkıp köprüyü kontrol ettim. Cemse görünmüyordu ve olumsuz bir şey yoktu. Ardımızdan yavaş yavaş gelen arkadaşlara işaret ederek karşı tarafa geçtik. E-32 yolu hemen karşıımızdaydı. İşlek anayolun yanındaki menfezin altına girdik. Kısa sürede diğer arkadaşlar da bize ulaştılar. Keyfimize diyecek yoktu. Bir kez daha Kelkiti yenmiş, düşman takibini bir süreliğine de olsa atlatmıştık. Bundan sonrası Tokat-Koyulhisar ve Mesudiye yi kapsayan geniş ormanlık alandı. Rahat hareket edebilecektik. Öyle ormanlardı ki içine girdiğimizde gökyüzünü görmek mümkün değildi. Araziyi tanımadığımızdan tahminler üzerine hareket ediyorduk. Hogir arkadaş da daha öncesinde bir kez gelmesine karşın çok fazla bir şey hatırlamıyordu. Gerilla sezileriyle hareket ettiğimizden yönümüzü saptamak yine de çok zor olmuyordu. Ormanlık olması ve bu tarafta karların artık sadece yükseklerde kalması dahi umut yaratıyordu. Önümüzde geniş bir arazi vardı. İçine girdiğimiz ormanın üzerinde yükseldiği tepenin, bulunduğumuz yakası Koyulhisara, diğer yakası ise Mesudiye arazisine giriyordu. Kalacağımız yeri saptadıktan sonra dinlenmeye geçtik. Sabahla beraber kalan üç hedef üzerine tartışmalara başlamıştık. Artık daha rahat bir nefes aldığımıza göre harekete geçebilirdik. Eylem gücüyduk ve eylem isteğimiz her geçen gün ve dakika daha da artıyordu. Koyulhisarın merkezine inmeyi düşünüyorduk. Daha ilk çıkışta böylesi bir talihsizliğe uğramak üzüntü yaratmıştı. "Orada yapamadığımızı diğer hedeflerde yapmalıyız" diyorduk. Biraz da acele etmeliydik. Bize tanınan 15 günlük sürenin önemli bir kısmını tüketmiştik.

Biz hedefler üzerine tartışırken suyun karşı tarafında belli belirsiz hareketlenmeler başladı. Öğleden sonra hareketlilik daha da artmıştı. Dürbünle kontrol ettiğimizde düşmanın bir önceki gün bıraktığımız noktaya girdiğini gördük. Karşıdaki ağaçlar bodur ve seyrek olduğundan hareketlerini rahatlıkla seğebiliyorduk. Çamur yine yapacağını yapmıştı.

Koyulhisarı vurma planımızda boşa çıkmıştı. O ana kadar izlerimizden ardımız sıra gelseler de gideceğimiz yönü saptayamadıklarından önümüzü kesemiyorlardı. Ama Koyulhisarı vurduğumuzda önümüzü de kesebileceklerdi. Boğma operasyonuna takılmamız işten bile değildi. Onları bu kadar cesur yapan küçük bir grup olduğumuzu bilmeleriydi. İçimizden birinin dahi şehit düşmesini çok büyük bir başarı olarak görüyor, kendi kayıplarını fazla önemsemiyorlardı. Böylesi bir arazide bir gerillanın dahi yitirilmesi çok büyük bir kayıptı. Bazen içimizden sadece birini yok etmek için onlarca askeri feda ettikleri oluyordu. Ormana o yüzden rahat giriyorlardı. Düşmanın noktadaki hareketliliği arttıkça Koyulhisar hedefini de bir süreliğine ertelemek zorunda kaldık. Hareketlerini iyice gözleyip bir sonuca vardıktan sonra planlamayı tekrardan yapacaktık. Askerdeki kıpırdanış arttıkça yönlerinin bizden yana olacağı fikrim güçleniyordu. Ama arkadaşlar akşam orada kalmamızı daha uygun gördüler. Herhangi bir durumda Mesudiye taraflarına rahatlıkla geçebilecektik. Sabah şafakla beraber düşman cemseleri köprü üzerine indirme yaptılar. Operasyonun yönü bize dönüktü. Tahminlerimin doğru çıkmasına üzülererek asker sayısını kontrol etmeye çalıştım. Bu arada cihazdan bir köylüye köprüdeki izleri soruyorlardı. Köylü bu hattın kendileri tarafından kullanılmadığını söylüyordu.

Çatışmayı göze alamazdık. Sayımız kadar cephanemiz de yetersizdi. Güçlü bir eylem dışında harçayabileceğimiz tek bir mermimiz dahi yoktu. Mesudiye taraflarına geçtik. Bir takip daha böylece

atlatılmıştı atlatılmasına ancak, hareket sahamızda giderek daralıyordu ve bize tanınan sürenin de sonuna gelmiştik. Daha sonra planlanan üç hedefin keşfini yapmıştık üç hedef de birbirine çok yakındı. Biri vurulduğunda diğerine yönelim imkansızlaşacaktı. Düşman ilk hareketlenmede etrafı çembere alacağından diğer hedeflere yaklaşamayacaktık. Düşmanla aramızdaki kovalamaca da bir yandan devam ediyordu. Çevremizde daha kısa sürede yapılacak uygun hedefler belirlemeye çalıştık. Şimdi şans mı, şanssızlık mı olduğuna tam karar veremiyordum ama o zaman talihin bize sırtını döndüğüne ve bütün şanssızlıkların bizimle olduğuna yürekten inanıyordum. Belirlediğimiz ilk hedef faşist bir yayla köyüydü ancak yaylacılar henüz çıkmadığından köy boştu. Mesudiye-Koyulhisar yolunu tutmak istedik. Araçlar çok seyrek geçiyordu. Geçenlerde sivil, masum insanlardı. Tüm öfkemize karşın halka zarar vermemek yönünde kendimize hakim olmaya çalışıyorduk. Suşehri'ndeki gibi gösterileri ve tahrikleri dikkate almamaya çalışıyorduk. O da boşa çıkınca elimizde sadece E-32 yolunu tutmak kalıyordu. Ama kamp çıkışında planlamamızda olmadığı için arkadaşlar onu vuracağımızı bilmiyorlardı. Onlar da bulduğumuz çevreye yakın bir yerde konumlanacaklardı. Bizim hareketliliğimizden doğacak bir operasyona hazırlıksız yakalanabilirlerdi. Her şey eylem yapmamamız için görüş birliğine varmıştı sanki. Araziyi ve halkın durumunu bilmeden yola çıkmıştık. Ve kamptan ayrılırken mevsim koşulları da normal sayılmazdı. Bunları düşünmek eylem yapamamamıza bir yığın gerekçe sunuyordu. Ama eylem yapamamanın ezikliğini hiçbir gerekçe gideremiyordu.

Diğer gurupla buluşma zamanı gelip çatmıştı. Alana yabancılığımızı belli oranda gidermiştik. Toplantıya daha gerçekçi öneriler ve planlamalarla girecektik. Yine de aynı ezikliği duyuyor, şanssızlığa ve dikkatsizliklerimize sitem ediyorduk. O ruh haliyle Reşadiye yakınlarındaki Çiftlik köyüne yakın bir noktada diğer gurupla buluştuk. Hemen

toplantı yapıldı. Haklı eleştiriler bunun yanında haklı gerekçeler de tartışıldıktan sonra zamanla sınırlanmayan, kendi içinde inisiyatifli, daha küçük bir grup oluşturuldu. Gideceğimiz alanda hedeflerimizi kendimiz belirleyecektik. Böylece ani gelişen durumlar karşısında daha donanımlı olacaktık. Grup sayımız on birdi. Ordu-Giresun-Suşehri arasını kontrol edecek, Reşadiye üzerinden Karadeniz'e açılacaktık.

Coğrafi olarak gerillacılığa elverişli olsa da yeni açılacak bir alan olması her şeye yeniden başlamayı ve yeniden yaratmayı gerektiriyordu. Tırnakla kazıyacaktık toprağı. Önderlik sürecinden önce planlarımız daha farklıydı. Koçgiride yaptığımız gibi, bir şekilde Karadeniz halkının da kalbine girip, ilişkileri güçlendirmeyi istiyorduk. Eylemlerimiz, ona göre olacaktı. Bu sefer daha keskin olmalıydı.

Halka zarar vermemeye çalıştık. İçimizdeki hıncı törpülemeye ve savaşa -bir anda yanıp sönen isyan gibi değil de- uzun soluklu bir maraton gibi bakmaya zorluyorduk kendimizi. Duygularla savaşımız hepsinden daha zordu. Eylem serisine ilkin benzinlikle başladık. Daha sonra başka eylemlerimiz de oldu. Talihsizlikler yine peşimizi bırakmıyordu ama yine de eylem yapıyorduk. Benzinlik eyleminden sonra düşmanla aramızdaki kovalamaca yeni bir boyut almıştı. Araziyi tanımamak, iklim ve coğrafya farklılığı en büyük dezavantajlarımızdı. Karadeniz taraflarına geçtikçe farklı bir ülkeye girer gibi oluyorduk. Soluk almada zorlandığımız nemli havası elbiselerimizi bedenimize yapıştırıyor, en küçük devinimde sıırsıklam kesiliyorduk. Böyle hareket etmeye alışmak kolay olmadı. Silahlarımızı paslanmasın diye günde üç kez kurulamak zorunda kalıyorduk. Üstüne üstlük yağmur ve sise rağmen sürekli hareketli olmak zorundaydık. Çam ormanı olduğundan yakıtığımız ateşlerden duman çıkıyor o noktayı biraz dinlendikten sonra terk ediyorduk. En fazla yabancısı olduğumuz durumlardan biri de bulunduğumuz yörede halkın yoğun

olmasıydı. Kürdistan sınırlarında savaş koşulları, düşman baskısı ve ekonomik nedenlerden dolayı köylerin tamamı neredeyse boşalmıştı. Ama burada adım başı bir köy ve bir yığın insanla karşılaşmak mümkündü. Yayla zamanı olduğundan her an karşımıza bir çoban da çıkabilirdi. Birbirlerinden çok fazla haberdar olmasalar da yaşam koşulları yanı başlarında yaşayan Kürt halkından çok farklı değildi. Saban gücüydü işleyen. Aynı yaşamın değişen fotoğrafları ve ortada anlamsız bir kin...hem de kanla beslenenlerin ekmeğine terlerinden çıkardıkları yağ sürüyorlardı. Diğer tarafta da bedel kandı. Bize yabancıydılar. Yabancılıkları emeklerine, kendilerine karşıydı. Duman, çamur ve yapraklar üzerindeki kapatamadığımız izlerin yanında "yabancılığın" ihbarlarıyla karşı karşıya kalıyorduk. Henüz bizi, kendilerini tanımadıkları için daha dikkatli olmamız gerekiyordu. Her zamankinden çok kendi gücümüze güvenmeliydik. Ve her zamankinden daha yalnız hissediyorduk kendimizi. Bizi koruyan ile düşmanın kucağına iten aynı şeylerdi çünkü; Orman, ateş ve insan.

Her şey düşman için bir ipucu olabiliyordu. Bir arkadaş, "Sanki sallanan dalların dahi gözleri var" diyordu. Yine de ormanın içlerinde o gözlerin koruyuculuğunda ilerliyorduk. Sadece öğle ve akşam arasında üç nokta değiştirdiğimiz oluyordu. Operasyonlar kapsamlılaşmıştı. Koyulhisar ve Mesudiye güçleri birleşip operasyon yapıyorlar ve çevreden de büyük yardım alıyorlardı. Daha önce kaldığımız alanlarda düşman taktiklerini üç aşağı beş yukarı biliyorduk. Fakat ormanlık arazide hareket tarzlarını kestirmek güç oluyordu. Ağaçlar o kadar çok ve uzunlardı ki, takip edildiğimizi anlayamıyorduk. Sürekli tetikte olmak ve düşmanla karşılaştığımız anda hızlı hareket etmekten öteye çıkar yolumuz yoktu. Düşman da bitirmek hedefiyle yaklaştığından soluk aldırılmamaya çalışıyor ve bizi kendi deyimleriyle "temizlemek" için ellerinden geleni yapıyorlardı.

O zaman bölge valisi Kemal Yazıcıoğlu'du. Onun yürüttüğü anti-propagandalar halkın üzerinde o kadar etkili oluyordu ki, ilişkiye geçtiğimiz insanlar biraz rahatladıktan sonra elleriyle yüzümüze dokunuyor, "Siz de bizim gibisiniz...hem kuyruğunuz da yok !" dahi diyebiliyorlardı. Bu isme yabancı değildik. Zindanlarda onlarca arkadaşımızı işkencelerden geçirmiş faşist biriydi. Onun görevden alınmasını sağlayacağımıza söz veriyorduk. Bizim başarımız onun başarısızlığı olacaktı. Yaptığımız eylemler küçük çapta da ola hakta yavaş yavaş ilgi uyandırıyor. Valinin bizim için yaptığı her açıklamanın ardından mutlaka bir eylem yapıyorduk. Son ana kadar kayıp vermemiştik. Diğer gurupla birleşmek için hareketlendiğimizde olmuştu. Birkan ve Kawa arkadaşları şehit vermiştik. Faik arkadaşın anısına yaptığımız eylemin ardından başlayan operasyon almıştı onları bizden.

Yine yoğun bir kovalamacadan sonra Koçgiri'deki gurupla bağlantıya geçmek için Munzur, Hogir ve Hawar'la beraber arkadaşlardan ayrıldık. Düşman hemen altımızdaydı. Bir önceki gün de iki çobanla karşılaşmıştık. Bağlantıyı guruptan ayrı yapmamız daha uygun olacaktı. Bağlantıyı ben kurmuştum. Arkadaşlar cihazdan, son yol eylemimizden sonra düşmanın yığınak yaptığını, dikkatli olmamız gerektiğini söylüyorlardı. Konvoyları bizde görmüştük. O esnada çevrede eylem yapan bizim gurubumuz olduğundan operasyonun bize yönelik olduğunu anlamıştık. Gurubumuz hakkında da epey bilgileri olmuştu. Bir hafta öncesindeki nokta baskınında bazı belgelerimiz ele geçmişti. Koçgiri gurubu olduğumuzu da biliyorlardı.

Arkadaşlar Sivas'tan da güç getireceklerini öğrendiklerini söylediler. Operasyonun kapsamı daha da büyüyecekti. Genel bilgilendirmeler yapıldıktan sonra Alişer arkadaş direkt bana hitap etti. Ses tonu farklılaşmıştı. Olumsuz bir şeylerin olduğunu hissetmiştim. Kısa bir duraksamadan sonra "Faik arkadaş

şehit düştü” dedi. Buz kestim. Hareket etme yeteneğimi kaybetmiştim sanki. Dudaklarımdan belli belirsiz dökülen “Tamam” sözcüğü kilometrelerce uzaktan gelir gibiydi. Munzur arkadaş cihazı elimden aldı. Önderlikten sonra ikinci şoku yaşıyordum. Ve ikinci kez göz yaşlarımı kontrol edemiyordum. Önderlik esaretinden sonra şahadetler eskisinden daha ağır gelmeye başlamıştı. Acı ağzına kadar doldurmuştu içimizi. En küçük bir damla dahi bardağın taşmasına kafi geliyordu.

Faik arkadaş ile uzun bin süre beraber kalmıştık. Yaşadıklarımız bir bir gözlerimin önünden geçti. Cana yakınlığı, coşkusu, soğukkanlılığı, cesareti... Pratik yönlerimin gelişmesini ona borçluydum. Kendimi en yakın hissettiğim arkadaşlardan biriydi, bir o kadar da öğretmenim. Bir çok arkadaş gibi onun sayesinde bir kaç kez ölümden dönmüştüm. Şahadetini kabullenemiyordum. Gittikçe yüküm artıyordu, ağırlığı fiziksel olarak omuzlarımda da hissediyordum.

Ona bir cevap vermek gerekiyordu. Diğer arkadaşlar da en az benim kadar etkilenmişlerdi. Askeri bir hedefe yönelerek yanıt verebilirdik. Yoksa bu yükte değil yürümek, yerimden doğrulmak bile imkansızdı. İntikam duygularım kabarıyor, öfkeyi kılcal damarlarıma kadar hissediyordum. Kafamda seçenekler belirlemeye başlıyordu. Aşağılara inmeye karar verdik. Yapacağımız eylemler, hem yanıtımızı verecek ve hem de ağzı zehir saçan valiyi bir kez daha zorlayacaktı. Diğer arkadaşlarda aynı görüşe katılınca harekete geçtik. Keşif sonrası Ordu Mesudiye yolu üzerinde askeri araçların sık seçtiğini fark etmiştik. Eylemi o arada yapmaya karar verdik. Çevresi ağaçlarla kaplı derin ve kayalıklarla dolu bir dere yatağı pusu atmak için ideal idi. Yedi arkadaş burada pusuda bekleyecek, dört arkadaş da yolun her iki ucunda gözetleme ve savunma görevini yapacaklardı. Mesudiye taraflarında Zeki ve Hawar arkadaşlar olacaktı. Ordu tarafında ise ben ve Kawa arkadaş. Eylemden sonra dikkatleri bu alan üzerine çekmek için Sivas taraflarına

gececek ve eylemlerimizi genişletecektik. Plan yapıldıktan sonra çantalarımızı ve erzağımızı uygun bir yere gizleyip sabaha kadar dinlendik.

Alacakaranlıkla pusu yerlerine geçip araçları beklemeye başladık. Şansımıza konvoy gelirse ya baştaki ya da sondaki araçlar vurulacaktı. Tek araçlar zaten kendiliğinden hedef olacaktı. Cihaz kodunu da belirlemiştik. Pusu atanlar gözcülerin "Tekel 2000" şifresiyle konvoyun geldiğini "Maltepe" şifresiyle de tek bir aracın geldiğini anlayacaklardı. Bizim bulunduğumuz Ordu taraflarından bir cemse geliyordu. Cihazdan,

"Maltepe geliyor hazırlanın" dedim. Bundan sonrası pusu grubuna kalıyordu. Yolu kontrol altında tutmak dışında sadece izleyecektik. Cemse pusu içine düştüğünde silahlar çalışmaya başladı. Neyse ki, dere yatağı derindi. Kurşun sesleri daha içerilere çok fazla gitmeyecekti. Cemsenin içindeki askerlerin vurulduğunu görmüştüm. Birden oldukları yere yığılmışlardı. Fakat araç yine de hareket ediyordu. Hogir ve Birkan arkadaşın bulunduğu mevzi de işlememişti. Silahlarının tutukluk yaptığını sonradan öğrendim. Şoförü onlar vuracaktı. Pusudan kurtulan arabanın tabura ulaşmasıyla hazırda bekleyen konvoy harekete geçmişti. Pusu grubu hemen geri çekildi. Malzemelerimizi alıp alandan ayrılacaktık. Araziye yabancılığımız ise baş sorunumuz olmaya devam ediyordu. Neyse ki düşman taktiğini az da olsa çözmüştük. Düşman patikaları ve boş alanların etrafını tutuyor, grubu farkettilğinde çembere alıyordu. Biz de ona göre yeni yöntemler geliştirip ilerliyorduk. Sonradan haberlerden öğrendiğimize göre cemsede altı asker ölmüştü. Eylem uzun süre yerel basın ve TV'de gündemleşti. Bu aynı zamanda bize yönelik operasyonun da ağırlaşacağı anlamına geliyordu. Bir an önce Sivas taraflarına geçmek zorundaydık. Arazi hakimiyetimizi kullanarak bilinmeyenini aşıyorduk.

Yukarı çıktık. Çıktığımız yerde bir köy vardı. Onun çevresi ve bulunduğumuz sırtın arka tarafları açıklıktı.

Düşmanın oraları tutma ihtimali yüksekti. Ormanın kenarından sırt sırt ilerliyorduk. Ormanın sıklaştığı ve yolla kesiştiği yerde karşı tarafa geçmeye karar verdik. Böylelikle bizi küçük bir alanda sıkıştırmalarını engelleyecektik. Öncülerimiz yolu geçtiler. Tam o esnada yan tarafımızdan şapkalı birinin bize doğru geldiğini görmüştüm. Ormanın biraz içindeydik. Yol tarafı ise tamamen çıplaktı. Bu durumda çatışmaya girmemiz intihar alacaktı. Eylem yerinden de çok fazla uzaklaşmamıştık. En iyisinin ileri doğru koşmak olduğuna karar verip hemen atıldım. Diğer arkadaşlar mutlaka beni izleyeceklerdi. Kendimi yamaçtan aşağıya bıraktım. Arkadaşlar da peşimden geldiler. Kimse ne olduğunu bilmiyordu. Ormanın içine girdiğimizde asker gördüğümü söyledim. Arkamdaki iki arkadaşın da askerleri görmesi "var-yok" tartışmasını kısa kesti. Yamaçtan manevra yaptık. Uzun bir süre yürüdükten sonra bir çeşmeye rastladık, bitkindik, susuzluk da cabası. Arkadaşlar mola önerdiler. Geçmeyi planladığımız çıplak yeri henüz atlatamamıştık. Kalınmasından yana değildim. İçim rahat değildi.

"Geçtikten sonra dinlenirsiniz. Hem yatabilirsiniz de. Düzlükten sonra orman, Kelkit suyuna kadar uzanıyor, gündüz bile hareket edebiliriz" dedim. Yorgunluk ısrar ediyordu. Arkadaşlar,

"Bayağı uzaklaştık. Bir mola vermemiz daha iyi olur yürüyemeyiz" diyorlardı. Nöbetçilerimizi çıkarıp durduk. Çay ve yemek faslı epey bir zamanımızı almıştı. Bu arada çevreden araç sesleri gelmeye başladı. Karşımızdaki sırta çıkmayı önerdim. Oradan çevreye daha hakim olabilir ve etrafı gözleyebilirdik. Ancak Hogır arkadaş, "Bir şey olmaz" dedi. Öncü o olduğu için bana söyleyecek fazla bir şey kalmıyordu. Üzerinde bulunduğumuz ufak sırtın yamacından ilerliyorduk. Karşı tarafa dürbün attık. Orman sık olduğu için bir şey görünmüyordu. Bir metreye kadar yakınlaşmadıkça daha ilerisi de görülmezdi. Grubun hepsinin birden karşıya geçmesi bilinmeyen bir kapana

savunmasız girmek olabilirdi. Karşı tarafın kontrol edilmesi gerekiyordu. İçimizden tek sivil kıyafetli olan Birkan arkadaşı. Arkadaşlar çoban kılığında karşı tarafa geçip kontrol edebileceğini söylediler. İtiraz etmeden kabul etti. Birkan arkadaş gerçekten de çok değişmişti. Bir yıl öncesinde değil ondan böyle bir şey istemek, yürümesini sağlamak için bile saatlerce dil dökmek gerekirdi. Sivil kıyafetli olmasının bir nedeni de buydu. Uzun süre şutik takmamış ve raxt kaldırmamıştı. Gerillada geçirdiği dört yıl içinde her fırsatta eve gitme istemini dillendirmişti. Ama arkadaşlar onu kazanmada ısrar ediyorlardı. Kış kampı başlarında belli değişimler göze çarpıyordu. Yaşama daha güçlü katılıyor ve gitme isteminden o kadar sık bahsetmiyordu. Önderlik esaretinden sonraki tavrı bambaşkaydı. Kış kampı sonrası verdiği söze her fırsatta sadık kaldığını göstermişti. Geçmişte yaşadığı kararsızlıktan eser kalmamıştı. Sivaslıydı Birkan arkadaş. Alışkanlıkları, yaşam koşullarımızın ağırlığı onu farklı davranışlara sürüklese de taşıdığı öz içimizde tutmaya yetmişti. İnsanın asıl karakteri en zor anlarda açığa çıkar. Birkan arkadaş kendi özünü Önderlik esaretinden sonra göstermişti.

Öncesinden de kararsızlığına rağmen sevilen ve hemen herkesle ilişkileri olan bir arkadaşı. Aslında tüm söylediklerine rağmen bırakıp gidemeyen oydu. Bu bilindiğinden uç davranışları dahi hoş karşılanıyordu. Öylesine sempatik bir duruşu vardı ki kızamıyorduk bile. Hazırlanmaya başladı. Yanına bir dürbün ve cihaz verildi. Eline de yörede çobanların kullandığı türden bir baston. Düşmanın kucağına gidiyordu bir bakıma. Onu bir kenara çekip,

“Gidiyorsun. Bak çok dikkatli olmalısın. Dürbünü açık yerde kullanma ormanın içinde kullanırsın. Düşmanla karşılaşırsan sakın bize doğru koşma. Ormanın içine gir orada saklanabilirsin” dedim. Daha bir yığın şey söylediğimi hatırlıyorum. Otuz yaşlarında olan Birkan arkadaş, ela gözlerini daha büyük açmış, hafif

gölümseyerek başını sallıyor, her söylediğime “Tamam” diyordu. Gitti.

Araziyi tanıımıyordu. Askerle karşılaştığı anda paniğe girebilirdi. Gözlerimizi üzerine dikmiştik. Her zamanki yürüyüş temposundaydı. Fakat bana ayaklarını yerden kaldırmakta zorlanıyor gibi geliyordu. Böylesi anlarla çok karşılaştım fakat hiçbir zaman alışamadım. Bunda sonra da alışacağımı zannetmiyorum. Bir arkadaş tehlikeye doğru ilerlerken bir şey yapamadan onu izlemek zorunda kalmak, insanı tarifsiz zorluyor. “Hadi ilerle artık” diyordum içimden. Bir an önce karşıda bir şey olmadığının işareti olan beyaz mendilinin sallanışını ve Birkan’ın tehlikeden kurtuluşunu görmek istiyordum. İlerliyordu. Tam düzlüğün ortasına geldiğinde bastonunu yere saplayarak durdu. “Bir şey mi oldu?” demeye kalmadan diz üstü çöküp dürbününü çıkardı. Aşağıdaki köprüyü kontrol ediyordu. Bağırabilsem sesimin şiddetinden irkilip dürbünü hemen bırakacaktı. Bağıramıyorduk. O yanlış bir şey yaptığını düşünmeden ağır ağır keşfini yapıyor, bizse içimiz içimizi yiyerek bir şey yapamamanın çaresizliğiyle bekliyorduk. Düşman pusu atmışsa kesin onu fark etmiştir diye düşündüm. Artık tanınmamasının da imkanı yoktu. Belli belirsiz bir sesle. “Gitti” dediğimi hatırlıyorum. Keşfini yaptıktan sonra kalkıp ormana doğru ilerledi. Ormanın içini de kontrol etmesi gerekiyordu. Bakışlarımı ondan ayırıp, çevresini kolaçan etmeye başladım. Gözlerimi öylesine açmıştım ki, karşıdaki en küçük bir hareketi dahi kaçırmazdım. Birkan arkadaş içlere kadar gidip, geri döndü. Bir şey olmamıştı. Beyaz mendili salladığı zaman rahat bir nefes almıştım. Fakat dürbün kullanmasındaki acelecilik gibi bu da erkenden hissedilen bir rahatlamaıydı. Tam sevinçli bir şekilde kalkıp harekete geçiyorduk ki, ormanın açıklık bir yerinden düşmanın Birkan arkadaşına doğru ilerlediğini gördük. Hemen diğer arkadaşlara gösterdim. Birkan arkadaş fark etmemişti. Asker güçlü mevzilenmişti. Biraz daha yukarılara çıkıp herhangi bir durum için uygun bir konum almamız

gerekiyordu. Birkan arkadaş düşmanı fark ettiğinde ikinci büyük hatasını yaptı. Ormana girmeden bize doğru koşmaya başladı. Düşman teslim ol çağrılarını aralıksız sürdürüyordu. Bizse "Hadi Birkan koş yetiş..." diye onu hızlandırmaya çalışıyorduk" seslerimiz birbirine karışıyordu. Müdahale edemiyorduk. Çatışmaya girersek manevra şansımızı tamamen yitirecektik. Bulunduğumuz konumda çatışmaya girmek ise grubun tümünün imhası anlamına geliyordu. Şansa, umuda dair tüm beklentilerimizi sesimize yükleyip gönderiyorduk. Yetişmedi. Taradılar.

Mermi alıp almadığını görmedik ama yere yığıldı. Yere düştükten bir süre sonra elini kaldırdı. Bize veda ediyordu Birkan arkadaş. Tam yeni bir şeyler başlattığı bir zamanda yaşamasına izin verilmemişti. Kendini tanımaya en yakın olduğu süreçti. Yaşayacağı çok şey vardı. Bırakmadığı şeyleri belki de ilk kez bilinçli olarak yeniden tanıyacaktı. Hepimiz çok etkilenmiştik. Ama hızlı hareket etmemiz gerekiyordu. Daha yukarılara çıktık hareket tarzlarından alt taraflarımızı da tuttuklarını anlıyorduk. Sonradan seslerini de duyduk. Bir kaç saat önce yemek yediğimiz yerin üstündeydik. Hogır arkadaş köyün altından geçilmesinden yanaydı. Ben sırttan ilerlememiz gerektiğini söyledim. Arkadaşlar Hogır arkadaşla katılıyorlardı. Bu arada yandan da sesler gelmeye başlamıştı. Askerler yemek yediğimiz noktaya da ulaşmışlardı. Yerde kalın bir tabaka oluşturan gürge yapraklarından dolayı izlerimizi de kapatamıyorduk. Karşı sırta da ne olup bittiğini bilmiyorduk. Bu koşullarda işi şansa bırakamazdım. Israr edecektim.

"Heval yukarı sırta çıkalım. Üç arkadaş önden avcı kolu ilerleriz, diğer arkadaşlar da takip ederler. Birbirimizi bırakmayalım. Çatışma anında savunmalı ilerleriz. Hem en fazla orada tutunabiliriz. Bir şey varsa da vurur geçeriz" dedim. Israrım sonuç vermişti. Ben Munzur ve Tofan arkadaş, önden avcı kolu biçiminde ilerleyip herhangi bir durumla karşılaşmadan sırta ulaştık. İşaret

verdiğimiz arkadaşlar bize ulaştığında yamaçtan aşağıya inip, yolu keserek çemberi kırma kararına varmıştık. Hızla hareket edip karşı tarafa geçtik. Orada Birkan arkadaşı ele geçiren askerleri görebiliyorduk. Bir süre sonra onlarda bizi fark ettiler. Üzerimize doru ateş etmeye başladılar. Öylece sırta çıktık. Hogır arkadaş,

“Önümüzde pusu olabilir. Ufak bir dere var ona doğru gidelim. Askerlerin hizasından kendimizi dereye doğru bırakırsak bir kaç arkadaş şehit versek de diğer arkadaşlar kurtulabilir” dedi. Bulunduğumuz yamaçtan o tarafa doğru koşmaya başladık. Birden bir helikopter belirdi. Orman yolunun kenarındaki ağaçlar çok yüksekti. Helikopter ağaçların yükseltisinden daha alçakta uçuyordu. İlk bizi fark edip etmediğini anlayamamıştık. Helikopter peşimizi bırakmayınca, fark edildiğimizi anlamıştık. Bir arkadaş, “Altından ilerleyelim” dedi. Biz altından ilerledikçe helikopter yana kayıyor, yada hemen önümüze geçerek bizi açıkta bırakıyordu. Ormanın içine girmekten başka şansımız yoktu. Hızla içlere doğru kaydık. Bazı arkadaşlar geride kalmıştı. Ben öncülerle geride kalan arkadaşların ortasındaydım. Tofan, Baran, Hogır ve Munzur arkadaşlar en önde olduklarından yolu kesip ilerlediler. Cemseler yakın olduğu için helikopter onları tarayamıyordu. O esnada bende yolun kenarına kadar gelmiştim. Tam geçeceğim esnada ‘dağ geyiği’ denilen zırhlı bir araç belirdi. Oradan kurtulacağımı tahmin etmiyordum. Hareket etme imkanım dahi yoktu. Yapacak başka bir şey olmamasının yarattığı dinginlikle silahımı hazırladım. Zırhlı araçtaki asker kafasını çıkarırsa ateş edecektim. Son ana kadar yapacak bir şeyler olmalıydı. Ondan sonrası da zaten çok önemli değildi. Bu arada yolu kesen arkadaşlar dereye ulaşmışlardı. Helikopter de arkadan gelen arkadaşları tarıyordu. Ben ise askerin kafasını çıkarmasını bekliyordum. Çıkarmadı. Asker aracın namlusunu dereye doğru koşan arkadaşların üzerine doğrulttu. Bundan yararlanıp tekrardan ormanın içine girdim. Arkadan gelen arkadaşların arasında araziyi

bilen yoktu. Hogır arkadaşı kopmuştu. Ben de araziyi çok fazla bilmiyordum ama tecrübelerimden yararlanarak bir şeyler çıkarabilirdim. Duraksamadan onlara doğru ilerledim. Arkadaşlara yetiştüğimde yüzlerindeki ifadeden kötü bir şeylerin olduğunu anlamıştım. Sayıları da tam değildi. Kawa arkadaşı aralarında göremiyordum.

"Kawa nerede ?" diye sordum. Şehit düştüğünü söylediler. Gün içinde ikinci darbeyi yemişçesine sendeledim. Kawa arkadaş 1996 da Amed'den katılmıştı. Daha ikinci yılında Murat operasyonu ile karşılaşmış kardan ayakları yanmıştı. Koşullara dayanamadığından tekrar evine dönmüştü. Kendisi, "Bu yaşam bir kez solundu mu ondan vazgeçmek mümkün değil" diyordu. 1998 de tekrar katılmıştı. Yine de o gidişinin ezikliğini taşıyordu. Bir şeylerin açığını kapatmak istermiş gibi her pratiğe ve eyleme en önde katılmak istiyordu. Son grup düzenlemesindeki sözlerini hatırladım bir an, "Sen gidersen giderim, kalırsan kalırım" demişti. Ben oradaydım. O sözünü tutmamıştı. Ben de vasiyetini yerine getiremeyecektim. "Ölürsem benimle gel" demişti Kawa arkadaş. Oysa son bir kez dahi görme şansına ulaşamamıştım.

Şehit düştüğü yeri sorduğumda, arkamızdaki yarım sırtın altını gösterdiler. Ben, "Üzerine gideceğim. Hiç değilse silahını kaldırırım" dedim. Arkadaşlar,

"Biz denedik. Ama helikopter indirme yaptı. Yanına yaklaşmak mümkün değil. Hemen taramaya başlıyorlar" dedi.

"Olsun bir de ben deneyeyim" dedim. Arkadaşlar ise,

"Onların altındayız, daha hakimler. Oraya gitmen imkansız "diye engel olmaya çalışıyorlardı. Son bir kez görmek, dokunmak istiyordum. Sözümü tutamayacaktım ama onun silahıyla savaşabilir ve eğer olacaksa bir şahadet, onunla gidebilirdim. Sorumluluğum yalnız kendime ait değildi ama. Yalnız kendi sorumluluğumuzu taşımadığımız gibi, taşıdığımız canın sorumluluğu da

sadece kendimize ait değildi. Hızlı hareket etme zorunluluğu yine ağır basmış, bizi farklı düşüncelerden koparmıştı.

"Buradan çıkmanız gerekiyor" dedim. Arkadaşlar yukarıya çıkıp çatışmayı önerdiler.

"Yok biraz soğuk kanlı olalım. Son şansımıza kadar çemberi yarmaya çalışacağız. İç içe geçerse çatırırız. O zaman sonuç aldığımız kadar alırız. Sonrası da mühim değil. Ama şimdi çemberi yarmak için çıkış pozisyonu almalıyız" diye yanıtladım. Tartışmak için vaktimiz yoktu. Hemen harekete geçtik yolun kenarına geldiğimizde ilkin ben indim. Dağ geyiği bizi beklercesine namlusunu doğrulttu. Fark etmememiz için yavaş ilerliyorlar ve birden karşımıza çıkıyorlardı. Ben ilkin fark etmemiştim. Arkadaşların "Koş sana doğru geliyor" sözüyle kendimi ormanın içine atmam bir oldu. Bir kaç kere daha denedik. Ama her seferinde dağ geyiğiyle karşılaşp geri dönüyorduk.

Biraz ilerde, köyün üzerinde cemselerin hareket noktası olan bir boğaz vardı. Cemseler oradan köyü de korumuş oluyorlardı. Boğaza ulaştığımızda tam ortada insan görüntüsünde bir şeylerin durduğunu gördük. Sızarak onlara doğru ilerledim. Onlar av beklerken biz onları avlayabilirdik. Yanlarına yaklaştığımızda yalnızca küçük ağaççıklar olduğunu gördüm. Onlara bir tekme savurarak hemen yola indim. Cemse gelmeden yolu geçmemiz gerekiyordu. Yolun alt tarafında oldukça sık şılan ağaçları olduğu için karşı tarafa hemen geçemiyorduk. Arkadaşlara "Koşun" diye bağırdım. Şılan ağaçları uzun bir şerit oluşturmuştu. Şerit uzadıkça içine dalma fikri de gelip gidiyordu. Fakat öyle süratli koşuyorduk ki ardımızdan cemse de gelse bize yetişemezdi. Habire "Koşun!" diye bağıırıyordum. Şılanları geçip, yolun aşağısındaki tarla gibi bir düzlüğe indik. Cemse gelmeden orayı da geçip, ormana ulaştık. Zeki arkadaş, arkada kalmıştı. Bize ulaşmasına az bir mesafe kala dağ geyiği belirdi. "Yere yat! Araca görünme!" diye

bağırdım. O da fark etmişti ki hemen yere yattı. Araç bizi görmeden uzaklaştı. Biraz rahatlamıştık. Operasyon çemberinin dışına çıkmıştık. Yine de her şey bitmemişti. Koçgiri grubuna ulaşınca kadar bir haftalık yolumuz vardı. Erzağımız da tükenmişti. Yanımızda biraz çaydan ve şekerden başka bir şey kalmamıştı. Karşılaştığımız köylere girmeyi de göze alamıyorduk. Hiç bir şekilde görüntü vermemeliydik. Diğer arkadaşlarla bağlantı kurmaya çalıştık. Sesimizi almıyorlardı. Sonradan duyduğumuza göre düşman, yerel radyolardan bizim hakkımızda edindiği bilgileri vermiş ve Koçgiri gücü olduğumuzu bildiklerinden oraya dönme olasılığımızdan bahsetmişler. Radyomuz olmadığından dinleyememiştik. Yol güzergahımızı değiştirmeden ilerliyorduk.

İki gün böyle ilerledik. İkinci gece oldukça yağışlıydı. Yağmur, dolu karışık yağıyordu. Karanlıkta cabası. Takatsizliğimize bunlarda eklenince, yürüyüş tempomuz düşüyordu. Operasyon çemberini kırmak istemi yürütüyordu. O gece yaklaştığımız bir köyden silah sesleri gelmeye başladı. Işıldak da atıyorlardı. Ne olduğunu anlayamamıştık. Hayvanlar için de olabilirdi. Farklı bir operasyona takılmamız ise hiç hoş olmazdı. Oradan uzaklaştık. Fakat çok fazla uzaklaşmadan durduğumuz bir yerde uyuyakaldık. Sabah şafakla birlik hareket ettik. Artık ormanın içlerinde olduğumuzdan gündüz de hareket edebiliyorduk. Bulunduğumuz yer Ordu-Sivas sınırıydı. Uzun bir sırt şeklinde uzanan sınır, Reşadiye'den Koyulhisar'a kadar ormanla kaplıydı. Üzerinde bulunduğumuz tepeler ise, Kelkit suyunun üst tepeleriydi. Olabildiği kadar hızlı ilerlemeye çalışıyorduk. Aramızda, "Gündüz hareket olmasın" şeklinde tartışmalar da oluyordu. Riski göze almalıydık. Artık araziye tanımaya da başlamıştık. Arkadaşlara gideceğimiz yeri tarif ettim. Bir süre daha böyle ilerledik, o arada çevremizden çingirak sesi geliyordu. Hemen altımızda bir düzlük vardı. Karadeniz'e geçerken orası boştu. Yaylacıların çıkmış olabileceğini düşündük. Koyulhisar taraflarından da yoğun

araç sesleri geliyordu. İşkillenmişim. “Yerimizi değiştirelim” dedim. Yan sırta çıktık. Arkadaşlardan bazıları yorgunluktan yatmaya başladılar. Tetikte olunması gerektiğinden uyuyamıyordum. Karşı tarafta bir hareketlilik vardı. Köylüler de alabilirdi. Ben asker olduklarını düşünüyordum. Arkadaşlar araç sesleri Koyulhisar tarafından geldiği için pek ihtimal vermiyorlardı.

“O halde çaydanlığı verin. Mola vermişken en azından bir çay içelim” dedim. Bir arkadaşla berber çeşmeye doğru indik. Ulaşamadan indiğimiz yerin üstündeki sırttan bir kol askerin geldiğini gördük. Bağırarak ilerliyorlardı. Ormanın içinden gelip, önümüzden kendilerini dereye vuruyor, karşı tarafa geçiyorlardı. Bizim kaldığımız noktayı ve yaylayı kuşatma altına alıyorlardı. Çingirak sesleri de onlardan geliyordu. Çingirakları ormanda kendilerini koordine etmek ve çatışma anında birbirlerini ayırdetmek üzere kullanıyorlardı. Arkadaşların yanına gittik.

“Askerler yukardan indiler. Üst tarafı tutmuşlar. Bizi görmemiş olabilirler. Böyle yamaçtan yan yan gidebiliriz” dedim ilerledik. Önde yürüdüğüm için arkadaşlar artık hareketlerime alışmışlardı. Silahımı omuzumdan aldığım anda bir olumsuzluk olduğunu anlıyor ve tedbirlerini alıyor manevra yapıyorlardı. Ormanın içi traşlanmıştı. İlerdeki askeri bir dal zannetmişim iyice yaklaştıktan sonra asker olduğunu anlayabildim. O da benden tarafa baktı. Silahımı doğrulttum. İlk farketmedi, vurmadım. Grup için tehlikeli olurdu. Diğer arkadaşlar uzaklaşmaya başlamışlardı. Bundan yararlanıp ben de manevra yaptım. Ne olduğunu anlayan asker,

“Teslim ol kaçacak başka bir yerin yok! ” diye avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı. Bir yandan koşuyor diğer yandan da “Yok ya! Gelip yakalasana ” diye ona karşılık vermeye çalışıyordum. Taramaya başladılar. Arkadaşlarla arayı kapattım. Koyulhisar taraflarından asker geliyordu. Üst taraflarımızda tutulmuştu. Tek şansımız düzlüğe

vurmak gibi görünüyordu. Dört tarafı tutulmuş geniş düzlükten ilerlemek ise imha olmak demekti. Orada çatışma imkanımız dahi olamazdı. "Askerlerin arkasından dönelim" dedim. Başka şansımız yoktu. Bu arada indiğimiz yere helikopter getirmiş ve bizi hala tarıyorlardı. O halde arkalarından dönüp sırta çıkmayı başardık. Artık Koyulhisar'ın üst taraflarına geçmiştik. Konvoylar gelip geçiyor, yığınak daha da artıyordu. Soluklanmadan daha önceden arkadaşların kaldığı Karaçam noktasına gittik. Orada diğer gurupla bağlantı kurup gideceğimiz yönü saptadık.

Gruba yetiştığımızde arkadaşlar çok sevindiler. Bizden umudu kestikleri anlaşılıyordu. O eylemden sonra sağ çıkamayacağımıza kesin gözüyle bakmışlar. Oradaki araziye ve düşmanın konumunu daha iyi bilen Karadeniz grubundaki arkadaşlar daha fazla şaşırmışlardı. Bizden kopan dört arkadaşın durumları da iyiydi. Onlarda Koçgiri'ye doğru ilerlemeye başlamışlardı. En son silah seslerini duyduğumuz köye inmişler orada bir ajan bunları ihbar etmiş. Çatışmada Hogır arkadaş yaralandığı için Munzur arkadaş onun yanında kalmış Tofan ve Baran arkadaşlar ise gruba yetişmişlerdi. İki arkadaşı şehit vermiştik. Bir arkadaşımız da yaralanmıştı. Çok daha ciddi kayıplarımız da olabilirdi. Bizi yürüten hep irade gücümüzdü. Bir de Önderlik karşısında duyduğumuz eziklik. Her şeye karşın savaşı güçlendirecektik. Farklı planlarımız vardı. Birbiri ardına gelişen fedai eylemlilikleri duyuyorduk. Önderliğin bunların durdurulması yönündeki talimatları da geliyordu. Uç eylemlilikler yapmamızı vicdanımızın dışında engelleyen bir durum da Önderliğin yaşamını etkileme korkusuydu. Bizim atacağımız ters bir adım onu daha da soluksuz bırakabilirdi. Süreci dikkatli takip etmeye çalışıyor ve yanlış yapmak istemiyorduk.

Savaşın tırmandırılması gerektiğinde yine de nettik. Başka bir şey de olamazdı bize göre. Önderliğimizin böyle bir komployla esir edilmesi kimliğimizin, benliğimizin ve var oluş nedenlerimizin esaret altına alınması anlamına

geliyordu. Bir şekilde kıracaktık zincirleri ama Önderliğe zarar verecek her şeyden de kaçınmamız gerekiyordu. Bu sağduyu bir çok yanlış ve komplocuların istedikleri oyuna düşmemizi engelliyordu. Asıl oyunu boşa çıkaran Önderliğin "Geri çekilin" talimatı olmuştı. Zaten gerillanın yaşam değerlerine bağlılığı olmasaydı hiçbir şey gerillayı durduramazdı. Ve çok daha kanlı sahnelerle karşılaşacaktık. Eylemler için sadece kendi tasarladıklarımızdan yola çıktığımda bunu rahatlıkla çıkarabiliyordum

Grup toplandıktan sonra da belli hedefler planlamıştık. En son faşist bir köyü vuracakken, BBC'de "Geri çekilin talimatına uymayan asi-avare gruplar" üzerine bir haber dinledik. Eylemi başlatmaya saatler kalmıştı. Erivan radyosunu da dinledik. Orada da benzer haberler vardı. Eylemi erteleyip, asıl gruba ulaştık. Önderliğin 2 Ağustosta geri çekilme talimatını verdiği ve Partinin büyük cihazdan güçleri gruplar halinde çağırdığını öğrendik. Sonrasını bir yıl süren bir yol macerası aldı. Tam anlayamıyorduk. Anlamak için yürüyorduk. Adımlarımızı sorularımızı netleştirmek ve bir şekilde daha yararlı olabilmek için atıyorduk. Bir çok şey yaşandı yol sürecinde. Her zamankinden fazla açlığını hissettiğimiz Önderliği anlama istemi tüm zorlukları unutturuyordu.

Cudi arkadaş yılmadan yaşananları düşüyordu defterine. Bir yılın sonunda güneyde parti merkezine ulaştığımızda en son şunları kaydetmişti defterine;

"Güneşe bağlılık yürüyüşü"
12 Eylül 2000 Salı

Çocuksu bir coşkuyla, çocuksu bir mutlulukla başladı her şey ve yine çocuksu bir gülüşle sona erdi. En içten en güzel duygulardır çünkü çocuksu duygular. Ve büyük amaçlara da içten duygularla ve ciddi düşüncelerle varılır. Tüm engeller tüm zorluklar bunun kararlılığıyla aşılır. Bir yıllık uzun maraton nihayet bitirildi. Başarıyla

gerçekleştirdi. Araya bir kış girdi. Fakat yine de hiçbir şey mani olamadı. Tam, 1 eylül 1999'da başladık yürüyüşe. Dünya Barış Günüydü ve yeni sürecin gereklilikleriyle donanmıştı yol erenleri. O sene gerçekleşemedi uzun yürüyüş, Dersim'e geri dönmek zorunda kalındı. Baharda daha da bilenmişti azim ve istem. Güneşimiz istemişti çünkü ve yerine getirilmesi gerekiyordu. İkinci seans 12 Haziranda Dersim'de tekrar başladı. Erzurum bir ara durak oldu. İkiye ayrıldık. İlk grup şimdi parti merkezinde. Ve biz önceki gece aştık sınırı. 11 eylül sabahı vardık.

Son gece tempo daha hızlı. Bir şerit gibi uzanan düz ovada ayaklar daha sağlam basıyor yere. Kollar daha hızlı gidip geliyor öne arkaya. Önde beliren tepe son engel. Aşılacak. Nefes nefese yukarıya doğru bir koşu. Ve deviriyoruz. Üstümüzde henüz çıkan kutup yıldızı göz kırpmıyor. Sınır bitimine kadar yol gösteriyor bize. Ay yine sınır bitimine kadar bizimle kalıyor. Sonra yavaş yavaş kırmızılaşarak çok uzaklarda, geride bıraktığımız dağların, tepelerin ardında kayboluyor. 'Güneşe Bağlılık' koyduk uzun yürüyüşün ismini. Hep onları simge haline getirdik. Güneşi, ayı, yıldızları. Onlardan güç aldık. Şimdi yönümüz tekrardan güney. Kısa sürede erişeceğiz. Belki bir kaç gün sonra 'Gerçek'i yakalayacağız"

Güneşe bağlılık yürüyüşüydü gerçek anlamıyla. Şimdi gerçek, ellerimin arasındaki bu kitapta gizli; "SÜMER RAHİP DEVLETİNDEN HALK CUMHURİYETİNE DOĞRU" Gerçeği anlamak her zamankinden daha yakıcı. Kendi yükümüzü taşımanın sorumluluğu var çünkü üzerimizde.

Doğruya en somut kanıt bu değil miydi? İşte bir Filistin-İsrail'i halklara yaşatmaktan kurtarmıştı Önderliğimiz. Yoksa bir isyan daha başlayabilirdi Koçgiri'de, Erzurum'da, Dersim'de, Amed'de... Kürdün bulunduğu her yerde. İnsanlık adına yola çıkmanın ve halk için kendinden sıyrılmanın gerçekliği idi Başkan APO.

Görmeden inanmayan gözlerimizdeki perde onunla yırtılmaya başlamıştı. Kendi yaşam pratiklerimizden çıkardığımız sonuçlarla doğruya daha kolay ulaşabiliyorduk.

Gerçeğin savaşçısı ancak kendisi olandır.

Bir aynaya bakar gibi, gerçeğe bakıyorum şimdi. Gördüklerimden bazıları incitıyor. Aynada o kadar çok görülecek şey var ki, yüzümü daha iyi keşfetmenin karışık duygularıyla gözlerimi, satırlarından koparamıyorum. Çirkinlikleri önce kendinden başlayarak düzeltmek gerek çünkü.

Mahir Arkadaş

SUSKUN SEVİNÇLER

"Yok abey, sizi tanıyoz, kimseye söylemeyiz"

15 günlük bir yürüyüşten sonra Samandağının yakın bir çevresine ulaşmıştık. Ama yürüyüş boyunca hem yeni savaşçıların yürüyüşte zorlanmaları, hem de erzağımızın olmaması hepimizi zorlamıştı. Gün boyunca kısa, bodur çalılıklar arasında çobanlardan saklanmış, havanın kararmasını bekliyorduk. Her hangi bir köylünün bizi görmesi, önümüzdeki bir günlük ova yürüyüşünü tehlikeye atabilirdi. Ovada çıkacak olan herhangi bir olumsuzlukta düşman, 13 kişilik grubu rahatlıkla imha edebilir. Geri çekilme süreci olduğundan düşman, olası geçiş yerlerini pusulamıştı. Gruba verilen talimata göre, görüntü vermeyecek, bizi gören köylüler olursa, onları diğer köylülerin bulacağı bir biçimde bağlayacaktık. Her ne kadar yerliler Arap olsa da, bu tedbiri almak zorundaydık. Aksi halde ihbar çıkabilirdi. Diğer önemli bir geçiş yerimiz de Asi nehriydi. Geçen arkadaşın söylediğine göre hırçın bir suymuş. Kapılan oldu mu kurtulması imkansızmış.

Aydınlığın içini kemiren tuhaf bir koyuluk havayı

karartmıştı. Bu koyuluk aydınlığın içine düşen kocaman bir mürekkep damlası gibi yavaş yavaş kendi rengine boğdu. Yeryüzü bu ağırlığa dayanamayarak tümüyle karanlığa teslim olmaya başladığında hareket ettik.

Suyu çekilmiş, kuru bir dere yatağından aşağıya inmeye başladık. Dere yatağında serin, ferahlatıcı bir meltem esiyordu. Gün boyunca tenimize işleyen ağustosun kuru sıcağından sonra terli yüzümüzü yalayıp geçen serin meltem iyi gelmişti. Bu meltemin akşamın neresinden sıyrılıp dereye düştüğünü bilmiyorduk. Bir vadi meltemiydi sanıyorum. Biraz sonra öncülerimiz bir su birikintisini bulmanın sevinciyle; "Heval burada su var. ama arkadaşlar fazla içmemeye dikkat etsinler" diye uyardılar.

Öncülerimiz haklıydı. Bir yürüyüş öncesi gereğinden fazla su içildi mi, yürüyeni rahatsız ediyordu. Ama yeni savaşçı adayları bunu pek yaşamamış olduğundan kana kana su içtiler. İlk defa bütün gün sıcak altında bekleyen yeni savaşçılara hak vermemek elde değildi. Çünkü daha önceki günler boyunca doğru dürüst su içmemiştik. Nedeni ise Samandağ'ı arazisinin bol maden yataklarına sahip olmasıydı. Dağın vücudundan süzülen sular sarımsı bir renkteydi. Yani maden rengini almıştı. Acımtırak bir tadı vardı bu suların.

Alt tarafımızda, dağı yarıp, Samandağına kıvrılarak uzanan stabilize yola indik. Yol çok kullanılmış olduğundan yüzeyindeki kabuklar kırılmış, toz halini almıştı. Yürürken bir un tortusuna bastığımız hissini uyandırıyor; yumuşacık ve eriyen bir sünger gibiydi. Bizi izleyenleri sevindirecek bir belirti bırakmamak için öncülerimiz taşlara, ot birikintilerine basarak yürümemizi söylediler. Bütün talimatlar öncülerden bir fısıltı halinde yayılıp, artçıyı buluyordu. Önümde yürüyen ve grupta tek bayan arkadaş olan Tekoşin, nedense kısık sesle konuşmaya alışmamıştı. Belki de bu davranışı onun konuşkan oluşundan kaynaklanıyordu. Hafif sesini yükselterek talimatı iletliyordu.

Akşam karanlığı bütün çabukluğuyla yolumuza birikiyordu. Ardımızda bıraktığımız Türk-Arap halkının ve Amanos dağlarının buruk hüznü içimizde depreşirken, önümüzde kalabalık gerilla birliklerimize ve ülkeye ulaşmanın dayanılmaz heyecanı tırmanıyordu.

Yol belirsiz uzanırken ansızın karşı tarafta iki atlı, öndeki arkadaşlara ulaştı. Her şey bir anda olup-bitmişti. köylüler bizi görmüşlerdi! Yaklaştığımda iki gencin atlarını zaptetmek için dizginlere asılmış olduklarını gördüm. Öncülerden biri gayet doğal bir sesle:

“İyi akşamlar” dedi.

“İyi akşamlar” diye karşılık verdi öndeki genç. Delil arkadaş devamla:

“Nereye gidiyorsunuz böyle?” diye sordu. Aynı genç köylü bozuk Türkçesiyle;

“Garşiki köye gidiyoz” dedi. Delil arkadaş hiç istifini bozmadan;

“Bizi gördüğünüzü kimseye söylemeyin, yoksa iyi olmaz” dedi, yarı şaka, yarı tehdit eder bir sesle. Yine öndeki genç:

“Yok abey, sizi tanıyoz, kimseye söylemeyiz” diye cevapladı. Atlarından keskin bir ter kokusu yükseliyor. Hızlı hızlı soluk alıp-veriyorlardı. Yolda koşturmuş olmalıydılar. Ama ikisi de bakımlı, toramandı. Arkadaki at hızını kestiğimizden dolayı bize öfkelenmiş gibi toynaklarıyla toprağı eşeliyordu. Delil arkadaşın kısa konuşmasından sonra, her iki köylüyü serbest bırakmasını, yanımızdan geçip karanlıkta kaybolmalarını şaşkınlıkla izledik. Ama mutlaka geçerli bir nedeni vardı. Bunu tartışacak zamanımız yoktu. Bütün arkadaşlarda sezilebilir bir tedirginlik başlamıştı. Küçük Güney sınırını keseceğimiz zamana kadar geçicide olsa sürdürmemiz gereken gizlilik kuralını ihlal etmiştik. Duyulan tedirginlik bundandı. Ovaya inmeden iki köylüyle karşılaşmamız büyük şanssızlıktı. Ya köylüler ihbar ederse ne yapacaktık? Hepimizin düşüncelerinde dolaşan bu soruydu. Daha önce Güneye çekilmek üzere giden bir

grubun pusuya düşmesi üzerine, gruptan kopan bir-iki arkadaşın günlerce süren operasyon içinde pamuk tarlasında saklandıklarını, sonradan arkadaşlara ulaştıklarını duymuştum. Ama onlar yıllarca savaşta kalmış ve muazzam savaş tecrübeleri olan arkadaşlardı. Gelgelelim bu bizim grup için geçerli değildi. Çünkü her hangi bir olumsuzlukta gruptan kopacak olan yeni arkadaşların kendini koruyacak tecrübeleri yoktu. Üzerlerinde hala ilk katıldıklarındaki sivil elbiseler vardı.

Yarım saat kadar süren bir yürüyüşten sonra aşağıda bir köyün tedirgin ışıkları göründü. Daha da ötede sanki gök yüzünden düşmüş gibi görünen yıldızların sönmekte olan ışıkları yansiyordu. Bazen bu cılız ışıkları sert bir rüzgar süpürüyor yada soluğu kesiliyormuşçasına sönüyor, kısa bir süre sonra yine eski haline dönüyordu. Hedefimiz orası olmalıydı. Bayır aşağıya inmeye başladık. Yürüyerek izleyeceğimiz bir patikanın olmayışı yeni arkadaşları zorluyordu. Bir taş a yada, kurumuş bir ağaç köküne takılıp düştüklerinde mahcup bir halde kalıp tekrar sıralarına giriyorlardı. Bayır bitimini kesin olarak gösteren bir dereye vardık. Minik kum tepeleri kıyıya vurmuştu; birileri özenle elekten geçirmiş gibi inceydi. Öyle ki bu inceliğin yüzeyinde tek bir çakıl taşı bulmak bile imkansız görünüyordu. Derenin genişliğine uzanan kocaman kayaların akşamın karanlığına yapışık kalan beyazlığı, suda tünemişti ve esrarlı bir görünümüleri vardı. Biraz daha yaklaştığımızda bu muhteşem beyazlığa ulaşmanın merakıyla inceledik. Öteki birkaç köy evinin ışıkları bu tarafa vurdukça, cömert davranıp ışığa daha bir güzellik katarak yansıtıyorlardı. Üzeri verniklenmiş gibi parlak görünüyorlardı. İkişerli el ele tutuşarak, karşı kıyıya geçtik. Bundan sonraki kısmını hiç dinlenmeden geçmemiz gerekiyordu. Önümüzde sağa sola dağılmış evler görünüyordu. Öncülerimiz kısa bir süre etrafı incelediler. İlk asphalt yola vardığında bir arabanın farları yolu aydınlattı. İkişinin zaman kaybetmeden kendilerini yolun kıyısına attıklarını seğebildik. Bir yolcu

minibüsüydü. Geçtiğini fırsat bilip iki kişi daha yola inmeye başladı. Bir kaç metre kalmadı ki, bu kez kulakları tırmalayan sesiyle bir motosiklet görüldü. Işığı sadece önünü aydınlatmaya yetiyordu. Etrafını aydınatabilecek güçte değildi. İki arkadaş yanımıza dönmekle yerinde kalmak arasında kararsızlık geçirdiler. Kısa bir süre ayakta beklediler biz ise hemen yukarıda motosikletin, onları görebileceği kaygısıyla sabırsızlanıyorduk. "Neden kendilerini saklamıyorlar" diye için için kızılıyorduk. Nihayet bahçe çitinin ardına gizlenebildiler. Derin bir nefes çektik. Motosiklet geçer geçmez, hepimiz ses çıkarmamaya çalışarak koşa koşa öncülere doğru indik.

Bir portakal bahçesine girmiştik. Portakal ağaçlarının geceye yayılan kokuları olmasa, küçük bir koruluk sanılabilirdi. Hareket ettiğimiz tek belirtisi ara sıra portakal yapraklarının çıkardığı hışırtılı seslerdi. Kimseye görünmeme kaygısını saymazsak olağanüstü bir geceydi. Sanki bir gerilla yürüyüşünde değil de, bu kadar doğa harikaları arasında bir gece gezintisine çıktığımız duygusuna kapılıyorduk. Rüzgar vurdukça serin karanlığın içinde sızıp gelen çekingen ışıklar karşısında oynaşan portakal dallarını hiç bıkmadan saatlerce izleyebilirdim. Adımlarımız onları geri bıraktıkça elimizde olmadan dönüp dönüp bakıyorduk bu görkemli manzaraya.

Asi nehrine vardığımızda saat gece yarısını geçiyordu. Su kenti ikiye bölmüştü. Kentin yarısı bu tarafta, yarısı karşı taraftaydı. Ama iki yüz metre ilerlerimizde köprü vardı. İkiye ayrılmış şehri birleştiriyordu. Vakit geç olduğundan bütün evler uyumuş, ışıklar sönmüştü. Sokak lambaları dışında ışıklar yanmıyordu. Zaman kaybetmeden üç kişi suyu geçmek üzere raxt ve silahlarımızı indirdik. Ve kol kola girerek suyu geçmeye başladık. Önde ben vardım. Ortadaki küçük güneyli Erdal arkadaşı Mahsum arkadaş izliyordu. Yaz mevsimine rağmen su soğuktu, bir kaç adım ilerlemiştik ki, ayaklarım yerden kesildi. Aynı anda Mahsum ve Erdal arkadaşlara beni çekmelerini söyledim.

Sudan geçmek imkansızdı. Uğraşarak üçümüz geçebilirdik belki ama diğer arkadaşların geçmesi imkansız gibiydi. Gözümüze kestirdiğimiz başka bir yeri denedik ama o da geçiş vermedi. Hemen raxtlarımızı ve silahlarımızı alıp arkadaşların yanına döndük. Durumu anlattığımızda Delil arkadaş;

“O zaman şehrin içinden geçen köprüyü denememiz gerekiyor, başka da seçeneğimiz yok. Ya onu deneyeceğiz, ya da sabaha kadar buralarda dolanıp kalırız. Bu da imha olmamız anlamına geliyor” dedi.

Vakit kaybetmeden mesafeli açılıp ile köprüye yaklaştık. Planımıza göre üç arkadaş önden gidecekti. Eğer düşman köprüyü tutmuşsa en azından kalan on kişi kurtulabilirdi. Düşünecek zaman bile yoktu. Sabah şehrin yakınında görünmek bile sonumuz olurdu. Şehri geçmemiz gerektiği gibi en az bir kaç saat de ondan uzaklaşmamız gerekiyordu. Çünkü önümüzdeki arazi çıplaktı.

Köprüye ulaştığımızda yolun hemen ötesinde bir bakkal dükkanının açık olduğunu gördük. Ama etrafta kimse görünmüyordu. Cadde boyunca ışıkları sönük evler uzanıyordu. Köprünün üzerini aydınlatan sarı ışıklar, köprü altından sessizce süzülen, Asi suyunun yüzeyinde yansıyor. Asi, her an yutmaya hazır, sessiz bir tehlike gibi akıyordu. Bir kabuk bağlamış da onun içinden geçiyormuş gibi kıpırtısız görünüyordu. Nefesimizi tutup köprüye doğru koşmaya başladık. Köprünün başına ulaşır ulaşmaz bir köpek havlamaya başladı. Bir yandan köprüyü koşar adım geçmeye çalışırken, diğer yandan da köpeğin nerede olduğunu anlamaya çalışıyordum. Bu köpek, köprüyü tutmuş askerlerin köpeği olabilirdi. Bu düşünce beynime bir ur gibi yerleşti. Belki de bizi köprünün üzerinde, suya atlamaktan başka yolu olmayan bir noktada sıkıştırıp vurmak istiyorlardı. Böyle düşünüp koşarken ardımdan koşar adım gelen ayak seslerini duydum. Silahım hazır, yarım yamalak dönüp baktım; gelen Tekoşin arkadaştı. Sonra ardı sıra karanlık gölgeler

gibi tek tek köprüye doğru koşan arkadaşları gördüm.

Nihayet köprüyü geçmiştik. İleride apartmanlar vardı. Sağ taraftaki bahçeye girdik. Kısa bir süre sonra herkes gelmişti. Bahçe, sık hurma ağaçlarıyla gölgelenmiş, dışarıdan gelen ışıklar, yaprakların arasından geçip birer ok gibi toprak zemine saplanıyordu. Yerde ağaçlardan düşmüş hurmalar vardı. Herkes yerdekilerden bir kaçını alıp yedi. Köprüde bir sorunun çıkmaması hepimizi sevindirmişti. O köpeği merak etmiştim. Delil arkadaşına sordum;

"Heval o havlayan köpek neyin nesiydi öyle?"

"Bakkalın köpeğiymiş sanırım. Bakkalı uyandırmamışsa iyidir" dedi. Sonra birden bire aklına bir şey gelmiş gibi:

"Heval acele edin, yolun altından çıkalım" diyerek öne geçti.

Bahçe çitini aşp, diğer bir bahçeye girdik. Bu bahçede fazla ağaç yoktu. Ağaçları tek tek aralıktı. Bir çıkış yolu bulamadığımızdan, bahçe sahibinin olduğu anlaşılan eve doğru yürüdük. Bu evin ışıkları yanık. Sessizce eve yaklaştığımızda üzeri çinko saclarla örtülü bir kümesin yan tarafındaki yoldan başka yol olmadığını gördük. Bir süre etrafı dinledikten sonra teker teker geçmeye başladık. Ama olabildiğince sessiz olmaya, ses çıkarmamaya çalışıyorduk. On metre ötedeki evde konuşan iki kişinin konuşmalarını duyabiliyorduk. Tam o sırada, o rahatsız edici sessizliğin içinde yeni bir arkadaş omzundaki silahın namlusunu bir dönüş hareketinde saca çarptı. Tiz bir metal sesi geceyi yırttı. Hepimiz aynı anda yerimizde donakaldık. İçeride konuşanlar susmuştu. Delil arkadaşın ona kızdığını duydum. Yeni savaşçı elinde olmadan, iradesi dışında ses çıkarmıştı. Grubun yarısı öte tarafa geçtiği için bir tarafa da çekilemezdik. Çünkü yolu sadece Delil arkadaş biliyordu. Biz de olduğumuz yerde durarak içerideki seslere kulak kabartmıştık. Bir değişiklik olacak mı diye. Eğer şehrin içinde birilerine görünürsek grup tehlikeye girecek, belki de bu imha ile

sonuçlanacaktı. Bu düşünce ile bir kaç dakika hareketsiz bekledik. Aynı şekilde öteye geçen arkadaşlarda bekliyorlardı. Evden birileri çıkıp da bizi görürse mecburen esir alacaktık. Başka çare de yoktu. Neyse ki, içeridekiler tekrar eskisi gibi konuşmalarına devam ettiler. Konuşmalarından anlaşıldığı kadarıyla karı-koca idiler. Onlar konuşmalarına devam ederken, grubumuz karşıya geçmişti.

Havanın aydınlanmasına az kalmasına rağmen, kah mahallelerin asfalt caddelerinden koşarak, kah park eden arabaların ardına gizlenerek kentten çıkmaya çalışıyorduk. Şafağın sökmesi bizim için "imha" anlamına geliyordu.

Karanlığın içini hain bir aydınlık kemirmeye başlamıştı bile. Yukarıdan kentin karma karışık ışıkları görünüyordu. Delil arkadaş hepimizin yorgun olduğunu bile:

"Heval acele edin, şafak söküyor. Şehrin karşısındayız. Biraz daha gayret edin, noktaya yaklaşıyoruz. Bu kadar emeğimiz boşa gitmesin" diye hızımızı artırmaya çalışıyordu.

Bütün gece boyunca yürümüştük. İnce bir yorgunluk tepeden tırnağa her tarafımıza yayılmaktaydı. Yine de hızla yürümeye çalışıyorduk. Hava tam aydınlandığında Delil arkadaşın sözünü ettiği ormanlık araziye ulaşmıştık. Aşağıda tek tük evler görünüyordu. Biraz dikkatli bakınca aşağıımızdan geçen toprak yolun hemen üzerinde mevziye benzer yerler gördük. Biraz daha yaklaşınca komando şapkalı birisinin saklanmaya çalıştığını gördüm. Silahımı omuzumdan kaydırıp, eğilerek yaklaştım. Bizi görmüş olmalıydı ki, o da biraz daha eğildi. Bütün gizlenme çabalarımız boşa gitmişti. Şafağın söktüğü bir zamanda ona rastlamamız kelimenin tam anlamıyla talihsizlikti. En ufak bir hata hepimizin sonuna neden olabilirdi. Hareket sahamız daraldığı gibi bu orman parçasından öte, arazi çıplaktı. Gündüz geçmemiz imkansızdı. Tüm bunların öfkesiyle adama yaklaştım. Bu

öfkemi gizlemeye çalışarak:

“Merhaba dayı” dedim.

Adam oturduğu yerden yavaşça ayağa kalktı. Otuz beş-kırk yaşlarında, zayıf bir adamdı. Elinde çift namlulu bir av tüfeği tutuyordu. Tek korkum, elindeki silahını ateşlemesiydi. Her şey alt-üst olabilirdi o zaman.

“Silahını ver dayı!” dedim. Bunun üzerine adamın yüzünde ilginç bir ifade belirdi. Korku, çıldırma, şaşkınlık bütün bunları adamın yüzünde görmek mümkündü. Adamın bir delilik yapacağından çekinerek hızla tüfeğini aldım. Namlusuna sürülmüş iki fişegi çıkardım. Adam tek kelime edecek gücü yok gibi öylece dikiliyordu. Öbür arkadaşlar da bize yetişmişti. Adam uzamış sakalımıza, silahlarımıza bakıyor ama ağzından tek kelime olsun çıkmıyordu. Daha önce anlaştığımız gibi:

“Sen bizimle geliyorsun dayı” dedim.

Adam yine bir şey demedi. Sadece yürüyen arkadaşların ardına düştü. Bir avcıydı.

Bir kaç dakika sonra sık ağaçların arasında gizli bir yer bulduk. Herkes çantasını indirdi. Bazı arkadaşlar çay yapmak için gerilla ateşi yakmaya koyuldular. Ben, Delil ve Erdal arkadaş adamla konuşmaya çalışıyorduk. Antakya bölgesinin çoğunlukla Arap olduğunu düşünerek:

“Dayı Arap mısınız?” diye sordum. Nihayet “Evet” diyebildi. Delil araya girerek;

“Ne arıyorsun burada?” diye sordu.

“Avcıyım, kırlangıçlar görüp, ürkmesinler diye saklanmışım” dedi, mahcup mahcup.

“Akşama kadar seni yanımızda tutmak zorundayız” dedi, Delil arkadaş. Adam Delil’e kaygı ile baktı:

“Yerime gitmezsem, beraber geldiğimiz arkadaşlarım beni ararlar, sizi görürlerse de ihbar ederler. Ama beni bırakırsanız ihbar etmem” dedi. Delil arkadaş başını sallayarak, “Seni bırakamayız, bu imkansız” dedi. Avcı ısrarlı bir sesle,

“12 Eylül öncesi ben de devrimciydim. Sizin gibiydim, ne olur beni bırakın. Yoksa arkadaşlarım beni

aramaya çıkar. Sizin için de, benim için de iyi olmaz” dedi.

Kendimizi tanıtmadan bizi tanımişti. Zaten buradaki Arap halkının bize sempatisi vardı. Söylediği mantıklıydı ama eğer sözünde durmayıp da kaçarsa, bizim için iyi olmazdı. Onu yanımızda tutmakla bir nevi olabilecek şeyleri şimdiden kontrol altına alıyorduk. Erdal arkadaşla Arapça konuşmaya başladılar. Erdal arkadaş Küçük Güneyli olduğu için Arapça biliyordu. Yarım saate yakın konuştular. Biz bir şey anlamadan öylece dinliyorduk. İçimizden biriyle kendi dilinde konuşması ona az da olsa bir güven vermişti. Doksan birden bu yana Amanoslarda gerilla gücü olmuştu. Gelgelelim halkla ilişkilerimiz fazla iyi değildi. Bunun nedeni, kırsala çıkma yasağıydı. Bundan dolayı kimse dağa çıkamıyordu. Çobanlar sürülerini dağın ovaya bakan eteklerinde otlatıyordu. Kürdistan’daki gibi yaylaya çıkma engelleniyordu. Öyle ki, iki bine yakın evi bulunan ve adeta minik bir şehri andıran Zorkum yaylası bile bomboştur. Sadece Pazar günleri –o da izimizi sürmek için- devletin gönderdiği avcılar geliyordu. Bunun dışında ara sıra tesadüfen de olsa rastlayan köylüler şaşırıyordu. Devletin bu kadar karaladığı ve haksız bir atalete esir bıraktığı, tepelerinde sis eksik olmayan bu gizemli yerlerde insanların yaşayabileceği kimsenin aklına gelmiyordu.

Bu arada çayımız pişmişti. Son ekmeklerimizi daha önce yaptığımız kavurma ile birlikte adamın önüne koyduk. Ekmeklerimiz çantada perişan bir hal almış, ezilmişlerdi. Önümüzde bir gecelik yol olmasına rağmen son yiyeceğimizdi. Adam bizi kırmadan bir bardak çay ile biraz kavurma ve ekmek yedi. Son ekmeklerimizin olduğunu anlamış olmalı ki, fazla yemedi. Delil arkadaş; “Yesene dayı, çekinme” diye dost bir sesle üsteledi.

“Sağ olun gelirken kahvaltı yapmıştım. Fazla iştahım yok” dedi.

Sohbetimiz sırasında eskiden Türk sol hareketinin bir sempatizanı olduğunu, darbeden sonra tutuklandığını,

serbest bırakılınca devrimcilikten tümünden vazgeçtiğini, ayrıca yolunu gözleyen bir karısı ve kızı olduğunu, marangozluk yaptığını, pazar günleri zevk için ava çıktığını anlattı. Son sözünü bitirmeden etrafımızda silah sesleri duyuldu. Adam birden bire kaygılandı. Belki de yanımızda olduğunu silah sesleriyle hatırladı.

“Benim arkadaşlarım, aldığınız yerde bulamayınca aramaya çıktılar herhalde” dedi.

Çantalarımızı toparlayıp, ateşi toprakla örttük. Delil arkadaş benle Erdal’ı yanına çağırarak;

“Ne yapalım, bıraksak uygun olur mu?” diye sordu.

“Adam iyi birine benziyor. Kimliğini alıp bırakalım. Zaten durduğu yer buradan da gözüküyor. Onu biraz korkutursak ihbar etmez” dedi Erdal. Ben de, Erdal arkadaşın görüşüne katıldığımı söyledim. Avcının yanına döndüğümüzde, Delil:

“Bize kimliğini ver dayı. Akşam hareket ettiğimizde sana getiririz” dedi.

Avcı, yanında kimliğinin olmadığını, bunun yerine av teskeresini verebileceğini söyledi. Delil arkadaş,

“Tamam, yalnız bizim nöbetçiler seni sürekli izleyecekler. Yerinden ayrılmayacaksın. Eğer ayrılırsan olacaklardan biz sorumlu değiliz” dedi.

Adam başıyla onayladı. Sonra çantasından bir poşet dolusu poaça çıkardı ve delil arkadaşına uzattı. Delil arkadaş;

“Yok dayı biz alamayız. Bizim yiyeceğimiz var, öğlen yersin” dedi.

“Siz almazsanız ben de gitmeyeceğim” dedi. Delil, adamın bu radikal davranışına bir anlam vermese de poşeti aldı. Adam bir şey olmamış gibi silahını omzuna atarak, seyrek ağaçların arasından eski yerine doğru gitti. Avcı gider gitmez, onu daha iyi görebileceğimiz bir yere gittik.

Günbatımına kadar avcıyı izledik. Bir tarafa ayrılmadan eski yerinden bazen gördüğü bir ava mermi atıyor, bazen sakın sakın oturuyordu. Onunla anlaştığımız

gibi altıya çeyrek kala, yanıma sivil giyimli yeni bir arkadaşı da alarak av teskeresini vermeye gittim. Ona yaklaştığımızda yanında on dört-on beş yaşlarında bir çocuğun olduğunu gördük. Bir süre sonra gidebileceğini düşünerek bekledik. Ama çocuğun gideceği yoktu. Bazen keçilerini kontrol etmek için kısa sürede kayboluyorsa da tekrar avcının yanına dönüyordu. Bir iki kez ısıklık çaldım,avcı oralı bile olmadı. Hareket saatimiz geçiyordu ve daha fazla bekleyemezdik. Elimdeki teskereyi yeni savaşçı arkadaşına vererek,

“Bunu ona ver. Eğer avcı, çocuk anlamasın diye bir şey söylerse, oduncu olduğunu, teskereyi odun toplarken bulduğunu söylersin. Ve hemen yanıma dönersin, seni burada bekleyeceğim” dedim.

Yeni savaşçı, avcının teskeresini götürüp verdi. Ve kısa bir süre sonra döndü. İlk yanındaki çobandan dolayı hiç oralı olmadı, sonra birden dönüp baktı. Bu kez yüzündeki ifade korku ve şaşkınlıktan ziyade bir vedalaşma ifadesiydi. Yüzüyle, gözleriyle bizi uğurluyordu sanki. Belki Türk solunun eski bir üyesi olarak, içinde taşıdığı gerilla özlemini böyle yansıtıyordu. Başını önüne eğdiğinde biz de arkadaşlarımıza doğru ilerlemeye başladık.

Narin bir kızılık tepelerin zirvelerine yansımıştı. Bir günü kazasız, belasız geçirmenin sevinciyle yola koyulduk. Orman parçasının bittiği, yaylalıkların başladığı sınıra geldiğimizde alacakaranlık basmıştı. Öncülerimiz yol güvenliği için çevremizi keşfettiklerinde, hemen beş yüz metre yukarımızda, bir taburdan fazla askerin konumlandığını görmüşlerdi. Çıplak gözle baktığımızda askerlerin çalıştıklarını gördük. Hemen aklıma avcı geldi. Eğer en ufak bir olumsuzluk çıkarmış olsaydı, kim bilir belki bu askerler etrafımızı kuşatmış olacaktı. Güney Kürdistan’a çekileceğimiz şu sırada böyle bir çatışmaya girmek, ekmeklerine yağ sürmek olacaktı. Önderliğimizin başlatmış olduğu barış atmosferini solumaya kararlıydık. Önümüze çekilen bütün sınırlara sızacak onu

anlamsızlaştıracak, eritecek ve barış meltemlerinin estiği güney Kürdistan'a, binlerce gerillanın olduğu serin ve karlı iklime geçecektik.

Serhıldan DERSİM

UN VE HELİKOPTER

"Talimattır, tepede kalacaksınız"

Bir gerillaya "Hayatında unutamadığın en acılı gün hangisidir?" diye sorarsanız, hiç şüphesiz "Önderliğimizin Kenya'da uluslararası komploya uğradığı gün" diyecektir. Bundan dolayı 99 yılı bizim için çok önemli ve hassas bir yıldır. Bu olayı fırsat bilen Türk medyası gerillaya karşı özel yöntemler uyguluyordu. Her gün gazete ve televizyonlarından her şeyin bittiğini, artık dağlarda yaşayamayacağımızı, açlıktan öleceğimizi yazıp, dünyaya ilan ediyorlardı. Onlar hepimizin teslim olacağı ya da dağılacağını beklerken biz fedai eylemler peşindeydik.

Vurmak için Silo tepesini keşfettik. Basya, Bezele ve Herke üzerinde hakim, stratejik olan Silo tepesinden hem güney Kürdistan'ı hem de kuzey Kürdistan'ı görmek mümkündür. Kabukları soyulmuşçasına çıplak görünümlü tepeyi düşman sayılamayacak kadar projektörlerle aydınlatmıştı. Karanlık çöktüğünde bir kasabanın ışıklarını aratmayacak nitelikteydi. Belli bir yere kadar dikenli tel, ardına da mayınlar döşenmişti. Giden grup ya tepeyi tümünden düşürecek yada imha olacaktı. Kapuşke'de eylemin planlamasını yaptık. İki ayrı saldırı kolu takviyeleri ve genel savunduğumuz yere iki havan topu attı. Rastgele atıyordu. Bizi gördüğünden atmamışlardı. Bu genel bir taktikti. Bazen düşman araziye çıkmadan gözüne kestirdiği yerleri havanlarla vuruyordu. Biraz daha çevreyi keşfettiğimizde, genel savunma grubumuzun duracağı Bayrak Tepesine bir düşman kolunun çıktığını

gördük. Alelacele iki mangayı düzenleyip, düşmanı karşılaması için gönderdik. Askerler tepeye ulaşmadan arkadaşlar düşman kolunu vurdular. Kalanlarımız da Bayrak tepesini tuttu. Yaşadığımız olaydan dolayı eylem sabote olmuştu. Saat sekiz sularında düşman içinden geri çekilme yapıp, Kartal tepesiyle Dire köyü arasındaki bir derede konumlandılar. Operasyon olduğundan dolayı yerimizde duramıyorduk. Ertesi gün Dola Kite'ye gidecektik. Yola çıkmadan önce mangamızın katırları getireceği söylendi. Zaten erzak falan yoktu. Bölüğün kaba eşyaları yüklenmişti. Buna göre arkadaşların ardından gittik. Üç gündür ağızımıza ciddi bir yemek girmemişti. Bazen un çorbası yapılıyordu. O da tadımlık olmaktan öteye geçmiyordu. Üç gün sonra düşman güçleri geri çekildiği için arkadaşlar Avaşin'e birkaç bomba atıp, hayli balık yakalamışlardı. Balıklarımızı aldıktan sonra tekrar kartal tepesine döndük. Tepenin arkasındaki çeşmede mola verip şekersiz bir çay içtik. Saat on ikide subay yanımıza gelip mangamızın yarın tepeci olduğunu söyledi.

Sabah erkenden uyandık. Manga komutanımız biraz un bulmuştu. Büyük ihtimalle lojistikten olabilirdi. Fazla yüksek olmayan tepeye on beş dakika gibi kısa bir sürede çıktık. Hemen arazi keşfini yaptık. Arazide bir şey yoktu. Biraz sonra takım komutanımız bağlantı kurup bir şey olup olmadığını sordu. "Biz de herhangi bir şey yok" dedik. Hava iyice aydınlanınca tekrar keşif yaptık. Yine arazide bir şey yoktu. Bizimle ikinci kez bağlantı kurduğunda aynı yanıtı verdik. Takım komutanımız, "O zaman beklemeye gerek yok. Kendinizi bırakıp gelin" dedi. "Tamam" dedi manga komutanımız. Sonra bize dönerek, "Heval çoktandır doğru dürüst bir şey yemedik. Bir un çorbası yapın yiyelim. Ondan sonra ineriz" dedi. Bir çaydanlık su ayırıp, diğer suları dökerek mataralarımızı çantalarımıza bağladık. Biraz sonra un çorbamız hazırды. Yemekten sonra bir de şekersiz çay içtik. Tam inmek üzereyken, takım komutanımız bizimle bağlantı kurdu.

“Daha tepeden inmediniz mi?” diye soruyordu. Manga komutanımız; “Şimdi kendimizi bırakıyoruz” dedi. Takım komutanımız cihazdan kızgın bir ses tonuyla, “Cezalısınız, tepede kalacaksınız” dedi. Manga komutanımız,

“Heval bütün suyumuzu döktük. Susuz nasıl kalacağız?” dediğinde,

“Geleceğiniz beş dakikalık bir yoldur. Siz yarım saattir orada oyalanıyorsunuz. Neden zamanında inmediniz? Talimattır, tepede kalacaksınız” diye kestirip attı. Takım komutanımızın adı Çiya idi. Kubani’li bir arkadaşı. Daha öncede Çiye arkadaşı tanıyordum. Askeri talimatların dışında keyfiyete kesinlikle izin vermezdi. Keyfi tutumlarımızın bazen bize pahalıya mal olduğunu söylerdi. Bu talimatından sonra moralimiz bozulmuştu. Çünkü her hangi bir neden yoktu ve tepeyi boşu boşuna tuttuğumuzu düşünüyorduk.

On dakika geçmemişti ki, Sate tarafında skorskyler indirme yapmaya başladı. Helikopterler Gever’den Şemzinan’dan, Çarçela ve Basya tarafından geliyorlardı. Sonradan öğrendiğimize göre Sate tarafında düşman arkadaşların görüntüsünü almış ve kuşatma amacıyla etrafa indirmeler yapıyordu. Yoğun silah sesleri bulunduğumuz tepeye kadar geliyordu. Arkadaşlar çatışmaya başlamışlardı. Biz böyle merakla izlerken iki skorsky helikopterin bize doğru yaklaştı. Arkadaşlara, “Mevzilenip vuralım” dedim. Manga komutanımız,

“Heval kimse mermi sıkmasın. Bölük komutanımızın uyarısıdır. Bu kez helikopterleri bırakacağız, gitsinler. Bizi görmemeleri için biraz gizli hareket edin. İkinci gelişinde kapsamlı vuracağız. Daha etkili olacak” dedi. Gerçekten de söylediği mantıklıydı. Hem biz hemen atış etmeye kalksaydık, mermilerimiz aşağıımızdaki arkadaşlara isabet edebilirdi. Bölük çok kısa bir zamanda kendini sağlama aldı. Altımızdaki boşaza dört arkadaş bir BKC kurdu. Böylece gelecek helikopterler aramıza girecekti. Biz de tepedeki mevzilenmemizi helikopterlerin geçtiği yere göre

düzenledik. Kısa bir süre sonra helikopterin sesi gelmeye başladı. Aldığı askerleri yine Sate tarafına götürecekti. İki helikopter arasında bir mesafe vardı. Biz nefeslerimizi tutmuş, helikopterin menzilemize girmesini bekliyorduk. İki elli metre kadar yaklaştı ve sonra gafilce aramıza girdi. İçindeki askerlerin yüzlerini seçebiliyorduk. Bir anda bütün silahlar ateşlendi. Arkadaki helikopter pusuya girdiklerini fark edince bize doğru seri atışlara başladı. İlk helikopteri vurur vurmaz, helikopterden simsiyah bir duman çıktı. Biri yerden onu çekiyormuş gibi can çekişe çekişe önümüze düştü. Ama öyle hızlı bir çarpmayla değil, sanki yere konuyormuşçasına yavaşça. Düştükten sonra içinden iki asker çıkıp kaçmaya başladı. İki subaydı. Biri ötekinin elini tutmuş hızlı hızlı ilerliyorlardı. Birkaç atıştan sonra biri düştü diğeri ise kaçtı. O zaman "Biri kaçıyor tutun!" diye bağırdım. Ama dumandan dolayı görünmüyordu. Çünkü hem helikopterden duman çıkıyordu, hem de arazi yanıyordu. Arkadaşlar öbür helikopteri de yaralamıştılar ama düşmemişti. Önünden geçeceği Kartal tepesinde de arkadaşlar vardı. Tam tepenin altından geçerken oradaki arkadaşlarda vurdular. Helikopter zar zor Bezele karakoluna yetişti. Böylece operasyon yerine indirme yapamamıştılar. Artık, havada helikopterler dolaşmıyordu.

Biraz sonra bağırma seslerini duyduk. Sesler alev alan helikopterden geliyordu. "İmdat" diyorlardı, "kurtarın bizi!" Şu bir gerçeklik, onlar operasyona gidecek askerlerdi. İndirilmiş olsalardı arkadaşlarımızla çatışıyor olacaktı. Buna rağmen gidip çıkarmayı düşünmedik değil fakat helikopter alev almış ve her an patlayabilirdi. Çünkü savaşta da olsa insancıl olan bizdik. Bunları düşünürken yanan helikopterden patlama sesleri gelmeye başladı. Helikoptere bize atılması için yüklenen bombalar patlıyorlardı.

Sonradan öğrendiğimize göre Oramar gücümüz helikopteri düşürmeden önce çemberdeymiş. helikopteri düşürdükten sonra düşman bütün gücünü araziden çekip

bir noktada toplamış.

Askerler helikopteri nasıl düşürdüğümüzü anlamamışlardı. Normal silahlarla mı yoksa füze ile mi vurduk bilmiyorlardı. Kartal tepesinde bir gün önce asker olduğundan bizim aynı alanda olacağımızı hiç tahmin etmemişlerdi. Hiç ummadıkları bir yerde vurmuştuk. Araziyi onlar boşaltır boşaltmaz yerlerini biz almıştık.

Birkaç saat sonra iki skorsky helikopteri gelip etrafı keşfettiler. Herhalde o helikopterin nasıl düştüğünü anlamak içindi. Ama her ikisi de ürkek ve epey yüksekten uçuyorlardı. Bir ara biri iyice alçalıp yanımıza yaklaştığında bütün silahlar üzerine boşaldı. Bu kez uzak olduğumuzdan silahlarımız fazla etkili olamadı. O hemen bir manevra alıp kaçtı. Arkasından diğersi de aynı akıbete uğrayıp kaçtı. Sonra iki kobra helikopteri geldi. Kendimizi doğal sığınak kayalıkların arasına sakladık. Kobralar da bizde füze olacağı korkusuyla fazla yanaşamadılar. Dört beş tur attıktan sonra geldiği gibi gittiler. Bir şey görmeleri mümkün değildi. Çünkü arazi cayır cayır yanıyordu. Dumanından bir şey görmeleri imkansızdı. Peşlerinden bir skorski daha geldi ama önceki gelenlerin hatasına düşüp geri çekildi.

Hava kararmak üzereydi. Helikopterin düştüğü yere indik. Patlayan cephanelerden dolayı askerlerin çoğu yanmıştı. Helikopterin içinden on bir silah çıkardık. Ama içlerinde bir G-3 ve bir karnas dışındakiler kullanılacak gibi değildi. Helikopterin yirmi metre kadar ilerisinde kaçarken vurduğumuz bir üst teğmendi. Omuzlarında rütbesi duruyordu. Üzerinde bir telsiz vardı. Kimliğini ve üzerindeki diğer belgeleri aldık.

Akşam eylem yerinin tersi bir yöne doğru geri çekildik. Ve sabaha kadar dinlendik. Sabah erkenden helikopteri düşürdüğümüz yere operasyon olmuştu. Düşen helikopteri arıyorlardı. Onların cihazı biz de olduğundan konuştuklarını dinleyebiliyorduk. Kaçan subay onlara ulaşmıştı.

Eylemimiz basında sürekli "Gerilla bitti. Teslim

olacaklar” gibi söylemlere iyi bir cevap olmuştı. Gazeteler, radyolar, helikopterin önce teknik bir arızadan dolayı düştüğünü yaydılar fakat sonra gerçeği itiraf ettiler. Bu olaydan sonra başarımızdan dolayı ülkenin hemen hemen her eyaletinde bulunan güçlerimizden kutlama mesajları aldık.

SABIR GEVER

41 DÜNYA EFSANESİ

"Bu sonsuz beyazlık içinde 41 can..."

Sabah mangadan dışarı çıkmak istiyorum. Kapıyı açıp bakıyorum, dışarısı çikır gibi değil. Kar yarı bele kadar ulaşmış. Tekrar içeri giriyor, bir şeyler yazmaya çalışıyorum. Manganın üzerini kaplayan kar, ışığın içeriye girmesine izin vermiyor. Kalemı bırakıp, dışarı çıkıyorum. Dağlar iç içe girmiş, yükselteler bembeyaz.

Kampımız sükunet içinde. Çoğu arkadaş eğitimde kimi arkadaşlar ise benim gibi bir şeyler yazmaya çalışıyor. İlerleyerek sırta çıkıyorum. Uzakta görünen kamplarda da derin bir sükunet yaşıyor. Sırtın yükseltisinde rüzgarın uğultusu ve soğuşu daha bariz. Vadiye bir kez daha bakıyorum, vadiden akan suyun üzerindeki düzlükte bulunan yapıya takılıyorum. Hafif yamaca yaslanmış gibi duruyor, etrafı sur gibi duvarla çevrili ve kapısının üzerini kar kaplamış. Ama yapı karın altında kalmamış, kar onu örtmeye yetmemiş.

Bu yapıyı biliyorum.

Şehitliğimiz!...

Kimlerin orada yattığını da biliyorum.

Havalar güzelken bile oraya yaklaşma cesaretini gösteremiyordum. Gidip içine girmeyi yada önünde durup, izleme cesaretini bile gösterememiştım. Gizemi sarıyordu. Büyüsüne kapılmıştım ve büyüsünün

bozulmasını istemiyordum. Gidersem büyüünün bozulacağını düşünüyordum. Kar yağmamışken ve yakınından geçerken bile oraya gidememiştim. Bir şey beni tutmuştu hep. Şimdi bu sırtın üzerinde ve lapa lapa yağan karın altında gözlerim oraya takılıp kalmıştı. Oradakiler, üstü açık surun içersindekiler, üşümezler mi, uyumazlar mı, acıkmazlar mı?

Üşümemek için halay çekiyorduk. Halay çekiyorlar mıydı? Yoksa birbirlerine sarılarak mı ısınıyorlardı. Yoksa toprakla ısınıp, toprakla üşür mü olmuşlardı. Çantalarında ekmek var mıydı acaba?..

Yine bakıyorum, surun içinde hiçbir hareket yok.

Nöbet mi bekliyorlar, törene mi durmuşlar üşümeyenler, acıkmayanlar, susamayanlar?

Gerçek ve düş arasında bunları düşünürken sanki bir çığlık yükseliyor; "Biz dünyanın kötülüklerini yargılayan, gecelerin ve gündüzlerin yargıcısı, dağların ve halkın koruyucusuyuz. Yüce insanın felsefesiyle yaratılan kanunlarla yargılıyoruz. Bizler her Kürdün yüreğinde ve beynindeyiz. Bizden kaçış yok, olamaz da "

Bir his, kendini yargılamanın dayanılmaz tutkusu, kendimle hesaplaşmaya çağırıyor.

Dünya bir sis coğrafyası, yerden kopmuş, sis içindeki bir boşlukta durmuş günahlarımla hesaplaşacağım. Kendimi sırttan bırakarak yapıya doğru gidiyorum. Ön tarafta silah ve bayrak resmi olan duvarın önünde, geniş merdivenler üzerinde duruyorum. Geniş örülmüş surun üzerinde sarı-kırmızı-yeşil renklere boyanmış şişler. Şişten şişe uzanan ince zincirler, her iki taraftan dolaşarak ön kapıda buluşuyor. İki küçük dörtgen sütun arasında, üzerinde askeri sancak bulunan kapı için, yeşil renk seçilmiş.

Yarısı batmış ay gibi duran taş kemer üzerinde şehitliğimizin adı yazıyor.

"Şehit ŞERİF"

Karla kaplı merdivenlerden yukarı çıkıyorum. Ortada duran mezarın üzerinde bir yıldız. Üzerinde "Şehit ŞERİF"

yazıyor. 41 arkadaşım disiplinli dizilmiş bekliyor. Hepsinin mermer taşlarında birer yıldız ve isimleri kazılmış.

Ön sıralara bakıyorum; Berivan, Botan, Nugihan, Cemal, Karker, Rezan, Zilan...

Şehit Şerifi Avaşının kenarından hatırlıyorum. Elinde zaman zaman kullandığı bastonuna yaslanmış mahsum mahsum bakıyor.

Şehit Şerif, Botanın Hilal köyündendi. 89'da gerillaya katılmış köylü bir genç olmasına rağmen, devrimci çizgiyi anlamada ve uygulamada güçlü bir çaba sahibi olmasından dolayı tabur komutanlığına yükselmişti. Bir çok eyleme katılmış, defalarca yaralanmış, en son aldığı bir kurşundan dolayı ağzı hafif yana doğru eğilmiş, bu ona garip bir masumiyet kazandırmıştı. Bir defasında balık yakalarken arkadaşlarla birlikte vücuduna bakmıştık. Vücudu, delik deşik coğrafyamız gibiydi.

94'de Önderlik sahasında eğitimden geçmişti. Parti Önderliği, *"Şerif sen çok yıprandın seni Avrupa'ya yada Mahmur'a gönderelim, pratikte zorlanırsın"* dediğinde Şerif arkadaş bunu kabul etmemiş ve Parti Önderliğine ısrarla ülkeye gitme istemini belirterek ülkeye gelmişti. Ciddiliği ve parti çizgisini uygulamadaki kararlılığıyla tanınırdı. Her şafak sökende dürbünü alıp nöbet yerine gider, en az bir saat keşif yapmadan güne başlamazdı. Bu onun için sabah duası gibiydi. Herkes onun önünde kurallı ve ciddi olma ihtiyacı duyardı. Yaşamındaki tutarlılık, netlik ve ciddiyet doğal olarak bu havayı yayıyordu.

Şehitliğin önünde duruyorum, sanki yüksek ve güleç bir ses,

"Hevaaal!" diye bağırıyor.

Zağros yükseltisindeki zozanları hayal ediyorum. Şehit Botan, Kani Xeskê'nin yakınından "gel gel" diye bağırıyor. "Bekle geliyorum" diye karşılık veriyorum. Arkadaşlarla vedalaştıktan sonra atı da alarak gidiyorum. Dağın diğer yamacındaki zomlara ve arkadaşların çadırlarına yaklaşıyoruz. Öndeki düzlükte top oynayan çocukları gören Botan, hemen yeleşini ve silahını çıkarıp,

taşların üzerine koyuyor. Ben daha “dur nereye” demeden çocuklarla top oynamaya başlıyor bile.

“Heval gidelim” diye bağıyorum,

“Otur otur, biraz oynayalım gideriz” diye cevaplıyor ve terden sırıl sıkılam oluncaya kadar oynuyor, çocuklarla çocuklar gibi koşturup duruyor.

Geldiğinde terden yüzüne yapışmış sarı perçemleri ardından, hınzır hınzır bakıyor. Ben, “Bak Botan geç kaldık” derken çocuklardan biri gol atıyor.

“Bak kuralsıza, bizim takıma gol attı, ben olsaydım atamazdı” diyerek gitmeye yelteniyor, bırakmıyorum. Tekrar yola çıkıyoruz.

Botan arkadaş, Aşağıda bir tepeye giderken ayağında mayın patlamıştı. Mayın küçük olduğu için ayağı, bileğine yakın bir yerden kırılmıştı. Bu yüzden hafif aksardı. Ve aksayarak yürümesi ona sempatik bir hava kazandırırdı. Hele o ayağıyla top oynaması yok mu? Kahkahalara boğardı bizi. O haliyle savaş taburuna gitmeyi dayatıyordu. Bana, “Karasu arkadaşın yanına gideceğim, o yufka yürekli, biraz konuşsam gönderir” dediğinde;

“Havanı alırsın. Ayağından dolayı seni bir yere göndermezler. Bir de tabur şimdilik sınırdadır ve bizim kadar bile hareketli değil” diye karşılık vermiştim. O da, “Ama bazen eyleme gidiyorlar, biz de gidip birkaç eyleme katılırız. Buralarda çok kaldık” demişti.

Botan, gülerek söylediği için bana espriymiş gibi gelen her şeyi yapmış ve istediğine ulaşmıştı. Bir ara tabura gittiğimde Botan arkadaşını gördüm. Takım komutanı olmuştu. Yine gülekti. Yine arkadaşlarla espriler yapıyor ve ortamı kahkahalara boğuyordu. Yazdı ve hava oldukça sıcaktı. Terlediğimi görmüştü ve illa da gidip suya dalalım diye diretiyordu.

Kar yağmaya devam ediyor. Şehitliğin önünde hayal ile gerçek sınırında gidip geliyorum. Kar şehitliğin üzerini kaplıyor ve gözlerim mermer taşların üzerinde yazılı isimlerden birine daha tıkılıyor; Şehit Cemal...

Cemal arkadaşı ilk geldiği günlerden, yeni savaşçı eğitiminden hatırlıyorum. Dağlar ve gerilla ile tanışmanın heyecanı içinde mahcup mahcup duruyordu. Askeri eğitimlerdeki hırsı ve tez canlılığı dikkatimi çekmişti. Coşkuluydu, duyguluydu. Kendine ilişkin hiçbir kaygı gözetmiyordu, hesapsızdı...

Eğitim bitip, pratiğe yönelirken, "Cemal arkadaş sen biraz sıcak davranıyorsun, daha soğukkanlı ol, kendini koru. Böyle devam edersen erken şehit düşeceksin" dediğimde saygılı bir ifadeyle, "Sen hem diyorsun 'geliş' hem de diyorsun 'kendini koru' olur mu? gidip hesaplaşacağız" diye yanıtlamıştı. Ayrılmıştık.

Her taraf bembeyaz. Yamaçlar kar altında. Bu sonsuz beyazlık içinde 41 can... Sanki dünyanın ayrımcı kirli sistemine inat, hiçbir fark gözetilmeden bayan-erkek, hiçbir parça ayrımı yapılmadan, aynı sırada ve rütbesiz uzanmışlar. Cins, bölge, ulus, dil, din, farkı gözetmeyen bu yiğitlerin her biri bir kahramanlık sergilemişti.

Buraya sorgulayan yargıçlarımızın önünde kendimle hesaplaşmaya gelmişim. Fırtınaya çevirmişti ve kar yağıyordu. Biliyordum ki bahar yakındı...

ÇAVREŞ SERHAT